BIBLIOTE… EMANUELE
42
1 B
6
FONDO EBORENSE

3 _ Pozigne 7. Marij iborlis

Octauy Georgy Jamn!

# Tota Theologia
# SANCTI THOMAE
## ABBREVIATA;

Per ſic, & non.i.ita; vt ad omne quæſitum Theologale poſſit quis ſtatim reſpondere affirmatiuè, vel negatiuè, ſecundum abſolutam rei veritatem:

*Per modum concluſionum reſponſalium ad ſingulos articulos ſummæ Theologiæ eiuſdem Sancti Doctoris; & ſtrictim (quaſi ſummam ſummando) pro ueritatum promptiori memoria & intellectu.*

Per F. Seraphinum Capponi à Porrecta, Almi ordinis Prædicatorum, ſacræ Theologiæ Magiſtrum

DIGESTA; DEO OPT. MAXIMO dicata; S. R. E. correctioni ſubmiſſa.

*Non ego autem: ſed gratia Dei mecum.* 1. Cor. 15.

CVM PRIVILEGIO.

Cryptae Ferratae

VENETIIS,

Apud Marcum Antonium Za[...]

*Superiorum Permiſſu.*

Gli Eccellentiſſimi Signori Capi, dell'Illuſtriſſimo Conſiglio di X. infraſcritta, Hauuta fede dalli Sig. Riformatori del ſtudio di Padoua per relation delli tre à ciò deputati, cioè del Reuerendo Padre Inquiſitor, dal circ. Secretario del Senato Lorenzo Maſſa, & Domino Fabio Paulini Dottore, Lettore publico, che nel libro della Theologia abreuiata di San Thomaſo, compoſta dal Reueren. P. F. Serafino Porreta, non vi è coſa contra le leggi, & è degno di Stampa, concedemo licentia, che poſſi eſſer ſtampato in queſta città.

Dat. die 28. Iulij 1597.

D. Hieronimo Dandolo
D. Siluan Capello
D. Aguſtin Moreſini
} Capi dell'Illuſtriſsimo Conſiglio di Dieci.

*Illuſtriſs. Conſ. X. Secr. Leonardus Otthobonus.*

## NOTATIO.

Ad primi articuli interrogationem ſubſequens ℟. (i. reſponſio) intelligitur ſemper in cæteris omnibus articulis; etiam ſi ibi nõ exprimatur.

Not. 2. Quæ poſt ſic, vel Non, ſequentur; adduntur, tanquam quædam declaratoria ipſius reſponſi affirmatiui, vel negatiui. Quòd ſi quid magis apertum quandoq; deſideraueris, recurras ad articulorum fontem in ipſa doctoris Angelici ſumma.

Not. 3. Ponentur ſingulæ partes ſummæ prædictæ. ſ. Prima Pars; Prima Secundæ; Secunda Secundæ; Tertia de Saluatore; Tertia de Sacramentis &c. cum ſuis queſtionibus, & articulis, ſecundum ordinem à B. Thoma ſeruatum: vt quiſq; huius COMPENDIOLI THEOLOGICI lector, cùm hic raptim tractata videre diffuſiùs voluerit, poſſit mox facillimè conſequi deſiderium ſuum; videndo ibi in articulorum corpore (vt vocant) ad libitum. Quòd ſi & Elucidationes formales eiuſdem ſummæ ſtudio ſuo inibi coniunxerit: videbit, quòd veritati ſingularum queſtionum per articulos à S. Thoma determinatæ fauent ſacra Concilia, ſcripturæ, aut Summi Pontifices. Id quod referre hic ad verbum (vt ibi) libellus non pertulit.

# PRIMA PARS D. THOMAE

## Eccleſiæ Sanctæ Doctoris.

## QVAESTIO PRIMA

### ARTICVLVS PRIMVS.

*Qualis ſit hæc doctrina, & ad ea quæ ſe extendat.*

1 VTRVM præter phyloſophicas ſciẽtias ſit neceſſaria ſacræ Theologiæ doctrina? R. Sic. Quò ad excedentia rationem; vt ſaluemur: Quò ad non excedentia rationem; vt faciliùs ſaluemur.

2 Vtrum ſacra hæc doctrina ſit ſcientia? Sic. Subalternata ſcientiæ Dei, & beatorum.

3 Vtrum ſit ſcientia vna? Sic. Formaliter. Licet poſſit dici plures materialiter.

4 Vtrum ſit practica? Sic. Licet magis ſit ſpeculatiua.

5 Vtrum ſit dignior alijs ſcientijs? Sic. Omnibus; & ſecundùm omnem modũ.

6 Vtrum ſit ſapientia? Sic. Simpliciter. Et maxima ſuper omnes humanitus inuentas.

7 Vtrum Deus ſit ſubiectum huius ſcientiæ? Sic. Formale;& principale.i. ſub cuius ratione omnia tractata in Theologia cōſiderantur;vel quia ſunt Deus, vel quia ſunt ordinata aliqualiter ad ipſum.

8 Vtrum hæc ſcientia ſit argumentatiua? Sic. Et ex reuelatis in vtroq; teſtamento ad probandum aliquid fidelibus,vel conuincendum hæreticos:& ex reuelatis in veteri teſtamento ad conuincendum Iudæos: & ex ratione humana; non quidem ad probandum ipſa reuelata,ſed ad ſoluendum omnes rationes, quas contra fidem catholicam inducere poſſent pagani.i.neutrum teſtamentum concedentes.

9 Vtrum debeat vti metaphoricis,vel ſymbolicis,vel parabolicis,uel ſimilitudinarijs(quę omnia in idem redeunt)locutionibus? Sic. Conuenienter, propter nos. Ad tradendum ſpiritualia,& diuina, ſub ſimilitudine corporalium nobis aſſuetis videre, & cognoſcere corporalia.

10 Vtrum ſit ſecundum plures ſenſus exponenda? Sic. Etiam ſecundum plures literales, ſub vna litera.

NOTA-

## NOTATIO.

ANTEQVAM incipiamus quęſtionem ſecundam; vtiliſſimum fore exiſtimaui (vt clariora fiant nouitijs dicenda) præmittere quaſdam veritates, ſeruato modo interrogatorio: vt expeditiùs ab ipſis nouitijs capiantur; & in memoria cō. ſeruentur. Nec miretur quiſpiam: ſi D. Thomas veritates, quas præmittemus, nō præmiſit hoc in loco, tanquam, eas à Lectoribus ſciri, meritò præſupponens: quia tantam ſuam doctrinam tantus ipſe Doctor non ſcribebat tàm paruulis, in re theologica, quibus adhuc lacte opus eſſet; in quorū gratiam nos iſthæc ſcriptitare conamur. Dicamus ergo.

## VERITAS PRIMA.

THEOLOGIA eſt nè ſermo de Deo? Sic. Tanquam nomen vnum ex duobus græcis cōpoſitum. ſ. Theos. i. Deus, & Logos. i. ſermo.

Secunda. Per ſermonem de Deo, ut theologus ſumit, intelligitur nè quicquid a Deo reuelatum eſt? Sic. Dummodò illud ſit in ſcripturis canonicis.

Tertia. Scripturæ canonicæ omnes ſunt nè duo teſtamenta? Sic. Teſtamentum vetus, & teſtamentum nouum: quorū vtrumque diuiditur in ſuos libros legales, hyſtoriales, ſapiētiales, & ꝓphetales.

Quarta. Teſtamenti veteris libri legales.i. in quibus lex vetus ore Dei edita per Moyſem promulgatur, ſunt ne quinq;? Sic. Geneſis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium. (Ex Concilio Tridentino, Seſſ. 4. Decreto 1.)

Quinta. Teſt. veter. libri hyſtoriales.i. in quibus hyſtoriæ rerum tunc geſtarum narrantur, ſunt ne decem & ſeptem? Sic. Ioſue, Iudicum, Ruth, Regum libri quatuor, Paralipomenon libri duo, Eſdræ libri duo.ſ.primus & ſecũdus, Thobias, Iudith, Heſter, Iob, Machabeorum libri duo. (Ex Concil. Trident. ſeſſ. 4. Decr. 1.)

Sexta. Teſt. veter. libri Sapientiales. i. in quibus vera ſapientia, & prudentia, docetur, ſunt nè quinque? Sic. Prouerbia ſeu parabolæ, Eccleſiaſtes, Cãticum canticorum, Sapientia, Eccleſiaſticus. (Ex Concil. Triden. vbi ſup.)

Septima. Teſta. veter. libri Prophetales.i. in quibus uera à Spiritu ſancto per os Prophetarum prænunciantur, ſunt nè decem & octo? Sic. Pſalterium Dauid, Iſaias, Hieremias, Baruch, Ezechiel, Daniel, Oſeæ, Iohel, Amos, Abdias, Ionas, Michæas, Naum, Abacuch, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias. (Ex Concilio Trid. vbi ſup.)

Octaua. Teſtamenti noui, libri legales.i. in quibus lex noua à IESV CHRISTO Domino Deo noſtro data continetur, ſunt nè quatuor? Sic. Euangelium ſecundum

cundum Matthæum, Euangelium ſecundum Marcum, Euangel. ſecundum Lucam, Euangel. ſecundnm Ioannem. (Ex Concil. Trid. vbi ſup.)

Nona. Teſtam. noui libri hyſtoriales .i. in quibus res per Chriſti Apoſtolos geſtæ narrantur, ſunt ne numero vnus? Sic. Actus Apoſtolorum. (Ex Concil. Trid. vbi ſup.)

Decima. Teſtam. noui libri ſapientiales .i. in quibus ſapientia nouæ legis per exẽpla, & mandata, rectè ſecundum Chriſtum uiuendi, traditur, ſunt ne viginti vnus? Sic. Epiſtolæ Apoſtolorum .ſ. Pauli ad Romanos, ad Corinth. duę, ad Galathas, ad Epheſios, ad Philippenſes, ad Coloſſenſes, ad Theſſalonicẽſes duæ, ad Timotheum duæ, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos. Iacobi vna. Petri duæ, Ioannis tres; Iudæ una. (Ex Concil. Trid. vt ſup.)

Vndecima. Teſtam. noui libri Prophetales .i. in quibus futurus ſtatus Eccleſiæ Chriſti prædicit eſt ne numero ũnus? Sic. Apocalypſis. (Ex Concil. Triden. vbi ſup.)

## NOTATIO.

HIS vndecim veritatibus pro notitia faciliori præmiſſis? redeamus ad filum ſummæ.

## QVAESTIO II.

### Art. I.

### De Deo, an ſit.

1 Vtrum Deum eſſe ſit per ſe notum? Sic. Secundum ſe; tantùm.

2 Vtrum Deum eſſe ſit demonſtrabile? Sic. A poſteriori.i.per effectus eius; nobis notos.

3 Vtrum Deus ſit? Sic.

## QVAESTIO III.

### De ſimplicitate Dei.

1 Vtrum Deus ſit corpus? Non. Neque poteſt eſſe.

2 Vtrum in Deo ſit compoſitio materiæ, vel formæ? Non. Neque poteſt eſſe.

3 Vtrum in Deo ſit compoſitio eſſentiæ, vel naturæ, & ſubiecti? Non. Sed vtrũque eſt idem ſecundum rem.

4 Vtrum in Deo ſit compoſitio eſſentiæ & eſſe? Non.

5 Vtrum in Deo ſit compoſitio generis, & differentiæ? Non.

6 Vtrum in Deo ſit compoſitio ſubiecti & accidentis? Non.

7 Vtrum Deus ſit aliquo modo compoſitus, uel totaliter ſimplex? Eſt totaliter ſimplex.

8 Vtrum Deus veniat in compoſitionem cum alijs? Non. Nec vt principium formale, nec vt materiale.

## QVAESTIO IIII.

### De perfectione Dei.

1 Vtrum Deus ſit perfectus? Sic. Maximè.
2 Vtrum Deus vniuerſaliter ſit perfectus, quaſi omnium in ſe perfectiones habens? Sic. Vt quid vnum, illas habens ſine ulla ſui mutatione.
3 Vtrum creaturæ poſſint eſſe Deo ſimiles? Sic. Secundum aliqualem analogiam.

## QVAESTIO V.

### De bono in communi.

1 Vtrum () bonũ, & ens ſint idem ſecundum rem? Sic.
2 Vtrum ſuppoſito quòd differant ratione tantum: quid ſit prius ſecundum rationem bonum, uel ens? Ens, eſt prius abſolutè; bonum autem in genere cauſandi.
3 Vtrũ() ſuppoſito, quòd ens ſit prius, omne ens ſit bonum? Sic. Inquantum ens.
4 Ad quam cauſam ratio boni reducitur? Finalem.
5 Vtrum ratio boni conſiſtat in modo, ſpecie, & ordine? Sic.
6 Vtrum bonum diuidatur conuenienter per honeſtum vtile & delectabile? Sic. Bonum, ſecundum quòd bonum.

## QVAESTIO VI.

### De bonitate Dei.

1 Vtrum eſſe bonum conueniat Deo? Sic. Præcipuè.
2 Vtrum Deus ſit ſummum bonum? Sic. Simpliciter.
3 Vtrum ipſe ſolus ſit bonus per ſuam eſſentiam? Sic.
4 Vtrum omnia ſint bona bonitate diuina? Et diuina, & propria; ſed diuerſimodè.

## QVAESTIO VII.

### De infinitate Dei.

1 Vtrum Deus ſit infinitus? Sic. Loquendo de infinito formali.
2 Vtrum aliquid præter ipſum ſit infinitũ ſecundum eſſentiam? Non. Niſi ſecundum quid.
3 Vtrum aliquid poſſit eſſe infinitum actu ſecundum magnitudinem? Non. Neque corpus naturale, neque mathematicum.
4 Vtrum poſſit eſſe infinitum actu in rebus ſecundum multitudinem? Non. Siuè de infinito tali per ſe, ſiuè de per accidens, loquendo.

## QVAESTIO VIII.

### De exiſtentia Dei in rebus.

1 Vtrum Deus ſit in omnibus rebus? Sic. Et intimè: vt agens, non vt pars, vel accidens.

2 Vtrum Deus ſit vbique? Sic. Et vt in re, & vt in loco.

3 Vtrum Deus ſit vbique per eſſentiam, præſentiam, & potentiam? Sic. Et, vltra hoc, in aliquibus per gratiam; in homine Chriſto per vnionem perſonalē.

4 Vtrum eſſe vbique ſit proprium Dei? Sic. Primò, & per ſe.

## QVAESTIO IX.

### De immutabilitate Dei.

1 Vtrum Deus ſit omnino immutabilis? Sic. Et contrarium eſt impoſſibile.

2 Vtrum eſſe immutabile omnino ſit proprium Dei? Sic.

## QVAESTIO X.

### De æternitate Dei.

1 Quid eſt æternitas? Quod vult Boetius, ſ. interminabilis uitæ, tota ſimul, & perfecta poſſeſſio.

2 Vtrum Deus ſit æternus? Sic. Maximè: & eſt ſua æternitas.

3 Vtrum eſſe æternum ſit proprium Dei? Sic. Verè,& propriè.
4 Vtrum ęternitas differat à tempore?Sic.
5 Vtrum ęuum ſit aliud à tempore? Sic. Et ab æternitate: vt medium inter vtrumque.
6 Vtrum ſit tantum vnum ęuum,ſicut vnū tempus,& vna æternitas? Sic. Secundū veriorem opinionem.

## QVAESTIO XI.

### De vnitate diuina.

1 Vtrum vnum addat aliquid ſupra ens? Sic. Secundum rationem, non ſecundum rem.
2 Vtrum vnum & multa opponantur?Sic. Vel per modum menſuræ & menſurati, vel per modum priuationis.
3 Vtrum Deus ſit vnus? Sic. Et impoſſibile eſt contrarium.
4 Vtrum Deus ſit maximè vnus? Sic.

## QVAESTIO XII.

### De cognitione Dei.

1 Vtrum aliquis intellectus creatus poſſit videre eſſentiam Dei? Sic. Et oppoſitum eſt contra fidem.
2 Vtrum eſſentia Dei videatur ab intellectu creato ſecundum aliquam ſimilitudinem creatam? Non. Ex parte eſſentiæ viſæ.

3 Vtrum eſſentia Dei poſſit videri oculo corporeo? Non. Neque aliqua poten tiua ſenſitiua.

4 Vtrum aliqua ſubſtantia intellectualis creata ex ſuis naturalibus ſufficiens ſit Deum videre? Non. Nec poteſt eſſe.

5 Vtrum intellectus creatus ad videndum Dei eſſentiam indigeat lumine creato? Sic. Et eſt de fide catholica.

6 Vtrum videntium Dei eſſentiam vnus alio perfectius videat? Sic. Qui ſcilicet plus habet de chatitate.

7 Vtrum aliquis intellectus creatus poſſit comprehendere Dei eſſentiam? Non. Comprehenſione propriè dicta.

8 Vtrum intellectus creatus vidês Dei eſſentiam omnia in ipſo cognoſcat? Non. Ea omnia, quæ Deus facit & facere poteſt.

9 Vtrum ea quæ ibi cognoſcit per aliquas ſimilitudines cognoſcat? Non. Cognoſcendo ea, vt ibi.

10 Vtrum ſimul cognoſcat omnia quæ in Deo videt? Sic. Inquantum ea in ipſo videt.

11 Vtrum in ſtatu huius vitę aliquis homo poſſit eſſentiam Dei videre? Non. Homo purus niſi ab hac vita ſeparetur.

12 Vtrum per rationem naturalem Deum in hac vita cognoſcere poſſimus? Sic. Multipliciter.

13 Vtrum ſupra cognitionem naturalem in præſenti vita aliqua cognitio Dei habeatur per gratiam? Sic. Et perfectior.

QVAE-

## QVAESTIO XIII.

### De nominibus Dei.

1 Vtrum Deus ſit nominabilis à nobis? Sic. Ex creaturis tripliciter: non exprimendo eius eſſentiam, ſecundum q. in ſe.

2 Vtrum aliqua nomina dicta de Deo prędicētur de ipſo ſubſtantialiter? Sic. Nomina affirmatiua,& abſoluta: imperfectè tamen.

3 Vtrum aliqua nomina dicta de Deo propriè dicantur de ipſo: an omnia ei attribuantur metaphoricè? Aliqua propriè;& magis, ac prius, quàm de creatis; quantum ad ſignificatum,tantùm.

4 Vtrum huiuſmodi nomina dicta de Deo ſint ſynonima? Non.

5 Vtrum aliqua nomina dicantur de Deo & creaturis vniuocè, vel æquiuocè? Neutro modo,ſed analogicè.

6 Vtrum, ſuppoſito quòd dicantur analogicè,dicantur per prius de Deo vel de creaturis? Metaphorica prius de creaturis: propriè dicta,quantum ad ſignificatum, prius de Deo.

7 Vtrum aliqua nomina dicantur de Deo ex tempore? Sic. Importantia relationem ad creaturam, ſecūdum exteriorem effectum.

8 Vtrum hoc nomen Deus ſit nomen operationis,vel naturæ? Quantū a quo,eſt operationis, quātū ad qd̄, eſt naturæ.

9 Vtrum hoc nomen Deus ſit nomen cõmunicabile? Non. Secundum rem, iuxta totam ſuam ſignificationem: licet aliter ſit ſecundum participationem, & ſecundum opinionem.

10 Vtrum accipiatur vniuocè, uel æquiuocè: ſecũdum quòd ſignificat Deum per naturam: per participationem, uel per opinioné? Neutro modo: ſed analogice.

11 Vtrum hoc nomen, Qui eſt, ſit maximè proprium nomen Dei? Sic. Triplici ratione.

12 Vtrum propoſitiones affirmatiuæ poſſint formari de Deo? Sic. Et ueræ; quantum ad ſignificatum, non quãtum ad modum ſignificandi.

## QVAESTIO XIIII.

### De ſcientia Dei.

1 Vtrum in Deo ſit ſcientia? Sic. Vt ſcientia, & perfectiſſimè.

2 Vtrum Deus intelligat ſeipſum? Sic. Nõ per aliud, ſed per ſeipſum.

3 Vtrum Deus comprehendat ſe? Sic. Proprijſſima comprehenſione.

4 Vtrum ſuum intelligere ſit ſua eſſentia? Sic. Et neceſſariò.

5 Vtrum intelligat alia a ſe? Sic. Cognoſcendo ſeipſum.

6 Vtrum Deus habeat de rebus propriam cognitionem? Sic. Vt, ſunt in propria earũ natura; nõ tantũ, ut ſunt in ſeipſo.

7 Vtrum

7 Vtrum ſcientia Dei ſit diſcurſiua? Nullo modo.

8 Vtrum ſcientia Dei ſit cauſa rerum? Sic. Voluntate iuncta.

9 Vtrum ſcientia Dei ſit eorum, quæ non ſunt? Sic. Eorũ quæ non ſunt in actu, etiam nunquam reducibiliter.

10 Vtrum ſcientia Dei ſit malorum? Sic. Per hoc, quòd eſt bonorum.

11 Vtrum ſcientia Dei ſit ſingularium? Sic. Et ſecundum omnes conditiones ſingulares.

12 Vtrum ſcientia Dei ſit infinitorum? Sic. Etiam ſcientia viſionis.

13 Vtrum ſcientia Dei ſit futurorum contingentium? Sic.

14 Vtrum ſcientia Dei ſit enunciabilium? Sic. Per ſimplicem modum.

15 Vtrum ſcientia Dei ſit uariabilis? Non. Secundum quòd in ſe eſt.

16 Vtrum Deus de rebus habeat ſcientiam ſpeculatiuam, uel practicam? Vtramq; de alijs pro aliquo tempore fiendis, etiam de malis pęnæ: ſed de ſeipſo ſpeculatiuam tantum.

## QVAESTIO XV.

### De ideis.

1 Vtrum ſint ideæ in Deo? Sic. In mente diuina.

2 Vtrum ſint plures ideæ, uel una tantum? Plures.

3 Vtrum

3 Vtrum ideæ ſint omnium, quæ cognoſcuntur a Deo? Sic. Vel ſecundum quod idæa eſt principium ſolum cognoſcitiuum, ideſt vt ad ſpeculatiuam tantum cognitionem pertinet; uel ſecundum quòd idæa eſt exemplar, ideſt ut ad practicam ſimul.

## QVAESTIO XVI.

### De veritate.

1 Vtrum veritas ſit in re vel intellectu tantum? In intellectu principaliter; in re ſecundario, vt comparatur ad intellectum.

2 Vtrum veritas ſit in intellectu componente & diuidēte? Sic. Propriè loquendo: & tantum.

3 Vtrum vnum & ens conuertantur? Sic. Secundum rem, non ſecundum rationē.

4 Vtrum verum ſit prius ſecundum rationem, quàm bonum? Sic. Abſolutè loquendo.

5 Vtrum Deus ſit veritas? Sic. Prima, & ſumma.

6 Vtrum omnia ſint uera vna ueritate, uel pluribus? Vna. Et pluribus, diuerſimodè.

7 Vtrum veritas ſit æterna? Sic. Diuina ſolum.

8 Vtrum veritas ſit immutabilis? Sic. Diuina tantum.

QVAE-

## QVAESTIO XVII.

### De falſitate.

1 Vtrum falſitas inueniatur in rebus? Sic. Secundum quod de veritate q. 16. ar. 1. dictum eſt.

2 Vtrum falſitas ſit in ſenſu? Sic. Quò ad iudicium de rebus tantum, & reſpectu ſenſibilium communium, atque reſpectu ſenſibilium per accidens.

3 Vtrum falſitas ſit in intellectu? Sic. In componente, & diuidente: non in cognoſcente quod quid eſt, niſi per accidens.

4 Vtrum verum & falſum ſint contraria? Sic. Loquendo de vero & falſo, vt in intellectu.

## QVAESTIO XVIII.

### De vita Dei.

1 Quorum ſit viuere? Mouentium ſe, ſolum; propriè loquendo: ſecùs, ſi loquamur per quandam ſimilitudinem.

2 Quid eſt uita? Eſt eſſe viuentium, quantum ad id, ad quod: Eſt operatio vitalis, quantum ad id, à quo.

3 Vtrum Deo vita conueniat? Sic. Maximè.

4 Vtrum omnia in Deo ſint vita? Sunt in eo vita diuina.

## QVAESTIO XIX.

De voluntate Dei.

1 Vtrum in Deo ſit uoluntas? Sic.

2 Vtrum Deus velit alia à ſe? Sic.

3 Vtrum quicquid Deus vult ex neceſſitate velit? Non. Neceſſitate abſoluta alia à ſe: licet ex neceſſitate tali velit bonitatem ſuam propriam eſſe.

4 Vtrum voluntas Dei ſit cauſa rerum? Si. Eaſque non producit per neceſſitatem naturę.

5 Vtrum uoluntatis diuinæ ſit aſſignare aliquam cauſam? Nullo modo.

6 Vtrum voluntas Dei ſemper impleatur? Sic. Voluntas conſequens: & eo modo, quo vult eam impleri.

7 Vtrum uoluntas Dei ſit multiplex? Non.

8 Vtrum uoluntas Dei imponat neceſſitatem rebus uolitis? Non omnibus: ſed aliquibus.

9 Vtrum voluntas Dei ſit malorum? Nullo modo culpæ: ſed aliquo modo naturalis defectus, & pœnæ.

10 Vtrum Deus habeat lib. arbitrium? Sic. Reſpectu aliorum à ſe, ut in art. 3. & 4. declaratur.

11 Vtrum ſit diſtinguenda in Deo uolũtas? Sic. Volũtas propriè dicta, quæ eſt una tantum: & uoluntas metaphoricè dicta, quæ dicitur etiam voluntas ſigni.

12 Vtrum conuenienter ponantur circa diuinam uoluntatem quinque ſigna? Sic. Scilicet præceptum prohibitio, conſilium operatio, permiſſio.

QVAE-

## QVAESTIO XX.

### De amore Dei.

1 Vtrum in Deo ſit amor? Sic.
2 Vtrũ Deus amet omnia? Sic. Non tamẽ eodẽ modo, quo nos quẽ ad effectum.
3 Vtrum Deus magis amet vnum, quàm aliud? Sic. Ex parte amato uoliti; non, ex parte actus uoluntatis.
4 Vtrum Deus meliora magis amet? Sic. Semper: & hoc dicere, neceſſe eſt.

## QVAESTIO XXI.

### De iuſtitia & miſericordia Dei.

1 Vtrum in Deo ſit iuſtitia? Sic. Diſtributiua: non commutatiua.
2 Vtrum iuſtitia Dei veritas dici poſſit? Sic. Iuſtitia, ut conſtituit ordinem in rebus cõformem rationi ſapientiæ ſuæ.
3 Vtrum in Deo ſit miſericordia? Sic. Maximè: ſecundum effectum, non affectũ.
4 Vtrum in omni opere Dei ſit iuſtitia & miſericordia? Sic. Et hoc neceſſe eſt.

## QVAESTIO XXII.

### De prouidentia Dei.

1 Vtrum prouidentia Deo conueniat? Sic.
2 Vtrum prouidentiæ diuinæ ſubdantur omnia? Sic. Et neceſſe eſt hoc dicere.

3 Vtrum

3 Vtrum prouidentia diuina immediate ſit de omnibus? Sic. Quò ad rationem ordinis: non, quò ad executionem.

4 Vtrum prouidentia diuina imponat neceſſitatem rebus? Non omnibus, ſed quibuſdam.

## QVAESTIO XXIII.

### De prædeſtinatione Dei.

1 Vtrum Deo competat prædeſtinatio hominis? Sic. Et conuenienter.

2 Vtrum prædeſtinatio ponat aliquid in prædeſtinatio? Non. Sed prædeſtinationis executio.

3 Vtrum Deo competat reprobatio aliquorum hominum? Sic. Ideſt permittit aliquos à vita æterna deficere.

4 Vtrum prædeſtinati eligantur à Deo? Sic. Et diliguntur.

5 Vtrum merita ſint cauſa uel ratio prædeſtinationis? Non. Loquendo de toto effectu prædeſtinationis: aliquis tamen effectus prædeſtinationis eſt cauſa alterius.

6 Vtrum prædeſtinati infallibiliter ſaluentur? Sic. Abſque hoc, quòd prædeſtinatio imponat neceſſitatem, ut effectus eius ex neceſſitate proueniat.

7 Vtrum numerus prædeſtinatorum ſit certus? Sic. Deo, & materialiter, & formaliter.

8 Vtrum prædeſtinatio poſſit iuuari precibus

cibus ſanctorum? Sic. Quantum ad effectum prædeſtinationis, tantùm.

## QVAESTIO XXIIII.

### De libro vitæ.

1 Quid eſt liber vitæ? Eſt firma notitia prædeſtinatorum.

2 Cuius vitæ eſt liber? Aeternæ, propriè loquendo.

3 Vtrum aliquis poſſit deleri de libro vitæ? Sic. Secundum præſentem iuſtitiã tantùm ibi ſcriptus.

## QVAESTIO XXV.

### De potentia Dei.

1 Vtrum in Deo ſit potentia? Sic. Actiua ſolum.

2 Vtrum potentia Dei ſit infinita? Sic. Et neceſſe eſt hoc dicere.

3 Vtrum Deus ſit omnipotens? Sic.

4 Vtrum poſſit facere, quòd ea, quæ ſunt præterita, non fuerint? Non. Ex defectu obiecti, non autem potentię ſuæ.

5 Vtrum Deus poſſit facere quæ non facit? Sic. Maximè loquendo de eius potentia abſoluta.

6 Vtrum Deus poſſit meliora facere eadem? Sic. Quantum ad bonum, quod eſt extra eſſentiam rei: & qualibet re à ſe facta poteſt facere aliam meliorem.

QVAE-

## QVAESTIO XXVI.

### De beatitudine Dei.

1 Vtrum beatitudo competat Deo? Sic. Et maximè.
2 Vtrum Deus dicatur beatus ſecundum intellectum? Sic. Eſſentialiter.
3 Vtrum ſit eſſentialiter Deus beatitudo cuiuslibet beati? Sic. Ex parte obiecti, non ex parte actus intelligendi.
4 Vtrũ in beatitudine Dei includatur omnis beatitudo? Sic. Et eminentius.

## QVAESTIO XXVII.

### De proceſſione ſiue origine diuinarum perſonarum.

1 Vtrum proceſſio ſit in diuinis? Sic. Secundum emanationem intelligibilem: & hoc de fide catholica.
2 Vtrum aliqua proceſſio poſſit dici in diuinis generatio? Sic. Proceſſio verbi.
3 Vtrum præter generationem poſſit eſſe aliqua proceſſio in diuinis? Sic. Scilicet proceſſio amoris.
4 Vtrum proceſſio amoris poſſit dici generatio? Non.
3 Vtrum ſint in diuinis plures proceſſiones quàm duæ? Non. Quæ ſunt proceſſio Verbi, & Amoris.

QVAE-

## QVAESTIO XXVIII.

### De relationibus diuinis.

1 Vtrum in Deo ſint aliquæ relationes, reales? Sic. Quæ ſcilicet ſecundum illas proceſſiones diuinas accipiuntur.

2 Vtrum illæ relationes ſint ipſa eſſentia diuina, uel ſint extrinſecus affixę? Sunt. Secundum rem ipſa eſſentia diuina, tantùm.

3 Vtrum in Deo relationes realiter diſtinctæ ſint abinuicem? Sic Secundum rē relatiuam, nō ſecundum rem abſolutā.

4 Vtrum in Deo ſint tantum quatuor relationes reales? Sic. Scilicet paternitas, filiatio, ſpiratio, proceſſio.

## QVAESTIO XXIX.

### De perſonis diuinis.

1 De diffinitione perſonæ? Vt dicit Boetius: ſcilicet eſt rationalis naturæ indiuidua ſubſtantia.

2 Vtrum perſona ſit idem; quod hypoſtaſis, ſubſtantia, & eſſentia? Eſt idem cū primis; non cum tertia.

3 Vtrum nomen perſonæ competat diuinis? Sic. Excellentiùs, quàm creatis.

4 Vtrum nomen perſonæ diuinæ ſignificet relationem, uel ſubſtantiam? Relationem per modum ſubſtantiæ; quæ eſt hypoſtaſis, in natura diuina.

QVAE-

# QVAESTIO XXX.

## De pluralitate perſonarum.

1 Vtrum ſint plures perſonæ in diuinis? Sic.
2 Quot ſint perſonæ in diuinis? Tres tantum neceſſe eſt ibi ponere.
3 Vtrum termini numerales ponant aliquid in diuinis? Sic. Illa ſcilicet de quibus dicuntur, addendo negationem.
4 Vtrum hoc nomen, perſona, ſit commune tribus perſonis in diuinis? Sic. Communitate rationis.

# QVAESTIO XXXI.

## De his quæ pertinent in diuinis ad vnitatem vel pluralitatem perſonarum.

1 Vtrum in diuinis ſit trinitas? Sic. Et hoc nomine in diuinis utendum eſt.
2 Vtrum Dei filius poſſit dici alius à pâtre? Sic. Alius, non aliud.
3 Vtrum excluſiua dictio, ſolus, ſit addenda termino eſſentiali in diuinis? Sic. Syncategorematicè tantùm, ſumendo illam.
4 Vtrum dictio excluſiua poſſit adiungi termino perſonali? Non. Propriè loquendo.

## QVAESTIO XXXII.

### De cognitione diuinarum perſonarum.

1 Vtrum cognoſci perſonarum diuinarum trinitas poſſit per rationem naturalē? Non.

2 Vtrum ſint ponendæ notiones in diuinis? Sic. Et neceſſe eſt.

3 Vtrum ſint tantum quinque notiones in diuinis vel plures? Sunt quinque tantum, ideſt, innaſcibilitas, paternitas, filiatio, communis ſpiratio, proceſſio.

4 Vtrum liceat circa notiones contrariè opinari? Non. Maximè ſi contrarium opinans cōſideraret ſimul, quòd ex hac opinione ſua ſequitur aliquid contrarium fidei.

## QVAESTIO XXXIII.

### De his quæ pertinent ad perſonam patris.

1 Vtrum patri competat eſſe principium in diuinis? Sic.

2 Vtrum hoc nomen pater ſit proprium nomen perſonæ patris? Sic.

3 Vtrum per prius, hoc nomen pater, dicatur in diuinis perſonaliter, quàm eſſentialiter? Perſonaliter.

4 Vtrum ſit propriū patri eſſe ingenitum? Sic. Prout ingenitū dicit nō eſſe ab alio.

## QVAESTIO XXXIIII.

### De uerbo in diuinis.

1 Vtrum Verbum dicatur in diuinis eſſentialiter, vel perſonaliter? Propriè ſumptum, perſonaliter: nullo modo, eſſentialiter.
2 Vtrum verbum ſit proprium nomen filij? Sic. Propriè.
3 Vtrum in nomine verbi importetur reſpectus ad creaturas? Sic. Vt à verbo expreſſas.

## QVAAESTIO XXXV.

### De hoc nomine filius quod eſt imago.

1 Vtrum hoc nomen imago in diuinis dicatur perſonaliter? Sic.
2 Vtrum imago ſit proprium nomen filij? Sic. Proprie: (ſecundum Doct. latin.)

## QVAESTIO XXXVI.

### De pertinentibus ad nomen S. S.

1 Vtrum nomen S.S ſit proprium nomen alicuius diuinæ perſonæ? Sic. Ex accommodato vſu ſacræ ſcripturæ: & in ui vnius dictioni ſumptum,

2 Vtrùm perſona illa quæ dicitur S.S. procedat a patre & filio? Sic. De fide.
3 Vtrum S.S. procedat a patre per filium? Sic. tanquã per verè coæqualem patri.
4 Vtrum pater & filius ſint vnum principium S.S? Sic. De fide: & vnica ſpiratione ſpirant eum.

## QVAESTIO XXXVII.

### De nomine S.S. quod eſt amor.

1 Vtrum amor ſit proprium nomen S. S? Sic. Sumptum perſonaliter.
2 Vtrùm pater & filius diligant ſe Spiritu ſancto? Sic. Sumendo, diligere, notionaliter.

## QVAESTIO XXXVIII.

### De hoc nomine S.S. quod eſt donum.

1 Vtrum donum poſſit eſſe nomen perſonale? Sic.
2 Vtrum ſit proprium nomen S. S? Sic. perſonaliter ſumptum.

## QVAESTIO XXXIX.

### De perſona in comparatione ad eſſentiam.

1 Vtrùm eſſentia in diuinis ſit idem quod perſona? Sic. Secundum rem, tantùm:

tùm : cùm tamen perſonæ ab inuicem realiter diſtinguantur.

2 Vtrum dicendum ſit, quòd tres perſonæ ſunt vnius eſſentiæ? Sic. Et quod una eſſentia eſt trium perſonarum.

3 Vtrum nomina eſſentialia prædicanda ſint de perſonis in ſingulari vel in plurali? Subſtantiuè ſumpta in ſingulari tantum: adiectiuè, in plurali.

4 Vtrum nomina eſſentialia concretiua poſſint ſupponere pro perſona? Sic. Ex modo ſignificandi: non ex re ſignificata, cùm ex hac re ſupponat pro eſſentia.

5 Vtrum nomina eſſentialia in abſtracto accepta poſſint ſupponere pro perſona, ita quòd hæc ſit vera, eſſentia generat eſſentiam? Non.

6 Vtrum perſonæ prædicari poſſint de nominibus eſſentialibus? Sic. Vt Deus eſt tres perſonæ, Deus eſt Trinitas.

7 Vtrum eſſentialia attributa ſint approprianda perſonis? Sic. Et hoc eſt conueniens ad manifeſtationem fidei.

8 Vtrum cõuenienter à SS. doctoribus eſſentialia attributa perſonis approprientur? Sic. A diuerſis diuerſimodè; ſecundum diuerſas conſiderationes.

## QVAESTIO XL.

De perſonis in comparatione ad relationes, ſiue proprietates.

1 Vtrum relatio ſit idem, quod perſona? Sic. Realiter.

2 Vtrum perſonæ diſtinguantur, per relationes? Sic. Melius, quã per origines.

3 Vtrum abſtractis per intellectum relationibus à perſonis, remaneant hypoſtaſes? Non. De relationibus perſonalibus loquendo.

4 Vtrum actus notionales præintelligantur proprietatibus? Sic. Et non ſecundum diuerſas acceptiones tùm originis tùm proprietatum.

## QVAESTIO XLI.

**De comparatione ad actus notionales.**

1 Vtrum actus notionales ſint attribuendi perſonis diuinis? Sic. Et hoc eſt neceſſe ad ſignificandum originis ordinem in ipſis perſonis.

2 Vtrum huiuſmodi actus ſint voluntarij, vel neceſſarij? Neceſſarij, & voluntarij concomitanter ſolum.

3 Vtrum per huiuſmodi actus perſona procedat de aliquo, vel de nihilo? De aliquo.

4 Vtrum ſit in diuinis ponere potentiam reſpectu actuum notionalium? Sic. Potentiam generatiuam, & ſpiratiuam.

5 Vtrum potentia generandi & ſpirandi, ſignificet relationem, vel ſubſtantiam? Relationem in obliquo, ſubſtantiam in recto.

6 Vtrum actus notionalis ad plures perſo-

nas terminari poſſit? Non. I. non poſſunt eſſe ibi plures patres, neque filij, neque Spiritus ſancti.

# QVAESTIO XLII.

De ęqualitate & ſimilit. diuinarum perſonarum.

1 Vtrum æqualitas locum habeat in perſonis diuinis? Sic. Et neceſſe eſt hoc.
2 Vtrum perſona procedẽs ſit æqualis ei, a quo procedit, ſecũdum æternitatem? Sic. Et hoc eſt neceſſe.
3 Vtrum ſit aliquis ordo in perſonis diuinis? Sic. Ordo naturæ. i. originis, abſque prioritate.
4 Vtrum oẽs perſonæ diuinæ ſint æquales ſecundũ magnitudinem? Sic. Et hoc eſt neceſſe.
5 Vtrum una perſona diuina ſit in alia? Sic. Secundum eſſentiam, relationem, originem.
9 Vtrum perſonæ diuinæ ſint æquales ſecundum potentiam? Sic. Et hoc eſt neceſſe.

# QVAESTIO XLIII.

De miſſione diuinarum perſonarum.

1 Vtrum alicui perſonæ diuinæ conueniat mitti? Sic. Vt mitti dicit originem, & incipere eſſe nouo modo in aliquo.
2 Vtrum miſſio in diuinis ſit ęterna, vel

 tempo-

temporalis ? Eſt temporalis tantum: ſi prædicatio ſit eſſentialis.

3 Vtrum miſſio inuiſibilis diuinæ perſonæ ſit ſolùm ſecundum donum gratiæ gratum facientis ? Sic.

4 Vtrum mitti conueniat patri ? Nullo modo.

5 Vtrum inuiſibiliter mittatur tam filius quàm S.S ? Sic. Filius ad illuminandum intellectum, Spiritus ſanctus ad inflammandum affectum.

6 Ad quos fiat miſſio inuiſibilis ? Ad omnes, in quibus fit quædã innouatio per gratiam.

7 De miſſione viſibili ? Vterque illorum tali miſſione conuenienter mittitur.

8 Vtrum perſona diuina mittatur ſolùm ab ea, à qua æternaliter procedit ? Sic. Si mittens deſignetur, vt principium perſonæ miſſæ ? Non. Si mittens intelligatur pro principio effectus, ſecundum quem perſona mitti dicitur.

## QVAESTIO XLIIII.

De prima cauſa omnium entium.

1 Vtrum Deus ſit cauſa efficiens omnium entium ? Sic. Quocunq; modo ſint; & neceſſe eſt hoc dicere.

2 Vtrum materia prima ſit creata a Deo ? Sic. Et oportet hoc ponere.

3 Vtrum Deus ſit cauſa exemplaris rerum: vel ſint aliqua alia exemplaria præter ipſum? Deus prima, & omnium: aliqua

aliqua alia ſecundaria,& aliquorum.

4 Vtrum Deus ſit cauſa finalis rerum omnium? Sic. Diuina ſcilicet bonitas.

## QVAESTIO XLV.

### De creatione.

1 Quid ſit creatio? Eſt ex nihilo aliquid facere, vt creatio eſt emanatio totius eſſe.

2 Vtrum Deus poſſit aliquid creare? Sic. Et omnia creauit.

3 Vtrum creatio ſit aliquid in re creata? Sic. Secundum relationem tantùm ad creantem.

4 Cui cõpetat creari? Subſiſtenti, propriè.

5 Vtrum ſolius Dei ſit creare? Sic. Ita quòd nec inſtrumentaliter alicui creaturæ conuenire poteſt.

6 Vtrum ſit commune toti trinitati: an proprium alicuius perſonæ? Commune toti trinitati: licet diuinis perſonis attribuatur diuerſimodè.

7 Vtrum aliquod veſtigium trinitatis ſit in rebus, creatis? Sic. Et, vltra hoc, in intellectualibus eſt imago.

8 Vtrum opus creationis admiſceatur operibus naturæ,& artis? Non. Præſupponitur tamen vtriſque.

## QVAESTIO XLVI.

De principio durationis rerum creatarum.

1 Vtrum creaturæ ſemper fuerint? Non. Et contrarium demõſtrari non poteſt.

2 Vtrum eas incæpiſſe ſit articulus fidei? Sic. Ita quòd non eſt demonſtrabile.

3 Quomodo dicatur Deus in principio cœlum & terram creaſſe? In principio. i. in inſtanti temporis, vel. i. in filio: uel i. ante omnia.

## QVAESTIO XLVII.

De diſtinctione rerum in communi.

1 Vtrum rerum multitudo & diſtinctio ſit a Deo? Sic. Ex intentione Dei.

2 Vtrum rerum inæqualitas ſit a Deo? Sic. Ex intentione eius.

3 Vtrum ſit vnus tantum mundus, vel plures? Vnus vnitate ordinis, ad duo reſpicientis.

## QVAESTIO XLVIII.

De diſtinctione rerum in ſpeciali & primo de malo.

1 Vtrum malum ſit natura aliqua? Non. Nec eſt aliquod eſſe, nec aliqua forma.

2 Vtrum malum inueniatur in rebus? Sic

3 Vtrum bonum ſit ſubiectum mali? Sic.

In

In quantum ſubiectum priuationis eſt ens in potentia.

4 Vtrum malum totaliter corrumpat bonum? Non. Neque poteſt.

5 Vtrum malum ſufficienter diuidatur in culpam & pęnam? Sic. In rebus voluntarijs, non de alijs, loquendo.

6 Vtrum plus habeat de ratione mali pœna, vel culpa? Culpa plus quàm pœna quæcunque, etiam quam priuatio gratiæ Dei, & gloriæ; vt tales priuationes ſunt quædam pœnæ.

## QVAESTIO XLIX.

### De cauſa mali.

1 Vtrum bonum poſſit eſſe cauſa mali? Sic. Per accidens, non per ſe.

2 Vtrum ſummum bonum quod eſt Deus ſit cauſa mali? Sic. Pœnæ: non culpæ, vt culpæ, neque etiam cauſa per accidens.

3 Vtrum ſit aliquod ſummum malum, quod ſit prima cauſa omnium malorum? Non. Nec poteſt eſſe.

## QVAESTIO L.

### De ſubſtantia angelorum abſolutè.]

1 Vtrum ſit aliqua creatura omnino incorporea? Sic. Et neceſſe eſt hoc ponere.

2 Suppoſito quòd angelus ſit talis, an ſit

compoſitus ex materia & forma? Non. Sed omnino immaterialis.

3 De multitudine angelorum? Excedit, quaſi incomparabiliter, multitudinem rerum materialium.

4 Vtrum angeli differant ſpecie? Sic. Ita quòd non poſſunt duo eſſe eiuſdem ſpeciei.

5 Vtrum angeli ſint incorruptibiles? Sic. Secundum naturam ſuam.

## QVAESTIO LII.

### De angelis in comparatione ad corpora.

1 Vtrum angeli habeant corpora ſibi naturaliter vnita? Non.

2 Vtrum angeli corpora aſſumant? Sic. Quandoq;.

3 Vtrum angeli in corporibus aſſump. exerceant opera vitæ? Sic. Quantum ad id, quod eſt cõmune etiam operibus inanimatorum; non quantum ad id, quod eſt proprium viuentium.

## QVAESTIO LIII.

### De angelis in comparatione ad locum.

1 Vtrum angelus ſit in loco? Sic. Per qualemcunque applicationem uirtutis ſuæ ad illum locum.

2 Vtrũ poſſit eſſe in pluribus locis ſimul? Non

Non ut ſunt plures ; comparati ad angelum.

3 Vtrum plures angeli poſſint eſſe in eodem loco ? Non. Simul, & naturaliter : ſed tantum vnus in uno.

## QVAESTIO LIII.

### De motu locali angelorum.

1 Vtrum angelus poſſit moueri localiter ? Sic. Aequiuocè tamen reſpectu motus corporum.

2 Vtrum moueatur de loco ad locum per tranſeundo medium ? Sic. Et non, ſecundum quòd vult.

3 Vtrum motus Angeli ſit in inſtāti? Nō. Licet in tempore imperceptibili.

## QVAESTIO LIIII.

### De virtute cognoſcitiua angeli.

1 Vtrum intelligere angeli ſit ſua ſubſtantia? Non poteſt eſſe, imò nec actio eius quæcunque.

2 Vtrum intelligere angeli ſit ſuum eſſe ? Non.

3 Vtrum intellectiua potentia angeli ſit ſua ſubſtantia ? Non.

4 Vtrum in angelis ſit intellectus agens & poſſibilis ? Non. Niſi æquiuocè.

5 Vtrum in eis ſit aliqua alia potentia, quàm

quàm voluntas & intellectus? Non. Nec poteſt eſſe.

## QVAESTIO LV.

De modo cognitionis angelicę uno modo.

1 Vtrum angeli cognoſcant omnia per ſuã ſubſtantiam, vel per aliquas ſpecies? Per ſubſtantiam ſuam, ſeipſos: per ſpecies, alia.

2 Si per ſpecies: an per ſpecies connaturales: vel per ſpecies a rebus acceptas? Per connaturales.

3 Vtrum angeli ſuperiores cognoſcant per ſpecies magis vniuerſales, quàm inferiores? Sic. Vt vniuerſale ſe tenet ex parte medij cognoſcendi.

## QVAESTIO LVI.

De cognitione angelica ex parte rerum immaterialium.

1 Vtrum angelus cognoſcat ſeipſum? Sic. Per ſuam ſubſtantiam.

2 Vtrum vnus cognoſcat alium? Sic. Per ſpecies.

3 Vtrum angelus per ſua naturalia cognoſcat Deum? Sic. Non tamen propter hoc eius eſſentiam uidet.

## QVAESTIO LVII.

De cognitione angelorum quantum ad res materiales.

1 Vtrum angeli cognoſcant naturas rerũ materialium? Sic. Per ſpecies earundem rerum in ſemetipſis exiſtentes.

2 Vtrum cognoſcant ſingularia? Sic. Per virtutem intellectiuam.

3 Vtrum cognoſcant futura? Sic. Vt in ſuis cauſis, tantum.

4 Vtrum cognoſcant cogitationes cordium? Non. Niſi vt ſunt in ſuo ipſarum effectu.

5 Vtrum cognoſcant omnia myſteria gratiæ? Cognitione naturali, nulla; ſupernaturali, aliqua plus & minus, ſecundũ quod Deus vult reuelare eis.

## QVAESTIO LVIII.

De modo cognitionis angelicæ alio modo quam ſupra.

1 Vtrum intellectus angeli quandoq; ſit in potentia, quandoq; in actu? Non. Niſi in potentia pure reſpectu reuelabilium, & mixta reſpectu naturaliter cognitorum.

2 Vtrum angelus poſſit multa ſimul intelligere? Non. Niſi una ſpecie repreſententur: & cognitione, qua res vident in verbo.

3 Vtrum

3 Vtrum angelus intelligat diſcurrendo? Non. Vt diſcurſus dicit proceſſum ex vno cognito ad aliud per id cognoſcendum: ſecus ſi dicat cognitionẽ unius in altero, vel etiam unius poſt cognitionẽ alterius.

4 Vtrum angelus intelligat componendo, diuidendo? Non. Sed intelligit compoſitionem, & diuiſionem.

5 Vtrum intelligentia angeli poſſit eſſe falſitas? Non. Per ſe, ſed per accidens; aliter, quàm in nobis; & loquendo de angelis malis.

6 Vtrum cognitio angeli poſſit dici matutina, ueſpertina? Sic. In angelis bonis: ut in ad ſecundum.

7 Vtrum hæ duæ cognitiones ſint eędem, vel diuerſæ? Diuerſæ, ſi veſpertina ſit rerum per ſpecies: eædem ſecundum eſſentiam licet non ſecundum cognita, ſi veſpertina ſit rerum per viſionem verbi.i.videndo verbum.

## QVAESTIO LIX.

### De voluntate angeli

1 Vtrum in angelis ſit voluntas? Sic. Voluntas propriè dicta.

2 Vtrum voluntas angeli ſit ipſa natura eorum, vel ipſe intellectus eorum? Non. Neque angeli, neque creaturæ cuiuſcunque.

3 Vtrum in angelis ſit liberum arbitrium? Sic.

Sic. Et excellentius, quàm in hominib.

4 Vtrum in eis ſit iraſcibilis & concupiſcibilis? Non. Propriè: ſed metaphoricè.

## QVAESTIO LX.

### De amore ſeu dilectione angeli.

1 Vtrum in angelis ſit dilectio naturalis? Sic.

2 Vtrum in angelis ſit dilectio electiua? Sic. Licet de cognitione aliter ſit.

3 Vtrum angelus diligat ſeipſum dilectione naturali, an electiua? Vtraque. Sicut & homo.

4 Vtrum vnus angelus diligat alium naturali dilectione, ſicut ſeipſum? Sic. Inquantum conuenit cum eo in natura: non ſecundum alias conſiderationes.

5 Vtrum angelus dilectione naturali diligat Deum plus, quàm ſeipſum? Sic. Et homo: ſecus de electiua in peccatoribus.

## QVAESTIO LXI.

### De productione angelorum in eſſe naturę.

1 Vtrum angelus habeat cauſam ſui eſſe? Sic. Deũ pro cauſa: & hoc dicere, etiam de omni re præter Deum, eſt neceſſe.

2 Vtrum angelus ſit ab æterno? Non. Neque aliquid præter Deum.

3 Vtrum

3 Vtrum angelus ſit creatus ante corporalẽ creaturã? Non. Probabilius loquẽdo.

4 Vtrum angeli fuerint creati in cœlo empyreo? Sic. Saltem ſuperiores.

## QVAESTIO LXII.

De productione angeli in eſſe gratiæ.

1 Vtrum angeli in ſua creatione fuerint beati? Non. Beatitudine ſupernaturali: ſecus de naturali.

2 Vtrum indiguerint gratia ad hoc quòd conuertentur in Deum? Sic. Vt in obiectum beatitudinis ſupernaturalis.

3 Vtrum fuerint creati in gratia? Sic. Probabilius.

4 Vtrum meruerint ſuam beatitudinem? Sic. Per gratiam prius habitam.

5 Vtrum ſtatim poſt vnum actum meritorium adepti fuerint beatitudinem? Sic. Hi, qui non ſtatim mortificauerũt illud meritum.

6 Vtrum adepti fuerint gratiam, & gloriã, ſecundum capacitatem ſuorum naturalium? Sic.

7 Vtrum poſt conſecutionem gloriæ remanſit in eis cognitio & dilectio naturalis? Sic. Ita quod eorum gloria ſine his non poteſt exiſtere.

8 Vtrum poſtmodum poſſint peccare? Nullo modo.

9 Vtrum poſt adeptionem gloriæ poſſint proficere? Non. Gloria eſſentiali.

QVAE-

# QVAESTIO LXIII.

De malitia angelorum quo ad culpam.

1 Vtrum malum culpæ poſſit eſſe in angelo? Sic. Secundum conditionem ſuæ naturæ.

2 Cuiuſmodi culpæ, vel peccata in eis eſſe poſſint? Omnia. Secundum reatum: Duo, ſcilicet ſuperbiæ primum, & inuidiæ conſequenter ſecundum affectum.

3 Quid appetendo angelus peccauerit? Appetendo eſſe. Vt Deus: innitendo videlicet ſibi, vel vt vltimo fini, vel vt medio ſufficienti ad conſequendum vltimum finem.

4 Vtrum angeli naturaliter ſint mali? Nõ. Neque poſſunt habere inclinationem naturalem in malum.

5 Vtrum aliquis angelus in primo inſtanti ſuæ creationis potuerit eſſe malus per actum propriè voluntatis? Non.

6 Vtrum aliqua mora fuerit inter creationem & lapſum angeli? Non. Sanctis cõformius loquendo.

7 Vtrum ſupremus inter cadentes fuerit ſimpliciter inter omnes angelos ſummus? Sic. Probabilius.

8 Vtrum peccatum primi angeli fuerit aliqua occaſio alijs angelis peccandi? Sic. Exhortando, non cogendo.

9 Vtrum tot remanſerunt quot ceciderũt? Sic. Imo plures.

QVAE-

## QVAESTIO LXIIII.

### De pœna Dæmonum:

1 Vtrum intellectus angeli mali ſit omninò obtenebratus? Sic. Reſpectu cognitionis per gratiam affectiuæ; ſecus in ſpeculatione tantùm conſiſtentis,& naturalis.

2 Vtrum uoluntas Dæmonis ſit obſtinata in malo?Sic. De fide: ſicut & bonorum angelorum eſt confirmata in bono?

3 Vtrum in Dæmonibus poſſit eſſe dolor? Sic. Secundum ſimplicem actum volũtatis:non ſecundũ quòd paſſiones ſunt.

4 De loco pœnali Dæmonum?Aer caliginoſus vſque ad diem iudicij ſolum infernus.

## QVAESTIO LXV.

### De opere creationis quoad creaturam corporalem.

1 Vtrũ creatura corporalis ſit à Deo? Sic. Quæcunque:& quęcunque ſpiritualis.

2 Vtrum facta ſit propter bonitatem Dei? Sic. Tanquam propter finem ultimum.

3 Vtrum ſit facta à Deo mediantibus angelis? Non.

4 Vtrum formæ corporum ſint ab angelis aut immediatè a Deo? Primę. Immediatè a Deo;reliquæ,dempta intellectiua,

ua, eductæ de potentia materiæ: Nullę influxæ ab Angelis.

## QVAESTIO LXVI.

### De diſtinctione rerum primo creatarum.

1 Vtrum informitas materiæ creatæ præceſſit tempore formationem ipſius? Nō. Si informitas ſumatur pro carentia formæ.
2 Vtrum ſit vna materia omnium corporalium? Non. Niſi analogicè.
3 Vtrum cęlum empyreum ſit concreatū materiæ informi? Sic.
4 Vtrum tempus ſit materiæ informi concreatum? Sic. Secundum alios ſanctos ab Auguſtino.

## QVAESTIO LXVII.

### De opere diſtinctionis primæ diei.

1 Vtrum lux propriè in ſpiritualibus dici poſſit? Non. Niſi ly lux ſumatur ſecundum vſum loquentium.
2 Vtrum lux corporalis ſit corpus? Non.
3 Vtrum lux ſit qualitas? Sic. Actiua, conſequens formam ſubſtantialé ſolis, aut alterius corporis a ſe lucentis.
4 Vtrum conueniens fuerit prima die fieri lucem? Sic.

QVAE-

## QVAESTIO LXVIII.

### De opere ſecundæ diei.

1 Vtrum firmamentum factum ſit ſecunda die? Sic. Secundum aliquam formationem eius, non ſecundum ſubſtantiam.

2 Vtrum corporales aquæ ſint ſupra firmamentum? Sic. Diuerſimodè ſumptum.

3 Vtrum firmamentum diuidat aquas ab aquis? Sic. Quacunque data opinione de firmamento, & aquis.

4 Vtrum ſit tantum vnum cęlum, vel plures? Vnum. Et plures, ſecundum diuerſas conſiderationes.

## QVAESTIO LXIX.

### De opere tertiæ diei.

1 Vtrum congregatio aquarum facta fuerit conuenienter tertia die? Sic.

2 Vtrum eadem die debuit fieri productio plantarum? Sic.

## QVAESTIO LXX.

### De opere ornatus 4. die facto.

1 Vtrum 4. die debuerint fieri luminaria? Sic. Ad ornatum cœli.

2 Vtrum conuenienter deſcribatur cauſa produ-

productionis luminarium? Sic. Et prudenter deſcribitur propter populum.
3 Vtrum luminaria cœli ſint animata? Nō. Niſi æquiuocè.

## QVAESTIO LXXI.

De opere ornatus 5. diei.

1 Vtrum opus 5. diei conuenienter deſcribatur? Sic. Ad ornatum aquæ & aeris.

## QVAESTIO LXXII.

De opere 6. diei.

1 Vtrum opus 6. diei conuenienter deſcribatur? Sic. Ad ornatum terræ.

## QVAESTIO LXXIII.

De pertinentibus ad diem 7.

1 Vtrum completio diuinorum operum aſcribi debeat 7. diei? Sic. Completio illa prima.
2 Vtrum Deus die 7. ab omni operé quieuit? Sic. Dupliciter.
3 Vtrum benedictio & ſanctificatio 7. diei debeatur? Sic. Quo ad duo: ad quorum vnum refertur benedictio, ad aliud autem ſanctificatio.

QVAE-

## QVAESTIO LXXIIII.

De omnibus ſimul 7. diebus in communi.

1 Vtrum dicti dies ſufficienter enumerentur? Sic.

2 Vtrum omnes iſti dies ſint vnus dies? Sic. Et non: ſecundum diuerſos diuerſa circa hoc attendentes.

3 Vtrum ſcriptura vtatur conuenientibus verbis ad exprimendum opera ſex dierum? Sic.

## QVAESTIO LXXV.

De homine quo ad animam.

1 Vtrum anima ſit corpus? Non. Sed corporis actus.

2 Vtrum anima humana ſit aliquid ſubſiſtens? Sic. Intellectiua.

3 Vtrum animæ brutorum ſint ſubſiſtentes? Non.

4 Vtrum anima ſit homo; vel homo ſit cõpoſitus ex corpore & anima? Eſt Compoſitus ex anima & corpore.

5 Vtrum anima humana ſit compoſita ex materia & forma? Non. Et præcipuè.

6 Vtrum anima humana ſit incorruptibilis? Sic. De fide.

7 Vtrum ſit eiuſdem ſpeciei cum angelo? Non. Nec poteſt eſſe.

QVAE-

## QVAESTIO LXXVI.

De vnione animæ ad corpus.

1 Vtrum intellectiuum principium vniatur corpori, ut forma? Sic. De fide.
2 Vtrum multiplicetur ſecundum multiplicationem corporum? Sic. De fide.
3 Vtrum in corpore, cuius eſt forma intellectiuum principium, ſit aliqua alia anima per eſſentiam differens? Non. Sed eadem intellectiua eſt virtualiter aliæ duæ.
4 Vtrum in eo ſit aliqua forma ſubſtantialis præter animam intellectiuam? Non. Alioquin ſequeretur hæreſis.
5 Quale debeat eſſe corpus, cuius huiuſmodi principium eſt forma? Humanum ideſt mixtum ad æqualitatem complexionis plus aliis reductum.
6 Vtrum vniatur tali corpori mediante aliquo accidente? Non.
7 Vtrum vniatur ſibi mediante aliquo corpore? Non.
8 Vtrum anima ſit tota in qualibet parte corporis? Sic. Secundum totalitatem perfectionis, & eſſentiæ: non ſecundum totalitatem virtutis.

## QVAESTIO LXXVII.

De potentijs animæ in generali.

1 Vtrum eſſentia animæ ſit eius potentia?

Non. Nec poteſt eſſe.

2 Vtrum ſit tantum vna potentia, vel plures? Plures.

3 Quomodo potentiæ animæ diſtinguantur utrũ per actus? Per actus, & obiecta.

4 Vtrum in potentijs animæ ſit aliquis ordo? Sic.

5 Vtrum anima ſit ſubiectum omnium potentiarum? Non Sed ſolum intellectus & voluntatis.

6 Vtrum potentiæ fluant ab eſſentia animæ? Sic. Omnes, tanquam a principio.

7 Vtrum vna potentia oriatur ex alia? Sic. Diuerſimodè iuxta diuerſitatem perfectionis & imperfectionis potentiarum.

8 Vtrum omnes potentiæ remaneant in anima poſt mortem? Sic. Actu, ſi ſint intellectus & voluntas; in virtute tãtum, ſi aliæ.

## QVAESTIO LXXVIII.

De numero potentiarum, & de numero ſenſuum.

1 Vtrum ſint diſtinguenda quinque genera potentiarum? Sic. In quinque: licet animæ ſint tres, & modi viuendi quattuor.

2 Vtrum conuenienter aſſignentur tres potentiæ vegetatiuæ partis? Sic. Generatiuum, nutritiuum, augmentatiuum.

3 Vtrum conuenienter aſſignentur quinque ſenſus exteriores? Sic. Viſus,auditus,olfactus,guſtus,tactus.

4 Vtrum ſenſus interiores conuenienter diſtinguantur?Sic.Vt ſint quattuor,ſenſus communis,imaginatiua,ęſtimatiua, memoratiua.

## QVAESTIO LXXIX.

### De viribus intellectiuis.

1 Vtrum intellectus ſit potentia animæ vel eius eſſentia?Potentia eſt:nec eſt alicuius eſſentia,niſi Dei.

2 Si eſt potentia: utrum ſit potentia paſſiua?Sic.Modo perfectiuo.

3 Si eſt paſſiua: vtrum ſit ponere aliquem intellectum agentem? Sic. Et oportet.

4 Vtrum intellectus agens ſit aliquid animæ?Sic.Ille ſcilicet agens,de quo philoſophus loquitur;

5 Vtrum intellectus agens ſit vnus omniũ? Non. Sed plures ſecundum pluralitatem animarum.

6 Vtrum memoria ſit in intellectu?Sic.Memoria intellectiua.

7 Vtrum memoria intellectiua ſit alia potentia ab intellectu? Non. Et nulla alia differentia potentiarum in intellectu eſſe poteſt;niſi poſſibilis & agentis.

8 Vtrum ratio ſit alia potentia ab intellectu?Non.

9 Vtrum ratio ſuperior & inferior ſint diuerſæ potentiæ? Nō. Diſtinctæ tamen ſecundum officia actuum, & diuerſos habitus.

10 Vtrum intelligentia ſit alia potentia præter intellectum? Non Sed diſtinguitur ab eo, vt actus à potentia.

11 Vtrum intellectus ſpeculatiuus, & practicus ſint diuerſæ potentiæ? Non.

12 Vtrum ſynderesis ſit aliqua potentia intellectiuæ partis? Non. Sed habitus naturalis.

13 Vtrum conſcientia ſit aliqua potentia intellectiuæ partis? Non. Sed actus, propriè.

## QVAESTIO LXXX.

### De appetitu in communi.

1 Vtrum appetitus debeat poni aliqua ſpecialis potentia animæ? Sic. Et oportet.

2 Vtrum appetitus diuidatur in appetitum ſenſitiuum, & intellectiuum; ſicut in potentias diuerſas? Sic.

## QVAESTIO LXXXI.

### De ſenſualitate.

1 Vtrum ſenſualitas ſit vis appetitiua tantum? Sic. Et eſt nomen appetitus ſenſitiui.

2 Vtrum diuidatur in iraſcibilem & concupi-

cupiſcibilem: ſicut in diuerſas potentias? Sic.

3 Vtrum iraſcibilis & concupiſcibilis obediant rationi? Sic. Dupliciter: ita quòd poſſunt reniti.

## QVAESTIO LXXXII.

### De voluntate.

1 Vtrum voluntas aliquid appetat ex neceſſitate? Non. Niſi neceſſitate finis, vel naturali.

2 Vtrum omnia ex neceſſitate appetat? Non. Sed aliqua tantum concurrente cognitione quadam.

3 Vtrum voluntas ſit eminentior quàm intellectus? Non. Niſi (interdum) ſecundum quid, & per comparationem ad alterum.

4 Vtrum voluntas moueat intellectum? Sic. Per modum agentis: licet ab intellectu moueatur per modum finis.

5 Vtrum voluntas diſtinguatur per iraſcibilem & concupiſcibilem? Non. Propriè loquendo de iraſcibili, & concupiſcibili.

## QVAESTIO LXXXIII.

### De libero arbitrio.

1 Vtrum homo ſit liberi arbitrij? Sic.

2 Vtrum liberum arbitrium ſit potentia,

vel habitus? Potentia: & non poteſt eſſe habitus.

3 Si eſt potentia, vtrum appetitiua uel cognitiua? Eſt appetitiua.

4 Si eſt appetitiua: vtrum ſit eadem potentia cum uoluntate, vel alia? Eſt eadem.

## QVAESTIO LXXXIIII.

Qualiter anima corpori vnita intelligat corporalia quæ ſunt infra animam.

1 Vtrum anima cognoſcat corpora per intellectum? Sic. Cognitione immateriali, vniuerſali, neceſſaria.

2 Vtrum cognoſcat corpora per eſſentiam ſuam, vel per aliquas ſpecies? Non per eſſentiam; ſed per ſpecies.

3 Vtrum anima intelligat omnia per ſpecies ſibi naturaliter inditas? Non. Sed eſt in potentia ad ſpecies tùm intelligibiles, tùm ſenſibiles.

4 Vtrum ſpecies intelligibiles effluant in ipſam ab aliquibus formis immaterialibus ſeparatis? Non.

5 Vtrum anima noſtra omnia quæ intelligit videat in rationibus æternis? Non. Niſi ſicut in cognitionis principio.

6 Vtrum indigeat phantaſmatibus ad hoc quòd actu intelligat? Sic. Tanquam materiali cauſa.

7 Vtrum intellectus poſſit actu intelligere per ſpecies intelligibiles non conuertendo

do ſe ad phantaſmata? Nō. In prǫſenti.
8 Vtrum iudicium intellectus impediatur per impedimentum ſenſitiuarum virtutum? Sic. Loquendo de iudicio perfecto.

## QVAESTIO LXXXV.

### De modo & ordine intelligendi.

1 Vtrum intellectus noſter intelligat res corporeas & materiales, abſtrahendo ſpecies a phantaſmatibus? Sic. Et neceſſe eſt hoc dicere.
2 Vtrum ſpecies intelligibilis abſtracta à phantaſmatibus ſe habeat ad intellectum noſtrum, vt quod intelligitur: uel ſicut quo intelligitur? Sicut quo res intelligitur: & ſicut quod intelligitur ſecundariò.
3 Vtrum intellectus noſter naturaliter prius intelligat magis vniuerſale? Sic. Imò & ſenſus eſt priùs alicuius ſingularis communis.
4 Vtrum intellectus noſter poſſit multa ſimul intelligere? Non. Niſi per modum vnius.
5 Vtrum intellectus noſter intelligat componendo & diuidendo? Sic. Neceſſe habet.
6 Vtrum intellectus noſter poſſit errare? Sic. Niſi circa quidditatem rei, per ſe loquendo.
7 Vtrum vnus poſſit eandem rem melius

intelligere quàm alius ? Sic. Ex parte intelligentis, non ex parte rei intellectæ.

8 Vtrum intellectus per prius cognoſcat indiuiſibile, quàm diuiſibile ? Sic . Niſi ſit indiuiſibile & actu & potentia ſimul, vt punctus.

## QVAESTIO LXXXVI.

Quid intellectus hominis cognoſcat de rebus corporalibus & materialibus.

1 Vtrum intellectus noſter cognoſcat ſingularia ? Non . Directè & primò : ſed per reflexionem.

2 Vtrum cognoſcat infinita ? Non. Niſi in potentia.

3 Vtrum cognoſcat contingentia? Non. Vt contingentia: niſi indirectè: ſecùs de rationibus vniuerſalibus & neceſſarijs contingentium.

4 Vtrum cognoſcat futura ? Non . Niſi vt in cauſis ſuis.

## QVAESTIO LXXXVII.

De cognitione animæ reſpectu ſui ipſius; & eorum quæ ad ipſam pertinent.

1 Vtrum anima intellectiua cognoſcat ſeipſam per eſſentiam ſuam ? Non . Sed per actum ſuum.

Quo-

2 Quomodo cognoſcat in ſe habitus exiſtētes? Per actum habituum.

3 Quomodo intellectûs cognoſcat actum proprium? Per obiectum, in quod primò fertur.

4 Vtrum intellectus cognoſcat voluntatis actum? Sic.

## QVAESTIO LXXXVIII.

De cognitione animę reſpectu eorum quę ſunt ſupra ſe.

1 Vtrum anima humana in ſtatu præſentis vitæ cognoſcat ſubſtantias immateriales ſecundum ſeipſas? Non. Nec per intellectum poſſibilem, nec agentem.

2 Vtrum poſſit ad earum notitiam peruenire per cognitionem rerum materialium? Non. Perfectè.

3 Vtrum Deus ſit illud, quod a nobis primo cognoſcitur? Non. Sed quidditas rei materialis.

## QVAESTIO LXXXIX.

De cognitione animæ ſeparatę.

1 Vtrum anima ſeparata à corpore poſſit intelligere? Sic. Alio modo, quàm coniuncta.

2 Vtrum intelligat ſubſtantias ſeparatas? Sic. Imperfectè tamen loquendo de cognitione naturali.

3 Vtrum intelligat omnia naturalia? Non. Cognitione certa & propria: licet omnia illa cognoſcat cognitione confuſa & communi.

4 Vtrum intelligat ſingularia? Sic. Sed non omnia.

5 Vtrum habitus ſcientiæ hic acquiſitus remaneat in anima ſeparata? Sic. Quantum ad id quod eſt in intellectu tantum.

6 Vtrum actus ſcientiæ hic acquiſitus remaneat in anima ſeparata? Sic. Sed alio modo.

7 Vtrum diſtantia localis impediat cognitionem animæ ſeparatæ? Nullo modo.

8 Vtrum animæ ſeparatæ a corporibus cognoſcant ea, quæ hic aguntur? Non. Cognitione naturali: ſed animæ videntes Deum, cognitione altiori cognoſcunt illa.

## QVAESTIO XC.

De productione animę in eſſe naturæ.

1 Vtrum anima humana ſit de ſubſtantia Dei? Non.

2 Suppoſito quòd ſit facta: vtrū ſit creata? Sic. Propriè, nec poteſt aliter fieri; quãuis non ita ſit de alijs formis.

3 Vtrum ſit facta mediantibus angelis? Non. Licet aliqui hoc poſuerint, ſecundum quòd angeli operantur in uirtute Dei.

4 Vtrum ſit facta ante corpus? Non. Sed ſimul cum ipſo.

## QVAESTIO XCI.

De homine quo ad corpus & productione viri.

1 Vtrum corpus primi hominis ſit factum de limo terrę? Sic. Conuenienter.

2 Vtrum corpus primi hominis ſit immediate productum a Deo? Sic. Ita quod non potuerit produci per aliquam virtutem creatam.

3 Vtrum corpus primi hominis habuit conuenientem diſpoſitionem? Sic. Ad talem formam, & tales operationes.

4 Vtrum productio corporis humani conuenienter in ſcriptura deſcribatur? Sic. Illo ſcilicet ſpeciali modo, ad oſtendendum, quòd alia facta ſunt propter hominem.

## QVAESTIO XCII.

De productione corporis mulieris.

1 Vtrum in illa rerum productione debuit mulier produci? Sic. In adiutorium viri.

2 Vtrum debuit fieri de viro? Sic.

3 Vtrum debuit fieri de coſta viri? Sic.

4 Vtrum facta fuerit immediate a Deo? Sic. Ita quòd ſolus ipſe potuit formare illam de coſta.

## QVAESTIO XCIII.

### De imagine ad quam dicitur homo factus.

1 Vtrum in homine ſit imago Dei? Sic. imperfecta.
2 Vtrum imago Dei ſit in irrationabilibus creaturis? Non. Propriè loquendo.
3 Vtrum imago Dei ſit magis in homine quàm in angelo? Sic. Secundum quid: è contra, ſimpliciter.
4 Vtrum imago Dei ſit in omni homine? Sic. Creationis, in omnibus: recreationis, in omnibus iuſtis: glorificationis, in beatis omnibus.
5 Vtrum imago Dei ſit in homine per cõparationem ad eſſentiam, uel ad perſonas omnes, vel ad vnam earum? Ad prima duo.
6 Vtrum ſimilitudo Dei inueniatur in homine ſecundum mentem? Sic. Per modum imaginis: ſed ſecundum alias partes eius per modum ueſtigij.
7 Vtrum imago Dei ſit in anima ſecundũ actus? Sic. Principaliter: ſecundariò, ſecundum potentias & habitus.
8 Vtrum imago Dei ſit in homine per comparationem ad Deum? Sic. Secundum quòd fertur, uel nata eſt ferri in Deum.
9 Vtrum ſimilitudo & imago conuenienter diſtinguantur? Sic, inquantum ſimilitudo attenditur ſecundum virtutes,

& imago ſecundum proprietates naturales intellectualis naturæ.

## QVAESTIO XCIIII.

**De ſtatu hominis quo ad intellectum in ſtatu innocentiæ.**

1 Vtrum primus homo viderit Deum per eſſentiam? Non. Secundum communem ſtatũ illius vitæ; ſed fortè in raptu.
2 Vtrum videre potuerit ſubſtantias ſeparatas? Non. Per eſſentiam: licet altiùs, quàm nos.
3 Vtrum habuit omnium ſcientiam? Sic. Naturalium: non ſupernaturalium, niſi pro neceſitate ſtatus illius.
4 Vtrum potuerit errare vel decipi? Non. Durante ſtatu illo.

## QVAESTIO XCV.

**De ſtatu hominis quo ad gratiam iuſtitiam, & virtutem in ſtatu innocentiæ.**

1 Vtrum primus homo fuerit creatus in gratia? Sic.
2 Vtrum primus in ſtatu innocẽtiæ habuit animæ paſſiones? Sic. Nõ tamẽ omnes.
3 Vtrum habuit omnes virtutes? Sic. Aliqualiter.
4 Vtrum opera eius fuiſſent æquè efficacia ad merẽdum ſicut modò ſunt? Sic. Simpliciter: non ſecundum quid.

QVAE-

## QVAESTIO XCVI.

De dominio quod homini congruebat ſtatu innocentiæ.

1 Vtrum homo in ſtatu innocentiæ domi naretur animalibus? Sic. Naturaliter.

2 Vtrum dominaretur in illo ſtatu omni creaturæ? Sic. Exceptis Angelis.

3 Vtrum in illo ſtatu fuiſſent omnes hom nes ęquales? Non. In ſexu, ætate, iuſtitia, & alijs quibuſdam.

4 Vtrum in ſtatu illo homo dominaretur hominibus? Sic. Dominio ſubiectionis, non ſeruitutis.

## QVAESTIO XCVII.

De his quę ad hominem pertinebant ad conſeruationem indiuidui in ſtatu innocentiæ.

1 Vtrum homo in ſtatu innocentiæ fuiſſet immortalis? Sic. Ex parte cauſæ efficientis, ſcilicet animæ vim ſupernaturaliter ſibi datam habentis ad præſeruandum corpus à morte.

2 Vtrum eſſet impaſſibilis? Sic. Et ſecundum animam, & ſecundum corpus; paſſione corruptiua; paſſibilis vero, ſecundum vtrumq; paſſione perfectiua.

3 Vtrum indigeret cibis? Sic. Ita quòd nõ poterat ſe conſeruare in perpetuum ſine cibo aliquo.

Vtrum

4 Vtrum per lignum vitæ conſequeretur immortalitatem? Sic. Quodammodo; non ſimpliciter; inquantum prohibebat mortem uſque ad determinatum tempus.

## QVAESTIO XCVIII.

De his quæ ad hominem pertinent: quòd ad conſeruationem ſpeciei per generationem.

1 Vtrum in ſtatu innocentiæ fuiſſet generatio? Sic. Ad multiplicationem hominum.

2 Vtrum in ſtatu innocentiæ fuiſſet generatio per coitum? Sic. Sine libidinis morbo; cum tranquillitate animæ & corporis.

## QVAESTIO XCIX.

De conditione prolis tunc generandæ quo ad corpus in illo ſtatu.

1 Vtrum in ſtatu illo pueri mox generati habuiſſent perfectam uirtutem corpoream? Sic. Ad actus tantum pueritię conuenientes.

2 Vtrum omnes fuiſſent nati in ſexu maſculino? Non. Sed in ſexu etiam fœminino.

QVAE-

## QVAESTIO C.

De conditione prolis tunc generandæ quo ad iuſtitiam.

1 Vtrum omnes fuiſſent nati cum iuſtitia? Sic.

2 Vtrum omnes naſcerentur in iuſtitia confirmati? Non. Nec videtur poſſibile contrarium.

## QVAESTO CI.

De conditione prolis tunc generandæ quo ad ſcientiam.

1 Vtrum pueri naſcerētur in ſcientia perfecti? Non. Sed eam tempore ſuo acquiſiſſent ſine difficultate.

2 Vtrum ſtatim poſt natiuitatem habuiſſent perfectum vſum rationis? Non. Qualem habituri erant proceſſu temporis: ſed habuiſſent perfectiorem, quā nunc, pro ſtatu illo.

## QVAESTIO CII.

De loco producti hominis .i. paradiſo.

1 Vtrum paradiſus ſit locus corporeus? Sic. Ex ſcriptura, in parte orientali:

2 Vtrum ſit locus conueniens habitationi humanæ? Sic. Secundum primum immortalitatis ſtatum.

3 Ad quid homo in paradiſo poſitus fuerit? Vt. Operaretur,& cuſtodiret, illum: dupliciter hoc intelligendo.

4 Vtrum homo debuit fieri in paradiſo? Non. Homo primus.

## QVAESTIO CIII.

### De gubernatione rerum in communi.

1 Vtrum mundus ab aliquo gubernetur? Sic. Ita quòd contrarium eſt impoſſibile, propter duo.

2 Quid ſit finis gubernationis ipſius? Deus. Tanquam ab omni re mũdi participatus,& repræſentatus.

3 Vtrum mundus gubernetur ab vno? Sic. Et oportet hoc dicere.

4 De effectibus gubernationis? Ex parte finis eſt unus effectus ſolùm: ex parte aliarum conſiderationum ſunt plures.

5 Vtrum omnia ſubſint diuinæ gubernationi? Sic. Ita quòd contrariũ ſit omninò impoſſibile.

6 Vtrum omnia gubernẽtur a Deo immediatè? Sic. Quantum ad rationem gubernationis: non quantum ad executionem gubernationis.

7 Vtrum diuina gubernatio caſſetur in aliquo? Non. Ita quòd contrarium eſt impoſſibile.

8 Vtrum aliquod contrarietur diuinæ prouidentiæ? Non. In generali: ſed in ſpeciali.

QVAE-

## QVAESTIO CIIII.

### De effectibus diuinæ gubernationis ſpeciali.

1 Vtrum creaturæ indigeant vt conſeruentur a Deo in eſſe? Sic. Ita quod nec per momentum conſiſtere poſſent ſine conſeruatione diuina.

2 Vtrum conſeruentur in eſſe à Deo immediatè? Non. Omnes: ſed aliquæ mediantibus quibuſdam cauſis.

3 Vtrum Deus poſſit aliquod redigere in nihilum? Sic. Per non influentiam ipſius eſſe.

4 Vtrum aliquid in nihilum redigatur? Non. Si loquamur de annihilatione totali.

## QVAESTIO CV.

### De mutatione creaturæ a Deo.

1 Vtrum Deus immediatè poſſit mouere materiam ad formam? Sic.

2 Vtrũ immediate poſſit mouere aliquod corpus? Sic. Et aliquod & quodcunque: ita quod contrarium nulli debet venire in dubium.

3 Vtrum poſſit mouere intellectum? Sic. Inquantum dat ei uirtutem ad intelligendum, & imprimit ei ſpecies intelligibiles, vtrumque conſeruando in eſſe.

4 Vtrum poſſit mouere voluntatem? Sic.

Vt obiectum, & ut interius eam inclinans.

5 Vtrum Deus operetur in omni operante? Sic. Ita tamen quod operationem propriam a rebus non tollit.

6 Vtrum Deus poſſit aliquid facere præter ordinem rebus inditum? Sic. Prout pendet a cauſis ſecundis; non, prout pendet à prima, ideſt à ſe.

7 Vtrum omnia quæ Deus facit ſunt miracula? Sic. Si fiant præter ordinem rerum creatarum.

8 De diuerſitate miraculorum? Secundũ quòd magis vel minus excedit vim naturæ creatæ, dicitur miraculum maius vel minus.

## QVAESTIO CVI.

De hoc actu angelorum quod eſt inuicem illuminare.

1 Vtrum angelus vnus illuminet alium? Sic. Secundum virutem intellectiuam, & ſimilitudinem rei intellectæ.

2 Vtrum vnus moueat voluntatem alterius angeli? Sic. Inclinando tantùm eam exterius.

3 Vtrum inferior angelus poſſit illuminare ſuperiorem? Nunquàm.

4 Vtrum ſuperior angelus illuminet inferiorem de omnibus quæ cognoſcit? Sic. & hoc eſt ſignum, quòd ſuperiores ſunt in pleniſſima (vt decet) participatione diuinæ bonitatis.

QVAE-

## QVAESTIO CVII.

### De locutione angelorum.

1 Vtrum angelus loquatur alijs ? Sic
2 Vtrum inferior loquatur ſuperiori ? Sic.
3 Vtrum angelus loquatur Deo ? Sic. Vel conſulendo ipſum, vel admirando; ſed non ignotum aliquid ipſi notificando.
4 Vtrum in locutione angeli aliquid operetur diſtantia localis ? Nullum impedimentum facit.
5 Vtrum omnes cognoſcant locutionem vnius angeli ad alterum ? Non. Niſi pro quanto vult loquens.

## QVAESTIO CVIII.

### De ordine angelorum ſecundum Hierar. & ordines.

1 Vtrum omnes angeli ſint vnius Hierar? Non. Niſi conſideretur hierarchia ex parte principis, ſcilicet Dei.
2 Vtrum in vna Hierar. ſit tantum vnus ordo ? Non. Sed eſt triplex.
3 Vtrum in vno ordine ſint plures angeli? Sic. Inquantum diſtinguuntur per officia.
4 Vtrum diſtinctio Hierar. ordinum ſit à natura ? Sic. Diſpoſitiuè: ſed à gratia, completiuè.
5 De nominibus & proprietatibus ſingulorum

lorum ordinum? A Greg. & Dion. ponuntur ſecundum diuerſam conſiderationem.

6 Vtrum conuenienter gradus ordinum aſſignentur? Sic. A Diony. & Greg. concorditer; præter quam in aſſignando principatus & virtutes.

7 Vtrum ordines durent poſt diem iudicij? Sic. Simpliciter quo ad diſtinctionem graduum; aliquo modo ſic, & nõ, quo ad executionem officiorum.

8 Vtrum homines aſſumantur ad ordines angelorum? Sic. Secundum gratiam conſideratos, non ſecundum conditionem naturæ.

## QVAESTIO CIX.

### De ordine malorum angelorum, ſcilicet dæmonum.

1 Vtrum ordines ſint in dęmonibus? Non. Quo ad gloriam, nec gratiam: licet ſecundum gratiam fuerint in eis quandoque; ſed quantum ad naturam.

2 Vtrum ſit in eis prælatio? Sic. Naturalis.

3 Vtrum vnus dæmon illuminet alium? Non. Proprie loquendo de illuminatione.

4 Vtrum ſubiiciantur prælationi beatorũ angelorum? Sic. Ita quod dæmones per bonos reguntur.

## QVAESTIO CX.

De præſidentia angelorum ſuper corporalem creaturam.

1 Vtrum corporalis creatura adminiſtretur per angelos? Sic. Et omnis.
2 Vtrum corporalis materia obediat angelis ad nutum? Non. Informando ſubſtantialiter.
3 Vtrum angeli poſſint mouere corpora localiter ſua virtute? Sic.
4 Vtrum angeli boni vel mali poſſint facere miracula? Non. Sed mira.

## QVAESTIO CXI.

De actione angelorum in homines.

1 Vtrum angelus poſſit illuminare intellectum hominis? Sic. Et ſecundũ quod proponit homini veritatem, & ſecundum quòd confortat intellectum humanum.
2 Vtrum poſſit immutare affectum eius vel voluntatem? Non. Niſi ſuaſoriè, & ab extra.
3 Vtrum poſſit immutare imaginationem eius? Sic. Naturali ſua virtute.
4 Vtrũ poſſit immutare ſenſum eius? Sic. Et ab interiori, & ab exteriori.

## QVAESTIO CXII.

De miſſione angelorum ad homines.

1 Vtrum aliqui angeli mittantur in miniſterium? Sic.
2 Vtrum omnes mittantur? Non. In miniſterium exterius.
3 Vtrum illi qui mittuntur aſſiſtant? Sic. Quantum ad immediatam viſionem Dei: non, quantum ad immediatam acceptionem ſecretorum diuinorum.
4 Vtrum de omnibus ordinibus mittantur vel de quibus? Seraph. Cherub. Thro. Dominat. non mittuntur: ſed reliqui omnes.

## QVAESTIO CXIII.

De cuſtodia hominum a bonis angelis.

1 Vtrum homines ab angelis cuſtodiãtur? Sic. Et hoc neceſſarium fuit.
2 Vtrum ſingulis hominibus ſinguli angeli ad cuſtodiam deputentur? Sic.
3 Vtrum cuſtodia pertineat ſolum ad vltimum ordinem angelorum? Sic. Cuſtodia particularis.
4 Vtrum omni homini conueniat habere angelum cuſtodem? Sic. Homini, vt viator, & quandiu eſt viator.
5 Quando incipiat cuſtodia angeli circa hominem? A natiuitate extra vterum.

6 Vtrum

6 Vtrum angelus ſemper cuſtodiat hominem? Sic. Ita quòd nunquàm totaliter deſerat eum.

7 Vtrum doleat de perditione cuſtoditi? Non. Proprie, neque quo ad peccata, neque quo ad pœnas illius.

8 Vtrum inter angelos ſit pugna? Sic. Ratione conſultatorum contrariorum, nõ voluntatum.

## QVAESTIO CXIIII.

### De impugnatione hominum a dæmonibus.

1 Vtrum homines a dęmonibus impugnẽtur? Sic. Ita quòd impugnatio ipſa procedit ex malitia dæmonum; ordo impugnationis a Deo.

2 Vtrum tentare ſit proprium diaboli? Sic. Semper ad peccatum; tanquam principalis agentis.

3 Vtrum omnia peccata hominum ex impugnatione, ſeu dæmonum tentatione proueniant? Non. Niſi indirectè.

4 Vtrum dæmones poſſint facere vera miracula ad ſeducendum? Non. Quandoque tamen ſunt veræ res, quas faciunt.

5 Vtrum dæmon ab homine ſuperatus ab impugnatione illius arceatur? Non. Niſi ad tempus.

QVAE-

## QVAESTIO CXV.

### De actione corporalis creaturæ.

1 Vtrum aliquod corpus ſit actiuum? Sic. Secundum quòd eſt actu.

2 Vtrum in corporibus ſint rationes ſeminales? Sic. Ideſt virtutes actiuæ, & paſſiuæ; quæ ſunt principia generationum, & motuum naturalium.

3 Vtrum corpora cœleſtia ſint cauſa eorũ, quæ hic per inferiora corpora fiunt? Sic. Cauſa ſecunda.

4 Vtrum corpora cœleſtia ſint cauſa humanorum actuum? Non. Nec poſſunt eſſe.

5 Vtrum eorum actionibus ſubdãtur dæmones? Non. Nec per ſe; nec per accidens, nec directè, nec indirectè.

6 Vtrum corpora cœleſtia imponant neceſſitatem his, quæ eorum actioni ſub dantur? Non. Omnibus.

## QVAESTIO CXVI.

### De fato.

1 Vtrum fatum ſit? Eſt. Non tamen in ſenſu ponentium hoc pro quadam vi ſyderum.

2 In quo fatum ſit? In rebus creatis, vt à Deo ordinantur ad effectus.

3 Vtrum ſit immobile? Sic. Vt in cauſis ſecundis, tantũ vt ſub ſunt diuinæ prouidentiæ.

4 Vtrum omnia ſub ſint fato? Non. Sed aliqua: inquantum ſecundis cauſis ſubduntur, vel non.

## QVAAESTIO CXVII.

### De actione hominis.

1 Vtrum vnus homo poſſit docere alium cauſando in ipſo ſcientiam? Sic. Reducendo ipſum de potentia in actum.

2 Vtrum homo poſſit docere angelum? Non. Niſi cogitationes proprias ei manifeſtando per modum locutionis.

3 Vtrum homo per virtutem ſuæ animæ poſſit immutare materiam corporalē? Non. Niſi mediantibus aliquibus corporibus.

4 Vtrum anima hominis ſeparata poſſit mouere corpora motu locali? Non. Virtute naturali.

## QVAESTIO CXVIII.

### De propagatione hominis quo ad animam.

1 Vtrum anima ſenſitiua traducatur cum ſemine? Sic. Et aliæ huiuſmodi formæ, quæ per ſe non ſubſiſtunt.

2 Vtrum anima intellectiua cum ſemine traducatur? Non. Et hæreticum eſt dicere contrarium.

3 Vtrum omnes animæ fuerint ſimul creatæ?

tæ ? Non. Sed ſingillatim tunc vnaquæque creatur, quando ſuo corpori infunditur.

## QVAESTIO CXIX.

De propagatione hominis quo ad corpus.

1 Vtrum aliquid de alimento cõuertatur in ueritatem humanæ naturæ ? Sic. Inquantum accipit veritatem carnis, & oſſis &c.

2 Vtrum ſemen quod eſt principium humanæ generationis, ſit de ſuperfluo alimenti ? Sic. Inquantum accipitur ex alimento, antequam alimentum ipſum conuertatur in ſubſtantiam membrorum.

Primæ Partis Finis.

PRIMA SECVNDAE

# D. THOMAE

ECCLESIÆ SANCTÆ DOCTORIS.

## QVAESTIO PRIMA.

*De vltimo fine hominis; In communi.*

1 VTrvm homini conueniat agere propter finem? ℞. Sic. Semper. Dummodò actiones ſint propriè humanæ, ideſt, a voluntate deliberata procedentes.

2 Vtrum agere propter finem ſit propriũ rationalis naturæ? Sic. Seipſam ducendo ad finem.

3 Vtrum actus humani recipiant ſpeciem ex fine? Sic. Siue per modum actionum, ſiue per modum paſſionum ſumpti.

4 Vtrum in finibus humanæ voluntatis procedatur in infinitum? Non. Per ſe. Neque ex parte intentionis, neque ex parte executionis.

5 Vtrum

5 Vtrum vnius hominis poſſint eſſe plures vltimi fines? Non. Simul.

6 Vtrum homo omnia, quæ vult, velit propter vltimum finem? Sic. Explicitè, vel implicitè; mediatè, vel immediatè.

7 Vtrum ſit vnus vltimus finis omnium hominum? Sic. Quantum ad rationem vltimi finis: licet non quantum ad id, in quo vltimi finis ratio inuenitur.

8 Vtrum in illo vltimo fine aliæ creaturæ conueniant? Non. Vt dicit ſui conſecutionem: licet in illo, vt res eſt, conueniant.

## QVAESTIO II.

De vltimo fine hominis: in ſpeciali, ideſt de beatitudine, in quibus ſit.

1 Vtrum beatitudo hominis conſiſtat in diuitiis? Non. Neque in naturalibus, neque in in artificialibus.

2 Vtrum beatitudo hominis conſiſtat in honoribus? Non. Et hoc impoſſibile eſt.

3 Vtrum beatitudo hominis conſiſtat in fama, ſeu gloria? Non. Et hoc impoſſibile eſt.

4 Vtrum beatitudo hominis conſiſtat in poteſtate? Non. Et hoc impoſſibile eſt.

5 Vtrum beatitudo hominis conſiſtat in aliquo corporis bono? Non. Et hoc impoſſibile eſt.

6 Vtrum beatitudo hominis conſiſtat in voluptate? Non. Nec voluptas ipſa cor-

poralis eſſe poteſt accidens per ſe beatitudinis.
7 Vtrum beatitudo hominis conſiſtat in aliquo bono animæ? Non. Niſi, dicatur beatitudo, ideſt beatitudinis adeptio.
8 Vtrum beatitudo hominis conſiſtat in aliquo bono creato? Non. Et hoc impoſſibile eſt.

## QVAESTIO III.

### De beatitudine, quid ſit.

1 Vtrum beatitudo ſit aliquid increatum? Non. Quantum ad eſſentiam beatitudinis. Licet, quantum ad obiectum, ſit.
2 Vtrum beatitudo ſit operatio? Sic. Beatitudo ſcilicet creata.
3 Vtrum beatitudo ſit operatio partis intellectiuę tantum? Non. Sed intellectiuæ, eſſentialiter: ſenſitiuæ autem antecedenter, uel conſequenter.
4 Vtrum beatitudo ſit operatio intellectus tantum? Sic. Quantum ad eſſentiã beatitudinis. Licet ſit conſequenter uoluntatis; in quantum ad uolũtatem pertinet delectatio beatitudinem conſequens.
5 Vtrum beatitudo ſit operatio intellectus ſpeculatiui? Sic. Magis, quam practici, i. tota conſiſtit principaliter in contemplatione, ſecundariò autem in ordinatione actuum humanorum.
6 Vtrum beatitudo conſiſtat in conſideratione

tione ſcientiarum ſpeculatiuarum? Nõ, Loquendo de beatitudine perfecta.

7 Vtrum beatitudo conſiſtat in cognitione ſubſtantiarum ſeparatarum.i.Angelorum?Non.Niſi imperfecta.

8 Vtrum beatitudo hominis ſit in viſione diuinæ eſſentiæ? Sic. Nec poteſt perfecta beatitudo conſiſtere in aliquo alio.

## QVAESTIO IIII.

### De his,quæ exiguntur ad beatitudinem.

1 Vtrum delectatio requiratur ad beatitudinem? Sic. Neceſſario, concomitãter.

2 Vtrum in beatitudine ſit principalius viſio,quam delectatio? Sic.Neceſſariò.

3 Vtrum ad beatitudinem requiratur comprehenſio?Sic.Vt comprehenſio eſt tentio rei alicuius iam præſentialiter habitæ.

4 Vtrum ad beatitudinem requiratur rectitudo voluntatis? Sic.Antecedenter, & concomitanter.

5 Vtrum ad beatitudinem hominis requiratur corpus?Non Niſi ad imperfectam huius vitæ,neceſſariò:ad perfectam autem patriæ,de bene eſſe.

6 Vtrum ad beatitudinem requiratur aliqua perfectio corporis? Sic.Ad imperfectam hic,eſſentialiter: ad imperfectã autẽ illic, antecedenter,& conſequẽter.

7 Vtrum ab beatitudinem requirantur aliqua exteriora bona? Non. Niſi ad im perfectam, & vt ei inſtrumentaliter deſeruientia.

8 Vtrum ad beatitudinem requiratur amicorum ſocietas? Non. Niſi tantum de benè eſſe: loquendo de perfecta.

## QVAESTIO V.

### De adeptione beatitudinis.

1 Vtrum homo poſſit conſequi beatitudinem? Sic. A Deo eleuatus ad hoc. artic. 5. 6.

2 Vtrum unus homo poſſit eſſe beatior altero? Sic. Quò ad beatitudinis adeptionem, licet non quò ad obiectum beatitudinis.

3 Vtrum aliquis in hac uita poſſit eſſe beatus? Nõ. Niſi beatitudine imperfecta.

4 Vtrum beatitudo habita poſſit amitti? Non. Perfecta. Ad differentiam imperfectę.

5 Vtrũ homo per ſua naturalia poſſit acquirere beatitudinem? Non. Nec aliqua creatura. Loquendo de beatitudine perfecta.

6 Vtrum homo poſſit conſequi beatitudinem per actionem alicuius ſuperioris creaturæ? Non. Sed ſolius Dei. Loquẽdo de beatitudine perfecta.

7 Vtrum requirantur aliqua opera bona ad hoc, quod homo cõſequatur beatitu

dinem

dinem a Deo? Sic. Et hoc eſt etiam ori ginaliter ex Philoſopho.

8 Vtrum omnis homo appetat beatitudinem? Sic. Conſideratã ſecundum communem non ſecundum ſpecialem rationem beatitudinis.

## QVAESTIO VI.

De actibus humanis .i. uoluntarijs. Et de primò uoluntario, & in uoluntario.

1 Vtrum in actibus humanis inueniatur uoluntarium? Sic. Secundum perfectam rationem uoluntarij.

2 Vtrum uolũtarium inueniatur in animalibus brutis? Non. Niſi ſecundum imperfectam rationem uoluntarij.

3 Vtrum uoluntarium poſſit eſſe abſq; omni actu? Sic. Tum exteriori, tũ interiori.

4 Vtrum uiolentia uoluntati poſſit inferri? Non. Quò ad actum proprium uoluntatis. Licet, quò ad actus à uoluntate imperatos, poſſit.

5 Vtrum uiolentia cauſet inuoluntarium? Sic. Directè.

6 Vtrum metus cauſet inuoluntarium ſimpliciter? Non. Sed, inuoluntarium ſecundum quid.

7 Vtrum concupiſcentia cauſet inuoluntarium? Non. Sed, magis uoluntarium.

8 Vtrum ignorãtia cauſet inuoluntarium? Sic. Vel ſimpliciter, ſi ſit ignorantia ſe

habens antecedenter ad actum uoluntatis; vel quandoq; ſecundum quid, ſi ſe habeat conſequenter ad actum; vel nullo modo, ſi ſe habeat concomitanter ad actum.

## QVAESTIO VII.

### De actuum humanorum circunſtantijs.

1 Vtrum circunſtantia ſit accidens actus humani? Sic. Loquendo de circunſtantijs actuum humanorum.

2 Vtrum circunſtantię humanorum actuũ ſint conſiderandę à Theologo? Sic.

3 Vtrum conuenienter enumerentur circunſtantię in 3. Ethicorum? Sic. Octo.

4 Vtrum circunſtantię, Propter quid, & ea in quibus eſt operatio, ſint principales? Sic.

## QVAESTIO VIII.

### De actibus uoluntarijs in ſpeciali. Et primo de à uoluntate elicitis. Et primò de velle quarum ſit.

1 Vtrum uoluntas ſit tantum boni? Sic. Apprehenſi ſub ratione boni; etiam ſi quandoque non ſit bonum in rei ueritate.

2 Vtrum uoluntas ſit finis tantum? Non. Niſi loquendo de uoluntate, ut ſtat pro actu

actu directè uolito.

3 Vtrum uoluntas eodem actu moueatur in finem; & in id, quod eſt ad finem? Non. Niſi quando fertur in finem, ſecundum quod eſt ratio uolendi exiſtentia ad finem: & quando fertur in exiſtentia ad finem, vt ſic.i.vt ſunt ad finem.

## QVAESTIO IX.

### De motiuo uoluntatis.i.à quo ipſa moueatur.

1 Vtrum uoluntas moueatur ab intellectu? Sic. Tanquam à præſentante ei ſuum obiectum. Licet ea, tanquam mouens ſubiectum ad agendum, moueat intellectum.

2 Vtrum uoluntas moueatur ab appetitu ſenſitiuo? Sic. Ex parte obiecti.

3 Vtrum uoluntas moueat ſeipſam? Sic. Per hoc, quòd vult finem, mouet ſe ad uolendum ea, quæ ſunt ad finem.

4 Vtrum uoluntas moueatur ab aliquo exteriori principio? Sic. Secundum quòd mouetur ad exercitium ſui actus. i. ad uolendum.

5 Vtrum uoluntas moueatur à corpore cœleſti? Non. Ita quòd ipſum corpus neque per ſe, neque per accidens, poteſt imprimere directè in eam.

6 Vtrum uoluntas moueatur à Deo ſolo, ſicut ab exteriori principio? Sic.

## QVAESTIO X.

### De modo, quo uoluntas mouetur.

1 Vtrum uoluntas ad aliquid naturaliter moueatur? Sic. Et ad bonum in communi; & ad ultimum finem; & ad omnia, quę conueniunt uolenti ſecundum ſuam naturam.

2 Vtrum uoluntas moueatur de neceſſitate à ſuo obiecto? Non. Quantum ad exercitium actus. Licet, quantum ad ſpecificationem actus, ab aliquo obiecto de neceſſitate moueatur.

3 Vtrum uoluntas moueatur de neceſſitate ab appetitu inferiori? Non.

4 Vtrum uoluntas moueatur de neceſſitate ab exteriori principio, quod eſt Deus? Non. Niſi in his, ad quæ ipſa naturaliter mouetur.

## QVAESTIO XI.

### De actu uoluntatis, qui eſt fruitio.

1 Vtrum frui ſit actus appetitiuę potentię? Sic.

2 Vtrum frui conueniat tantum rationali creaturę? Non. Niſi frui ſecundum rationem perfectam.

3 Vtrum frui ſit tantum ultimi finis? Sic. Propriè quidem, reſpectu ultimi ſimpliciter; Sed non propriè, reſpectu ul-

timi ſecundum quid.

4 Vtrum fruitio ſit ſolum finis realiter habiti? Non. Niſi loquamur de fruitione perfecta.

## QVAESTIO XII.

De actu uoluntatis, qui eſt intentio.

1 Vtrum intentio ſit actus uoluntatis? Sic. Propriè, & principaliter: Licet preſuppoſita ordinatione rationis.

2 Vtrum intentio ſit tantum ultimi finis? Non. Licet ſemper ſit finis.

3 Vtrum aliquis poſſit ſimul duo intendere? Sic.

4 Vtrum intentio finis ſit idẽ motus cum uoluntate eius, quod eſt ad finem? Sic. Si uoluntas feratur in id, quod eſt ad finẽ propter finẽ. Licet non: Si in utrũque abſolutè, & ſecundum ſe, ſumptum feratur.

5 Vtrum intentio conueniat brutis animalibus? Non. Proprie. Sed improrie.

## QVAESTIO XIII.

De actu uoluntatis, qui eſt electio.

1 Vtrum electio ſit actus voluntatis? Sic. Subſtantialiter. Suppoſita tamen collatione quadam precedente facta à ratione.

2 Vtrum electio conueniat brutis animalibus?

bus? Non.

3 Vtrum electio ſit ſolũ eorũ, quę ſunt ad finem? Sic. Ita quod finis aliquis non, niſi ut exiſtens aliqualiter ad finem, eligitur: quando eligitur.

4 Vtrum electio ſit tanum eorum, quę per nos aguntur? Sic. Hoc eſt. Eſt ſemper actuum humanorum aliquo modo.

5 Vtrum electio ſit ſolum poſſibilium? Sic. Pro talibus ab eligente reputatorum.

6 Vtrum homo eligat liberè? Sic.

## QVAESTIO XIIII.
### De conſilio.

1 Vtrum conſilium ſit inquiſitio? Sic.

2 Vtrum conſilium ſit ſolum de his, quę ſunt ad finẽ? Sic. Formaliter. Ideſt. De quocunque eſt, eſt de eo tantum ſub ratione hac, ſcilicet ut eſt ad finem.

3 Vtrum conſilium ſit ſolum de his, quę à nobis aguntur? Sic. Propriè ſumptum.

4 Vtrum conſilium ſit de omnibus, quæ à nobis aguntur? Non. Puta, de rebus paruis; & de his, quę iam ſunt determinata, qualiter fieri debent.

5 Vtrum conſilium procedat ordine reſolutorio? Sic. Incipiendo ab eo, quod in futuro intenditur: quouſque perueniatur ad id, quod ſtatim agendum eſt.

6 Vtrum conſilium procedat in infinitum? Non. Neque ex parte principij, neque ex parte termini. Niſi ſumendo ly in infinitum, in potentia; inquantum, ſcilicet

cet poſſunt in infinitum aliqua occurrere conſilio inquirenda.

## QVAESTIO XV.

### De actu uoluntatis, qui eſt conſenſus.

1 Vtrum conſenſus ſit actus appetitiuę uirtutis? Sic.
2 Vtrum conſenſus conueniat brutis animalibus? Non. Propriè loquendo.
3 Vtrum conſenſus ſit tantum de his, quę ſunt ad finem? Sic. Propriè loquendo.
4 Vtrum conſenſus in actum pertineat ſolùm ad ſuperiorem partem animæ? Sic.

## QVAESTIO XVI.

### De actu uoluntatis, qui eſt vſus.

1 Vtrum vti, ſit actus uoluntatis? Sic. Primò, & principaliter ut primi mouentis. Licet rationis, ut dirigentis: & aliarum, potentiarum, ut exequentium.
2 Vtrum vti, conueniat brutis animalibus? Non.
3 Vtrum uſus poſſit eſſe ultimi finis? Non. Sed tantum eius, quod eſt ad finē; Propriè loquendo.
4 Vtrum uſus præcedat electionem? Non. Niſi accipiatur uſus, ſecundum quod uoluntas utitur ratione, mouendo ipsā.

QVAE-

## QVAESTIO XVII.

### De actibus à uoluntate imperatis.

1 Vtrum imperare ſit actus rationis? Sic. Eſſentialiter. Præſuppoſito tamen actu uoluntatis.

2 Vtrum imperare pertineat ad animalia bruta? Non. Proprie ſumendo imperium.

3 Vtrum uſus præcedat imperium? Non. Sed è contra. Niſi ſecundum quòd uſus, eſt in ratione referente eum in finem.

4 Vtrum imperium, & actus imperatus, ſint actus unus? Sic. Vt quoddam totũ. Licet, ſecundum partes, ſint multi.

5 Vtrum actus uoluntatis poſſit eſſe imperatus? Sic.

6 Vtrum actus rationis poſſit eſſe imperatus? Sic. Vel à nobis, uel ſolum à natura. Licet non quantùm ad obiectum, ut, ſcilicet ueritatem circa illud apprę-hendat.

7 Vtrum actus appetitus ſenſitiui imperetur? Sic. Ex parte potentię animę conſideratus. Licet non ſemper: quando aliter conſideratur.

8 Vtrum actus animæ uegetabilis imperentur. i. ſubdantur imperio rationis? Non.

9 Vtrum actus exteriorum membrorum imperentur. i. ſubdantur imperio rationis? Sic. A potentijs ſenſitiuis motorum: non autem conſequentium uires naturales.

QVAE-

# QVAESTIO XVIII.

## De bonitate & malitia actuum humanorum

1 Vtrum omnis actio humana ſit bona? Non.

2 Vtrum actio hominis habeat bonitatem uel malitiam ex obiecto? Sic. Primum. Et huiſmodi dicitur bonum uel malum ex genere.i.ſecundum ſpeciem ſuam.

3 Vtrum actio hominis ſit bona uel mala ex circunſtantia? Sic. Debita.

4 Vtrum actio humana ſit bona uel mala ex fine? Sic. A quo dependet.

5 Vtrum actus morales differant ſpecie ſecundum bonum & malum? Sic.

6 Vtrum bonum & malum, quod eſt ex fine, diuerſificent ſpeciem in actibus? Sic, Formaliter.

7 Vtrum ſpecies, quę eſt ex fine, contineatur ſub ſpecie, quę eſt ex obiecto? Non. Sed è contra.

8 Vtrum aliquis actus ſit indifferens ſecundum ſuam ſpeciem? Sic.

9 Vtrum aliquis actus ſit indifferens ſecundum indiuiduum? Non. A deliberata ratione procedens.

10 Vtrum aliqua circunſtantia conſtituat actum moralem in ſpecie boni, uel mali? Sic.

11 Vtrum omnis circunſtãtia augens bonitatem, uel malitiam, conſtituat actum moralem in ſpecie boni, uel mali? Non.

QVAE-

9 Vtrum bonitas uoluntatis dependeat ex conformitate ad uoluntatem diuinam? Sic.Ita quod uoluntas noſtra nõ eſt bona,niſi conformetur uoluntati diuinæ.

10 Vtrum neceſſarium ſit;uoluntatem humanam conformari uoluntati diuinæ in uolito ad hoc,quod ſit bona?Sic.Formaliter.Licet non ſemper materialiter.

## QVAESTIO XX.

### De bonitate, & malitia, exteriorum actuum humanorum.

1 Vtrum bonitas uel malitia per prius ſit in actu uoluntatis, quam in actu exteriori? Sic. Niſi conſideretur bonitas actus exterioris, ſecundum ſe, ideſt ſecundum debitam materiam, debitasq́; circunſtantias.

2 Vtrum tota bonitas & malitia exterioris actus dependeat ex voluntate?Non.Diuerſimodè tamen. i. ad hoc quod actus exterior ſit bonus non ſufficit bona voluntas ex fine;ſed requiritur, quod ſit etiam bona ex proprio obiecto: Ad hoc autem,quod actus exterior ſit malus ſufficit quòd voluntas ſit mala ex aliquo illorum.

3 Vtrum bonitas & malitia exterioris & interioris actus ſit eadem ? Sic. Quandoque.

4 Vtrum actus exterior aliquid addat de bonitate,& malitia, ad actum interiorem?

rem? Sic. Quandoque exterior eſt uoluntarius, & bonitas eius conſideratur ſecundum ſe, ideſt materiam & circunſtantias.

5 Vtrum euentus ſequens addat aliquid de bonitate uel malitia ad actum præcedentem? Non. Niſi ſit aut præcogitatus, aut per ſe, & ut in pluribus ſequens ex tali actu.

6 Vtrum idem actus exterior poſſit eſſe bonus & malus? Non. In genere moris. Sed in genere naturæ.

## QVAESTIO XXI.

De his, quæ conſequuntur actus humanos ratione bonitatis, & malitiæ.

1 Vtrum actus humanus, inquantum eſt bonus uel malus, habeat rationem rectitudinis uel peccati? Sic.

2 Vtrum actus humanus inquantum eſt bonus, uel malus, habeat rationem laudabilis uel culpabilis? Sic.

3 Vtrum actus humanus, inquantum eſt bonus uel malus, habeat rationem meriti uel demeriti? Sic. Siue actus ille in bonum uel malum proprium, ſiue in bonum uel malum alterius ſingularis perſonæ de ſocietate, ſiue in bonum uel malum totius collegii ſit factus.

4 Vtrum actus humanus, inquantum eſt bonus uel malus, habeat rationem me

riti uel demeriti, apud Deum? Sic. Duplici de cauſa. Quia .ſ. & Deus eſt ultimus finis hominis; & Deus eſt rector totius uniuerſi.

## QVAESTIO XXII.

De paſſionibus animæ; in generali. Et primò de ſubiecto earum.

1 Vtrum aliqua paſſio ſit in anima? Sic. Et communiter, & propriè, & propriiſſimè, dicta.
2 Vtrum paſſio ſit magis in parte animæ appetitiua, quam in apprehenſiua? Sic.
3 Vtrum paſſio ſit magis in appetitu ſenſitiuo, quam intellectiuo, qui dicitur uoluntas? Sic.

## QVAESTIO XXIII.

De differentia paſſionum ab inuicem.

1 Vtrum paſſiones, quæ ſunt in concupiſcibili, ſint differentes ab his, quæ ſunt iraſcibili? Sic. Specie.
2 Vtrum contrarietas paſſionum iraſcibilis ſit ſecundum contrarietatem boni & mali? Sic. & etiam ſecundum acceſſum, & receſſum ab eodem termino.
3 Vtrũ ſit aliqua paſſio animæ nõ habens contrarium? Sic. Ira: Licet ei ſolum opponatur ceſſatio a motu, i. miteſcere.

Vtrum

tem in bono ſignificantium.

2 Vtrum amor ſit prima paſſionum concupiſcibilis? Sic. Ordine executionis: licet non ordine intentionis.

3 Vtrum ſpes ſit prima inter paſſiones iraſcibilis? Sic.

4 Vtrum gaudium, triſtitia, ſpes, & timor, ſint quatuor principales paſſiones? Sic.

## QVAESTIO XXVI.

### De paſſionibus animæ in ſpeciali. Et primò de paſſionibus concupiſcibilis.

1 Vtrum amor ſit in concupiſcibilis? Sic. Senſitiuus.

2 Vtrum amor ſit paſſio? Sic Propriè, ſi ſit ſenſitiuus: communiter, ſi ſit intellectiuus.

3 Vtrum amor ſit idem, quod dilectio? Non. Sed eſt quid communius dilectione & charitate.

4 Vtrum amor conuenienter diuidatur in amorem amicitiæ & amorem concupiſcentiæ? Sic. Diuiſione analoga, ideſt ſecundum prius, & poſterius.

## QVAESTIO XXVII.

### De cauſa amoris.

1 Vtrum bonum ſit ſola cauſa amoris? Sic. Ad differentiam mali. Et bonum ſiuè

uerum,

uerum ſiuè apparens.

2 Vtrum cognitio ſit cauſa amoris ? Sic. Ea ratione, qua & bonum.

3 Vtrum ſimilitudo ſit cauſa amoris ? Sic. Propriè loquendo. Amoris & amicitiæ ueræ.i.beneuolentiæ;& concupiſcentię. i.amicitię tum utilis tum delectabilis.

4 Vtrum aliqua alia paſſionum animæ ſit cauſa amoris ? Non. Vniuerſaliter loquendo.i.reſpectu omnis amoris.

## QVAESTIO XXVIII.

### De effectibus amoris.

1 Vtrum unio ſit effectus amoris ? Sic. Vnio tum realis, tum formalis.

2 Vtrum mutua inhęſio ſit effectus amoris ? Sic. Hoc eſt. Quod amans eſt in amato, & amatũ eſt in amante; & quantum ad uim appræhenſiuã, & quantum ad appetitiuam.

3 Vtrum extaſis ſit effectus amoris ? Sic. Diſpoſitiuè;& directè.

4 Vtrum zelus ſit effectus amoris ? Sic. [illegible] ter tamen amoris concupiſcentiæ, & [illegible] ter amoris amicitiæ.

5 Vtrum amor ſit paſſio læſiua aman[illegible] Non. Loquẽdo de amore & formali[illegible] & reſpectu boni conuenientis.

6 Vtrum amor ſit cauſa omnium, quæ amans agit ? Sic.

## QVAESTIO XXIX.

### De odio.

1 Vtrum cauſa, & obiectum odij ſit malum? Sic.
2 Vtrum odium cauſetur ex amore? Sic.
3 Vtrum odium ſit fortius, quam amor? Non. Sed e contrà. Loquendo ſimpliciter: non autem ſecundum quid.
4 Vtrũ aliquis poſſit habere odio ſeipſum? Non. Per ſe. Licet per accidens poſſit.
5 Vtrum poſſit quis odio habere ueritatem? Sic. Vt repugnantem bono amato. Licet non, ut ueritatem.
6 Vtrum aliquid poſſit haberi odio in uniuerſali? Sic. Licet non ſit uniuerſale, loquendo de odio ſenſitiuę partis.

## QVAESTIO XXX.

### De concupiſcentia.

1 Vtrum concupiſcentia ſit tantum in appetitu ſenſitiuo? Sic. Propriè loquendo. Et in ui concupiſcibili.
2 Vtrum concupiſcentia ſit paſſio ſpecialis? Sic. Differens & ſpecie ab amore, ac delectatione; & numero à concupiſcere hoc, uel illud.
3 Vtrum ſint aliquæ concupiſcentię naturales, & aliquę non naturales? Sic. Naturales quidem homini cũ brutis communes; Non naturales uerò proprię

hominibus.

4 Vtrum concupiſcentia ſit infinita? Sic. Vel ſolum in potẽtia per ſucceſſionem, ut naturalis; vel etiam in actu, ut Non naturalis.

## QVAESTIO XXXI.

### De delectatione.

1 Vtrum delectatio ſit paſſio? Sic.

2 Vtrum delectatio ſit in tempore? Non. Secundum ſe accepta. Licet per accidẽs, aliquandò.

3 Vtrum delectātio differat à gaudio? Sic. Vt genus à ſpecie.

4 Vtrum delectatio ſit etiam in appetitu intellectiuo? Sic.

5 Vtrum delectationes corporales, & ſenſibiles, ſint maiores delectationibus ſpiritualibus, & intelligibilibus? Non. Sed e contrà. loquendo ſecundum ſe & ſimpliciter. Licet, quo ad nos, ſit quandoque aliter.

6 Vtrum delectationes tactus ſint maiores delectationibus, quæ ſunt ſecundũ alios ſenſus? Sic. Simpliciter. Niſi reſpectu delectationum uiſus, ſecundum quòd uiſus deſeruit intellectui.

7 Vtrum aliqua delectatio ſit non naturalis? Sic. Per accidens.

8 Vtrum delectatio poſſit eſſe delectationi contraria? Sic.

# QVAESTIO XXXII.

## De cauſa delectationis.

1 Vtrum operatio ſit prima & propria cau ſa delectationis? Sic. Loquendo de operatione conuenienti.

2 Vtrum motus ſit cauſa delectationis? Sic. Moderatus.

3 Vtrum ſpes, & memoria, ſint cauſæ delectationis? Sic. Non tamen in gradu æquali.

4 Vtrum triſtitia ſit cauſa delectationis? Sic. Et ut in actu exiſtens, & ut in memoria.

5 Vtrum actiones aliorum poſſint eſſe nobis cauſa delectationis? Sic. Tripliciter. Quoniam ſcilicet p actionẽ alterius uel conſequimur aliquod bonum; uel fit nobis aliqua ęſtimatio proprij boni; uel moueatur aut amor amicorum, ſi ſit bona; aut odium inimicorum: ſi ſit mala.

6 Vtrum benefacere alteri ſit cauſa delectationis? Sic.

7 Vtrum ſimilitudo ſit cauſa delectationis? Sic. Vt ſimilitudo; licet non, ut corruptiua boni proprij.

8 Vtrum admiratio ſit cauſa delectationis? Sic. Etiam admiratio eorum, quæ in ſe non ſunt delectabilia.

## QVAESTIO XXXIII.

De effectibus delectationis.

1 Vtrum dilatatio ſit effectus delectationis? Sic.
2 Vtrum delectatio cauſet ſuipſius ſitim, ſeu deſiderium? Sic. Et ſecundum quòd eſt in memoria; Et ſecundum quod eſt in actu, diuerſimodè tamen.
3 Vtrum delectatio impediat uſum rationis? Sic. Extranea. Licet propria, non.
4 Vtrum delectatio perficiat operationem? Sic. Propria. Licet extranea, non.

## QVAESTIO XXXIIII.

De bonitate, & malitia delectationum.

1 Vtrum omnis delectatio ſit mala? Non.
2 Vtrum omnis delectatio ſit bona? Non.
3 Vtrum aliqua delectatio ſit optimum? Sic.
4 Vtrum delectatio ſit menſura, uel regula; ſecundum quam iudicetur bonum, uel malum, in moralibus? Sic. Loquendo de delectatione ſecundum appetitum intellectiuum. i. uoluntatem.

## QVAESTIO XXXV.

De dolore, & triſtitia, ſecundum ſe.

1 Vtrum dolor ſit paſſio animæ? Sic. Pro-

prijſſimè

prijſſimè. Secundum tamen quòd eſt in appetitu ſenſitiuo.

2 Vtrum triſtitia ſit idem, quod dolor? Sic. Qui tamen ex interiori appręhenſione procedat. Aliàs triſtitia eſt quædam ſpecies doloris.

3 Vtrum triſtitia, ſeu dolor, ſit cõtraria delectationi? Sic.

4 Vtrum omnis triſtitia omni delectationi contrarietur? Non. Niſi uel conſiderentur ſecundum ſuum genus; uel ſint de eodem obiecto.

5 Vtrum delectationi contemplationis ſit aliqua triſtitia contraria? Non. Neque per ſe, neque per accidens. Sumendo ly delectationi contemplationis, de ipſa contemplatione.

6 Vtrum ſit magis fugienda triſtitia, quam delectatio appetenda? Non. Sed è contra. Per ſe, loquendo.

7 Vtrum dolor exterior ſit maior, quam interior? Non. Sed è contrà. Simpliciter, & per ſe.

8 Vtrũ ſint tantũ quatuor ſpecies triſtitiæ, ſ. miſericordia, inuidia, anxietas, & accidia? Sic. Secundum quòd ſpecies dicuntur per applicationem triſtitię ad aliquid extraneum.

## QVAESTIO XXXVI.

De cauſis triſtitiæ, ſeu doloris.

1 Vtrum bonum amiſſum ſit magis, cauſa doloris quam malum coniunctum?

Non. Sed è contra. Secundum quòd obiectum eſt cauſa doloris.

2 Vtrum concupiſcentia ſit cauſa doloris? Sic. Per conſequens interdum.

3 Vtrum appetitus unitatis ſit cauſa doloris? Sic. Impedimento dato, nè acquiratur, uel conſeruetur, unitas deſiderata.

4 Vtrum poteſtas, cui non poteſt reſiſti, ſit cauſa doloris? Sic. Quando remanet inclinatio appetitus in contrarium.

## QVAESTIO XXXVII.

### De effectibus doloris, ſeu triſtitiæ.

1 Vtrum dolor auferat facultatem addiſcendi? Sic. Plùs, & minus; iuxta proportionem & doloris, & amoris ad addiſcendum.

2 Vtrum aggrauatio animi ſit effectus triſtitiæ uel doloris? Sic. Secundum magis, & minus.

3 Vtrum triſtitia uel dolor debilitet omnẽ operationem? Sic. Si operatio comparetur ad triſtitiam ſicut id, de quo eſt triſtitia.

4 Vtrum triſtitia magis noceat corpori, quam aliæ paſſiones animæ? Sic.

## QVAESTIO XXXVIII.

### De remedijs triſtitiæ, ſeu doloris.

1 Vtrum triſtitia ſeu dolor mitigetur, per quam-

quamlibet delectationem ?Sic.

2 Vtrum triſtitia ſeu dolor mitigetur per fletum ? Sic. Naturaliter.

3 Vtrum triſtitia & dolor mitigentur per compaſſionem amicorum ? Sic. Naturaliter.

4 Vtrum per contemplationem ueritatis dolor & triſtitia mitigentur ? Sic. Maxime ; ſi ſit contemplatio diuinorum, & futuræ beatitudinis.

5 Vtrum dolor, & triſtitia mitigentur per ſomnum, & balneum ? Sic.

## QVAESTIO XXXIX.

### De bonitate, & malitia, triſtitiæ ſeu doloris.

1 Vtrum omnis triſtitia ſit mala ? Non. Moraliter. Licet omnis naturaliter ſit quoddam malum.

2 Vtrum triſtitia poſſit eſſe bonum honeſtum ? Sic. Secundum partem illam, qua eſt bonum.

3 Vtrum triſtitia poſſit eſſe bonum utile ? Sic. Quantum ad motum, quo appetitus fugit, & repellit, contriſtans re uera fugiendum & repellendum.

3 Vtrum aliqua triſtitia, ſeu dolor, ſit ſummum malum hominis ? Non.

## QVAESTIO XL.

### De paſſionibus iraſcibilis. Et primò de ſpe, & deſperatione.

1 Vtrum ſpes ſit idem, quod deſiderium ſiue cupiditas? Non. Sed differt ab eo; ſicut paſſiones iraſcibilis à paſſionibus concupiſcibilis.

2 Vtrum ſpes ſit in ui appetitiua? Sic. Conſequente appræhenſionem boni futuri, ardui poſſibilis adipiſci.

3 Vtrum ſpes ſit in brutis animalibus? Sic. Et deſperatio.

4 Vtrum ſpei contrarietur deſperatio? Sic. Tanquam receſſus acceſſui.

5 Vtrum cauſa ſpei ſit experientia? Sic. Magis quam defectus ſpei.

6 Vtrum in iuuenibus, & ebrioſis, abundet ſpes? Sic. Et in ſtultis, & ratione non utentibus.

7 Vtrum ſpes ſit cauſa amoris? Sic. Inquantum reſpicit illum, per quem aliquid ſit nobis poſſibile.

8 Vtrum ſpes conferat ad operationem? Sic. Per ſe.

## QVAESTIO XLI.

### De timore ſecundum ſe.

1 Vtrum timor ſit paſſio animæ? Sic. Proprijſſime poſt triſtitiam.

2 Vtrum timor ſit ſpecialis paſſio? Sic.

3 Vtrum

3 Vtrum ſit aliquis timor naturalis? Non. Niſi loquendo de natura cognitiua.
4 Vtrum conuenienter aſſignet ſex ſpecies timoris, ſcilicet ſegnities, erubeſcētia, uerecundia, admiratio, ſtupor, agonia? Sic.

## QVAESTIO XLII.

### De obiecto timoris.

1 Vtrum obiectum timoris ſit magis malum, quam bonum? Sic. Vt, per ſe magis; quam per accidens.
2 Vtrum malum naturæ ſit obiectum timoris? Sic. Si appræhendatur & ut propinquum, & cum aliqua ſpe euaſionis, ſeu dilationis.
3 Vtrum timor ſit de malo culpæ? Non. Secundum propriam rationem ſumpto .i. ut uoluntarium eſt.
4 Vtrum timor ipſe timeri poſſit? Sic. Inquantum prouenit ex cauſa extrinſeca.
5 Vtrum inſolita, & repentina, magis timeantur? Sic. De ſe.
6 Vtrum ea, contra quæ non eſt remedium, magis timeantur? Sic. Poſtquam aduenerint.

## QVAESTIO XLIII.

### De cauſa timoris.

1 Vtrum cauſa timoris ſit amor? Sic. Per modum diſpoſitionis materialis.

2 Vtrum cauſa timoris ſit defectus? Sic. Per ſe. Per modum diſpoſitionis materialis.

## QVAESTIO XLIIII.

De effectibus timoris.

1 Vtrum timor faciat contractionem? Sic. Et formaliter, quantum ad appetitum animalem; & conſecutiuè, quantum ad tranſmutationem corporalem.

2 Vtrum timor faciat conſiliatiuos? Sic. Hoc eſt: uolentes, & ſolicitos, ad accipiendum conſilium.

3 Vtrum timor faciat tremorem? Sic. Et pallorem, & dentium ſtrepitum.

4 Vtrum timor impediat operationẽ? Nõ. Ex parte animæ. Si ſit moderatus ideſt non multum rationem perturbans.

## QVAESTIO XLV.

De audacia.

1 Vtrum audacia ſit contraria timori? Sic.

2 Vtrum audacia conſequatur ſpem? Sic.

3 Vtrum defectus aliquis ſit cauſa audaciæ? Non.

4 Vtrum audaces ſint promptiores in principio, quã in fine, in ipſis periculis? Sic. Ad differentiam fortium.

## QVAESTIO XLVI.

### De ira, ſecundum ſe.

1 Vtrũ ira ſit paſſio ſpecialis? Sic. Per prædicationem & per cauſam; licet non per effectum.

2 Vtrum obiectum iræ ſit bonum? Sic. Sed & malum ideſt nociuum.

3 Vtrũ ira ſit in concupſcibili? Non. Sed in iraſcibili.

4 Vtrum ira ſit cum ratione? Sic. Quodam modo.

5 Vtrum ira ſit naturalior, quam concupiſcentia? Sic. ex parte ſubiecti, vt rationale eſt. Licet tũ ex parte ſubiecti, vt animal eſt; tùm ex parte obiecti: concupiſcentia ſit naturalior.

6 Vtrum ira ſit grauior, quàm odium? Nõ. Sed è contra.

7 Vtrum ira ſit ſolum inter illos, ad quos eſt iuſtitia? Sic. Siue actiuè, ſiue paſſiuè, ſumatur ira.

8 Vtrum conuenienter aſſignentur ſpecies iræ tres, ſcilicet fel, mania, & furor? Sic.

## QVAESTIO XLVII.

### De cauſa effectiua iræ, & de remedijs eius.

1 Vtrum ſemper motiuum irę ſit aliquid factum contra eum, qui iraſcitur? Sic.

2 Vtrum ſola paruipenſio, ſeu deſpectio, ſit motiuum iræ? Sic. Per ſe.

3 Vtrum excellentia iraſcentis ſit cauſa iræ? Sic. Conſiderando cauſam iræ ſecũdum habitudinem ad motiuum iræ.

4 Vtrum defectus alicuius ſit cauſa: quod contra eum facilius iraſcamur? Sic. Si tamen defectus ipſe augeat dignam deſpectionem.

## QVAESTIO XLVIII.

### De effectibus iræ.

1 Vtrum ira cauſet delectationem? Sic. Inquantum ad præſentiam vindictę ſequitur delectatio.

2 Vtrum ira maximè cauſet feruorem in corde? Sic. Feruorem ſanguinis, & ſpiritus.

3 Vtrum ira maximè impediat rationis vſum? Sic. Præ cæteris paſſionibus.

4 Vtrum ira cauſet taciturnitatem? Sic. Et ex parte, qua ira eſt cum ratione: & ex parte, qua impedit rationem.

## QVAESTIO XLIX.

### De principijs intrinſecis humanorum actuum. Et primò de habitibus in generali, quo ad eorum ſubſtantiam.

1 Vtrum habitus ſit qualitas? Sic. Secundũ

quòd

quòd nunc de eo loquimur.

2 Vtrum habitus ſit determinata ſpecies qualitatis, Sic. Prima.

3 Vtrum habitus importet ordinem ad actum? Sic. Et principaliter, & conſequenter.

4 Vtrum ſit neceſſarium, eſſe habitum? Sic. Non tamen in Deo, neque in determinatis ad vnum.

## QVAESTIO L.

### De ſubiecto habituum.

1 Vtrum in corpore ſit aliquis habitus? Sic. Vel principaliter, vel ſecundariò.

2 Vtrum anima ſit ſubiectum habitus magis ſecundum eſſentiam ſuam, quàm ſecundum potentiam? Non. Sed è contra. Niſi loquamur de habitu hoc, ſcilicet de gratia Dei.

3 Vtrum in potentijs ſenſitiuæ partis poſſit eſſe aliquis habitus? Sic. Secundum quòd ipſæ operantur ex imperio rationis.

4 Vtrum in intellectu ſit aliquis habitus? Sic. Propriè.

5 Vtrum in uoluntate ſit aliquis habitus? Sic. Neceſſariò.

6 Vtrum in Angelis ſint aliqui habitus? Sic. Non tamen eiuſdem rationis cum habitibus hominum: nec ad omnia intelligibilia.

QVAE-

## QVAESTIO LI.

De cauſa habituum. Et primò quantum ad generationem ipſorum.

1 Vtrum aliquis habitus ſit a natura? Sic. Et dicitur habitus naturalis.
2 Vtrum aliquis habitus cauſetur ex actib.? Sic. Non tamen omnis.
3 Vtrum per vnum actum poſſit generari habitus? Non. Vt plurimum.
4 Vtrum aliqui habitus ſint hominibus infuſi a Deo? Sic.

## QVAESTIO LII.

De augmento habituum.

1 Vtrum habitus augeantur? Sic. Et ſecundum ſe, & ſecundum participationem ſubiecti.
2 Vtrum habitus augeantur per additionem? Non vt plurimum.
3 Vtrum quilibet actus augeat habitum? Non; Immo aliquis diſponit ad diminutionem, vel etiam totalem corruptionem, habitus.

## QVAESTIO LIII.

De diminutione, & corruptione habituum.

1 Vtrum habitus corrumpi poſſit? Sic. Cu-

ius ſubiectum eſt corruptibile, vel cuius cauſa habet contrarium.

2 Vtrũ habitus poſſit diminui? Sic. Et per ſe; & per accidens.

3 Vtrum habitus corrumpatur, vel diminuatur, per ſolam ceſſationem ab opere? Sic. Per diuturnam.

## QVAESTIO LIIII.

De diſtinctione habituum.

1 Vtrum multi habitus poſſint eſſe in una potentia? Sic.

2 Vtrum habitus diſtinguantur ſecundum obiecta? Sic. Specie differentia. Et ſecundum actiua principia habituum; & ſecundum naturam.

3 Vtrum habitus diſtinguantur ſecundum bonum, & malum? Sic. Diſtinctione ſpecifica.

4 Vtrum vnus habitus ex multis habitibus conſtituatur? Non. Etiam ſi ad multa ſe extendat.

## QVAESTIO LV.

De habitibus, in ſpeciali. Et primò de habitibus bonis, ſcilicet virtutibus, donis, beatitudinibus, fructib. Et primò de uirtutibus; quantum ad ſuas eſſentias.

1 Vtrum uirtus humana ſit habitus? Sic.

2 Vtrum

2 Vtrum uirtus humana ſit habitus operatiuus? Sic.
3 Vtrum uirtus humana ſit habitus bonus? Sic. Et boni operatiuus.
4 Vtrum uirtus conuenienter diffiniatur ſcilicet uirtus eſt bona qualitas mentis, qua recte uiuitur, qua nullus malè utitur, quam Deus in nobis ſine nobis operatur? Sic. Et complectitur perfectè totam rationem uirtutis.

## QVAESTIO LVI.

### De ſubiecto uirtutis.

1 Vtrum uirtus ſit in potentia animæ, ſicut in ſubiecto? Sic.
2 Vtrum una uirtus poſſit eſſe in pluribus potentijs? Non. Ex æquo.
3 Vtrum intellectus poſſit eſſe ſubiectum uirtutis? Sic. Virtutis ſecundum quid, ſumptus abſque omni ordine ad uoluntatem: Virtutis ſimpliciter, ſumptus cũ ordine ad uoluntatem.
4 Vtrum iraſcibilis, & concupiſcibilis ſint ſubiectum uirtutis? Sic. Secundum quòd participant rationem.
5 Vtrum uires apprehenſiuæ ſenſitiuæ ſint ſubiectum uirtutis? Non.
6 Vtrum uoluntas poſſit eſſe ſubiectum uirtutis? Sic. Ordinantis affectum hominis in Deum, uel in proximum.

QVAE-

## QVAESTIO LVII.

### De diſtinctione uirtutum. Et primo intellectualium.

1 Vtrum habitus intellectuales ſpeculatiui ſint uirtutes? Sic. Secundum quid.
2 Vtrum conuenienter diſtinguantur tres habitus intellectuales ſpeculatiui, ſcilicet ſapientia, ſcientia, & intellectus? Sic.
3 Vtrum habitus intellectualis practicus, qui eſt ars, ſit uirtus? Sic. Secundum quid.
4 Vtrum prudentia ſit uirtus diſtincta ab arte? Sic.
5 Vtrum prudentia ſit uirtus neceſſaria homini? Sic. Maximè. Ad benè uiuendũ.
6 Vtrum eubulia, ſyneſis, & gnomen, ſint uirtutes conuenienter adiunctę prudentię? Sic.

## QVAESTIO LVIII.

### De diſtinctione uirtutum moralium ab intellectualibus.

1 Vtrum omnis uirtus ſit moralis? Non.
2 Vtrum uirtus moralis diſtinguatur ab intellectuali? Sic.
3 Vtrum uirtus ſufficienter diuidatur per moralem, & intellectualem? Sic. Virtus humana.
4 Vtrum moralis uirtus poſſit eſſe ſine intellectuali?

tellectuali? Non. Sine aliqua, ſcilicet prudentia.

5 Vtrum intellectualis uirtus poſſit eſſe ſine morali? Sic. Aliç intellectuales: dempta prudentia.

## QVAESTIO LIX.

De diſtinctione uirtutum moralium ſecundum comparationem ad paſſionem.

1 Vtrum uirtus moralis ſit paſſio? Non.

2 Vtrum uirtus moralis poſſit eſſe cum paſſione? Sic. Vt ordinata à ratione.

3 Vtrum uirtus moralis poſſit eſſe cum triſtitia? Sic. Moderata ſecundum rationis iudicium.

4 Vtrum omnis uirtus moralis ſit circa paſſiones? Non. Sed quædam circa operationes.

5 Vtrum uirtus moralis poſſit eſſe abſque paſſione? Non. Niſi moralis circa operationes; quç tamen poteſt eſſe cum paſſione, ſicut cum aliquo conſequente per redundantiam.

## QVAESTIO LX.

De diſtinctione uirtutum moralium ab inuicem.

1 Vtrum ſit una tantum uirtus moralis? Non. Sed plures ſpecie differentes.

2 Vtrum

2 Vtrum uirtutes morales, quæ ſunt circa operationes diſtinguantur ab his, quæ ſunt circa paſſiones? Sic. Si operatio, & paſſio, comparentur ad uirtutem moralem tanquam effectus eius.

3 Vtrum circa operationes ſit tantum una uirtus moralis? Non. Niſi generaliter. i. in quodam generali ratione iuſtitiæ.

4 Vtrum circa diuerſas paſſiones ſint diuerſæ virtutes morales? Sic. Non tamen omnis diuerſitas paſſionum ſufficit ad diuerſificandum uirtutes morales.

5 Vtrum uirtutes morales diſtinguantur ſecundum diuerſa obiecta paſſionum? Sic. Reſpicientia diuerſitatem potentiarum.

## QVAESTIO LXI.

### De uirtutibus Cardinalibus.

1 Vtrum uirtutes morales debeant dici cardinales. i. principales? Sic. Non tamen omnes.

2 Vtrum uirtutes cardinales ſint quatuor? Sic. Et ſecundum principia formalia, & ſecundum ſubiecta. Hæ autem ſunt prudentia, iuſtitia, tẽperantia, fortitudo.

3 Vtrum aliæ uirtutes magis dici debeant principales, quam iſtę? Non. Immo ad iſtas aliæ reducuntur.

4 Vtrum quatuor uirtutes cardinales differant ab inuicem? Sic. Conſideratæ, prout determinantur ad materias ſpeciales.

5 Vtrum uirtutes cardinales conuenienter diuidantur in uirtutes politicas, purgatorias, purgati animi, & exemplares? Sic. Diuiſione rationis.i. p conſideratioнē.

## QVAESTIO LXII.

### De uirtutibus theologicis.

1 Vtrum ſint aliquæ uirtutes theologicæ? Sic. Hoc eſt. Principia diuinitus ſuperaddita homini; quibus ordinatur ad beatitudinem ſupernaturalem.

2 Vtrum uirtutes theologicæ diſtinguantur ab intellectualibus, & moralibus? Sic. Diſtincti.

3 Vtrum fides, ſpes, charitas, conuenienter ponantur uirtutes theologicæ? Sic.

4 Vtrum fides ſit prior ſpe, & ſpes charitate? Sic. Ordine generationis, ſecundum actus. Licet nec ſecundum habitus; nec ordine perfectionis.

## QVAESTIO LXIII.

### De cauſa virtutum.

1 Vtrum uirtus inſit nobis à natura? Non. Niſi intellectualis, & moralis ſecundum quandam inchoationem.

2 Vtrum uirtus poſſit cauſari in nobis ex aſſuetudine operum? Sic. Ordinans hominem ad bonum, quod ſecundum regulam rationis humanæ ſolum modificatur.

3 Vtrum

3 Vtrum aliæ uirtutes, preter theologicas, ſint in nobis per infuſionem? Sic. Vt ſunt proportionatæ uirtutibus theologicis.

4 Vtrum uirtus, quam acquirimus ex operum aſſuetudine, ſit eiuſdem ſpeciei cũ uirtute infuſa? Non.

## QVAESTIO LXIIII.

De proprietatibus uirtutum. Et primò de medio earum.

1 Vtrum uirtutes morales ſint in medio? Sic. Hoc eſt, in conformitate ad regulam rationis.

2 Vtrum medium uirtutis moralis ſit medium rationis magis, quam rei? Sic. Imò rationis tantum. Excepto quòd in iuſtitia medium rationis eſt idem cum medio rei.

3 Vtrum uirtutes intellectuales conſiſtant in medio? Sic. Et ſpeculatiuæ, & practicę.

4 Vtrum uirtutes theologicæ conſiſtant in medio? Non. Prout ipſarum uirtutum regula eſt Deus. Licet prout earundem regula ſumitur ex parte noſtra, aliter dicendum ſit.

## QVAESTIO LXV.

De connexione uirtutum.

1 Vtrum uirtutes morales ſint ad inuicem connexę? Sic. Perfectæ.

2 Vtrum

2 Vtrum uirtutes morales poſſint eſſe ſine charitate? Non. Niſi acquiſitæ.

3 Vtrum charitas poſſit eſſe ſine aliis uirtutibus moralibus? Non.

4 Vtrum fides, & ſpes, poſſint eſſe ſine charitate? Sic. Vt uirtutes imperfectæ, nō autem perfectæ, rationem habentes.

5 Vtrum charitas poſſit eſſe ſine fide, & ſpe? Non. In uiatoribus.

## QVAESTIO LXVI.

### De æqualitate uirtutum.

1 Vtrum uirtus poſſit eſſe maior, uel minor? Sic. In uirtutibus & ſpecie differentibus abſolute; & in uirtutibus eiuſdem ſpeciei conditionaliter: hoc eſt, ſi uirtus conſiderentur ex parte ſubiecti eā participantis.

2 Vtrum omnes uirtutes in eodem exiſtentes ſint æquales? Sic. Aequalitate proportionis. Licet non quantum ad ſpeciem, nec quantum ad inclinationē in actum.

3 Vtrum uirtutes morales præemineant intellectualibus? Non. Niſi ſecundum rationem uirtutis. Aliàs, ſimpliciter loquendo, eſt è contrà.

4 Vtrum iuſtitia ſit præcipua inter omnes uirtutes morales? Sic. Simpliciter. Licet fortitudo ſit prima, & poſt fortitudinē temperantiā, inter morales illas quæ ſunt circa paſſiones.

5 Vtrum

5 Vtrum ſapientia ſit maxima inter uirtutes intellectuales?Sic. Et tanquam architectonica.

6 Vtrum charitas ſit maxima inter uirtutes theologicas? Sic. Non quidem ex hoc,quod ſit circa maius obiectũ:ſed ex hoc,quod ſe habet propinquius ad obiectum ſcilicet Deum.

## QVAESTIO LXVII.

### De duratione uirtutum poſt hanc uitam.

1 Vtrum uirtutes morales cardinales maneant poſt hanc uitam? Sic. Perfectiſſime in beatis. Secundum tamen ſuum formale tantummodo ſumptæ inquantum, ſcilicet & ratio beatorum erit rectiſſima,& vis appetitiua mouebitur totaliter ſecundum ordinem rationis: ſecundum ſtatum illum.

2 Vtrum virtutes intellectuales maneant poſt hanc vitam? Sic.Quo ad ſuum formale tantum. i.quantum ad hoc: quod ibi mouebunt ſpecies intelligibiles:non autem fantaſmata.

3 Vtrum fides maneat poſt hanc vitã? Nõ. Simul cum beatitudine.

4 Vtrum ſpes maneat poſt mortem in ſtatu gloriæ?Non.

5 Vtrum aliquid fidei, vel ſpei, remaneat in gloria?Non.Niſi aliquid fidei in genere non tamen, vt fidei: ſed ut dicen-

tis

tis cognitionem. Hoc eſt, Remanet ibi cognitio: quæ tamen eſt tunc alterius ſpeciei, ideſt aperta ſuccedens ænigmaticæ cognitioni, quæ erat in fide.

6 Vtrum remaneat charitas poſt hanc vitam in gloria? Sic. Eadem numero.

## QVAESTIO LXVIII.

### De donis.

1 Vtrum dona differant a virtutibus? Sic. Secundum rationem, non quidem nominis, ſed motionis: inquantum ſ. utrũque perficit ad bene operandum, ſed tamen donum mouet ad ſic operandum ſecundum inſpirationem diuinam, & virtus ſecundum rationem humanam.

2 Vtrum dona hominis ſint neceſſaria ad ſalutem? Sic. Et in his rebus in quibus non ſufficit inſtinctus rationis, ſed eſt neceſſarius inſtinctus diuinus; & ad conſequendum finem ſupernaturalem.

3 Vtrum dona ſpiritusſancti ſint habitus? Sic. Quibus homo perficitur ad promptè obediendum ſpirituiſancto.

4 Vtrum conuenienter ſeptem dona ſpiritusſancti enumerentur? Sic.

5 Vtrum dona ſpiritusſancti ſint connexa? Sic. Sibi inuicem in charitate.

6 Vtrum dona ſpiritusſancti remaneant in patria? Sic. Perfectiſſimè. Quò ad eſſentiam donorum.

7 Vtrum dignitas donorum attendatur ſecundum

cundum enumerationem Iſaiæ cap. 11. Sic. Vt dicamus. Dona ſunt; Sapientia, intellectus, cõſilium, fortitudo, ſcientia, pietas, timor Domini.

3 Vtrum donis ſint preferendę uirtutes? Non. Sed è contrà. Niſi loquamur de theologicis.

## QVAESTIO LXIX.

### De beatitudinibus.

1 Vtrum beatitudines diſtinguantur à uirtutibus et donis? Sic. Tanquam actus ab habitibus.

2 Vtrum prēmia, quæ attribuuntur beatitudinibus, pertineant ad hanc uitã? Sic. Inchoatiuę. Licet ad aliam, perfectiuè.

3 Vtrum conuenienter Matth. 5. enumerentur beatitudines? Sic. Imò conuenientiſſimè.

4 Vtrum præmia beatitudinum conuenienter enumerentur? Sic. Imò conuenientiſſimè.

## QVAESTIO LXX.

### De fructibus.

1 Vtrum fructus ſpirituſſancti, quos Apoſtolus ad Gal. 5. nominat, ſint actus? Sic. Actus, ſcilicet hominis vt procedentes à Spirituſancto operante in nobis cum quadam ſuauitate.

2 Vtrum fructus à beatitudinibus differant? Sic. Inquantum, ſcilicet omnes beatitudines illę, Matth. 5. poſſunt dici fructus: ſed non omnes fructus poſſunt dici beatitudines.

3 Vtrum fructus duodecim conuenienter enumerentur ab Apoſtolo? Sic. Et ſunt per ordinem, Charitas, gaudium, pax, patientia, benignitas, bonitas, longanimitas, manſuetudo, fides, modeſtia, continentia, caſtitas.

4 Vtrum fructus ſpiritusſancti contrarientur operibus carnis? Sic. Secundum communem rationem utrorumque. Loquendo de operibus carnis ab Apoſtolo enumeratis Galat. quinto, ſcilicet fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria, idolorum ſeruitus, ueneficia, inimicitiæ, contentiones, æmulationes, iræ, rixæ, diſſenſiones, ſectæ, inuidiæ, homicidia ebrietates, comeſſationes.

## QVAESTIO LXXI.

### De uitijs, & peccatis, ſecundum ſe.

1 Vtrum uitium contrarietur uirtuti? Sic Et peccatum, & malitia.

2 Vtrum uitium ſit contra naturam? Sic. Hoc eſt. Contra id, quod conuenit alicui ſecundum naturam ſuam.

3 Vtrum uitium.i.habitus malus, ſit peius, quam actus uitioſus? Non. Sed è contrà.

4 Vtrum peccatum poſſit eſſe ſimul cum

uirtute? Non. Loquendo de peccato mortali, et de uirtute infuſa.

5 Vtrum in quolibet peccato ſit aliquis actus? Non. Vt puta: peccatum omiſſionis eſt quandoque (loquendo per ſe) abſque omni actu & interiori, & exteriori.

6 Vtrum conuenienter diffiniatur peccatum, eſſe dictum uel factum uel concupitum contra legem ęternam? Sic.

## QVAESTIO LXXII.

### De diſtinctione peccatorum.

1 Vtrum peccata differant ſpecie ſecundũ obidiecta? Sic. Obiecta .ſ. Formalia.

2 Vtrum conuenienter diſtinguantur peccata ſpiritualia a carnalibus? Sic.

3 Vtrum peccata diſtinguantur ſpecie ſecũdum cauſas? Non. Actiuas. Sed ſecundũ finales.

4 Vtrum peccatum conuenienter diſtinguatur in peccatum in Deum in ſeipsũ, & in proximum? Sic. Immo hæc eſt propriè diſtinctio ſecũdum diuerſas peccatorum ſpecies.

5 Vtrum diuiſio peccatorum, quę eſt ſecundum reatũ, diuerſificet ſpeciem? Non. Licet poſſit conſequi diuerſam peccatorum ſpeciem.

6 Vtrum peccatum commiſſionis, & omiſſionis, differant ſpecie? Non. Specie formaliter ſumpta.

7 Vtrum conuenienter diuidatur peccatum in peccatum cordis, oris, & operis? Sic. Tanquam non diuerſas ſpecies complẽtas, ſed in diuerſos gradus, peccati.

8 Vtrum ſuperabundãtia, & defectus, diuerſificent ſpecies peccatorum? Sic. Et contrarietatem inducunt.

8 Vtrum peccata diuerſificentur ſpecies ſecundum diuerſas circunſtantias? Non. Niſi circũſtantiarum ipſarum corruptiones a diuerſis motiuis proueniant.

## QVAESTIO LXXIII.

### De comparatione peccatorum ad inuicem.

1 Vtrum omnia peccata ſint cõnexa? Non. Immo & ſunt quandoque ad inuicem contraria.

2 Vtrum omnia peccata ſint paria? Non.

3 Vtrum grauitas peccatorum uarietur ſecundum obiecta? Sic.

4 Vtrum grauitas peccatorum differat ſecundum dignitatem uirtutum, quibus opponuntur, Vt, ſcilicet maiori uirtuti grauius peccatum opponatur? Sic. Directe. Licet nõ ex parte effectus: eò quòd uirtus quantò fuerit maior, tanto minora etiam peccata cohibet.

5 Vtrum peccata carnalia ſint minoris culpę, quam ſpiritualia? Sic. Sed tamen maioris infamię.

6 Vtrum grauitas peccatorum attendatur ſecun-

ſecūdum cauſam peccati?Sic. Propriam .i.uoluntatem & cauſam quaſi extrinſecam, dummodo ſit finis.

7 Vtrum circunſtantię aggrauent peccatū? Sic. Tripliciter. Vel transferendo peccatum. Cui ad ueniunt, in aliud genus peccati: Vel multiplicando ſolum rationem peccati; Vel augendo ſolum deformitatem peccati, ex alia circunſtantia prouenientem.

8 Vtrum grauitas peccati augeatur ſecundum maius nocumentum? Sic. Si nocumentum ſequatur per ſe, uel per accidens probabiliter, ex actu peccati: aut etiam ſi aliàs nocumentum ſit intētum, uel ſaltem pręuiſum.

9 Vtrum peccatum aggrauetur ratione perſonę, in quam peccatur? Sic. Et ratione coniunctiones ad talem perſonam. s. uel Deum, uel ſeipſum, uel proximum.

10 Vtrum magnitudo perſonę peccantis aggrauet peccatum? Sic. Ex deliberatione, non ex ſurreptione, prouenient.

## QVAESTIO LXXIIII.

### De ſubiecto peccatorum.

1 Vtrum uoluntas poſſit eſſe ſubiectum peccati? Sic.

2 Vtrum ſola uoluntas ſit ſubiectum peccati? Non. Sed & omnes potentię, quæ poſſunt ad ſuos actus moueri, uel ab ipſis reprimi, per uoluntatem.

3 Vtrum in ſenſualitate poſſit eſſe peccatum? Sic.

4 Vtrum in ſenſualitate poſſit eſſe peccatũ mortale? Non. Stando ſolum in ſenſualitate. i. ſine conſenſu uoluntatis.

5 Vtrum peccatum poſſit eſſe in ratione? Sic. Dupliciter: Vel errando in cognitione ueri, quod debet & poteſt ſcire: uel non dirigendo, ſecundum quod debet, inordinatos motus aliarum uirium.

6 Vtrum peccatum moroſę delectationis ſit in ratione? Sic.

7 Vtrum peccatum conſenſus in actum ſit in ratione ſuperiori? Sic.

8 Vtrum cõſenſus in delectationem ſit peccatũ mortale? Sic. Si ſit in delectationẽ de re cogitata; quæ ſit res ſecundum ſe peccati mortalis.

9 Vtrũ in ratione ſuperiori poſſit eſſe peccatum ueniale, ſecundum quòd eſt directiua inferiorum uirium. i. ſecundum quòd conſentit in actum peccati? Sic. Hoc eſt. Ratio ſuperior, quando conſentit in actum peccati uenialis, peccat ſolum ueníaliter.

10 Vtrũ in ratione ſuperiori, poſſit eſſe pec catũ ueniale, ſecundũ ſeipſam. i. ſecundũ quòd inſpicit rationes æternas? Sic. In ſubitis. i. ſurreptitijs, motibus.

## QVAESTIO LXXV.

De cauſis peccatorum, in generali.

1 Vtrum peccatum habeat cauſam? Sic.

Diſ-

Dificientē. i. uoluntatem, ut carentē directione regulæ ſuæ in agendo, uel etiā in non agendo.

2 Vtrum peccatum habeat cauſam interiorem? Sic. Et proximam, ſcilicet rationem, uoluntatemque: & remotam, ſcilicet imaginationem, appetitumque ſenſitiuum.

3 Vtrum peccatum habeat cauſam exteriorem? Sic. Dupliciter. Vel perſuadendo peccatum rationi hominis. Vel cauſando ſenſationem exteriorem, quæ moueat appetitum ſentituum. Tamen nullam harum ſufficienter inducentem ad peccandum.

4 Vtrum peccatum poſſit eſſe cauſa peccati? Sic. Secundum quatuor genera cauſarum.

## QVAESTIO LXXVI.

De cauſis peccatorum, in ſpeciali.

1 Vtrum ignorantia poſſit eſſe cauſa peccati? Sic. Ignorantia, ſcilicet tollens ſcientiam prohibentem actum peccati. Et taliter peccare dicitur peccare per ignorantiam.

2 Vtrum ignorantia ſit peccatum? Sic. Vincibilis; & eorum, quę quis ſcire tenetur.

3 Vtrum ingnorātia excuſet totaliter à peccato? Non. Niſi ſit aut inuincibilis, aut eorū, quæ talis homo ſcire non tenetur.

4 Vtrum ignorantia diminuat peccatum? Sic.

Sic. Quæ non eſt directè, & per ſe, uoluntaria; ſed indirectè, & per accidens.

## QVAESTIO LXXVII.

De cauſa peccati, ex parte appetitus ſenſitiui.

1 Vtrum uoluntas moueatur à paſſione appetitus ſenſitiui? Sic. Indirectè tantum.
2 Vtrum ratio poſſit ſuperari à paſſione, contra ſuam ſcientiam? Sic.
3 Vtrum peccatum, quod eſt ex paſſione, debeat dici ex infirmitate? Sic.
5 Vtrum amor ſui ſit principium omnis peccati? Sic. Inordinatus.
5 Vtrum cõuenienter ponantur cauſæ peccatorum concupiſcentia carnis, concupiſcentia oculorum, & ſuperbia uitæ? Sic. Ad quæ tria etiam reducuntur omnes paſſiones, quæ ſunt cauſæ peccati.
6 Vtrum peccatum alleuietur propter paſſionem? Sic. Præcedentem peccati actum.
7 Vtrum paſſio totaliter excuſet à peccato? Non. Niſi quando ipſa actum ſequentem reddit totaliter inuoluntarium.
8 Vtrum peccatum, quod eſt ex paſſione, poſſit eſſe mortali? Sic. Quando paſſionem inclinantem contra ultimum finem ratio deliberans poteſt reprimere, & non reprimit.

QVAE-

## QVAESTIO LXXVIII.

De cauſa peccati, ex parte uoluntatis: quę dicitur malitia.

1 Vtrum aliquis peccet ex certa malitia? Sic.
2 Vtrum quicunque peccat ex habitu, peccet ex certa malitia? Sic.
3 Vtrum quicunque peccat ex certa malitia, peccet ex habitu? Non.
4 Vtrum ille, qui peccat ex certa malitia, grauius peccet: quam qui ex paſſione? Sic.

## QVAESTIO LXXIX.

De cauſis exterioribus peccati. Et primò ex parte Dei.

1 Vtrum Deus ſit cauſa peccati? Non. Neque directè, neque indirectè, hoc poſſibile eſt.
2 Vtrum actus peccati ſit à Deo? Sic. Et ut eſt ens, & ut eſt actus: Licet non, ut eſt defectus peccati.
3 Vtrũ Deus ſit cã ex cæcationis, & indurationis? Sic. Prout important iuſtam ſubtractionem gratiæ: Licet nõ, ut ſunt motus animi auerſi à diuino lumine, & inhærentis malo culpæ.
4 Vtrum excæcatio, & obduratio, ordinentur ſemper ad ſalutem eius, qui cæca-

tur, & obduratur? Non. Sed quandoque.

## QVAESTIO LXXX.

### De cauſa peccati, ex parte diaboli.

1 Vtrum diabolus ſit homini directè cauſa peccandi? Non. Sed ſolum ex parte obiecti, inſufficienter & per modum perſuadentis.

2 Vtrum diabolus poſſit inducere ad peccandum interius inſtingando? Sic. Phantaſiam & appetitum ſenſitiuum commouendo: non autem uoluntatem interius inclinando.

3 Vtrum diabolus poſſit, neceſſitatem inferre ad peccandum? Non. Licet poſſit aliquem inducere ex neceſſitate ad faciendum aliquem actum, quod genere ſuo eſt peccatum.

4 Vtrum omnia peccata hominum ſint ex ſuggeſtione diaboli? Non. Niſi occaſionaliter, & indirectè.

## QVAESTIO LXXXI.

### De cauſa peccati, ex parte hominis.

1 Vtrum primum peccatum primi hominis traducatur per originem in poſteros? Sic. De fide.

2 Vtrum alia etiam peccata primi parentis, vel proximorum parentum traducantur

cantur in poſteros? Non.

3 Vtrum peccatum primi hominis tranſeat per originem in omnes homines? Sic. De fide.

4 Vtrum ſi aliquis ex humana carne formaretur miraculosè, contraheret originale peccatum? Non.

5 Vtrum ſi Adam non peccaſſet, Eua peccante, filij originale peccatum contraherent? Non.

## QVAESTIO LXXXII.

De originali peccato, quantum ad ſuam eſſentiam.

1 Vtrum originale peccatum ſit habitus? Sic. Non quidem potentiæ ad agendũ; ſed naturæ: quo malè ſe habet, tanquã languida.

2 Vtrum in vno homine ſint multa originalia peccata? Non. Sed unum numero.

3 Vtrum peccatum originale ſit concupiſcentia. Sic. Materialiter. Licet formaliter ſit defectus iuſtitiæ originalis.

4 Vtrum peccatum originale ſit æquale in omnibus? Sic.

## QVAESTIO LXXXIII.

De ſubiecto originalis peccati.

1 Vtrum peccatum originale ſit magis in

carne quàm in anima? Non. Sed è contra. Tanquam in ſubiecto. Licet ſit in carne, id eſt in ſemine corporali, tanquã in cauſa inſtrumentali.

2 Vtrum peccatum originale ſit per prius in eſſentia animæ, quàm in potentijs? Sic.

3 Vtrum peccatum originale per prius inficiat voluntatem, quam alias potentias? Sic. Infectione conſiderata ſecundũ inclinationem ad actum.

4 Vtrum prædictæ potentiæ, ſcilicet generatiua, concupiſcibilis, & ſenſus tactus, ſint magis infectæ, quàm aliæ? Sic.

## QVAESTIO LXXXIIII.

De cauſa peccati; ſecundum quòd unum peccatum eſt cauſa alterius.

1 Vtrum cupiditas ſit radix omnium peccatorum? Sic. Loquendo de cupiditate diuitiarum.

2 Vtrum ſuperbia ſit initium omnis peccati? Sic. Superbia. i. inordinatus appetitus propriæ excellentiæ.

3 Vtrum propter auaritiam & ſuperbiam, ſint alia peccata ſpecialia; quæ dici debeant capitalia? Sic. Quædam alia.

4 Vtrum conuenienter dicantur ſeptem vitia capitalia? Sic. Scilicet; inanis gloria, gula, luxuria, auaritia, accidia, inuidia, ira.

QVAE-

# QVAESTIO LXXXV.

De effectibus peccati. Et primò quantum ad corruptionem naturæ.

1 Vtrum peccatum diminuat bonum naturæ? Sic. Accipiendo bonum naturæ pro naturali inclinatione ad uirtutem.

2 Vtrum totum bonum humanæ naturæ poſſit auferri per peccatum? Non. Et impoſſibile eſt hoc, ſcilicet quòd naturæ inclinatio ad virtutem tollatur totaliter per peccatum; etiam in damnatis.

3 Vtrum conuenienter ponantur uulnera toti naturæ humanæ ex peccato primi parentis inflicta, Infirmitas, Ignorantia, Malitia, & concupiſcentia? Sic. Quæ etiam quatuor ex alijs peccatis hominum in unoquoque plus, & minus, conſequuntur.

4 Vtrum priuatio modi, ſpeciei, & ordinis, ſit effectus peccati? Sic. Vel totaliter auferens, uel ſolum diminuens ipſum modum, ſpeciem, & ordinem.

5 Vtrum mors, & alij defectus corporales, ſint effectus peccati? Sic. Per accidens tantum.

6 Vtrum mors, & alij defectus ſint naturales homini? Non. Immo ſunt contra naturam particularem, & contra inclinationem formæ. Licet ſecundum naturam & uniuerſalem, & materiæ ſibi derelictę, ſint naturales.

QVAE-

## QVAESTIO LXXXVI.

### De effectibus peccati; quantum ad maculam.

1 Vtrum peccatum cauſet aliquam maculam in anima? Sic. Metaphoricè dictam.

2 Vtrum macula maneat in anima poſt actum peccati. i. etiam tranſeunte actu peccati? Sic.

## QVAESTIO LXXXVII.

### De effectibus peccati; quantum ad reatum pœnę.

1 Vtrum reatus pœnę ſit effectus peccati? Sic. Triplex. Scilicet à ſeipſo, à Deo, ab homine gubernāte, proueniens: hoc eſt, punitio pro peccato ab his tribus prouenire poteſt.

2 Vtrum peccatum poſſit eſſe pœna peccati? Sic. Per accidens.

3 Vtrum aliquod peccatum inducat reatum pœnę æternæ? Sic. Auferens charitatem.

4 Vtrum peccato debeatur pœna infinita ſecundum quantitatem? Non. Secundum quātitatem molis: licet eā inducat ſecundum quantitatem durationis.

5 Vtrum omne peccatum inducat reatum pœnæ æternæ? Non. Sed ſolū mortale.

Vtrum

6 Vtrum reatus pœnę poſſit remanere poſt peccatum.i. poſt remiſſionem peccati? Sic. Pœnæ ſatisfactoriæ. i.temporalis. Licet non pœnæ ſimpliciter. i. æternæ.

7 Vtrum omnis pœna ſit propter aliquam culpam? Sic. Propriam, uel alienam, uel actualem,uel originalem; aut principaliter, aut conſequenter ſeu reductiuè.

8 Vtrum aliquis puniatur pro peccato alterius? Non. In bonis animæ. Sed in bonis corporalibus.

## QVAESTIO LXXXVIII.

### De his quę diſtinguuntur ſecundum reatum.i.de peccato ueniali,& mortali.

1 Vtrum ueniale peccatum conuenienter diuidatur contra mortale? Sic.

2 Vtrum peccatum mortale & ueniale differant genere? Sic Secundum quòd genus, uel ſpecies actus, determinãtur ex obiecto.

3 Vtrum peccatum ueniale ſit diſpoſitio ad mortale? Sic. Et directè ex parte agentis, inquantum ſcilicet augmentatur habitus ex multiplicatis àctibus uenialium: Et in directè .i. per remotionem prohibentis.i.ſubiectionis uoluntatis ad ordinem debitum.

4 Vtrum peccatum ueniale poſſit fieri mortale?

tale? Non. Niſi ex parte agentis. Inquantum, ſcilicet peccans uel conſtituit finem ultimum in peccato ueniali, quod facit; vel refert ipſum ueniale ad mortale (puta, ordinando uerbum iocoſum ad fornicationem.

5 Vtrum circunſtantia poſſit facere de ueniali mortale? Non. Niſi afferat deformitatem alterius generis verum tamen tunc non eſt amplius circunſtantia formaliter i. ut circunſtantia; ſed ſtat loco differentiæ ſpecificæ.

6 Vtrum peccatum mortale poſſit fieri ueniale? Non. Niſi propter imperfectionem actus. i. propter hoc, quòd actus de ſe mortalis non eſt à ratione deliberatus.

## QVAESTIO LXXXIX.

### De peccato ueniali ſecundum ſe.

1 Vtrum peccatum ueniale cauſet maculam in anima? Non. Niſi ſecundum quid.

2 Vtrum conuenienter peccata uenialia deſignentur. 1. Cor. 3. per lignum, fœnum, & ſtipulam? Sic.

3 Vtrum homo in ſtatu innocentiæ potuerit peccare uenialiter? Non.

4 Vtrum angelus bonus, uel malus, poſſit peccare uenialiter? Non.

5 Vtrum primi motus ſenſualitatis in infidelibus ſint peccata mortalia? Non. Si motibus

motibus ipſis non conſentiant. Quando ſcilicet ipſi primi motus ſunt de re, quæ eſt in ſe peccatum mortale.

6 Vtrum peccatum ueniale poſſit eſſe in aliquo cum ſolo originali? Non.

## QVAESTIO XC.

### De lege, in communi.

1 Vtrum lex ſit aliquid rationis? Sic.

2 Vtrum lex ordinetur ſemper ad bonum commune? Sic. Propriè dicta.

3 Vtrum ratio cuiuslibet ſit factiua legis? Non. Sed ratio pertinens uel ad totam multitudinem; uel ad perſonam publicam totius multitudinis curam habentem.

4 Vtrum promulgatio ſit de ratione legis? Sic. Ad hoc, ut lex uim obligandi habeat.

## QVAESTIO XCI.

### De diuerſitate legum.

1 Vtrũ ſit aliqua lex æterna? Sic. Diuina.

2 Vtrum in nobis ſit aliqua lex naturalis? Sic. Quæ eſt participatio legis æternæ in nobis.

4 Vtrum fuerit neceſſarium, eſſe aliquam legem diuinam? Sic. Ad directionem humanæ uitæ. Etiam data lege naturali, & lege humana.

5 Vtrum

5 Vtrum lex diuina ſit una tantum? Non. Sed duplex, ſ. lex uetus, & lex noua.
6 Vtrum ſit aliqua lex fomitis? Sic. Quæ eſt inclinatio ſenſualitatis, in pœnam ex lege diuina per diuinam iuſtitiam conſequens hominem dignitate propria deſtitutum.

## QVAESTIO XCII.

### De effectibus legis.

1 Vtrum effectus legis ſit facere homines bonos? Sic. Vel ſimpliciter, uel ſecundum quid.
2 Vtrum legis actus conuenienter aſſignentur imperare, prohibere, permittere, punire? Sic.

## QVAESTIO XCIII.

### De ſingulis legibus. Et primò de lege ęterna.

1 Vtrum lex æterna ſit ſumma ratio in Deo exiſtens? Sic. Secundum quòd eſt directiua omnium actuum, & motionum, in ordine ad bonum commune; & Verbo æterno expreſſa.
2 Vtrum lex æterna ſit omnibus nota? Sic. Secundum quòd eſt in ſuo effectu .i. ſecundum aliquā noſtrā cognitionem ueritatis. Licet non, ſecundum quod eſt in ſeipſa.

3 Vtrum

3 Vtrum omnis lex a lege æterna deriuetur? Sic. Inquantum participãs de ratione recta.

4 Vtrum neceſſaria & æterna ſubijciantur legi æternæ? Non. Pertinentia ad eſſentiam diuinam. Licet de creatis aliter dicendum ſit.

5 Vtrum naturalia contingentia ſubſint legi æternæ? Sic. Immo & omnes motus, & actiones totius naturæ creatæ.

6 Vtrum omnes res humanæ ſubijciantur legi æternæ? Sic. Et boni, & mali homines.

## QVAESTIO XCIIII.

### De lege naturali.

1 Vtrum lex naturalis ſit habitus? Non. Propriè, & eſsẽtialiter: licet ſit id, quod habitu tenetur.

2 Vtrum lex naturalis contineat plura pręcepta? Sic. Secundum ordinem inclinationum naturalium. Fundata tamen quodammodò ſuper principium unum ſcilicet, bonum eſt faciendum, atque proſequendum, & malum eſt vitandum.

3 Vtrum omnes actus virtutum ſint de lege naturæ? Sic. Prout ſunt virtuoſi. Licet non, prout in proprijs ſpeciebus cõſiderantur.

4 Vtrum lex naturæ ſit una apud oẽs? Sic. Quantum ad prima principia commu-

nia & ſecundum rectitudinem, & ſecundum notitiam. In quãtum, ſcilicet apud omnes iſtud & rectum & cognitum naturaliter, pro uero eſt; ut ſecundum rationem agatur.

5 Vtrum lex naturæ mutari poſſit? Non. Per modum ſubtractionis. Quantum ad prima principia ipſius legis. Licet poſſit mutari per modum additionis, ideſt quod aliqua addantur ſupra legem naturalem.

6 Vtrum lex naturæ poſſit à corde hominis aboleri? Non. Quantum ad principia communiſſima: & in vniuerſali.

## QVAESTIO XCV.

### De lege humana.

1 Vtrum fuerit utile; aliquas leges poni ab hominibus? Sic. Immo & neceſſariũ: ad pacem hominum, & uirtutem.

2 Vtrum omnis lex humanitus poſita deriuetur a lege naturali? Sic. Inquantum habet de ratione legis.

3 Vtrum Iſidorus conuenienter qualitatẽ legis poſitiuæ deſcribat, dicens, quòd lex poſitiua debet eſſe congrua & religioni, & diſciplinæ, & ſaluti; honeſta, iuſta, poſſibilis ſecundum naturam, ſecundum patriæ conſuetudinem; loco, tempori conueniens; neceſſaria, vtilis, manifeſta, pro communi vtilitate ciuium ſcripta? Sic.

4 Vtrum

4 Vtrum Iſidorus conuenienter ponat diuiſionem legum? Sic. Secundum uariã conſiderationem.

## QVAESTIO CXVI.

### De poteſtate legis humanæ.

1 Vtrum lex humana debeat poni in communi? Sic. Hoc eſt, Lex ad multa reſpicere debet; Et ſecundum negotia, & ſecundum tempora.

2 Vtrum ad legem humanam pertineat, omnia vitia cohibere? Non. Sed ſolum grauiora; a quibus poſſibile eſt, maiorẽ partem multitudinis abſtinere.

3 Vtrum lex humana præcipiat actus omnium uirtutum? Non. Sed ſolum illos, qui ſunt ordinabiles ad bonum commũne.

4 Vtrum lex humana imponat homini neceſſitatem in foro conſcientiæ? Sic. Iuſta.

5 Vtrum omnes ſubijciantur legi? Sic. Qui ſubduntur poteſtati ferentis legem.

6 Vtrum ei, qui ſubditur legi, liceat præter uerba legis agere? Sic. In caſu, quo obſeruatio uerborum legis eſſet communi ſaluti damnoſa.

## QVAESTIO XCVII.

### De mutatione legum.

1 Vtrum lex humana debeat mutari aliquo

mo do

mo ? Sic Duplici de cauſa. Rationis, ſcilicet quando procedit de imperfecto ad perfectum in mutatione legis: Vel cauſa hominum alterius conditionis morum à premis.

2 Vtrum lex humana ſemper ſit mutanda, quando occurrit aliquid melius ? Non. Niſi uel maxima, euidentiſſimaque utilitas, uel maxima neceſſitas, id expoſcat: hoc eſt (quod in eūdem ſenſum tādem redit) niſi ex alia parte tantum communi ſaluti recompenſetur, quātum ex iſta parte ei derogatur.

3 Vtrum conſuetudo poſſit obtinere uim legis ? Sic Et abolere legem, & interpretari ipſam. Dummodo ſit conſuetudo uera (ad quod multa requiruntur): non autem corruptela, ſiuè abuſus.

4 Vtrum rectores multitudinis poſſint in legibus humanis diſpenſare ? Sic. Non ad libitum, ſine iuſta cauſa: ſed cum debito pondere, & menſura.

## QVAESTIO XCVIII.

### De lege veteri.

1 Vtrum lex uetus fuerit bona ? Sic. Abſq; omni dubio. Sed ſimpliciter imperfecta.

2 Vtrum lex uetus fuerit à Deo? Sic. Viuo, & uero; qui eſt pater Domini noſtri IESV Chriſti.

3 Vtrum lex uetus data fuerit per Angelos ? Sic

4 Vtrum

4 Vtrum lex uetus dari debuerit ſoli populo Iudæorum? Sic. Et alia beneficia ſpecialia.
5 Vtrum omnes homines obligarentur ſeruare legem ueterem? Non. Niſi quãtum ad præcepta naturæ ibi contenta.
6 Vtrum lex uetus conuenienter data fuerit tempore Moyſis? Sic. Immo & conuenientiſſimè.

## QVAESTIO XCIX.

### De præceptis legis veteris.

1 Vtrum in lege veteri contineatur ſolũ vnum præceptum? Non. Niſi ſecundum ordinem ad vnum finem Hoc eſt. Præcepta legis veteris ſunt unum præceptũ ſecundum quod ordinantur ad unum finem: ſunt autem multa ſecundum diuerſitatem eorum, quæ ordinantur ad illum finem.
2 Vtrum lex uetus contineat pręcepta mõralia? Sic.
3 Vtrum lex uetus contineat præcepta cæremonialia, præter moralia? Sic.
4 Vtrum in lege veteri, præter præcepta moralia, & cæremonialia, ſint etiam præcepta iudicialia? Sic.
5 Vtrum aliqua alia præcepta contineantur in lege ueteri præter moralia, cæremonialia, & iudicialia? Non. Licet omnia alia ordinentur ad horum triũ præceptorum obſeruationem.

6 Vtrum

6 Vtrum lex uetus debuerit inducere ad obſeruantiam præceptorum per temporales promiſſiones, & comminationes? Sic.

## QVAESTIO C.

De ſingulis generibus præceptorum veteris legis. Et primò de præceptis moralibus.

1 Vtrum omnia præcepta moralia pertineant ad legem naturæ? Sic. Diuerſimodè. Hoc eſt. Vel ita, vt ſtatim per ſe quiſque de his dijudicet: vel ita, vt adminiculo ſapientum: vel ita, ut inſtructione diuina, per quam inſtruimur de diuinis.

2 Vtrũ præcepta moralia legis ſint de omnibus actibus uirtutum? Sic. Proportione tamen illorum ſeruata.

3 Vtrum omnia præcepta moralia ueteris legis reducantur ad decem præcepta decalogi? Sic. Diuerſimodè: ſcilicet uel ut principia in concluſionibus, uel ut concluſiones in principijs.

4 Vtrum præcepta decalogi conuenienter diſtinguantur? Sic. Tria in ordine ad Deum, & ſeptem in ordine ad proximum.

5 Vtrum præcepta decalogi conuenienter enumerentur? Sic.

6 Vtrum conuenienter ordinentur decem præcepta decalogi? Sic.

7 Vtrum

7 Vtrum præcepta decalogi conuenienter tradantur? Sic.

8 Vtrum præcepta decalogi ſint diſpenſabilia? Non. Formaliter loquendo.i.ſumpta quantũ ad rationem iuſtitiæ, quam continent. Licet, ſi ſumantur, ut res tantum, ſint quandoque à Deo diſpẽſabilia illa, quæ ordinantur ad proximum.

9 Vtrum modus uirtutis cadat ſub præcepto legis? Non. Quãtum ad hoc, quòd aliquis ex habitu uirtutis operetur. Licet, quantum ad hoc, quòd aliquis operetur ſciens uel ignorans, cadat ſub præcepto. Quod autem operetur uolens cadit quidem ſub præcepto legis diuinę: non autem humanæ.

10 Vtrum modus charitatis cadat ſub præcepto diuinæ legis? Non. Niſi ſub præcepto illo, Diliges dominum Deum tuum; & diliges proximum tuum.

11 Vtrum conuenienter diſtinguantur alia moralia præcepta legis præter decalogum? Sic. Vt quædam ſuperaddita decalogo, & reducibilia ad ipſum.

12 Vtrum præcepta moralia ueteris legis iuſtificarent? Non. Propriè; iuſtitiam cauſando.

## QVAESTIO CI.

De præceptis cæremonialibus.

1 Vtrum ratio præceptorum cæremonialium in hoc conſiſtat, quòd pertinent ad

cultum Dei ? Sic. Propriè.

2 Vtrum præcepta cæremonialia ſint figuralia ? Sic. Et futuræ ueritatis manifeſtandæ in patria; & Chriſti, qui eſt uia ducens ad illam patriæ ueritatem.

3 Vtrum cæremonialia præcepta debuerint eſſe multa ? Sic. Ex parte hominum tum bonorum, tum malorum.

4 Vtrum cæremonię ueteris legis conueniēter diuidātur in ſacrificia ſacra, ſacramenta, & obſeruantias ? Sic.

## QVAESTIO CII.

De cauſis cæremonialium pręceptorum.

1 Vtrum præcepta cæremonialia habeant cauſam ? Sic. Immo & cauſas rationabiles. Ex ordine ad aliquem finem.

2 Vtrum cæremonialia præcepta habeant cuſam figuralem tantum ? Non. Sed & literalem.

3 Vtrum poſſit aſſignari conueniens ratio cæremoniarum, quæ ad ſacrificia pertinent ? Sic. Ex parte, qua ordinabantur & ad cultum Dei, & ad figurandū Chriſtum.

4 Vtrum aſſignari poſſit ſufficiens ratio cæremoniarum, quæ ad ſacra petinent? Sic. Tùm ex parte, qua ad cultum Dei; Tùm ex parte, qua ad figurandum Chriſtum, ordinabantur.

5 Vtrum ſacramentorum ueteris legis conueniens cauſa eſſe poſſit ? Sic. Et literalis,

ralis,& figuralis.
6 Vtrum fuerit aliqua rationabilis cauſa obſeruantiarum cæremonialium ? Sic. Duplici reſpectu. Inquantum, ſcilicet rationes obſeruantiarum talium reſpiciebant uel cultum diuinum, uel aliquid ad Chriſtum pertinens.

## QVAESTIO CIII.

### De duratione præceptorum cæremonialium.

1 Vtrum cæremoniæ legis fuerint ante legem? Non. Licet aliquæ cæremoniæ fuerint ante legem.
2 Vtrum cæremoniæ ueteris legis haberēt uirtutem iuſtificandi tempore legis ? Non. Ab immunditia mentis. Licet ab immunditia corporis.
3 Vtrum cæremoniæ legis ueteris ceſſauerint in aduentu Chriſti? Sic.
4 Vtrum poſt paſſionem Chriſti legalia poſſint ſeruari ſine peccato mortali? Non.

## QVAESTIO CIIII.

### De præceptis iudicialibus

1 Vtrum ratio præceptorum iudicialium cōſiſtat in hoc, quòd ſunt ordinantia ad proximum ? Sic. Et in hoc; ut non habeant uim obligandi ex ſola ratione, ſed ex inſtitutione diuina.

2 Vtrum præcepta iudicialia aliquid figurent? Sic. Ex conſequenti. Licet non primò, & per ſe.

3 Vtrum iudicialia præcepta ueteris legis perpetuam obligationem habeant? Nõ. Sed euacuata ſunt per aduentum Chriſti: aliter tamen, quam cæremonialia.

4 Vtrũ præcepta iudicialia poſſint habere aliquam certam diſtinctionem? Sic. Secundum diſtinctionem ordinationis humanæ.

## QVAESTIO CV.

### De ratione præceptorum iudicialium.

1 Vtrum conuenienter lex uetus de principibus ordinauerit? Sic. Et optime.

2 Vtrum conuenienter tradita fuerint præcepta iudicialia quantum ad populariũ conuictum? Sic. Et ſufficienter.

3 Vtrum iudicialia præcepta ſint cõuenienter tradita quantum ad extraneos? Sic. Et quò ad conuerſationem pacificam, & quò ad conuerſationem hoſtilem, cum eis.

4 Vtrum lex uetus conuenienter ediderit præcepta circa domeſticas perſonas? Sic. Tùm circa dominum & ſeruum; tùm circa uirum & uxorem; tum circa patrem & filium.

# QVAESTIO CVI.

De lege Euangelica, quæ dicitur lex noua. Et primo de ipſa ſecundum ſe.

1 Vtrum lex noua ſit lex ſcripta? Non. Principaliter. Sed eſt lex in corde indita. Licet ſecundario ſit lex ſcripta.

2 Vtrum lex noua iuſtificet? Sic. Quo ad ſuum principale tãtummodò conſiderata. i. quò ad gratiam ſpiritusſancti, non quò ad literam ſolam Euangelij.

3 Vtrum lex noua debuerit dari à principio mundi? Non.

4 Vtrum lex noua ſit duratura uſque ad finem mundi? Sic. Sed tamen ſtatus mundi uariandus eſt ſub eadem lege: inquantum homines diuerſimodè ſe habebunt ad ipſam; ſecundum diuerſa loca, & tempora, & perſonas.

# QVAESTIO CVII.

De comparatione legis nouę ad ueterem.

1 Vtrum lex noua ſit alia à lege veteri? Sic. Secundum diuerſitatem perfecti, & imperfecti. Licet non ſecundum diuerſitatem ſpeciei; inquantum, ſcilicet non ordinantur ad diuerſos fines iſtę leges, ſed tantum ad unum. ſcilicet ut homi-

nes uere ſubdantur Deo utriuſque legislatori.

2 Vtrum lex noua legem ueterē impleat? Sic. Inquantum ſupplet illud, quod ueteri legi deerat.

3 Vtrum lex noua in lege ueteri contineatur? Sic. Vt fructus. i. plenum frumentum, in ſpica.

4 Vtrum lex noua ſit grauior, quam uetus? Non. Ex parte operum exteriorum.

## QVAESTIO CVIII.

De his, quæ continentur in lege noua.

1 Vtrum lex noua debeat, aliquos exteriores actus præcipere, & aliquos prohibere? Sic.

2 Vtrum lex noua ſufficienter exteriores actus ordinauerit? Sic. Tum determinanda determinando, tum non determinanda non determinando.

3 Vtrum lex noua hominem circa interiores actus ſufficienter ordinauerit? Sic. Immo & totam informationem Chriſtianæ uitæ. Per ſermonem Domini in monte, Matth. 5. 6. 7.

4 Vtrum conuenienter in lege noua ſint propoſita conſilia quædam determinata? Sic. Perpetua paupertas, perpetua caſtitas, perpetua obedientia.

# QVAESTIO CIX.

## De Gratia Dei. Et primò de neceſſitate gratiæ.

1 Vtrum ſine gratia Dei poſſit homo aliquod uerum cognoſcere? Sic. Non tamen ſine auxilio Dei mouentis intellectum ad actum hunc.

2 Vtrum homo poſſit uelle, & facere, aliquod bonum, abſque gratia? Non. Maximè in ſtatu naturæ corruptæ.

3 Vtrum homo poſſit diligere Deum ſuper omnia ex ſolis naturalibus ſine gratia? Non. Vt in ſtatu naturæ corruptæ.

4 Vtrum homo ſine gratia poſſit, per ſua naturalia implere legis præcepta? Nõ. In ſtatu naturæ coruptæ: nec quantum ad ſubſtantia præceptorum, nec quantum ad modum implendi. Licet in ſtatu naturæ integræ potuerit; quantum ad ſubſtantiam præceptorum, ſolummodò.

5 Vtrum homo poſſit ſine gratia mereri uitam æternam? Non.

6 Vtrum homo ſeipſum ad gratiam præparare poſſit per ſeipſum, abſque auxilio gratiæ? Non. Expone ly auxilio gratiæ. i. auxilio gratuito Dei interiùs mouentis.

7 Vtrum homo poſſit, reſurgere à peccato ſine auxilio gratiæ? Non. Expone ly auxilio gratiæ. i. auxilio & gratuitæ motionis diuinæ; & doni habitualis; quod gratia iuſtificans uocatur.

8 Vtrum homo ſine gratia poſſit non peccare? Non. In ſtatu naturæ corruptæ.

9 Vtrum ille, qui iam conſecutus eſt gratiam poſſit per ſeipſum operari bonũ, & uitare peccatum, abſque auxilio gratiæ? Non. Exponendo licet auxilio gratiæ i. gratuita motione Dei & ad rectem agendum, & ad uitandum peccatum.

10 Vtrum homo in gratia conſtitutus indigeat auxilio gratiæ ad perſeuerandum? Sic. Exponendo licet auxilio gratiæ. i. auxilio diuino hominem ipſum dirigente, & contra tentationum impulſus protegente.

## QVAESTIO CX.

### De gratia Dei; quantum ad eius eſſentiam.

1 Vtrum gratia ponat aliquid in anima? Sic. Aliquod ſupernaturale donum.

2 Vtrum gratia ſit qualitas in anima? Sic. Gratia. i. ſupernaturale donum.

3 Vtrum gratia ſit idem, quod uirtus? Nõ.

4 Vtrum gratia ſit in eſſentia animæ, ſicut in ſubiecto? Sic.

## QVAESTIO CXI.

### De diuiſione gratiæ.

1 Vtrum gratia conuenienter diuidatur

per

per gratiam gratum facientem, & gratiam gratis datam? Sic. Hoc eſt: Per gratiam, quæ gratis datur, atque etiam iuſtificat coram Deo: & per gratiam, quæ gratis datur, ſed coram Deo non iuſtificat.

2 Vtrum gratia cõuenienter diuidatur per operantem, & cooperantem? Sic. Et ſumpta pro auxilio diuino mouente, & ſumpta pro habituali dono animæ inhærentæ.

3 Vtrum gratia conuenienter diuidatur in præuenientem, & ſubſequentem? Sic. Siuè pro auxilio diuino, ſiuè pro habituali dono, ſumatur.

4 Vtrum gratia gratis data conuenienter ab Apoſtolo diuidatur? Sic. Vt dicatur nouemcuplex, ſcilicet ſermo ſapientiæ, ſermo ſcientiæ, fides (.i. idoneitas ad inſtruendum alios de pertinentibus ad fidem catholicam) gratia ſanitatum, operatio uirtutum (.i. miraculorum) prophetia, diſcretio ſpirituum, genera linguarum, interpretatio ſermonum, 1. Cor. 12.

5 Vtrum gratia gratis data ſit dignior, quam gratia gratum faciens? Non. Sed è contra.

## QVAESTIO CXII.

### De cauſa gratiæ.

1 Vtrum ſolus Deus ſit cauſa gratiæ? Sic.

2 Vtrum requiratur aliqua præparatio, ſeu diſpoſitio, ad gratiam habitualem, ideſt iuſtificantem ſuſcipiendam ex parte hominis? Sic. Et de neceſſitate requiritur.

3 Vtrum neceſſariò detur gratia præparanti ſe ad gratiam; ſiue facienti, quod in ſe eſt? Non. Secundum quòd præparatio eſt a libero arbitrio, tantum: ſed ſecundum quod eſt a Deo ad id, ideſt ad receptionem gratiæ nos præparante.

4 Vtrum gratia ſit maior in uno, quàm in alio? Sic. Ex parte ſubiecti conſiderando eam.

5 Vtrum homo poſſit ſcire, ſe habere gratiam? Non. Per certitudinem. Niſi ex ſpeciali reuelatione diuina.

## QVAESTIO CXIII.

### De effectibus gratiæ. Et primò de iuſtificatione.

1 Vtrum iuſtificatio impii ſit remiſſio peccatorum? Sic. Non tamen ſola.

2 Vtrum ad remiſſionem culpæ, quæ eſt iuſtificatio impii, requiratur gratiæ infuſio? Sic.

3 Vtrum ad iuſtificationem impii requiratur motus liberi arbitrii? Sic. Impii habentis vſum liberi arbitrii.

4 Vtrum ad iuſtificationem impii requiratur motus fidei? Sic. Quo ſcilicet mo-

tu

tu mens hominis primò conuertitur in Deum.

5 Vtrum ad iuſtificationẽ impij requiratur motus liberi arbitrii in peccatum? Sic. Deteſtantis ipſum. Et motus eiuſdem arbitrii per deſiderium tendentis in iuſtitiam.

6 Vtrum remiſſio peccatorum debeat numerari inter ea, quæ requiruntur ad iuſtificationẽ impii? Sic. Tanquam peruentio ad finem motus, qui dicitur iuſtificatio.

7 Vtrum iuſtificatio impii fiat ſucceſſiuè? Non. Sed in inſtanti.

8 Vtrum gratiæ infuſio ſit prima ordine naturæ inter ea, quæ requiruntur ad iuſtificationem impii? Sic. Secundum autem eſt motus liberi arbitrii erga Deũ: Tertium eſt motus liberi arbitrii cõtra peccatum: quartum eſt remiſſio culpę.

9 Vtrum iuſtificatio impii ſit maximũ opus Dei? Sic. Magnitudine, non quidem modi agendi, neque facti ſecundum quantitatem abſolutam, ſed facti ſecundum quantitatem proportionis, conſiderata.

10 Vtrum iuſtificatio impii ſit opus miraculoſum? Non. Si id, quod ex parte formę inductæ in talem materiam, attendatur, licet ſit miraculoſum: ſi attendatur, quod ſola virtute diuina fieri poteſt: ſi uerò attendatur ſolitus ordo cauſandi effectum ipſum; iuſtificatio quandoq; eſt miraculoſa (ut quando fit mo-

do inconſueto.) quandoque non eſt miraculoſa (quando, ſcilicet modo conſueto.)

## QVAESTIO CXIIII.

De merito; quod eſt effectus gratiæ.

1 Vtrum homo poſſit, mereri aliquid a Deo? Sic. Secundum præſuppoſitionem diuinæ ordinationis non aliter.

2 Vtrum aliquis poſſit ſine gratia; mereri uitam æternam? Non. Neque etiam in ſtatu naturæ integræ hoc potuit.

3 Vtrum homo in gratia conſtitutus poſſit mereri ex condigno uitam æternam? Sic. Loquendo de opere eius meritorio, ſecundum quòd procedit ex gratia ſpirituſſancti. Licet non, ſecundum quòd procedit ex libero hominis arbitrio tantum: neque ſecundum ſubſtantiam operis.

4 Vtrum gratia ſit principium meriti principalius per charitatem, quam per alias virtutes? Sic. Et ut ex diuina ordinatione, & vt ex libero arbitrio, pendet actus meritorius.

5 Vtrum homo poſſit, mereri ſibi primam gratiam? Non.

6 Vtrum homo poſſit: alteri mereri primã gratiam? Non. Merito condigni. Niſi ſolus Chriſtus.

7 Vtrum homo poſſit mereri ſibi reparationem poſt lapſum futurum? Non.

Neque

Neque merito condigni, neque merito congrui.

8 Vtrum homo poſſit mereri augmentũ gratiæ, uel charitatis? Sic. Merito etiam condigni.

9 Vtrum homo poſſit mereri perſeuerantiam? Non. Perſeuerantiam uiæ. Licet poſſit mereri perſeuerantiam gloriæ.

10 Vtrum temporalia bona cadant ſub merito? Sic. Directè, & ſimpliciter: prout ſunt utilia ad opera uirtutum: Vel ſecũdum quid tantum: prout ſecundum ſe conſiderantur.

Prima Secundæ Finis.

# SECVNDA SECVNDAE

# D. THOMAE

## ECCLESIÆ SANCTÆ DOCTORIS.

## QVAESTIO PRIMA.

*De tribus uirtutibus theologicis. Et primò, de fide. Quantum ad eius obiectum.*

1 VTRVM veritas prīa ſit obiectum fidei? R. Sic. Formale, ideſt ratione cuius omnia credibilia, creduntur. Nō enim aſſentit fides theologica alicui: niſi quia a Deo reuelatum eſt.

2 Vtrum obiectum fidei ſit aliquid complexum, per modum enunciabilis? Sic. Ex parte hominis credentis: licet non ex parte rei creditæ.

3 Vtrum fidei poſſit ſubeſſe falſum? Non. Ita quod impoſſibile eſt quod aliquid, prout cadit ſub fide, ſit falſum.

4 Vtrum obiectum fidei poſſit eſſe aliquid uiſum? Non. In ſpeciali. Licet poſſit eſſe uiſum in generali, ideſt ſub communi

ratione

ratione credibilis. Videmus nunc per ſpeculum in ænigmate, 1. Cor. 13.

5 Vtrum obiectum fidei poſſit eſſe ſcitum? Non. Ab eodem homine.

6 Vtrum credibilia debeant diſtingui per certos articulos? Sic. Et ibi: ubi occurit aliquod ratione ſpeciali non cognitum.

7 Vtrum articuli fidei creuerint ſecũdum ſucceſſionem temporum? Sic. Quantum ad explicationem credibilium: licet non quantum ad eorum ſubſtantiã.

8 Vtrum articuli fidei ſint duodecim? Sic. Sex pertinentes ad diuinitatem: & ſex ad Chriſti humanitatem. Licet poſſint; & rectè ſecundum aliam conſiderationem ijdem enumerari pro quatuordecim, ſcilicet ſeptem quò ad dignitatem, ſeptem quò ad humanitatem.

9 Vtrum articuli fidei conuenienter ponãtur in ſymbolo? Sic. Prout ſymbolum, accipitur pro ſententiarum fidei collectione in unum.

10 Vtrum ad ſummum Pontificem pertineat ſtatuere fidei ſymbolum? Sic. Et ad ipſum ſolum. i. ad ipſius auctoritatem (Hoc dicitur propter Cõcilia: quæ authoritate ſummi pontificis ualent in rebus fidei; & non ſine illa. Vnde tunc ſummus pontifex per Concilia ordinare de fide propriè, & formaliter dicĩt).

QVAE-

## QVAESTIO II.

De fide: quantum ad actum eius interiorem, qui eſt credere.

1 Vtrum credere, quod eſt actus interior fidei, ſit intellecta cogitare firmiter, ideſt cum firma aſſenſione? Sic.

2 Vtrum credere tribus modis dicatur, ſcilicet credere Deum, Deo, in Deũ? Sic.

3 Vtrum credere aliquid ſupra rationem naturalem ſit neceſſarium ad ſaluté? Sic. Singulari; non ſolum ad benè eſſe.

4 Vtrum credere ea, ad quę ratio naturalis peruenire poteſt, ſit neceſſarium? Sic. Ad benè eſſe tamen; ideſt ut citius, communius, certiùs, homo ſaluetur.

5 Vtrum ſit neceſſarium ad ſalutem credere aliqua explicite? Sic. Scilicet articulos fidei; de quibus. q. 1. ar. 8.

6 Vtrum ad credeudum explicitè omnes teneantur æqualiter? Non. Sed maiores plùs explicitè, quam minores; & illi inter ſe plùs, ac minus, ſecundum officium ſuum.

7 Vtrum habere fidẽ explicitam de Chriſto, ſemper ſit neceſſarium ad ſalutem? Sic. Apud omnes; ſeruata tamen diuerſitate temporum & perſonarum.

8 Vtrum credere trinitatem explicitè, ſit ſemper de neceſſitate ſalutis? Sic. Reſpectu maiorum; ueteris teſtamenti: re

ſpectu

ſpectu omnium, noui teſtamenti.

9 Vtrum actus fidei ſit meritorius? Sic. Charitate formatus.

10 Vtrum ratio humana diminuat rationem fidei? Sic. Antecedens uoluntatem (.i. quando quis nollet credere, aut prompte credere; niſi inquantum ratione humana induceretur: ) non autem conſequens uoluntatem (.i. quando quis uult prompte credere: etiam quòd nulla ratione humana induceretur ad hoc.)

## QVAESTIO III.

De fide: Quantum ad actum eius exteriorem, qui eſt confiteri.

1 Vtrum confeſſio ſit actus fidei? Sic. Eorum, ſcilicet confeſſio, quę ſunt fidei.

2 Vtrum confeſſio fidei ſit neceſſaria ad ſalutem? Sic. Pro loco, & tempore.

## QVAESTIO IIII.

De fide: quantum ad habitum fidei, ideſt quantum ad ipſam fidem.

1 Vtrum fides ſit ſubſtantia ſperandarũ rerum, argumentum non apparentium? Sic.

2 Vtrum fides ſit in intellectu, ſicut in ſubiecto? Sic.

3 Vtrum forma fidei ſit Charitas? Sic. Extrinſeca tamen.

4 Vtrum

4 Vtrum eadem numero ſit fides formata,& informis? Sic. Per ſe.

5 Vtrum fides ſit virtus? Sic. Si eſt formata.

6 Vtrum fides ſit una? Sic. Pro habitu ſumpta; vel etiam pro re credita, quoniã unum & idem eſt, quod ab omnibus catholicis creditur.

7 Vtrum ſit prima inter uirtutes? Sic. Per ſe loquendo.

8 Vtrum ſit certior & ſcientia,& aliis uirtutibus intellectualibus? Sic. Simpliciter: & ut uirtutibus, & ut donis Spiritusſancti.

## QVAESTIO V.

### De habitu fidei: quantum ad habentes ipſam.

1 Vtrum Angelus, aut homo, in prima ſui conditione habuerit fidem? Sic. Vterque.

2 Vtrum dæmones habeãt fidem? Sic. Coactam: non infuſam.

3 Vtrum hæretici diſcredentes vnum articulum fidei habeant fidem de aliis articulis? Non. Sed ſolum quandam opinionem, ſecundum propriam uoluntatem.

4 Vtrum habentium fidem unus alio habeat maiorem? Sic. Ex parte uel intellectus, vel voluntatis; inquantũ firmius, uel deuotius credit: Et ex parte obiecti mate-

materialis: inquantum plura explicitè credit. Licet non ex parte obiecti formalis: quia omnes uni obiecto formali, quod eſt veritas prima, inhærent.

## QVAESTIO VI.

De habitu fidei: quantum ad eius cauſam.

1 Vtrum fides ſit homini infuſa a Deo? Sic. Vt a cauſa interius operante.
2 Vtrum fides informis ſit donum Dei? Sic.

## QVAESTIO VII.

De ipſa fide: quantum ad ſuos effectus.

1 Vtrum timor ſit effectus fidei? Sic. Seruilis, filialis, reuerentialis.
2 Vtrum purificatio cordis ſit effectus fidei? Sic. Imperfecta, fidei informis; perfecta, fidei formatæ.

## QVAESTIO VIII.

De correſpondentibus uirtuti fidei. Et primo de dono intellectus.

1 Vtrum intellectus ſit donum Spiritusſãcti? Sic. Pro lumine ſupernaturali, penetratiuo, ſumptus.

2 Vtrum

2 Vtrum intellectus poſſit ſimul eſſe in eadem cum fide? Sic. Reſpectu tantum eorum, quæ ordinantur ad fidem directè ſumptam, i. ut excedit rationem. Puta; potest fidelis per donum intellectus intelligere ſcripturas; & quòd propter illa quæ, exterius apparent, non eſt recedendum ab ijs, quæ ſunt fidei: non autem poteſt intelligere Deum eſſe unum in eſſentia, & trinum in perſonis.

3 Vtrum intellectus donũ ſit ſpeculatiuus? Sic. Principaliter: practicus autem ſecundario.

4 Vtrum omnes, qui ſunt in gratia, habeant donum intellectus? Sic. Quantum ad neceſſaria ſalutis.

5 Vtrum hoc donum inueniatur in aliquibus abſque gratia? Non.

6 Vtrum donũ intellectus diſtinguatur ab alijs donis? Sic.

7 Vtrum ſexta beatitudo. i. Beati mundo corde, reſpondeat dono intellectus? Sic. Quantum ad meritum, & præmium.

8 Vtrum in fructibus fides reſpondeat dono intellectus? Sic. Tanquam fructus propinquus. Fides. i. fidei certitudo quędam particularis.

## QVAESTIO IX.

De correſpondentibus uirtuti fidei. Quantum ad donum ſcientiæ.

1 Vtrum ſcientia ſit donum? Sic. Sumpta

pro

pro habere rectum iudicium de credendis.

2 Vtrum ſit circa diuina? Non. Sed ſolum circa res creatas. Ad differentiam doni ſapientiæ.

3 Vtrum ſit practica? Non. Niſi ſecundario.

4 Vtrum ſcientiæ dono reſpondeat beatitudo tertia. i. Beati, qui lugent? Sic.

## QVAESTIO X.

### De fide, quantum ad uitia oppoſita. Et primo de infidelitate in communi.

1 Vtrum infidelitas ſit peccatum? Sic. Infidelitas, ſcilicet ſecundum contrarietatem.

2 Vtrum ſit in intellectu, ſicut in ſubiecto? Sic.

3 Vtrum ſit maximum peccatorum? Sic. In peruerſitate morum.

4 Vtrum omnis actio infidelium ſit peccatum? Non. Niſi ad operandum, ex infidelitate moueantur.

5 Vtrum ſint plures ſpecies infidelitatis? Sic. In communi tres, ſcilicet hæreticorum, Iudæorum, paganorum: ſed in particulari ſunt indeterminatæ.

6 Vtrum infidelitas hæreticorum ſit grauius peccatum; quam iudeorum, & paganorum? Sic. ſimpliciter loquendo.

7 Vtrum cum infidelibus ſit diſputandum

publicè

publicè de fide? Non. Niſi ab idoneis, coram ſapientibus firmis in fide; uel etiam coram ſimplicibus ſollicitatis ad infidelitatem.
8 Vtrum infideles ſint cogendi ad fidem? Non. Niſi quandoque fidem ſuſcepiſſent.
9 Vtrum cum infidelibus ſit communicandum? Non. In pœnam; ſi ſint hæretici. Ad cautelam tantum; ſi ſint Iudæi, aut pagani.
10 Vtrum infideles poſſint habere dominiũ ſupra fideles? Non. Si ſit acquirendum de nouo. Nec hoc ullo modo permittit Eccleſia.
11 Vtrum infidelium ritus ſint tolerandi? Non. Niſi Iudęorum; propter bonum ſpirituale fidelibus inde prouenièns.
12 Vtrum pueri infidelium ſint inuitis parentibus, baptizandi? Non. Cuius contrarium facere eſt periculoſum.

## QVAESTIO XI.

### De uitijs oppoſitis fidei. Quantum ad hæreſim.

1 Vtrum hæreſis ſit infidelitatis ſpecies? Sic. Et maxima. q. 10. art. 6.
2 Vtrum hæreſis ſit proprie circa ea, quæ ſunt fidei? Sic. Et directè, & indirectè.
3 Vtrum hæretici ſint tolerandi? Non. Niſi ex pietate Eccleſiæ: antequam relabantur.

4 Vtrum

4 Vtrum hæretici reuertẽtes ad fidem ſint recipiendi? Sic. Semper, quantum ad pęnitentiam; non ſemper, quantum ad temporalem uitam.

## QVAESTIO XII.

### De uitijs oppoſitis fidei. Quantum ad apoſtaſiam.

1 Vtrum apoſtaſia ad infidelitatem pertineat? Sic. Simpliciter dicta.
2 Vtrum propter apoſtaſiam à fide, ſubditi abſoluantur à dominio præſidentium apoſtatarum? Sic. Etiam à iuramento fidelitatis.

## QVAESTIO XIII.

### De uitijs oppoſitis confeſſioni fidei. Et primo de blaſphemia in generali.

1 Vtrum blaſphemia opponatur cõfeſſioni fidei? Sic. Blaſphemia, ſcilicet oris.
2 Vtrum blaſphemia ſemper ſit peccatum mortale? Sic. Ex ſuo genere.
3 Vtrum blaſphemia ſit maximum peccatorum? Sic. Ex genere ſuo.
4 Vtrum blaſphemia ſit in damnatis? Sic. Et cordis, ſemper: Et oris, poſt generale iudicium.

QVAE-

## QVAESTIO XIIII.

De blaſphemia in ſpeciali: quæ eſt peccatum in ſpiritumſanctum.

1 Vtrum blaſphemia, uel peccatũ in ſpiritumſanctum ſit idem; quod peccatum ex certa malitia? Non. Niſi, ut malitia dicit contemptum remedij contra peccatum.

2 Vtrum conuenienter aſſignentur ſex ſpecies peccati in ſpiritumſanctum, ſcilicet deſperatio, præſumptio, impœnitentia, obſtinatio, impugnatio ueritatis agnitę, eſt inuidentia fraternę gratię? Sic. Si termini omnes rectè intelligantur.

3 Vtrum peccatum in ſpiritumſanctum ſit irremiſſibile? Sic. Quantum eſt de ſe.

4 Vtrum aliquis poſſit peccare in ſpiritũſanctum à principio, antequam alia peccata committat? Sic. Non tamen propriè, & ſemper.

## QVAESTIO XV.

De uitijs oppoſitis domo intellectus, ſcilicet de cæcitate mentis, eſt hebetudine ſenſus.

1 Vtrum cæcitas mentis ſit peccatum? Sic. Duobus modis ſumpta, ſcilicet uoluntaria uel auerſio à conſideratione principij, per cuius conſiderationem inducitur

tur quis ad bonum;vel occupatio mentis circa alia magis dilecta,quibus à cõſideratione principij prædicti mens auertitur.

2 Vtrum hebetudo ſenſus ſit aliud peccatum à cæcitate mentis? Sic. Voluntaria. Sicut quædam debilitas mentis circa intelligentiam ſpiritualium, differt à priuatione totali cognitionis ſpiritualium bonorum.

3 Vtrum cæcitas mentis, & hebetudo ſenſus, oriantur ex peccatis carnalibus? Sic. Cæcitas ipſa ex luxuria: hebetudo ex gula.

## QVAESTIO XVI.

De præceptis pertinentibus ad prædicta ſcilicet ad fidem, & ad dona ſcientiæ, & intellectus.

1 Vtrum in lege veteri debuerint dari præcepta credendi? Non. Niſi quòd fides præſupponebatur ad legis præcepta.

2 Vtrum in lege ueteri conuenienter tradantur præcepta pertinentia ad ſcientiam, & intellectum? Sic. Quò ad horum duorum & acceptionem, & uſum, & conſeruationem.

## QVAESTIO XVII.

De alia uirtute theologica, ſcilicet ſpe. Quantum ad ipſam ſpem.

1 Vtrum ſpes ſit uirtus? Sic.
2 Vtrum obiectum ſpei ſit beatitudo ęterna? Sic. Proprium,& principale.
3 Vtrum aliquis poſſit per uirtutem ſpei ſperare alteri beatitudinem æternam? Non. Niſi ex ſuppoſitione alicuius unionis cum illo.
4 Vtrum poſſit quis licitè ſperare in uel de homine? Non. Niſi ſicut in,& de,agente ſecundario,atque inſtrumentali.
5 Vtrum ſpes ſit uirtus theologica? Sic.
6 Vtrum ſpes ſit diſtincta ab alijs uirtutibus theologicis? Sic.
7 Vtrum ſpes præcedat fidem? Non. Sed è conuerſo.
8 Vtrum ſpes ſit prior charitate? Sic. Ordine generationis;non,perfectionis.

## QVAESTIO XVIII.

De ſpe. Quantum ad ſubiectum eius.

1 Vtrum ſpes ſit in uoluntate, ſicut in ſubiecto? Sic.
2 Vtrum ſpes ſit in beatis? Non.
3 Vtrum ſpes ſit in damnatis? Non.
4 Vtrum in uiatoribus exiſtens habeat certitudinem? Sic. Inquantum ad ſuum

fi-

finem mouetur infallibiliter à fide.

## QVAESTIO XIX.

De dono timoris; quod reſpondet ſpei.

1 Vtrum Deus poſſit timeri? Sic. Inquantum ab ipſo poteſt nobis prouenire malum.

2 Vtrum timor conuenienter diuidatur in filialem initialem, ſeruilem, & mundanum? Sic. Si termini omnes rectè intelligantur.

3 Vtrum timor mundanus ſit ſemper malus? Sic. Inquantum, ſcilicet recedit quis à iuſtitia propter timorem uel detrimenti corporis ſui, uel amiſſionis bonorum temporalium.

4 Vtrum timor ſeruilis ſit ſemper bonus? Sic. Secundum ſuam ſubſtantiam.

5 Vtrum timor ſeruilis ſit idem in ſubſtantia cum filiali? Non. Immo nec in ſpecie.

6 Vtrum timor ſeruilis remaneat aduenīēte charitate? Non. Loquendo de ſeruili, ut habet ſeruilitatem. i. ut timet pœnas, tanquam quoddam principale.

7 Vtrum timor ſit initiũ ſapientiæ? Sic. Aliter tamen ſeruilis, quam filialis. Inquantum, ſcilicet ſeruilis eſt extrà diſponens ad ſapientiam: & filialis eſt primus effectus ſapientiæ.

8 Vtrum timor initialis ſit idem in ſubſtā-

 tia

tia cum filiali? Sic.

9 Vtrum timor ſit donum ſpiritusſancti? Sic. Si ſit filialis.

10 Vtrum timor creſcat creſcente charitate? Sic. Si ſit filialis.

11 Vtrum timor maneat in patria? Sic. Si ſit filialis, ut comprehendit etiam reuerentialem.

12 Vrum dono timoris reſpondeat beatitudo ſpiritus, ſcilicet Beati pauperes ſpiritu? Sic.

## QVAESTIO XX.

De ſpe; quantum ad uitia oppoſita. Et primo de deſperatione.

1 Vtrum deſperatio ſit peccatum? Sic.

2 Vtrum deſperatio poſſit eſſe ſine infidelitate? Sic.

3 Vtrum deſperatio ſit maximum peccatorum? Non. Eſt tamen omnium periculoſiſſimum.

4 Vtrum deſperatio oriatur ex accidia? Sic. Magis, quam ex luxuria.

## QVAESTIO XXI.

Dæ præſumptione.

1 Vtrum præſumptio innitatur propriè uirtuti? Sic. Sed & uirtuti diuinæ; perverſè tamen: inquantum ſperat à Deo ueniam ſine pœnitentia, uel gloriam ſi-

ne

ne meritis.

2. Vtrum præſumptio ſit peccatum? Sic. Minus tamen, quam deſperatio.
3. Vtrum præſumptio opponatur ſpei? Sic. Directius, quam timori.
4. Vtrum præſumptio cauſetur ex inani gloria? Sic. Et tamen in alio ſenſu ex ſuperbia.

## QVAESTIO XXII.

### De præceptis pertinentibus ad ſpem; & ad donum timoris.

1. Vtrum fuerit dandum aliquod præceptũ pertinens ad ſpem? Non. Per modum præcepti. Niſi poſt primam legislationem (ut patet ſæpius in prophetis inducentibus ad ſpem).
2. Vtrum fuerit dandum aliquod præceptũ pertinens ad timorem? Non. Per modum præcepti. Niſi poſt primam legislationẽ. (Loquendo de timore ſeruili).

## QVAESTIO XXIII.

### De alia uirtute theologica, ſcilicet charitate ſecundum ſe.

1. Vtrum charitas ſit amicitia? Sic. Hominis ad Deum.
2. Vtrum charitas ſit aliquod creatum in anima? Sic.
3. Vtrum charitas ſit uirtus? Sic. Theologica.

logica.

4 Vtrum charitas ſit uirtus ſpecialis? Sic.

5 Vtrum charitas ſit una uirtus? Sic.

6 Vtrum charitas ſit maxima uirtutum? Sic. Omnium abſolutè.

7 Vtrum ſine charitate poſſit eſſe aliqua uera uirtus? Non. Vera ſimpliciter.

8 Vtrum charitas ſit forma uirtutum? Sic. Effectiue. Inquantum ſcilicet ipſa charitas ordinat actus omnium uirtutum ad ultimum finem.

## QVAESTIO XXIIII.

### De charitate in comparatione ad ſubiectum.

1 Vtrum charitas ſit in uoluntate, ſicut in ſubiecto? Sic.

2 Vtrum charitas cauſetur in homine ex infuſione? Sic.

3 Vtrum charitas infundatur homini ſecũdum quantitatem naturalium? Non.

4 Vtrum charitas augeri poſſit? Sic. Charitas uiæ.

5 Vtrum charitas augeatur per additionẽ? Non. Sed ſecundum eſſentiam.

6 Vtrum charitas quolibet actu ſuo augeatur? Non. Niſi diſpoſitiuè.

7 Vtrum charitas poſſit in infinitum augeri? Sic. Charitas uiæ.

8 Vtrum charitas uiæ poſſit eſſe perfecta? Sic. Pro quanto uia compatitur.

9 Vtrum conuenienter diſtinguantur tres

gradus

gradus charitatis,ſcilicet incipiens,proficiens,& perfecta? Sic. Iuxta primariũ intentum habentium illam.

10 Vtrum charitas poſſit diminui? Non. Niſi indirecte.i.diſpoſitiuè.

11 Vtrum charitas ſemel habita poſſit amitti? Sic. Ex parte habentis illam; in uia.

12 Vtrum charitas amittatur per unum actum peccati mortalis? Sic. Statim.

## QVAESTIO XXV.

De charitate; quantum ad eius obiectum; quę ſcilicet ſint ex charitate diligenda.

1 Vtrum ſolus Deus ſit ex charitate diligendus? Non. Sed etiam proximus propter Deum.

2 Vtrum charitas ſit ex charitate diligenda? Sic. Sicut bonum quod amico uolumus.

3 Vtrum creaturæ irrationales ſint ex charitate diligendæ? Non. Niſi ſicut bona, quæ ex charitate alijs uolumus.

4 Vtrum homo poſſit ſeipſum ex charitate diligere? Sic. Et debet.

5 Vtrum homo poſſit ex charitate diligere corpus proprium? Sic. Non tamen infectionem culpę, & pœnę, in eo exiſtentem.

6 Vtrum peccatores ſint ex charitate diligendi? Sic. Secundum naturam; non ſecundum culpam.

7 Vtrum peccatores ſeipſos diligant? Nō. Niſi ſecundum naturam ſenſitiuam;tan quam principalem.

8 Vtrum inimici ſint ex charitate diligendi? Sic. Quantum ad naturam in uniuerſali: in ſpeciali autem pro tempore neceſſitatis.

9 Vtrum inimicis ſint ſigna amicitię exhibenda? Sic. Communia: particularia autem pro tempore neceſſitatis.

10 Vtrum Angeli ſint ex charitate diligendi? Sic.

11 Vtrum dæmones ſint ex charitate diligendi? Non.

12 Vtrum conuenienter enumerentur quatuor ex charitate diligenda, ſcilicet Deus proximus, corpus propriū, & noſipſi? Sic. Nomine tamen proximi (ut ex præmiſſis conſtat) intelliguntur homines etiam peccatores, & inimici, atque Angeli boni: non autem dęmones, neque homines in inferno cum eis damnati.

## QVAESTIO XXVI.

De charitate; quantum ad ordinem diligendorum.

1 Vtrum aliquis ordo ſit in charitate? Sic. Secundum relationem ad primum principium. i. Deum.

2 Vtrum homo debeat Deum plus diligere, quam proximum? Sic. Et maximè.

3. Vtrum

3 Vtrum homo ex charitate debeat magis diligere Deum, quam ſeipſum? Sic.

4 Vtrum homo debeat ex charitate magis diligere ſeipſum, quam proximũ? Sic. Secundum naturam ſpiritualem.

5 Vtrum debeat ex charitate plus diligere proximum, quam corpus proprium? Sic. Quantum ad ſalutem animæ.

6 Vtrum debeat diligere ex charitate plus unum proximum, quam alium? Sic.

7 Vtrum debeat plus ex charitate diligere proximum meliorem, quam magis ſibi coniunctum? Sic. Secundum rationem obiecti: non aliter.

8 Vtrum ex charitate debeat plus diligere ſibi magis coniunctum ſecundum carnalem originem, quam ſecundum alias circunſtantias? Sic. Seruando tamen moderantiã proportionis aliarum amicitiarum.

9 Vtrum homo debeat ex charitate plus diligere filium quam patrem? Non. Niſi ſecundum quid.

10 Vtrum plus diligere debeat ex charitate patrẽ, quã matrẽ? Sic. Per ſe loquendo.

11 Vtrum diligere ex charitate plus debeat uxorem, quam patrem uel matrem? Non. Simpliciter loquendo.

12 Vtrum magis diligere ex charitate debeat benefactorem, quã beneficiatum? Sic. Simpliciter loquendo.

13 Vtrum ordo charitatis maneat in patria? Sic. Quantum ad conuenientia ſtatui patriæ; non aliter.

## QVAESTIO XXVII.

De charitate; quantum ad eius actum principalem, qui eſt dilectio.

1 Vtrum amare ſit magis proprium charitatis, quam amari? Sic.

2 Vtrum amare, prout eſt actus charitatis, ſit idem quod beneuolentia? Sic. Addens tamen aliquid ſuper beneuolentiã, ſcilicet unionem affectus.

3 Vtrum Deus ſit propter ſe ex charitate amandus? Sic. Et propter aliud, tanquã diſponens tantum; puta, propter beneficia.

4 Vtrum Deus poſſit in hac uita ex charitate immediate amari? Sic.

5 Vtrum Deus poſſit ex charitate totaliter amari? Sic. Niſi ly totaliter, dicat comparationem diligentis ad rem dilectam. i. à nobis non poteſt amari Deus tantum, quantum amabilis eſt.

6 Vtrum dilectionis Dei ſit aliquis modus habendus? Non. Loquendo ſolum de interiori actu charitatis.

7 Vtrum diligere ex charitate amicum ſit melius, quam diligere inimicum? Sic. Per ſe loquendo.

8 Vtrum diligere ex charitate Deum ſit melius, quam diligere proximum? Sic.

## QVAESTIO XXVIII.

De interioribus effectibus charitatis. Et primo de gaudio; quod eſt interior effectus ſequens principalem actum charitatis, qui eſt dilectio.

1 Vtrum gaudium ſit effectus charitatis? Sic. Gaudium, ſcilicet de Deo habitum.
2 Vtrum huiuſmodi gaudium compatiatur ſecum triſtitiam? Non. Quando eſt de bono diuino ſecundum ſe conſiderato.
3 Vtrum gaudium, quod eſt effectus charitatis, poſſit eſſe plenum? Sic. Ex parte gaudentis; In patria.
4 Vtrum huiuſmodi gaudium ſit uirtus? Non. Sed effectus uirtutis.i.charitatis.

## QVAESTIO XXIX.

De pace: quæ eſt interior charitatis effectus conſequens dilectionem.

1 Vtrum pax ſit idem, quod concordia? Non. Sed uniuerſalior. Inquantum ſcilicet concordia eſt ſolum ad alterum: pax autem eſt & ad alterum, & ad ſemetipſum.
2 Vtrum omnia appetant pacẽ? Sic. Ideſt, tranquillè uiuere.
3 Vtrum pax ſit proprius effectus charita-

tis? Sic. Pax uera, Quæ dicit unionem appetituum in unum, ſecundum quòd diligitur Deus Ex toto corde, & proximus ſicut noſipſi.

4 Vtrum pax ſit uirtus? Nō: Sed eſt actus, ſeu effectus uirtutis (ut dictum eſt).

## QVAESTIO XXX.

De miſericordia, quæ eſt interior charitatis effectus.

1 Vtrum motiuum ad miſericordiam ſit malū ex parte eius, cui miſeremur? Sic.

2 Vtrum defectus miſerentis ſit ratio miſerendi? Sic.

3 Vtrum miſericordia ſit uirtus? Sic.

4 Vtrum miſericordia ſit maxima uirtutum? Sic. Secundum ſe; per reſpectum ad proximum.

## QVAESTIO XXXI.

De effectibus exterioribus charitatis. Et primo de beneficientia.

1 Vtrum beneficientia ſit actus charitatis Sic. Secundum communem rationem? boni.

2 Vtrum ſit omnibus benefaciendum? Sic. Pro loco, & tempore.

3 Vtrum magis coniūctis ſit magis benefaciendum? Sic. Seruata proportione cōiunctionis.

4 Vtrum

4 Vtrum beneficientia ſit uirtus ſpecialis? Non. Sed nominat quendam actum charitatis.

## QVAESTIO XXXII.

### De eleemoſyna.

1 Vtrum dare eleemoſynam ſit actus charitatis? Sic. Mediante miſericordia.

2 Vtrum conuenienter diſtinguantur eleemoſynarum genera; quæ ſunt ſeptem ſpirituales, & ſeptem corporales? Sic. Corporales, ſcilicet paſſere eſurientem, potare ſitientem, ueſtire nudum, recolligere hoſpitem, uiſitare infirmum, redimere captiuum. Spirituales uerò ſunt, Docere ignorantem, Conſulere dubitanti, Conſolari triſtem, corrigere peccantem, remittere offendenti, portare oneroſos. i. defectus aliorum, orare pro omnibus.

3 Vtrum eleemoſynæ ſpirituales ſint potiores eleemoſynis corporalibus? Sic. Simpliciter loquendo.

4 Vtrum eleemoſynæ corporales habeant fructum ſpiritualem? Non. Niſi ſecundum cauſam, vel ſecundum effectū ſuū, conſiderentur.

5 Vtrum dare eleemoſynam ſit in præcepto? Sic. De ſuperfluo; & exiſtenti in extrema neceſſitate.

6 Vtrum corporalis eleemoſyna ſit danda de neceſſario? Non. De neceſſariò, ſine

quo

quo non poteſt quis viuere: niſi in caſu ſuſtentationis Eccleſiæ, vel Reipublicæ.

7 Vtrum eleemoſyna dari poſſit de iuſtè acquiſito? Sic. Niſi de illo teneatur quis ad reſtitutionem.

8 Vtrum qui eſt in poteſtate alterius conſtitutus poſſit facere eleemoſynam? Non. De re ſuperioris. Niſi de voluntate eius.

9 Vtrum ſit magis propinquioribus, quam aliis, eleemoſyna danda? Sic. Cęteris paribus.

10 Vtrum eleemoſyna ſit abundanter facienda? Sic. Semper ex parte dantis; ſecundum proportionem propriæ facultatis. Licet non ſemper ex parte recipientis, quando, ſcilicet ei ex data eleemoſyna tali abũdaret res ad ſuperfluitatem.

## QVAESTIO XXXIII.

### De correctione fraterna.

1 Vtrum fraterna correctio ſit actus charitatis? Sic. Propriè dicta.

2 Vtrum fraterna correctio ſit in præcepto? Sic. Secundum quod eſt neceſſaria ad emendationem fratris peccantis: & debitis circunſtantijs ſeruatis.

3 Vtrum fraterna correctio pertineat ſolum ad prælatos? Non. Niſi ſit correctio fraterna largè dicta. i. quæ eſt actus iuſti

tiæ

tiæ punitiuæ.

4 Vtrum ſubditi teneantur de præcepto corrigere prælatos ſuos? Sic. Correctione fraterna ſolum propriè dicta: & ſeruatis ſeruandis; ſcilicet, ut cum manſuetudine, & reuerentia, a ſubdito fiat.

5 Vtrum peccator poſſit corrigere delinquentem? Sic. Cum humilitate. i. recognoſcendo propriam infirmitatem, & congemiſcendo illi delinquenti.

6 Vtrum aliquis debeat a correctione fraterna ceſſare propter timorem, nè ille fiat deterior? Sic. Quando timet probabiliter.

7 Vtrum in correctione fraterna debeat, ex neceſſitate præcepti, admonitio ſecreta præcedere denunciationem? Sic. Niſi vel peccata ſint publica; vel ex eis paretur offenſa proximorum corporalis; ſpiritualis: & maximè in caſu hæreſis.

8 Vtrum teſtium inductio debeat præcedere denunciationem? Sic.

## QVAESTIO XXXIIII.

De uitiis oppoſitis charitati. Et primo de odio, quod opponitur ipſi dilectioni.

1 Vtrum Deus poſſit odio haberi? Non. Niſi ratione effectuum contrariorum uoluntati alicuius creaturę.

2 Vtrum odium Dei ſit maximum peccatorum?

torum?Sic.

3 Vtrum odium proximi ſemper ſit peccatum?Sic Niſi ſit ſolum odium peccati in illo exiſtentis.

4 Vtrum odium proximi ſit maximum inter peccata, quæ ſunt in proximum? Sic. Pro quanto dicit deordinationem animi eius, qui odit illum, ſed non, quò ad nocumentum illatum proximo.

5 Vtrum odium ſit uitium capitale? Non.

6 Vtrum odium oriatur ex inuidia? Sic. Formaliter ſecundum rationem obiecti. Licet oriatur diſpoſitiue ex ira.

## QVAESTIO XXXV.

De accidia; quæ opponitur gaudio charitatis; quod eſt de bono diuino.

1 Vtrum accidia ſit peccatum? Sic.

2 Vtrum accidia ſit ſpeciale uitium?Sic. Vt eſt de bono diuino: de quo charitas gaudet.

3 Vtrum accidia ſit peccatum mortale?Sic. Secundum propriam rationem.

4 Vtrum accidia ſit uitium capitale?Sic.

## QVAESTIO XXXVI.

De inuidia: quę opponitur gaudio charitatis de bono proximi.

1 Vtrum inuidia ſit triſtitia de bonis alienis? Sic. Inquantum quis ęſtimat bo-

num

num alienum eſſe diminutiuum propriæ excellentiæ.
2 Vtrum inuidia ſit peccatum? Sic. Propriè dicta.
3 Vtrum inuidia ſit peccatum mortale? Sic. Secundum propriam rationem.
4 Vtrum inuidia ſit uitium capitale? Sic.

## QVAESTIO XXXVII.

De diſcordia: quæ apponitur effectui charitatis, qui eſt pax.

1 Vtrum diſcordia ſit peccatum? Sic. Per ſe contrauenieus concordiæ.
2 Vtrum diſcordia ſit filia inanis gloriæ? Sic. Et ſuperbiæ.

## QVAESTIO XXXVIII.

De contentione: quæ opponitur paci, quantum ad os.

1 Vtrum contentio ſit peccatum mortale? Sic. De facto: Vt eſt impugnatio ueritatis De poſſibili: Vt dicit inordinationem modi nimis ſcandaloſam, quando que etiam in impugnando ſic falſitatem.
2 Vtrum contentio ſit filia inanis gloriæ? Sic. Et ſuperbiæ.

QVAE

## QVAESTIO XXXIX.

De ſchiſmate: quod opponitur paci, quantum ad opus.

1 Vtrum ſchiſma ſit ſpeciale peccatum? Sic.
2 Vtrum ſchiſma ſit grauius infidelitate? Non. Secundum genus ſuum. Quandoque tamen aliquis ſchiſmaticus peccat grauius, quàm aliquis infidelis.
3 Vtrum ſchiſmatici habeant aliquam poteſtatem? Non. Niſi ſacramentalem: in ſacramentalibus iuriſdictionem non cõcernentibus, ideſt poſſunt conſecrare ſacramentum altaris, baptizare &c. (licet tunc peccent:) ſed non poſſunt abſoluere, nec excommunicare.
4 Vtrum conueniens pœna ſchiſmaticorũ ſit, vt excommunicẽtur? Sic. Et, vt temporali poteſtate coerceantur.

## QVAESTIO XL.

De bello: quod opponitur paci: quantum ad opus.

1 Vtrum aliquod bellum ſit licitum? Sic. Si adſit legitima poteſtas indicentis bellum, iuſta cauſa bellandi, recta intentio bellantium.
2 Vtrum clericis ſit licitum bellare? Non.

In

In propria perſona. Niſi armis ſpiritualibus.

3 Vtrum liceat, diebus feſtis bellare? Sic. In caſu neceſſitatis.

## QVAESTIO XLI.

De rixa: quæ opponitur paci: quantum ad opus.

1 Vtrum rixa ſit peccatum? Sic. Semper in eo, qui inuadit iniuſtè: non ſemper in eo, qui ſe defendit.

2 Vtrum rixa ſit filia iræ? Sic. Propriè dicta.

## QVAESTIO XLII.

De ſeditione: quæ opponitur paci, quantum ad opus.

1 Vtrum ſeditio ſit ſpeciale peccatum? Sic.

2 Vtrum ſeditio ſit ſemper peccatum mortale? Sic. Secundum genus ſuum.

## QVAESTIO XLIII.

De ſcandalo; quod opponitur charitati, quantum ad beneficientiam.

1 Vtrum ſit conueniens diffinitio ſcandali hæc, ſcilicet quod eſt dictũ, vel factum minus

minus rectum, præbens occaſionem rui næ? Sic.

2 Vtrum ſcandalum ſit ſemper peccatum? Sic. Paſſiuum; in eo, qui ſcandalizatur. Actiuum: in eo, qui ſcandalizat.

3 Vtrum ſcandalum ſit ſpeciale peccatum? Sic. Actiuum: per ſe intentum.

4 Vtrum ſcandalum ſit peccatum mortale? Sic. Non tamen ſemper.

5 Vtrum ſcandalum paſſiuum poſſit cadere in uiros perfectos? Non. Inquantum, ſcilicet propter hoc, ꝙ uident alios quoſcunque inordinatè ſe habere, non recedunt a propria rectitudine.

6 Vtrum ſcandalum actiuum poſſit in uiris perfectis inueniri? Non. Inquantum ſcilicet peccata talium. i. perfectorum ſecundum charitatem, quæſt. 24. artic. 9. non ſunt tam magna, ut de ſe ſcandalizandi uim habeant.

7 Vtrum bona ſpiritualia ſint propter ſcãdalum dimittenda? Non. Quandoque tamen, niſi ſint de neceſſitate ſalutis, ſunt propter ſcandalum puſillorum uel occultanda, vel cautè differenda.

8 Vtrum propter ſcandalum ſint bona tẽporalia dimittenda? Non. Eccleſiaſtica: & communia: Sed quandoque priuata.

## QVAESTIO XLIIII.

### De præceptis charitatis.

1 Vtrum de charitate ſit dandum præceptum?

ptum? Sic. Et eſt aliorum maximum.
2 Vtrum de charitate, fuerint danda duo præcepta? Sic. Vnum, quo ad Deum: alterum, quo ad proximum.
3 Vtrum ſufficiant illa duo præcepta charitatis? Sic.
4 Vtrum conuenienter mandetur; quòd Deus diligatur ex toto corde? Sic.
5 Vtrum super ly ex toto corde, addatur cõuẽniẽter ly ex tota anima, & ex tota fortitudine, & tota mente, tua? Sic.
6 Vtrum hoc præceptum de dilectione Dei poſſit in uia impleri? Sic. Modo tamen poſſibili pro ſtatu uiæ.
7 Vtrum conuenienter detur præceptum de dilectione proximi? Sic.
8 Vtrum ordo charitatis cadat ſub præcepto? Sic. De hoc ordine charitatis, uide q. 26. per totum.

## QVAESTIO XLV.

### De dono ſapientiæ: quod reſpondet charitati.

1 Vtrum ſapientia debeat numerari inter dona ſpiritusſancti? Sic.
2 Vtrum ſapientiæ donum ſit in intellectu, ſicut in ſubiecto? Sic. Habens tamen cauſam, ſcilicet charitatem, in uoluntate.
3 Vtrum ſapientia donum ſit ſpeculatiua tantum? Non. Sed & practica.
4 Vtrum ſapientia donum poſſit eſſe ſine

gratia,

gratia, & cum peccato mortali? Non.

5 Vtrum ſapientia donum ſit in omnibus habentibus gratiam? Sic. Quantum ad neceſſaria ad ſalutem.

6 Vtrum ſeptima beatitudo .i. beati pacifici, repondeat ſapientiæ dono? Sic. Quantum ad meritum, & quantum ad præmium.

## QVAESTIO XLVI.

De ſtultitia; quæ opponitur ſapientiæ.

1 Vtrum ſtultitia opponatur ſapientiæ? Sic. Non tamen ut fatuitas; ſed ut contrarium.

2 Vtrum ſtultitia ſit peccatum? Sic. Vt dicit uoluntariam ineptitudinem ad cœleſtia.

3 Vtrum ſtultitia ſit filia luxurię? Sic. Loquendo de ſtultitia quæ eſt peccatum.

## QVAESTIO LXVII.

De quatuor uirtutibus cardinalibus. Et primo de prudentia. Secundum ſe.

1 Vtrum prudentia ſit in ui cognoſcitiua? Sic. Non tamen in ſola cognitione exiſtit. Vt in articulo 16.

2 Vtrum prudentia pertineat ſolum ad rationem practicam? Sic.

3 Vtrum prudentia ſit cognoſcitiua ſingularium?

larium? Sic. Sed & uniuerſalium.

4 Vtrum prudentia ſit uirtus? Sic. Habens rationem uirtutis & intellectualis & moralis.

5 Vtrum prudentia ſit uirtus ſpecialis? Sic. Diſtincta ad alijs tum intellectualibus, tùm moralibus.

6 Vtrum prudentia præſtituat finem uirtutibus moralibus? Non. Sed ſolum diſponit de his, quæ ſunt ad finem.

7 Vtrum ad prudentiam pertineat inuenire medium in uirtutibus moralibus? Sic.

8 Vtrum præcipere (.i. applicare cognitionem habitam ad appetendum & operādum) ſit principalis actus prudentiæ? Sic.

9 Vtrum ſolicitudo pertineat ad prudentiam? Sic. Propriè.

10 Vtrum prudentia ſe extendit ad regimen mult itud nis? Sic.

11 Vtrum prudentia quæ eſt reſpectu boni proprij, ſit eadem ſpecie cum prudētia, quæ ſe extendit ad bonum commune? Non.

12 Vtrum prudentia ſit ſolùm in principibus? Sic. Ad modum artis architectonicæ. Sed in ſubditis, ad modum artis manu operantis.

13 Vtrum prudentia poſſit eſſe in peccatoribus? Non. Vera; & perfecta.

14 Vtrum prudentia ſit in omnibus habentibus gratiam? Sic. Quò ad neceſſaria ad ſalutem.

15 Vtrum

15 Vrum prudentia inſit nobis à natura? Non. Niſi quò ad uniuerſalia princi-pia prudentiæ.

16 Vtrum prudentia poſſit amitti per obliuionem? Non. Niſi indirectè: inquantum, ſcilicet aliqua cognitio neceſſaria prudentię ad pręcipiendum, tolli poteſt per obliuionem.

## QVAESTIO XLVIII.

### De Prudentia; quantum ad partes ſuas in generali.

1 Vtrum conuenienter aſſignentur tres partes prudentiæ? Sic. Scilicet; pars integralis, ſubiectiua, potentialis.

## QVAESTIO XLIX.

### De ſingulis partibus prudentiæ. Et primo de integralibus.

1 Vtrum memoria ſit pars prudentiæ? Sic.
2 Vtrum intellectus ſit pars prudētię? Sic.
3 Vtrum docilitas ſit pars prudentiæ? Sic.
4 Vtrum ſolertia ſit pars prudentiæ? Sic.
5 Vtrum ratio ſit pars prudentiæ? Sic.
6 Vtrum prouidentia ſit pars prudentiæ? Sic.
7 Vtrum circunſpectio ſit pars prudentiæ? Sic.
8 Vtrum cautio ſit pars prudentiæ? Sic.

QVAE-

## QVAESTIO L.

De partibus ſubiectiuis prudentiæ.

1 Vtrum regnatiua ſit pars prudētiæ? Sic.
2 Vtrum politica ſit pars prudentiæ? Sic.
3 Vtrū œconomica ſit pars prudentiæ? Sic.
4 Vtrum militaris ſit pars prudentiæ? Sic.

## QVAESTIO LI.

De uirtutibus adiunctis prudentiæ; quæ ſunt quaſi partes potentiales ipſius.

1 Vtrum Eubulia ſit uirtus? Sic.
2 Vtrum eubulia ſit uirtus diſtincta à prudentia? Sic.
3 Vtrum ſyneſis ſit uirtus? Sic.
4 Vtrum gnomin ſit ſpecialis uirtus? Sic.

## QVAESTIO LII.

De dono conſilij; quod reſpondet prudentiæ.

1 Vtrum Conſilium debeat poni inter dona ſpiritusſancti? Sic.
2 Vtrum donum conſilij reſpondeat uirtuti prudētiæ? Sic. Sicut ipſam adiuuans, & perficiens.
3 Vtrum donum conſilij maneat in patria? Sic. Dupliciter, Inquantum ſcili-

eet in eis à Deo continuatur cognitio eorum, quæ ſciunt: & à Deo etiam illuminantur de his, quæ neſciunt circa agenda.

4 Vtrum quinta beatitudo, ſcilicet Beati miſericordes, correſpondeat dono conſilij? Sic. Sicut dirigenti.

## QVAESTIO LIII.

### De uitijs oppoſitis prudentiæ. Et primo de imprudentia.

1 Vtrum imprudentia ſit peccatum? Sic. Tum priuatiuè dicta: Tum contrariè.

2 Vtrum imprudentia ſit ſpeciale peccatum? Sic. Secundum eſſentiam ſuam.

3 Vtrum præcipitatio ſit peccatum ſub imprudentia contentum? Sic.

4 Vtrum inconſideratio ſit ſpeciale peccatum ſub imprudentia contentum? Sic.

5 Vtrum inconſtantia ſit uitium ſub imprudentia contentum? Sic.

6 Vtrum prædicta uitia oriantur ex luxuria? Sic. Et maxime.

## QVAESTIO LIIII.

### De negligentia.

1 Vtrum negligentia ſit peccatum ſpeciale? Sic.

2 Vtrum negligentia opponatur prudentiæ? Sic.

3 Vtrum negligentia poſſit eſſe peccatum mortale? Sic. Quandoque ratione rerum prætermiſſarũ, ſcilicet neceſſariorum ad ſalutem; quãdoque ratione cauſæ prætermittendi, ſcilicet, uel contemptus uel totalis defectus charitatis.

## QVAESTIO LV.

### De uitijs oppoſitis prudentię; quæ habent ſimilitudinem cum prudentia.

1 Vtrum prudentia carnis ſit peccatũ? Sic.
2 Vtrum prudentia, carnis ſit peccatum mortale? Sic. Si, ſcilicet in cura carnis conſtituatur ultimus finis.
3 Vtrum aſtutia ſit ſpeciale peccatũ? Sic. A prudentia carnis diſtinctum.
4 Vtrum dolus ſit peccatum ad aſtutiã pertinens? Sic.
5 Vtrum fraus ad aſtutiam pertineat? Sic.
6 Vtrum ſolicitudo rerum temporaliũ ſit licita? Sic. Niſi ſit immoderata uel ratione finis, uel ratione ſuperfluitatis, aut ipſius curæ, aut timoris.
7 Vtrum ſolicitudo in futurum, ſit licita? Non. Si, ſcilicet ſit inordinata.
8 Vtrum prædicta uitia oriantur ex auaritia? Sic.

## QVAESTIO LVI.

De præceptis pertinentibus ad prudentiam.

1 Vtrum de prudentia fuerit dandum aliquod præceptum inter præcepta Decalogi? Non. Omnia tamen pertinent aliquo modo ad prudentiam.

2 Vtrum in ueteri lege fuerint conuenienter poſita præcepta prohibitiua de uitijs oppoſitis prudentiæ? Sic.

## QVAESTIO LVII.

De alia uirtute cardinali, ſcilicet iuſtitia. Et primo de iure.

1 Vtrum ius ſit obiectum iuſtitiæ? Sic:

2 Vtrum ius conuenienter diuidatur in ius naturale, & ius poſitiuum? Sic.

3 Vtrum ius gentium ſit idem cum iure naturali? Non. Niſi, ut ius naturale reſtringitur ad homines tantum.

4 Vtrum ius paternũ, & ius dominatiuum debeant ſpecialiter diſtingui? Sic. Scilicet; quòd inter patrem & filium, inter dominum & ſeruum, eſt iuſtum ſecundum quid tantum.

## QVAESTIO LVIII.

De iuſtitia.

1 Vtrũ iuſtitia conuenienter diffiniatur; ꝙ

eſt

eſt perpetua, & conſtans uoluntas ius ſuum unicuique tribuens ? Sic. Si rectè intelligatur.

2 Vtrum iuſtitia ſit ſemper ad alterum ? Sic. Propriè, non metaphoricè, dicta.

3 Vtrum iuſtitia ſit uirtus ? Sic.

4 Vtrum iuſtitia ſit in uoluntate, ſicut in ſubiecto ? Sic.

5 Vtrum iuſtitia ſit uirtus generalis ? Sic. Non. Per prædicationem: Sed per uirtutem. i. ut ordinatiua hominis ad bonum commune. Vide ar. 6.

6 Vtrum iuſtitia, ſecundum quòd eſt generalis, ſit idem per eſſentiam cum omni uirtute ? Non.

7 Vtrum ſit aliqua iuſtitia particularis, præter iuſtitiam generalem ? Sic.

8 Vtrum iuſtitia particularis habeat materiam ſpecialem ? Sic.

9 Vtrum iuſtitia ſit circa paſſiones ? Non.

10 Vtrum medium iuſtitiæ ſit medium rei ? Sic.

11 Vtrum actus iuſtitiæ ſit reddere unicuique quod ſuum eſt ? Sic. Et quidem actus proprius.

12 Vtrum iuſtitia prǽemineat inter omnes uirtutes morales ? Sic. Siue ſit iuſtitia generalis, ſiuè particularis.

## QVAESTIO LIX.

### De iniuſtitia.

1 Vtrum iniuſtitia ſit uitium ſpeciale ? Sic.

Niſi ſit iniuſtitia illegalis; quantum ad intentionem.

2 Vtrum aliquis dicatur propriè iniuſtus ex eo, quòd facit iniuſtum? Non. Niſi faciat ex intẽtione, & electione, iniuſtũ.

3 Vtrum aliquis poſſit pati iniuſtum uolens? Non. Niſi per accidens, & materialiter.

4 Vtrum quicunque facit iniuſtum, peccet mortaliter? Sic. Quantum eſt ex genere ſuo.

## QVAESTIO LX.

### De iudicio.

1 Vtrum iudicium ſit actus iuſtitiæ? Sic. Inquantum eſt propriè actus iudicis, ius dicentis.

2 Vtrum ſit licitum iudicare? Sic. Niſi deficiat uel iuſtitia, uel authoritas, uel prudentia.

3 Vtrum iudiciũ ex ſuſpicione procedens ſit illicitum? Sic. Quandoque uenialiter, quandoque mortaliter.

4 Vtrum dubia in meliorem partem ſint interpretanda? Sic. Quando non apparent manifeſta indicia de malo alicuius.

5 Vtrum ſit ſemper ſecundum leges ſcriptas iudicandum? Sic. Dummodò ſint iuſtę.

6 Vtrum iudicium per uſurpationem reddatur peruerſum? Sic.

QVAE-

# QVAESTIO LXI.

De partibus iuſtitiæ. Et primo de partibus ſubiectiuis; quæ ſunt ſpecies iuſtitiæ, ſcilicet diſtributiua, & commutatiua.

1 Vtrum conuenienter ponantur duæ ſpecies iuſtitiæ, ſcilicet commutatiua, & diſtributiua? Sic.

2 Vtrum medium eodem modo accipiatur in iuſtitia diſtributiua & commutatiua? Non.

3 Vtrum materia utriuſque iuſtitiæ ſit diuerſa? Sic. Sumendo pro materia ipſa, actiones principales.

4 Vtrum iuſtum ſit ſimpliciter idem, quòd contrapaſſum? Non. Niſi loquendo de iuſto commutatiuo ſecundum æqualitatem quantitatis.

# QVAESTIO LXII.

De reſtitutione; quæ eſt actus iuſtitiæ commutatiua.

1 Vtrum reſtitutio ſit actus iuſtitiæ commutatiuæ? Sic.

2 Vtrum ſit neceſſarium ad ſalutem, quòd fiat reſtitutio eius quod ablatũ eſt? Sic.

3 Vtrum ſufficiat, reſtituere ſimplum, quod iniuſtè ablatum eſt? Sic. Ante condẽnationem à iudice factam.

4 Vtrum aliquis debeat reſtituere, quod non abſtulit? Non. Vide ar. 7. ſequen.

5 Vtrum oporteat ſemper facere reſtitutionem ei, à quo acceptum eſt aliquid? Sic.

6 Vtrum ille, qui accepit, teneatur ſemper reſtituere? Sic.

7 Vtrum illi, qui nō acceperunt, teneantur reſtituere? Non. Niſi fuerint directè, uel indirectè, cauſa iniuſtæ acceptionis.

8 Vtrum teneatur quis reſtituere ſtatim? Sic. Niſi per impotentiam, uel per conceſſionem dilationis impetratæ, excuſetur.

## QVAESTIO LXIII.

De uitijs oppoſitis prædictis iuſtitiæ partibus. Et primo de acceptione perſonarum: quę opponitur iuſtitiæ diſtributiuæ.

1 Vtrum perſonarum acceptio ſit peccatum? Sic.

2 Vtrum in diſtributione ſpiritualium locum habeat perſonarum acceptio? Sic. Et grauiori peccato tunc maculat; q̃ in diſtributione temporalium.

3 Vtrum in exhibitione honoris & reuerentiæ locum habeat peccatū acceptionis perſonarum? Sic. Si honoretur quis propter alias cauſas, quæ non faciunt dignum honore.

4 Vtrum

4 Vtrum in iudiciis locum habeat peccatū acceptionis perſonarum ? Sic.

## QVAESTIO LXIIII.

De uitiis oppoſitis commutatiuæ iuſtitiæ. Et primo de homicidio; per quod infertur nocumẽtum proximo in perſona.

1 Vtrum occidere animalia bruta, uel etiã plantas, ſit peccatum ? Non.

2 Vtrum occidere peccatores ſit licitum ? Sic. Si ſint periculoſi communitati.

3 Vtrum occidere peccatorem liceat priuatæ perſonæ ? Non. Sed tantum habentibus publicam poteſtatem.

4 Vtrum occidere malefactores liceat clericis? Non.

5 Vtrum liceat alicui occidere ſeipſum ? Non.

6 Vtrum liceat, in aliquo caſu interficere innocentem ? Nullo modo.

7 Vtrum alicui liceat occidere aliquem, ſe defendendo ? Non. Niſi intendat non occidere, ſed ſolum ſe defendere; cum moderamine inculpatæ tutelæ.

8 Vtrum caſualiter occidens hominem incurrat homicidii reatum ? Sic. Niſi det operam rei licitæ; & remoueat remouẽda, ex quibus ſequitur homicidium.

## QVAESTIO LXV.

### De iniuriis in perſonam proximi commiſſis.

1 Vtrum mutilare aliquē membro aliquo in aliquo caſu ſit licitum? Non. Niſi fiat ꝑ publicā poteſtatem; vel ad præſeruandum totum corpus à corruptione, de uoluntate habentis curam ipſius corporalis ſalutis.

2 Vtrum liceat patribus uerberare filios, & dominis ſeruos? Sic. Cauſa correctionis, & diſciplinæ.

3 Vtrum liceat aliquem hominem incarcerare? Non. Sed nec qualitercunque detinere. Niſi fiat ſecundum ordinem iuſtitiæ; uel ad cautelam alicuius mali uitandi.

4 Vtrum peccatum aggrauetur ex hoc, ꝙ prædictæ iniuriæ inferuntur in perſonas aliis coniunctas? Sic. Cæteris paribus.

## QVAESTIO LXVI.

### De furto. Per quod infertur nocumentum proximo in rebus.

1 Vtrum poſſeſſio exteriorum rerum ſit homini naturalis? Sic. Quantum ad uſum earum.

2 Vtrum alicui liceat rem aliquam quaſi pro-

propriam poſſidere? Sic. Quantum ad poteſtatem procurandi & diſpenſandi eam, non quantum ad uſum rerum ipſarum: ut, ſcilicet non communicet uſum illarum neceſſitatē patienti. De eleemoſina igitur uide q 32. pro quanto ſufficit præſenti loco.

3 Vtrum occultè accipere rem alienam ſit de ratione furti? Sic.

4 Vtrum furtum & rapina ſint peccata differentia ſpecie? Sic.

5 Vtrū furtum ſemper ſit peccatum? Sic.

6 Vtrum furtum ſit peccatum mortale? Sic. De re notabili.

7 Vtrum liceat alicui furari propter neceſſitatem? Non. Niſi in caſu tantæ neceſſitatis ut manifeſtum ſit, de rebus occurrentibus ſubueniendū eſſe inſtanti neceſſitati.

8 Vtrum rapina poſſit fieri ſine peccato? Non. Neque etiam ſub pallio poteſtatis publicæ.

9 Vtrum furtum ſit grauius peccatum, quā rapina? Non. Sed è contrario.

## QVAESTIO LXVII.

De uitiis oppoſitis commutatiuæ iuſtitiæ: quæ conſiſtunt in uerbis; quibus læditur proximus. Et primo de his, quæ pertinent ad iudicium. Et primo de iniuſtitia iudicis in iudicando.

1 Vtrum poſſit quis iuſtè iudicare eum,

qui non eſt ſibi ſubditus? Non.

2 Vtrum iudici liceat iudicare contra ueritatem, quam nouit, propter illa, quæ in contrariũ proponuntur? Non. Niſi in caſu; & poſt diligentiſſimam diſcuſſionem probationum in contrarium adductarum non poſſit eas de iure repellere; & non poſſit remittere hanc cauſam ſuperiori iudicandam. i. renunciare officio ſuo in tali cauſa.

3 Vtrum iudex poſſit aliquem condemnare, etiam ſi non ſit aliquis accuſator? Non. In criminibus. Accuſator eſt & perſona accuſans, & aliquid ſupplens uicem accuſatoris, puta Rebellio contra rempublicam, ciuitatem, & maximè cõtra Eccleſiam; uel publica infamia.

4 Vtrum licitè poſſit iudex pœnam relaxare? Non. Niſi & habeat plenariam poteſtatem in republica; & ille, qui paſſus eſt iniuriam, uelit eam remittere; Et talis remiſſio non ſit nociua publicæ utilitati.

## QVAESTIO LXVIII.

De iniuſtitia accuſatoris in accuſando.

1 Vtrum homo teneatur ad accuſandum? Non. Niſi & crimen ſit in detrimentum reipublicæ; & ipſe poſſit ſufficienter probare quod accuſando dicit.

2 Vtrum neceſſarium ſit accuſationem in ſcriptis fieri? Sic.

3 Vtrum accuſatio reddatur iniuſta propter calumniam, præuaricationem, & tergiuerſationem? Sic. Calumnia eſt crimina falſa ex malitia imponere accuſato; uel punitionem accuſati malitioſe impedire in damnum Reipublicæ Præuaricatio eſt, fraudem in accuſatione adhibere ideſt colludere cum Reo, proprias probationes diſſimulando, & falſas excuſationes admittendo. Tergiuerſatio eſt, tot aliter deſiſtere inordinatè ideſt abſque legitima cauſa, ab accuſatione.

4 Vtrum accuſator, qui in probatione defecerit, teneatur ad pęnam talionis? Sic.

## QVAESTIO LXIX.

### De iniuſtitia accuſati in ſua defenſione.

1 Vtrum abſque peccato mortali poſſit accuſatus negare ueritatem, per quam cõdemnaretur? Non. ſi iudex hanc ab eo exigat ſecundum formam iuris.

2 Vtrũ accuſato liceat, calumnioſe ſe defendere? Non: Inquantum ſcilicet non licet ei pro defenſione dicere falſitatem, aut ueritatem tacere ex debito iuris confitendam, aut fraudem uel dolum aliquem adhibere.

3 Vtrum accuſato liceat iudicium per appellationem declinare? Sic. Ex confidentia ſolum iuſtæ cauſæ.

4 Vtrum condemnato ad mortem liceat ſe

defen-

defendere; ſi poſſit? Non. Niſi in caſu iniuſtę condemnationis: abſque graui ſcandalo.

## QVAESTIO LXX.

### De iniuſtitia teſtis in teſtificando.

1 Vtrum homo teneatur ad teſtimonium ferendum? Non. Niſi cum uel à ſuperiori compellitur ſecundum ordinem iuris: uel etiam à non ſuperiori requiritur eius teſtimonium ad liberandum aliquem ab iniuſto damno.

2 Vtrum ſufficiat duorum, uel trium teſtimonium? Sic.

3 Vtrum alicuius teſtimoniũ ſit abſq; eius culpa repellẽdũ? Sic. Vel ex defectu rõnis, vel ex affectu grãdi, uel ex cõditione exteriori. Vt: Repellũtur propter primũ, amentes, pueri, mulieres: Propter ſecundum, inimici, coniuncti, domeſtici: Propter tertium, pauperes, ſerui, & illi de quibus probabile eſt, quod de facili induci poſſint ad dicẽdum teſtimoniũ contra ueritatem (ut illi, quibus imperari poteſt).

4 Vtrum falſum teſtimonium ſemper ſit peccatum mortale? Sic.

## QVAESTIO LXXI.

### De iniuſtitia aduocati, in aduocando.

1 Vtrum aduocatus teneatur præſtare patrocinium

trocinium cauſę pauperum? Sic. In caſu neceſſitatis.

2 Vtrum conuenienter aliqui ſecundum iura arceantur ab officio aduocandi? Sic. Amentes, impuberes, ſurdi, muti, cæci, infames, infideles, de grauib. criminibus dãnati. Propter neceſſitatẽ tantũ & pro ſeipſis, aut ſibi cõiunctis uti poſſunt aduocati officio, Monachi, & Clerici.

3 Vtrum aduocatus peccet, ſi iniuſtam cauſam defendat? ſic. Niſi per ignorantiã, qua iuſtam cauſam ſe defendere putabat, excuſetur.

4 Vtrum aduocato liceat pro ſuo patrocinio pecuniam accipere? ſic ſi moderatè accipiat, conſideratis conſiderandis.

## QVAESTIO LXXII.

### De iniurijs uerborum extra iudicium. & primo de contumelia.

1 Vtrum contumelia conſiſtat in verbis? ſic. Propriè loquendo.

2 Vtrum contumelia, ſeu cõuitium, ſit peccatum mortale? ſic. Niſi ſit contumelia per accidens, id eſt, non animo dehonorandi dicta; & non ita grauis, vt auferat honorem eius, contra quem profertur.

3 Vtrum debeat quis contumelias ſibi illatas ſuſtinere? ſic. Niſi bonum & contumelioſi, & aliorum, eum ad eas repellendas aſtringat.

4 Vtrum contumelia oriatur ex ira? ſic.

QVAE-

## QVAESTIO LXXIII.

### De detractione.

1 Vtrum detractio conuenienter diffiniatur, quod eſt denigratio alienæ famæ per occulta uerba? ſic. Occulta id eſt non dicta in præſentia eius, cui detrahitur.

2 Vtrum detractio ſit peccatum mortale? ſic. Per ſe loquendo. Et etiam per accidens: quando notabiliter ſama alterius læditur, maximè in pertinentibus ad honeſtatem vitæ.

3 Vtrum detractio ſit grauius omnibus peccatis, quę in proximum committuntur? Non: tamen ſecundum genus ſuum eſt grauius, quam furtum.

4 Vtrum audiens, qui tolerat detrahentem, grauiter peccet? ſic. Nec minus, quam detrahens, ſi placeat ei detractio: immò quandoque magis.

## QVAESTIO LXXIIII.

### De ſuſurratione.

1 Vtrum ſuſurratio ſit peccatum diſtinctum à detractione? ſic. In fine: licet non in materia, neque in modo loquendi, inquãtũ ſcilicet detractor & ſuſurro conueniunt in hoc, quod uterque dicit malum de proximo, & occultè: differũt

autem

autem in hoc: quod detractor intendit denigrare famam proximi, & ſuſurro intendit ſeparare amicitiam proximorum.

2 Vtrum ſuſurratio ſit grauius peccatum, quam detractio? ſic.

## QVAESTIO LXXV.

### De deriſione.

1 Vtrum deriſio ſit ſpeciale peccatum ab alijs præmiſſis diſtinctum? ſic.

2 Vtrum deriſio ſit peccatum mortale? ſic. Quando ſit ratione paruipenſionis perſonæ. Grauius, quam contumelia: Grauiſſimum; ſi quæ Dei ſunt ponantur in riſum, vel iocum.

## QVAESTIO LXXVI.

### De maledictione.

1 Vtrum liceat maledicere aliquem? Non, ſi fiat per modum imprecantis vel optantis; & per ſe, id eſt ſub ratione mali.

2 Vtrum liceat maledicere creaturas irrationales? Non. Niſi ſecundum q̃ licitũ eſſet maledicere homini (vt in ar. 1.) ſi maledicantur, inquantum ſunt in ſeruitium hominis. Nec etiã licet maledicere illis, inquãtum ſunt creaturæ Dei, quia hoc eſſet blasphemia (uide q. 13. de blaſ.)

blaſ.) Nec licet maledicere illis ſecundum ſe conſideratis; quoniam hoc eſt uanum, & ocioſum.

3 Vtrum maledicere ſit peccatum mortale? ſic. ſecundum genus ſuum. ſi fiat per modum imperantis vel optantis.

4 Vtrum maledicere ſit grauius peccatū, quàm detractio? Non. Sed è contra. Niſi maledictio fiat per modum imperij, ſimulque inferat maius nocumentum, quam ſit denigratio famæ.

## QVAESTIO LXXVII.

De fraude: quæ committitur in emptionibus, & uenditionibus.

1 Vtrum aliquis poſſit licitè, rem uendere plus, quam ualeat? Non. Loquendo de ualore rei tam ſecundum ſe, quam ſecundum uenditoris læſionem.

2 Vtrum venditio reddatur illicita propter defectū rei uenditæ? ſic. ſiuè ſit defectus rei ſecundum ſpeciem, ſiuè quantitatē, ſiuè qualitatem.

3 Vtrum venditor teneatur dicere uitium rei uenditæ? ſic. Niſi ſit manifeſtum, ſimulque ideò detrahat de pretio, quantum oportet.

4 Vtrum liceat negotiando, aliquid carius uendere, quam emere? ſic. ſeruatis ſeruandis, ſcilicet uel quia rem meliorauit, uel quia precium rei eſt mutatum (puta ſecundum diuerſitatem loci, aut

temporis)

temporis)uel propter periculum cui ſe exponit, de loco ad locum rem transferendo, aut transferri faciendo.

## QVAESTIO LXXVIII.

### De uſura.

1 Vtrum accipere uſuram pro pecunia mutuata ſit peccatum? Sic. ſecundum ſe.

2 Vtrum liceat pro pecunia mutuata aliquam aliam commoditatem expetere? Non. Niſi tamquam donum re vera gratuitum: uel etiam aliquod non menſurabile pecunia.

3 Vtrū quicquid de pecunia uſuraria quis lucratus fuerit reddere teneatur? Sic. Niſi lucrum ipſum ſit fructus humanæ induſtriæ tantum.

4 Vtrum liceat pecuniam accipere mutuo ſub uſura? Sic. Non inducendo tamen mutuantem ad uſuram, ſed utendo peccato illius ad bonum proprium.

## QVAESTIO LXXIX.

### De partibus integralibus iuſtitiæ, ſcilicet facere bonum, & declinare à malo.

1 Vtrum declinare à malo, & facere bonū, ſint partes iuſtitiæ? ſic, ſub ratione debiti.

2 Vtrum tranſgreſſio ſit ſpeciale peccatū? ſic.

ſic. Loquendo formaliter id eſt ſecundũ quod dicit eſſe contra præceptum negatiuum.

3 Vtrum omiſſio ſit ſpeciale peccatum? ſic.

4 Vtrum peccatum omiſſionis ſit grauius quam tranſgreſſionis? Non. Sed è contra. Simpliciter, & abſolutè loquendo.

## QVAESTIO LXXX.

De partibus potentialibus iuſtitiæ .i. de uirtutibus ei ànnexis.

1 Vtrum conuenienter aſſignentur uirtutes annexæ iuſtitiæ? Sic. Religio, pietas, obſeruantia, gratia, uindicatio, ueritas, amicitia, liberalitas, epicheia.

## QVAESTIO LXXXI.

De ſingulis uirtutibus iuſtitiæ annexis, & primo de religione.

1 Vtrum religio ordinet hominem ſolum ad Deum? ſic.

2 Vtrum religio ſit uirtus? ſic.

3. Vtrum religio ſit una uirtus? ſic.

4 Vtrum religio ſit ſpecialis uirtus ab alijs diſtincta? Sic.

5 Vtrum religio ſit uirtus theologica? Nõ. Sed moralis.

6 Vtrum religio ſit præferenda aliis uirtutibus moralibus? Sic.

7 Vtrum religio habeat aliquem exterio-

rem

rem actum ? ſic. Quaſi ſecundarium, & ad interiores actus per ſe ad religionē pertinentes ordinatum.

8 Vtrum religio ſit idem ſanctitati?Sic.Eſſentialiter;non ſecundum rationem.

## QVAESTIO LXXXII.

De deuotione, Quæ eſt actus religionis.

1 Vtrum deuotio ſit ſpecialis actus uoluntatis? Sic.

2 Vtrum deuotio ſit actus religionis ? Sic.

3 Vtrum contemplatio, ſeu meditatio, ſit deuotionis cauſa? Sic. Cauſa intrinſeca, & ſecundaria.

4 Vtrum lętitia ſit deuotionis effectus ? Sic. Quandoque princ ipaliter, quandoque ex conſequenti, ab ea cauſatus.

## QVAESTIO LXXXIII.

De oratione. Quæ eſt actus religionis.

1 Vtrum oratio ſit actus appetitiuę uirtu tis ? Non. Sed rationis.

2 Vtrum ſit conueniens orare ? Sic. Non ut diuinam diſpoſitionem mutemus; ſed ut id impetremus, quod Deus diſpoſuit per orationes fidelium eſſe implendum.

3 Vtrum oratio ſit actus religionis ? Sic. Propriè,

4 Vtrum ſolus Deus debeat orari? Non. Sed etiam Sancti Angeli & homines in patria exiſtentes. Diuerſimodè tamen; ut ſcilicet Deus per ſeipſum impleat id, qđ orãdo petimus: & ut ſancti ſuis meritis, ac precibus tanquam noſtri aduocati ad hoc, apud Deum inſiſtant.

5 Vtrum in oratione debeamus aliquid determinate a Deo petere? Sic. Abſolutè: Niſi illud, quod malum euentum habere poteſt. Conditionaliter ergo.i. ſi expedit ad ſalutem animæ, petimus quæ poſſunt malum ſortiri euentum; ut ſunt honores, diuitiæ, ſanitas corporalis, filiorum generatio, & ſimilia. Abſolutè autem petere debemus gratiam Dei, uirtutes, dona Spiritusſancti, remiſſionem peccatorum, bonum uſum liberi arbitrii noſtri, perſeuerantiam in omni bono ſpirituali, præſeruationem á quibuſcunque peccatis mortalibus, beatitudinem æternam, & ſimilia.

6 Vtrum homo debeat temporalia petere à Deo, orando? Sic. Ad ſufficientiam uitæ: & tanquam adminicula pro conſecutione æternę beatitudinis; non aliter.

7 Vtrum debeamus pro aliis orare? Sic.

8 Vtrum debeamus pro inimicis orare? Sic. Eodem modo; quo tenemur diligere inimicos. q. 25. ar. 8. 9.

9 Vtrum conuenienter ſeptem petitiones orationis Dominicæ aſſignentur? Sic.

Et

Et perfectiſſimè;& ordinatiſſimè.

10 Vtrum orare ſit proprium rationalis creaturæ? Sic.

11 Vtrum ſancti, qui ſunt in patria, orent pro nobis? Sic. Et hoc omninò dicendum eſt.

12 Vtrum oratio debeat eſſe uocalis? Sic. Maxime,communis.

13 Vtrum de neceſſitate orationis ſit,quòd ſit attenta? Sic. Attentione uirtuali; ad merendum & impetrandum:actuali uerò,ad guſtandum, quam ſuauis eſt Dominus.

14 Vtrum oratio debeat eſſe diuturna?Sic. Donec excitetur feruor mentis. Immo & debet eſſe continua, ſecundum cauſam ſuam.i. ſecundum deſiderium charitatis.

15 Vtrum oratio ſit meritoria? Sic. Et impetratiua; & ſpiritualis conſolationis cauſatiua.

16 Vtrum peccatores orando impetrent aliquid à Deo? Sic. Ex pura miſericordia.

17 Vtrum conuenienter dicantur eſſe orationis partes;obſecrationes, orationes, poſtulationes, & gratiarum actiones? Sic.

QVAE-

## QVAESTIO LXXXIIII.

De exterioribus actibus latriæ. Et primo de adoratione, per quam aliquis ſuum corpus ad Deum uenerandum exhibet.

1 Vtrum adoratio ſit actus latriæ, ſiuè religionis? Sic.

2 Vtrum adoratio importet actum corporalem? Sic. Et ſpiritualem. Ad quem excitandum, ut ad finem, ordinatur ille corporalis.

3 Vtrum adoratio requirat determinatum locum? Sic. Secundum quandam decentiam.

## QVAESTIO LXXXV.

De actibus latriæ; quibus aliquid de rebus exterioribus Deo offertur. Et primo de ſacrificijs.

1 Vtrum offerre ſacrificium Deo ſit de lege naturæ? Sic.

2 Vtrum ſoli Deo ſit ſacrificium offerendum? Sic.

3 Vtrum oblatio ſacrificij ſit ſpecialis actus uirtutis? Sic.

4 Vtrum omnes teneantur ad ſacrificia offerenda? Sic. Ad ſacrificium interius, ſcilicet cordis totius animæ, Deo. Licet non ad ſacrificium exterius eodem modo ſumptum: ſed ſoli ſacerdotes ritè ab

Epiſco-

Epiſcopo ordinati ſacrificium Euchariſtiæ debent offerre; & de alijs ſacrificijs poſſunt alij oblationem facere modo illis conuenienti.

## QVAESTIO LXXXVI.

### De oblationibus, & primitijs.

1 Vtrum homines ex neceſſitate præcepti teneantur ad oblationes? Sic. Non. tamen ad omnes.

2 Vtrum ſacerdotibus ſolum debeantur oblationes? Sic. Quæ Deo à populo exhibentur.

3 Vtrum homo poſſit oblationes facere de omnibus rebus licite poſſeſſis? Sic. Per ſe, loquendo.

4 Vtrum ad primitias ſoluendas homines teneantur? Sic. In ſpeciali. Ex determinatione Eccleſiæ in lege noua.

## QVAESTIO LXXXVII.

### De decimis.

1 Vtrum homines teneantur dare decimas ex neceſſitate præcepti? Sic. Partim ex iure naturali; partim ex ſtatuto Eccleſię.

2 Vtrum de omnibus teneantur decimas dare? Sic. De omnibus licitè poſſeſſis & prædiales, & perſonales.

3 Vtrum decimæ ſint clericis dandę? Sic.

Tanquam ſolis habentibus ius eas accipiendi, ſi tamen habeant curã animarũ.
4 Vtrum etiam clerici teneantur decimas dare? Sic. De à ſe poſſeſſis proprio iure.

## QVAESTIO LXXXVIII.

**De uoto.** Per quod cultu latriæ aliquid Deo promittitur.

1 Vtrum uotum conſiſtat in ſolo propoſito uoluntatis? Non. Sed coexigitur promiſſio facta Deo.
2 Vtrum uotum ſemper debeat fieri de meliori bono? Sic. Propriè loquendo. Quamuis de aliquo alio actu uirtutis poſſit abſolutè fieri.
3 Vtrum omne uotum obliget ad ſui obſeruationem? Sic.
4 Vtrum expediat, aliquid uouere? Sic.
5 Vtrum uotum ſit actus latriæ, ſiuè religionis? Sic. Propriè.
6 Vtrum magis ſit laudabile, & meritoriũ, facere aliquid ex uoto; quam ſine uoto? Sic.
7 Vtrum uotum ſolemnizetur per ſuſceptionem ſacramenti ordinis, & per profeſſionem ad certam regulam, à ſummo Pontifice approbatam? Sic.
8 Vtrum illi, qui ſunt alterius poteſtati ſubiecti, impediantur à uouendo? Non. Expreſſa tamen, uel ſub intellecta, conditione hac, ſcilicet ſi ſuis ſuperioribus placuerit, uel non renitantur.

9 Vtrum

9 Vtrum pueri poſſint uoto ſe obligare ad religionis ingreſſum? Sic. Poſt annos pubertatis, etiam abſque uoluntate parentum.

10 Vtrum poſſit in uoto diſpenſari? Sic. Et in aliquo caſu eſt neceſſe.

11 Vtrum in uoto ſolemni continentię poſſit fieri diſpenſatio? Sic. Niſi ſit ſolemne per profeſſionem monachalem, ſiuè alicuius religionis.

12 Vtrum ad commutationem, uel diſpenſationem, uoti requiratur pręlati authoritas? Sic.

## QVAESTIO LXXXIX.

De iuramento. Per quod aſſumitur nomen diuinum ad propria uerba confirmanda.

1 Vtrum iurare ſit teſtem Deum inuocare? Sic.

2 Vtrum ſit licitum iurare? Sic. Seruata neceſſitate, & cautela debita.

3 Vtrum conuenienter ponantur tres comites iuramenti, ſcilicet iuſtitia, iudicium, & ueritas? Sic. Iuſtitia, ut iuret quis de re licita (aliàs iuramentum eſſet iniquum) iudiciũ ut iuret ex neceſſitate (aliàs iuramentum eſſet incautum), ueritas ut iuret de re uera (aliàs iuramentum eſſet falſum).

4 Vtrum ſit actus religionis, ſiuè latriæ? Sic.

5 Vtrum iuramentum ſit per ſe appetendum,& frequentãdum,ta[illegible]uã p ſe utile & bonum? Non. Iuxta [illegible] Eccleſia. 23. Vir multùm iurans r[illegible]tur iniquitate.

6 Vtrum liceat per creaturas iurare?Non. Niſi inquantum in eis diuina ueritas manifeſtatur: Vel, ut in aliqua earum diuinum iudicium exerceatur.

7 Vtrum iuramentum habeat uim obligãdi? Sic. Diuerſimode tamen;iuxta diuerſitatem iuramentorum.

8 Vtrum maior ſit obligatio iuramenti, quam voti? Non.

9 Vtrum aliquis poſſit in iuramento diſpẽſari? Sic. Et quandoque eſt neceſſarium.

10 Vtrum iuramentum impediatur per aliquam conditionem perſonæ uel temporis? Sic. Perſonę: Vt pueri ante annos pubertatis,periuri, in dignitate magna conſtituti. Temporis: Vt ſolennes dies.

## QVAESTIO XC.

### De adiuratione. Per quam aſſumitur nomen diuinum.

1 Vtrum liceat, adiurare hominem? Sic. Ex reuerentia diuini nominis inducendo alium ad aliquid: non autẽ neceſſitando,niſi ſit ſubditus.

2 Vtrum liceat, adiurare dęmones? Sic.

Per

Per modum compulſionis tantum; nè nobis, uel aliis hominibus, noceant corporaliter, uel ſpiritualiter.

3 Vtrum liceat, adiurare irrationalem creaturam? Non. Niſi adiuratio referatur ad motorem ipſius, ſcilicet Deum, uel diabolum.

## QVAESTIO XCI.

### De laude Dei.

1 Vtrum Deus ſit ore laudandus? Sic. Ad nos, uel etiam alios excitãdos in Deũ.

2 Vtrum in diuinis laudibus ſint cantus aſſumendi? Sic. Ad id; ut ſuprà.

## QVAESTIO XCII.

### De uitiis oppoſitis religioni: quę tamen habent falſam ſimilitudinẽ religionis. Et primo de ſuperſtitione.

1 Vtrum ſuperſtitio ſit uitium religioni cõtrarium? Sic. Per exceſſum .ſ. exhibendo cultum diuinum cui non debet; uel eo modo quo non debet.

2 Vtrum ſint diuerſæ ſuperſtitionis ſpecies? Sic. Scilicet, ſuperſtitio ſimpliciter dicta; Idolatria; Diuinatio; obſeruationum quarundam ſuperſtitio.

## QVAESTIO XCIII.

De ſpeciebus ſuperſtitionis. Et primo, de ſuperſtitione ſimpliciter, i. nullo addito, dicta.

1. Vtrum in cultu ueri Dei poſſit eſſe aliquid perniciosum? Sic. Vel ex parte rei ſignificatæ; uel ex parte miniſtri colentis.

2. Vtrum in cultu ueri Dei poſſit eſſe aliquid ſuperfluum? Sic. Secundum tamen quantitatem non abſolutam, ſed proportionis. Et aliquo quinque modorum, ſcilicet ſi fiat aliquid, quod quantum eſt de ſe non pertinet ad gloriam Dei; neque ad hoc, quod mens hominis feratur in Deum, neque ad hoc, quod carnis concupiſcentię inordinatę refrénentur. Aut ſi fiat aliquid præter Dei, uel Eccleſiæ inſtitutionem; aut contra conſuetudiné communem populi Chriſtiani.

## QVAESTIO XCIIII.

De idolatria.

1. Vtrum idolatria rectè ponatur ſpecies ſuperſtitionis? Sic.

2. Vtrum idolatria ſit peccatum? Sic.

3. Vtrum idolatria ſit grauiſſimum peccatorum? Sic. Secundum grauitatem ex parte

parte peccati conſideratam.

4. Vtrum cauſa idolatriæ fuerit ex parte hominis? Sic. Et diaboli.

# QVAESTIO XCV.

## De diuinatione.

1. Vtrum diuinatio ſit peccatum? Sic.
2. Vtrum diuinatio ſit ſpecies ſuperſtitionis? Sic.
3. Vtrum ſint plures ſpecies diuinationis? Sub unoquoque trium generum ipſius diuinationis, ſcilicet ſub necromantia, Augurio, Sorte.
4. Vtrum diuinatio, quæ fit per inuocationem demonum, ſit licita? Non.
5. Vtrum diuinatio, quæ fit per aſtra, ſit licita? Non. Niſi fiat ſolum ad præcognoſcendum illa futura, quæ ex aſtris. i. cęleſtibus corporibus cauſantur, ſcilicet ſiccitatem, pluuias, & ſimilia. Non auté opera hominum, & caſuales euentus. Vide pri. par. q. 115. ar. 3. 4. 6.
6. Vtrum diuinatio, quæ fit per ſomnia, ſit licita? Non. Niſi per ſomnia, ſecundum quòd procedunt uel ex reuelatione diuina; uel ex cauſa naturali, ſiuè intrinſeca ſiuè extrinſeca, pro quanto tamen cauſa talis naturaliter ſe poteſt extendere; & non aliter.
7. Vtrum diuinatio, quæ fit per auguria, & omina, & alias huiuſmodi obſeruationes exteriorum rerum, ſit licita? Non. Si

extendatur ultra illud, ad quod ſecũdũ ordinem uel naturæ, uel diuinæ prouidentię poteſt pertingere.

8 Vtrum diuinatio ſortium ſit licita? Non. Niſi expectetur indiciũ ſortium a Domino, cum debita reuerentia imploratο, in caſu neceſſitatis, & niſi in diuiſione rerũ temporalium in caſu neceſſitatis expectetur ex fortuna euentus ſortiũ; nulla uanitatis mixtura admiſſa.

## QVAESTIO XCVI.

### De obſeruantiarum ſuperſtitionibus.

1 Vtrum uti obſeruantijs artis notoriæ, ad ſcientiam acquirendam, ſit licitũ? Non. Sed & ars notoria eſt tum illicita tum ad acquiſitionem ſcientiæ inefficax.

2 Vtrum vti obſeruationibus, quæ ordinãtur ad corporum immutationem (puta ad ſanitatem, & huiuſmodi) ſit licitum? Non. Niſi ut pateat illas naturaliter poſſe inducere effectus tales.

3 Vtrum uti obſeruantijs, ad præcognoſcendum aliqua eufortunia uel infortunia, ſit licitum? Non.

4 Vtrum ſuſpendere diuina uerba ad collũ, ſit licitum? Sic. Niſi cõmiſceatur aliquid falſum, illicitum, aut uanum.

## QVAESTIO XCVII.

De uitiis religioni oppoſitis; quæ manifeſtam habent contrarietatem ad religionem. & 1. De tentatione Dei qua ſcilicet Deus teneatur.

1 Vtrum tentatio Dei conſiſtat in hoc, quod aliquis committit ſe auxilio diuino ſine utilitate uel neceſſitate, ideſt, nolendo facere quod in ſe eſt, ſeu nolendo uti cauſis ſecundis? Sic. Quod eſt; hominem tunc tentare Deum, quando prætermittit facere quod poteſt ad pericula euadenda, reſpiciens ſolum (ut inquit) ad auxilium diuinum.

2 Vtrum tentare Deum ſit peccatum? Sic. ſi uerè ſit tentare Deum.

3 Vtrum tentatio Dei opponatur uirtuti religionis? Sic.

4 Vtrum tentatio Dei ſit grauius peccatum, quam ſuperſtitio? Non. Sed è contra.

## QVAESTIO XCVIII.

De periurio.

1 Vtrum falſitas eius, quod iuramento confirmatur, requiratur ad periurium? Sic. Hoc eſt. Falſitas eſt de ratione periurij.

2. Vtrum omne periurium ſit peccatum? Sic. Contrarium religioni.
3. Vtrum omne periurium ſit peccatū mortale? Sic. De ſui ratione.
4. Vtrum peccet ille, qui iniungit iuramentum ei, qui periurat? Sic: Niſi uel ignorantia de iuraturo falſum, uel officio iuridico perſonæ publicæ, excuſetur.

## QVAESTIO XCIX.

### De ſacrilegio.

1. Vtrum ſacrilegium ſit ſacræ rei uiolatio? Sic.
2. Vtrum ſacrilegium ſit peccatum ſpeciale? Sic.
3. Vtrum ſpecies ſacrilegij diſtinguantur ſecundum res ſacras? Sic. Quæ & grauitatem peccati habent correſpondenter ad nobilitatem ipſarum. Vt, Grauiſſimum eſt ſacrilegium quod contra ſacramenta committitur: & omnibus his grauius eſt ſacrilegium contra Euchariſtiam commiſſum.
4. Vtrum pœna ſacrilegij debeat eſſe pecuniaria? Sic Et excommunicatio, & pœna capitalis, i. mors corporalis.

## QVAESTIO C.

### De ſymonia.

1. Vtrū ſymonia ſit ſtudioſa uoluntas emē-

dī,

di, uel uendendi aliquid ſpirituale, uel ſpirituali annexum? Sic.

2. Vtrum ſemper ſit peccatum pro ſacramẽtis pecuniam accipere? Sic. Quod nulla conſuetudine in contrarium excuſari poteſt. Pro ſuſtentatione tamen miniſtrorum aliquid moderatum ſecundum ordinationem Eccleſiæ, ſimulque approbatas conſuetudines, accipere licet.

3. Vtrum liceat dare & accipere pecuniam pro ſpiritualibus actibus? Non. Formaliter loquendo. i. de ſpiritualibus, ut ſpiritualibus; de dare & accipere, pro emptionis & uenditionis intentione ſumptis.

4. Vtrum ſit licitum accipere pecuniã pro his, quæ ſunt ſpiritualibus annexa? Non.

5. Vtrum liceat ſpiritualia dare pro munere, quod eſt ab obſequio, uel à lingua? Non. Eadem ratione, qua nec licet pro munere à manu.

6. Vtrum ſit conueniens pœna, ſymoniaci ut priuetur eo, quod per ſymoniam acquiſiuit? Sic. Et infamia, & depoſitione à clericatu, atque excõmunicatione.

## QVAESTIO CI.

### De Pietate.

1. Vtrum pietas ſe extendat ad determinatas perſonas aliquorum hominum? Sic. Ad parentes, & patriam, atque ad per-

ſonas in dignitate conſtitutas, in ordine ad bonum commune. q. 102. ar. 3

2 Vtrum pietas exhibeat parentibus ſuſtẽtationem? Sic. Et honorem.

3 Vtrum pietas ſit ſpecialis uirtus ab alijs diſtincta? Sic.

4 Vtrũ occaſione religionis ſint prætermittenda pietatis officia in parentes? Dabilis nõ eſt caſus iſte, ſcilicet quod pietas & religio, ſe ſic mutuò impediant.

## QVAESTIO CII.

### De obſeruantia.

1 Vtrum obſeruantia ſit ſpecialis uirtus ab alijs diſtincta? Sic.

2 Vtrum ad obſeruantiam pertineat exhibere cultum & honorem his, qui ſunt in dignitate conſtituti? Sic.

3 Vtrum obſeruantia ſit potior uirtus, quã pietas? Non. Sed è contrà.

## QVAESTIO CIII.

### De partibus obſeruantiæ. Et primo de dulia.

1 Vtrum honor importet aliquid corporale? Sic. Et quandoque interius ſpiritua le, ſolum quò ad Deum.

2 Vtrum honor propriè debeatur ſuperioribus? Sic.

3 Vtrũ dulia, cuius eſt exhibere honorem, & cul-

& cultum ſuperioribus, ſit ſpecialis uirtus diſtincta à latria? Sic.

4 Vtrũ dulia habeat diuerſas ſpecies? Nõ. Niſi communiter ſumpta.

## QVAESTIO CIIII.

### De obedientia. Quæ eſt pars obſeruantiæ.

1 Vtrum homo teneatur alteri obedire? Sic. Ex ordine iuris naturalis, & diuini.

2 Vtrũ obedientia ſit ſpecialis uirtus? Sic.

3 Vtrum obediẽtia ſit maxima uirtutum? Sic. Per ſe loquendo: & reſpectu tãtum uirtutum moralium conſiſtentium in contemptu terrenorum.

4 Vtrum in omnibus ſit Deo obediẽdum? Sic. Quadam neceſſitate iuſtitiæ.

5 Vtrum ſubditi teneantur, ſuis ſuperioribus in omnibus obedire? Non. Niſi in his quæ pertinent ad diſpoſitionem actuum, & rerum humanarum Secundum tamen rationem ſuperioritatis; & iuſtitiæ præceptorum Dei.

6 Vtrum Chriſtiani teneantur ſæcularibus poteſtatibus obedire? Sic. Salua iuſtitia præceptorum Dei.

## QVAESTIO CV.

### De oppoſito, ſcilicet inobedientia.

1 Vtrum inobedientia ſit peccatum mortale?

tale? Sic. Reſpectu præceptorum & Dei & ſuperiorum.

2 Vtrum inobedientia ſit grauiſſimum peccatorum? Non. Immo nec quælibet ad ſe inuicem collata eſt peccatum grauiſſimum: ſed diuerſimode graduatur.

## QVAESTIO CVI.

De gratia, ſiuè (quod nunc idem eſt) gratitudine.

1 Vtrũ gratia ſit ſpecialis uirtutus ab alijs diſtincta? Sic.

2 Vtrum magis teneatur ad gratias Deo reddendas innocens, quam pœnitens? Non. Sed è contrà: Niſi attendatur quãtitas dati; ſecundum abſolutam conſiderationem.

3 Vtrum homo teneatur ad gratiarum actiones omni homini benefactori? Sic. Et ad eius, ut benefactoris, honorem ac reuerentiam; &, ut indigentis, ſubuentionem.

4 Vtrum homo debeat, beneficium ſtatim recompenſare? Non. Niſi quantum ad affectum.

5 Vtrum recompenſatio beneficij, ſeu gratiarum actio ſit magis attendenda ſecundum affectũ beneficiantis, quam ſecundum effectum? Sic. Niſi ſit recompenſatio beneficij pertinens uel ad iuſtitiã, uel ad amicitiam utilis.

6 Vtrum oporteat aliquem plus exhibere in re-

in recompenſatione gratitudinis, quam ſuſceperit in beneficio? Sic. Saltem ſecundum affectum. Inquantum, ſcilicet animus gratus ſemper tendit ad hoc; ut pro ſuo poſſe aliquid maius retribuat.

## QVAESTIO CVII.

De oppoſito, ſcilicet ingratitudine.

1 Vtrum ingratitudo ſit ſemper peccatũ? Sic.

2 Vtrum ingratitudo ſit ſpeciale peccatum? Sic.

3 Vtrum ingratitudo ſit ſemper peccatum mortale? Non. Sed quandoque ueniale, quandoque mortale; loquendo de ingratitudine, tum per omiſſionem, tum per commiſſionem contingente.

4 Vtrum ingratis ſint beneficia ſubtrahenda? Non. Niſi conſiderando eorum demerita; uel etiam abuſum ex multiplicatis beneficijs.

## QVAESTIO CVIII.

De uindicatione.

1 Vtrum uindicatio ſit licita? Non. Niſi intentio uindicantis reſpiciat principaliter bonum, ad quod peruenitur per pœnam peccantis.

2 Vtrum uindicatio ſit ſpecialis uirtus? Sic.

3 Vtrum uindicatio debeat fieri per pœnas

apud

apud homines conſuetas? Sic. Hoc eſt, per ſubtractionem eorum, quæ homo magis diligit.

4 Vtrum uindicta ſit exercenda in eos, qui inuoluntarie peccauerunt? Non Secundum quod pœna eſt pœna: ſed quandoque ſecundum quod eſt medicina.

## QVAESTIO CIX.

### De ueritate.

1 Vtrum ueritas ſit uirtus? Sic. Hoc eſt. Veracitas.

2 Vtrum ueritas ſit ſpecialis uirtus? ſic.

3 Vtrum ueritas ſit pars iuſtitiæ? ſic.

4 Vtrum uirtus ueritatis magis declinet in minus? Sic. Si affirmando procedatur. Inquantum, ſ. non manifeſtat quis totũ bonum, quod in ſeipſo eſt. Per hoc. n. neque dicit falſum, neque fit alijs oneroſus: ſed prudenter agit. Licet, ſi negando procedatur, non declinet in minus. Ne, ſcilicet incurrat falſitatem.

## QVAESTIO CX.

### De oppoſitis, ſ. mendacio.

1 Vtrum mendacium ſemper opponatur ueritati? Sic.

2 Vtrum mendacium ſufficienter diuidatur per mendacium officioſum, iocoſum, & perniciosum? Non. Niſi ſecundum

dum quod mendacium habet rationem culpæ ex parte finis intenti. Aliàs, ſecũdum mendacii rationem, diuiditur in iactantiam, quæ dicit maius, & ironiam, quæ dicit minus, declinando ad falſitatem. Item mendacium ſecundum ordinem ad finem, abſtrahendo ab additione & diminutione culpæ, diuiditur in octo partes. ſ. mẽdacium in doctrina religionis; mendacium quod nulli proſit, & alicui obſit: mendacium quod ita prodeſt alicui, ut alteri obſit; mendacium, quod fit ſola mentiendi fallendiq́ue libidine; mendacium quod fit placendi cupiditate: mendacium quod nulli obeſt, & alicui prodeſt ad conſeruandam pecuniam: mendacium quod nulli obeſt, & alicui prodeſt ad uitandam mortem: mẽdacium quod nulli obeſt, & alicui prodeſt ad uitandum immunditiam corporalem.

3 Vtrum omne mẽdacium ſit peccatũ? Sic.

4 Vtrum omne mendacium ſit peccatum mortale? Non: Niſi uel ſecundum ſe, uel ſecundum finem intentum, uel repugnet charitati.

## QVAESTIO CXI.

### De ſimulatione, & hypocriſi.

1 Vtrum omnis ſimulatio ſit peccatũ? Sic.

2 Vtrum hypocriſis ſit idem, quod ſimulatio? Sic. Qua tamen ſimulat quis perſonam alterius.

3 Vtrum

3. Vtrum hypocriſis opponatur uirtuti ueritatis? Sic.
4. Vtrum hypocriſis ſit ſemper peccatum mortale? Non. Niſi hypocritæ intentio feratur ſimul ad defectum ſanctitatis. i. ad hoc, quod non curat habere ſanctitatem, ſed ſolum ſanctus apparere (quomodo conſueuit accipi in ſacra ſcriptura): Vel ad alium finem repugnantem charitati.

## QVAESTIO CXII.

### De iactantia. Quæ eſt pars mendacij.

1. Vtrum iactantia opponatur uirtuti ueritatis? Sic. Per modum exceſſus.
2. Vtrum iactantia ſit peccatum mortale? Non. Niſi uel ſit contra charitatē Dei, aut proximi, uel procedat ex cauſa, quę ſit peccatum mortale.

## QVAESTIO CXIII.

### De ironia. Quæ eſt pars mendacii.

1. Vtrum ironia, per quam aliquis de ſe fingit minora, ſit peccatum? Sic.
2. Vtrum ironia ſit minus peccatum, quam iactantia? Sic. Quandoque autem uel æquale, uel maius.

QVAE-

## QVAESTIO CXIIII.

De amicitia, quæ affabilitas dicitur.

1. Vtrum amicitia ſit ſpecialis uirtus? Sic.
2. Vtrum huiuſmodi amicitia ſit pars iuſtitiæ? Sic.

## QVAESTIO CXV.

De uitijs oppoſitis affabilitati. Et primo de adulatione.

1. Vtrum adulatio ſit peccatum? Sic.
2. Vtrum adulatio ſit peccatum mortale? Non. Niſi contrarietur charitati. Quod ibi tripliciter contingit, ſcilicet ratione: uel peccati mortalis laudati; uel intentionis, puta fraudulenter nocendi; uel datæ occaſionis peccandi, etiam præter adulatoris intentionem. Datæ, inquam, & non ſolùm acceptæ. Vide ergo. q. 43. ar. 3. 4.

## QVAESTIO CXVI.

De litigio.

1. Vtrum litigium opponatur uirtuti amicitiæ, i. affabilitatis? Sic. Ratione perſonæ factum quam aliquis contriſtare, nõ ueretur.
2. Vtrum litigium ſit grauius peccatum quam

quam adulatio? Sic. Secundum ſpeciem ſuam. Secundum motiuum autẽ; ſe habent, ſicut excedentia & exceſſa.

## QVAESTIO CXVII.

### De liberalitate.

1 Vtrum liberalitas ſit uirtus? Sic.
2 Vtrum liberalitas ſit circa pecunias? Sic.
3 Vtrum uti pecunia ſit actus liberalitatis? Sic.
4 Vtrum ad liberalem maximè pertineat, dare? Sic.
5 Vtrum liberalitas ſit pars iuſtitiæ? Sic. Non tamen ſpecies.
6 Vtrum liberalitas ſit maxima uirtutum? Non. Vtilis tamen eſt ad multa.

## QVAESTIO CXVIII.

### De uitijs oppoſitis liberalitati. Et primo de auaritia.

1 Vtrum auaritia ſit peccatum? Sic.
2 Vtrum auaritia ſit ſpeciale peccatum? Sic. Secũdũ, quòd eſt inordinatus amor habendi pecunias, uel poſſeſſiones aut diuitias.
3 Vtrum auaritia opponatur liberalitati? Sic. Vt auaritia dicit ſolùm immoderantiam interiorum affectionum circa diuitias.
4 Vtrum auaritia ſit ſemper peccatũ mortale

tale? Non. Niſi uel ſecundum quòd opponitur iuſtitiæ; uel aliàs præferatur charitati.

4 Vtrum auaritia ſit maximum peccatorum? Non. Niſi ſecundum quid, ſcilicet ſecundum quòd appetitus hominis ſubijcitur bono infimo. i. rebus exterioribus.

6 Vtrum auaritia ſit peccatum ſpirituale? Sic.

7 Vtrum auaritia ſit uitium capitale? Sic. Strictè ſumpta. i. conſiſtens in appetitu pecuniæ.

8 Vtrum auaritiæ filiæ ſint proditio, fraus, fallacia, periuria, inquietudo, uiolētiæ, & contra miſericordiam obduratio? Sic.

## QVAESTIO CXIX.

### De prodigalitate.

1 Vtrum prodigalitas opponatur auaritię? Sic.

2 Vtrum prodigalitas ſit peccatum? Sic.

3 Vtrum prodigalitas ſit grauius peccatū, quam auaritia? Non. Sed è contrà.

## QVAESTIO CXX.

### De epicheia.

1 Vtrum epicheia ſit uirtus? Sic.

2 Vtrum epicheia ſit pars iuſtitiæ? Sic. ſubiectiua.

QVAE-

## QVAESTIO CXXI.

De dono correſpondente iuſtitiæ, ſcilicet de pietate.

1 Vtrum pietas ſit donum Spiritusſancti? Sic. Per quã exhibemus cultũ & officiũ Deo, ut patri. & his quæ ad Deum pertinent; ut honorare ſanctos; non contradicere ſcripturæ ſacræ; ſiuè intellectæ, ſiuè non intellectæ.

2 Vtrum pietatis dono reſpondeat ſecunda beatitudo, ſcilicet Beati mites? Sic. Secundum rationem ordinis, Iſa. 11. retrocedendo: licet ſecundum propriam rationem doni & beatitudinis dono eidem reſpondeat magis quarta & quinta beatitudo quàm ſecunda.

## QVAESTIO CXXII.

De præceptis iuſtitiæ.

1 Vtrum præcepta decalogi ſint præcepta iuſtitiæ? Sic. Et oportet ut ſint talia. i. pertinentia ad iuſtitiam.

2 Vtrum primum præceptum decalogi conuenienter tradatur? Sic.

3 Vtrum ſecundum præceptum decalogi conuenienter tradatur? Sic.

4 Vtrum tertium decalogi præceptum conuenienter tradatur? Sic.

5 Vtrum conuenienter tradatur quartum præce-

præceptum de honoratione parentum? Sic.

6 Vtrum alia ſex præcepta decalogi conuenienter tradantur? Sic.

## QVAESTIO CXXIII.

### De alia uirtute cardinali, ſcilicet fortitudine.

1 Vtrum fortitudo ſit uirtus? Sic.

2 Vtrũ fortitudo ſit uirtus ſpecialis? Sic. Inquãtum, ſcilicet fortitudo importat animi firmitatem in periculis mortis, & in morte ipſa.

3 Vtrum fortitudo ſit circa timores, & audacias? Sic. Illos cohibendo; iſtas moderando.

4 Vtrum fortitudo ſit propriè, ſeu principaliter circa pericula mortis? Sic.

5 Vtrum fortitudo propriè conſiſtat circa pericula mortis, quæ ſunt in bello? Sic. maximè in bello ſiue generali, ſiuè particulari: quod ſit propter defendendum honorem Dei; puta fidem catholicam, uirtutes caſtitatis iuſtitię &c.

6 Vtrum ſuſtinere ſit principalis actus fortitudinis? Sic. Ideſt, ſiſtere immobiliter in periculis.

7 Vtrum fortis operetur propter bonum proprij habitus? Sic. Vt, propter finem proximum.

8 Vtrum fortis delectetur in actu ſuo? Sic. Non obſtantibus doloroſis in contrariũ.

9 Vtrum

9 Vtrum fortitudo maximè conſiſtat in repentinis? Sic. Quantum ad manifeſtationem habitus ſui. i. quòd ſit benè radicatus in anima.

10 Vtrum fortis utatur ira in ſuo actu? Sic. Moderata.

11 Vtrũ fortitudo ſit uirtus cardinalis? Sic.

12 Vtrum fortitudo præcellat inter omnes alias uirtutes? Sic. Niſi ſint theologicæ, uel cardinaliũ, prudentia, & iuſtitia.

## QVAESTIO CXXIIII.

De præcipuo actu fortitudinis.i.de martyrio.

1 Vtrum martyrium ſit actus uirtutis? Sic.

2 Vtrum martyrium ſit actus fortitudinis? Sic.

3 Vtrum martyrium ſit actus maximè perfectionis? Sic. Secundum genus ſuum.

4 Vtrum mors ſit de ratione martyrij? Sic. Secũdum perfectam rationem ſumpti.

5 Vtrum ſola fides ſit cauſa martyrij? Nõ. Sed etiam omnium uirtutum opera; cũ talia, ſecundum quòd referuntur in Deum, ſint quædã proteſtationes fidei.

## QVAESTIO CXXV.

De uitijs oppoſitis fortitudini. Et primo de timore.

1 Vtrũ timor ſit peccatũ? Sic. Inordinatus.

2 Vtrum

2 Vtrũ timor opponatur fortitudini? Sic. Per exceſſum.

3 Vtrum timor ſit peccatũ mortale? Non. Niſi pertingens ad uoluntarium conſen ſum in aliquod peccatum mortale.

4 Vtrum timor excuſet à peccato? Non. Licet excuſet à tanto.

## QVAESTIO CXXVI.

### De intimiditate.

1 Vtrum intimiditas ſit peccatum? Sic. Niſi cauſetur ex ſtoliditate inuincibili.

2 Vtrum eſſe impauidum opponatur forti tudini? Sic. Per defectum.

## QVAESTIO CXXVII.

### De Audacia.

1 Vtrum audacia ſit peccatum? Sic. Inordinata.

2 Vtrum audacia opponatur fortitudini? Sic. Tanquam immoderatũ moderato.

## QVAESTIO CXXVIII.

### De partibus fortitudinis, in communi.

1 Vtrum partes fortitudinis conuenienter enumerentur? Sic. Fiducia ſeu (& in idẽ redit nunc) magnanimitas, magnificentia, patientia, perſeuerantia.

## QVAESTIO CXXIX.

De partibus fortitudinis, in ſpeciali. Et primo de magnanimitate (hanc loco fiduciȩ ponimus).

1 Vtrum magnanimitas ſit circa honores? Sic. Vt, ſcilicet ſtudeat facere ea, quȩ ſunt honore digna: tamen ſic, ut pro magno æſtimet humanos honores.

2 Vtrum magnanimitas de ſui ratione habeat, qđ ſit circa magnos honores? Sic. Vt, ſcilicet ſtudeat facere ea, quæ ſunt magno honore digna: non tamen ita, ut pro magno æſtimet magnos honores humanos.

3 Vtrum magnanimitas ſit uirtus? Sic.

4 Vtrum magnanimitas ſit uirtus ſpecialis? Sic. Secundum ſe conſiderata.

5 Vtrum magnanimitas ſit pars fortitudinis? Sic.

6 Vtrum fiducia pertineat ad magnanimitatem? Sic. Immediatè. Licet ex conſequenti, inquantum utitur audacia, pertineat ad fortitudinem.

7 Vtrum ſecuritas ad magnanimitatem ptineat? Sic. Ex conſequenti, inquantũ ſcilicet repellit deſperationem. Licet immediatè pertineat ad fortitudinem.

8 Vtrum bona fortunæ cõferãt ad magnanimitatem? Sic.

## QVAESTIO CXXX.

De præſumptione: quæ opponitur magnanimitati per exceſſum.

1 Vtrum præſumptio ſit peccatum? Sic.
2 Vtrum præſumptio magnanimitati opponatur per exceſſum? Sic. Attendendo proportioné facultatis præſumptuoſi.

## QVAESTIO CXXXI.

De ambitione: quæ opponitur magnanimitati per exceſſum.

1 Vtrum ambitio ſit peccatum? Sic.
2 Vtrum ambitio magnanimitati opponatur per exceſſum? Sic. Tanquam inordinatum ordinato.

## QVAESTIO CXXXII.

De inani gloria, quæ ſimiliter opponitur magnanimitati.

1 Vtrum appetitus uanæ gloriæ ſit peccatum? Sic. Aliquo trium modorum uanæ. Inquantum ſcilicet uel quærit gloriam de eo, quod non eſt gloria dignum: uel quærit eam ab homine; uel non refert gloriã ad honorem Dei, aut ſalutem proximi.
2 Vtrum inanis gloria magnanimitati

 oppona-

opponatur? Sic. Per defectum: & per exceſſum. Per defectũ: prout gloriatur in his, quæ magnanimus æſtimat parũa. Per exceſſum: prout gloriam, quã appetit, reputat aliquod magnum; & tendit ad eam ſupra ſuam dignitatem.

3 Vtrum inanis gloria ſit peccatum mortale? Non. Niſi repugnet charitati.

4 Vtrum inanis gloria ſit uitium capitale? Sic.

5 Vtrum conuenienter dicantur filiæ, inanis gloriæ eſſe. Inobedientia, iactantia, hypocriſis, contentio, pertinacia, diſcordia, & nouitatum præſumptio? Sic.

## QVAESTIO CXXXIII.

De puſillanimitate: quæ opponitur magnanimitati per defectum.

1 Vtrum puſillanimitas ſit peccatum? Sic.

2 Vtrum puſillanimitas opponatur magnanimitati? Sic.

## QVAESTIO CXXXIIII.

De magnificentia.

1 Vtrum magnificentia ſit uirtus? Sic.

2 Vtrum magnificentia ſit ſpecialis uirtus? Sic. Vt importat factionẽ alicuius operis magni; ſiuè in quantitate, ſiuè in preciositate, ſiuè in dignitate.

4 Vtrum materia magnificentiæ ſint ſumptus

ptus magni? Sic. Et pecunia, qua utitur ad magnos ſumptus faciendos; & amor pecuniæ, quem moderatur magnificus, nè per ſuperfluum pecuniæ amorem ſumptus magni impediantur.

4 Vtrum magnificentia ſit pars fortitudinis? Sic. Potentialis.

## QVAESTIO CXXXV.

De paruificentia. Quæ opponitur magnificentiæ.

1 Vtrum paruificentia ſit uitium? Sic.

2 Vtrum paruificentiæ aliquod uitium opponatur? Sic. Dictum conſumptio.

## QVAESTIO CXXXVI.

De patientia.

1 Vtrum patientia ſit uirtus? Sic.

2 Vtrum patientia ſit potiſſima uirtutum? Non.

3 Vtrum patientia poſſit haberi ſine gratia? Non. Si ſit uera uirtus: cum talis procedat à charitate.

4 Vtrum patientia ſit pars fortitudinis? Sic.

5 Vtrum patientia ſit idem, quod longanimitas? Non. Immo longanimitas uidetur habere maiorem conuenientiam cum magnanimitate, quam cum patientia.

## QVAESTIO CXXXVII.

### De perſeuerantia.

1 Vtrum perſeuerantia ſit uirtus? Sic.
2 Vtrum perſeuerantia ſit pars fortitudinis? Sic.
3 Vtrum conſtantia pertineat ad perſeuerantiam? Sic.
4 Vtrum perſeuerantia indigeat auxilio gratiæ? Sic. Et ſpeciali.

## QVAESTIO CXXXVIII.

### De uitijs oppoſitis perſeuerantiæ.

1 Vtrum mollities opponatur perſeuerantiæ? Sic. Per defectum.
2 Vtrum pertinacia opponatur perſeuerãtiæ? Sic. Per exceſſum.

## QVAESTIO CXXXIX.

### De dono fortitudinis.

1 Vtrum fortitudo ſit donum? Sic. Secundum aliã rõnem ſumpta ab illa; qua eſt uirtus. Nam fortitudo uirtus eſt, talis, ut in q.123.ar.2.3. fortitudo autem donum eſt, prout hominis animus à Spirituſancto ſpeciali quadã motione mouetur ad hoc: quòd perueniat ad finem cuiuslibet boni operis inchoati; & euadat quæcun-

quæcunque pericula imminentia.

2 Vtrum quarta beatitudo, ſcilicet Beati, qui eſuriunt & ſitiũt iuſtitiam, reſpondeat dono fortitudinis? Sic.

## QVAESTIO CXL.

De præceptis fortitudinis.

1 Vtrum conuenienter in lege diuina tradantur præcepta fortitudinis? Sic.

2 Vtrum in lege diuina conuenienter tradantur præcepta de partibus fortitudinis? Sic.

## QVAESTIO CXLI.

De alia uirtute cardinali, ſcilicet temperantia.

1 Vtrum temperantia ſit uirtus? Sic.

2 Vtrum temperantia ſit ſpecialis uirtus? Sic. Anthonomaſicè per excellentiam ſumpta.

3 Vtrum temperantia ſit ſolum circa concupiſcentias, & delectationes? Sic. Præcipuè.

4 Vtrum temperantia ſit ſolum circa concupiſcentias, & delectationes tactus? Sic. Principaliter.

5 Vtrum circa proprias delectationes guſtus ſit temperantia? Sic. Secundario.

6 Vtrum temperantiæ regula ſit ſumenda ſecundum neceſſitatem præſentis uitæ? Sic.

7 Vtrum temperantia ſit uirtus cardinalis? Sic.

8 Vtrum temperantia ſit maxima uirtutum? Non.

## QVAESTIO CXLII.

### De uitiis oppoſitis temperantiæ.

1 Vtrum inſenſibilitas ſit uitium? Sic.

2 Vtrum intemperantia ſit puerile peccatum? Sic. Non quod ſuperflua concupiſcentia propriè conueniat pueris: ſed ſecundum ſimilitudinem qua aſſimilatur puero in tribus.ſ. in appetendo non ſecundum ordinem rationis: & in creſcendo in proprio appetitu, ſi ſibi dimittantur: & in dando utrique peccanti remedium.ſ. per coërctionem.

3 Vtrum timiditas ſit maius uitium, quam intemperantia? Non. Sed è contra.

4 Vtrum peccatum intemperantiæ ſit maximè ex probabile? Sic.

## QVAESTIO CXLIII.

### De partibus temperantiæ, in communi.

1 Vtrum conuenienter aſſignentur partes temperantiæ? Sic. Integrales (uerecundia, honeſtas,): Subiectiuę (abſtinentia, ſobritas, caſtitas, pudicitia): Potentiales (continentia, clementia, manſuetudo,

do, modeſtia, in communi, ſtudioſitas, modeſtia circa exteriores motus corporis, modeſtia circa exteriorem apparatum).

## QVAESTIO CXLIIII.

De partibus temperantiæ in ſpeciali. Et primò de uerecundia. Quæ eſt pars integralis temperantiæ.

1 Vtrum uerecundia ſit uirtus? Sic. Communiter loquendo; non propriè.
2 Vtrum uerecundia ſit de turpi actu? Sic. Secundum quod apprehenditur, ut turpe.
3 Vtrum homo plus uerecundetur à perſonis ſibi magis coniunctis? Sic.
4 Vtrum etiam in uirtuoſis hominibus poſſit eſſe uerecundia? Non. Niſi in hoc ſenſu. ſ. quod ſunt taliter diſpoſiti; ut ſi in eis eſſet aliquid turpe, de hoc uerecundarentur. (excipitur ſemper uerecundia, quę eſt purè naturalis).

## QVAESTIO CXLV.

De honeſtate. Quæ eſt pars integralis temperantiæ.

1 Vtrum honeſtum ſit idem uirtuti? Sic. Sicut tamen quædam eius conditio, ar. 4. ſequen. in corp fin.
2 Vtrum honeſtum ſit idem, quod ſpiri-

tuale decorum ? Sic.

3 Vtrum honeſtum differat ab utili & delectabili ? Sic. Ratione : non ſubiecto.

4 Vtrum honeſtas debeat poni pars temperantiæ ? Sic. Integralis.

## QVAESTIO CXLVI.

De Abſtinentia. Quæ eſt pars ſubiectiua temperantiæ.

1 Vtrum abſtinentia ſit uirtus? Sic. Secundum quod eſt per rationem regulata.

2 Vtrũ abſtinentia ſit ſpecialis uirtus ? Sic.

## QVAESTIO CXLVII.

De Ieiunio. Quod eſt actus abſtinentiæ.

1 Vtrum ieiunium ſit actus uirtutis ? Sic.

2 Vtrum ieiuniũ ſit actus abſtinentiæ? Sic

3 Vtrum ieiunium ſit in præcepto ? Sic. Iuris naturæ ; quò ad modum autem, iuris poſitiui.

4 Vtrum omnes ad ieiunia Eccleſiæ teneãtur ? Sic. Niſi aliquod ſpeciale impedimentum in eis fuerit.

5 Vtrum conuenienter determinentur tẽpora ieiunii Eccleſiæ ? Sic.

6 Vtrum requiratur ad ieiunium, quod homo tantùm ſemel comedat ? Sic.

7 Vtrum hora nona conuenienter taxetur ad comedendũ his, qui ieiunãt? Sic.

8 Vtrum conuenienter ieiunantibus indicatur

catur abſtinentia à carnibus, ouis, & lacticiniis? Sic.

## QVAESTIO CXLVIII.

### De Gula. Quæ opponitur ieiunio.

1 Vtrum gula ſit peccatum? Sic.
2 Vtrum gula ſit peccatum mortale? Sic. Niſi ſiſtat tantum intra limites eorum, quæ ſunt ad finem.
3 Vtrum gula ſit maximum peccatorum? Non. Sed ex parte effectus habet quandam magnitudinem.
4 Vtrum conuenienter ſpecies gulæ diſtinguantur ſecundum has quinque conditiones; Præpropere, laute, nimis, ardenter, ſtudioſe? Sic.
5 Vtrum gula ſit uitium capitale? Sic.
6 Vtrum conuenienter aſſignentur gulæ quinque filiæ, ſcilicet inepta lætitia, ſcurrilitas, immunditia, multiloquium, & hebetudo mentis circa intelligentiam? Sic.

## QVAESTIO CXLIX.

### De Sobrietate. Quæ eſt ſpecialiter circa potum.

1 Vtrum materia ſobrietatis ſit potus? Sic. Proprie.
2 Vtrum ſobrietas ſit ſpecialis uirtus? Sic.
3 Vtrum uſus uini ſit illicitus? Non. Niſi per accidens fiat illicitus.

4 Vtrum ſobrietas magis requiratur in maioribus perſonis? Sic. Alia tamen ratione quam in iuuenibus & mulieribus. Ratione, ſcilicet operationis propriæ perſonarum requiritur magis in illis: ratione pronitatis ad concupiſcentias requiritur magis in iſtis.

## QVAESTIO CL.

### De ebrietate. Quæ opponitur ſobrietati.

1 Vtrum ebrietas ſit peccatum? Sic. Prout Ex inordinata concupiſcentia inordinati uſus uini procedit.

2 Vtrum ebrietas ſit peccatum mortale? Sic. Per ſe loquendo.

3 Vtrum ebrietas ſit grauiſſimum peccatorum? Non.

4 Vtrum ebrietas excuſet à peccato? Sic. Non tamen totaliter.

## QVAESTIO CLI.

### De caſtitate. Quæ eſt pars ſubiectiua temperantiæ.

1 Vtrum caſtitas ſit uirtus? Sic.

2 Vtrum caſtitas ſit uirtus ſpecialis? Sic. Niſi metaphoricè ſumpta. i. ut eſt coniunctio mentis ad aliquas res, ſecundum debitum ordinē rationis. 2. Cor. 11. Virginem caſtam exhibere Chriſto.

3 Vtrum

3 Vtrum caſtitas ſit uirtus diſtincta ab abſtinentia? Sic.

4 Vtrum pudicitia pertineat ſpecialiter ad caſtitatem? Sic. Non tamen quaſi uirtus diſtincta ab ipſa: ſed ſicut exprimens caſtitatis circunſtantiam quandam.

## QVAESTIO CLII.

De uirginitate. Quę eſt pars caſtitatis.

1 Vtrum uirginitas conſiſtat in integritate carnis? Sic. Non tamen formaliter: ſed materialiter. Nam formaliter conſiſtit in mentis propoſito abſtinēdi perpetuò à delectatione uenerea.

2 Vtrum uirginitas ſit licita? Sic. Et laudabilis.

3 Vtrum uirginitas ſit ſpecialis uirtus? Sic.

4 Vtrum uirginitas ſit excellentior matrimonio? Sic.

5 Vtrum uirginitas ſit maxima uirtutum? Sic. In genere caſtitatis.

## QVAESTIO CLIII.

De luxuria. Quæ opponitur caſtitati.

1 Vtrum materia luxurię ſint ſolum concupiſcentiæ, & delectationes ueneræ? Sic.

2 Vtrum aliquis actus uenereus poſſit eſſe ſine peccato? Sic. Si fiat debito modo & ordine ſecundum rectam rationē conuenientibus generationi humanę.

3 Vtrum

3 Vtrum luxuria, quæ eſt circa actus uenereos, ſit mortale peccatum? Sic.

4 Vtrum luxuria ſit uitium capitale? Sic.

5 Vtrum conuenienter dicantur eſſe filiæ luxuriæ, Cęcitas mentis, incõſideratio, præcipitatio, incõſtantia, amor ſui, odiũ Dei, affectus pręſentis ſæculi, & horros futuri? Sic.

## QVAESTIO CLIIII.

### De partibus luxuriæ.

1 Vtrum conuenienter aſſignentur ſex ſpecies luxurię, ſcilicet fornicatio ſimplex, adulterium, incæſtus, ſtuprum, raptus, & uitium contra naturam? Sic.

2 Vtrum fornicatio ſimplex ſit peccatum mortale? Sic. Indubitanter. Quamuis apud gentiles olim non haberetur pro mortali.

3 Vtrum fornicatio ſit grauiſſimum peccatorum? Non. Sed tamen eſt grauius quam furtum, & ſimiliter.

4 Vtrum in tactibus & oſculis, cõſiſtat peccatum mortale? Sic. Secundum cauſam ſuam. i. ſecundum quod libidinoſa ſunt.

5 Vtrum pollutio nocturna ſit peccatum? Sic. Secundum cauſam ſuam: & quandoque.

6 Vtrum ſtuprum debeat poni una ſpecies luxuriæ? Sic.

7 Vtrum raptus ſit ſpecies luxuriæ diſtincta à ſtupro? Sic.

8 Vtrum

8 Vtrum adulterium ſit determinata ſpecies luxuriæ ab alijs diſtincta? Sic.

9 Vtrum incæſtus ſit determinata ſpecies luxuriæ? Sic.

10 Vtrum ſacrilegium poſſit eſſe ſpecies luxuriæ? Sic. Secundum quòd luxuria uiolat aliquid ad diuinum cultũ pertinens.

11 Vtrum uitium cõtra naturam ſit ſpecies luxuriæ? Sic.

12 Vtrum uitium contra naturam ſit maximum peccatum inter ſpecies luxuriæ? Sic. Et turpiſſimum aggrauatur etiam maximè ſecundum rationem ſacrilegij.

## QVAESTIO CLV.

De partibus potentialibus temperantiæ. Et primo de continentia.

1 Vtrum continentia ſit uirtus? Sic. Continentia perfecta.i.per quam aliquis ab omni delectatione uenerea abſtinet. Principalis quidem uirginitas; ſecundaria autem uiduitas eſt.

2 Vtrum materia continentiæ ſint concupiſcentiæ delectationum tactus? Sic.

3 Vtrum ſubiectum continentiæ ſit uis concupiſcibilis? Non. Sed uoluntas.

4 Vtrum continentia ſit melior, quam temperantia? Non. Niſi ſit continentia perfecta.

## QVAESTIO CLVI.

### De eius oppoſito, ſcilicet incontinentia.

1 Vtrum incontinentia pertineat ad animam? Sic. Principaliter. Sed ſecundario ad corpus.

2 Vtrum incontinentia ſit peccatum? Sic. Propriè ſumpta.

3 Vtrum incontinens plus peccet, quam intemperatus? Non. Sed è contrà.

4 Vtrum incontinens iræ ſit peior, quam incontinens concupiſcentiæ? Non. Ex parte paſſionis.

## QVAESTIO CLVII.

### De clementia & manſuetudine. Quæ ſunt partes temperantiæ.

1 Vtrum clementia, & manſuetudo, ſint penitus idem? Non. Sed clementia propriè eſt moderatiua exterioris punitionis: & manſuetudo diminuit paſſionem iræ.

2 Vtrum tam clementia, quam manſuetudo ſit uirtus? Sic.

3 Vtrum clementia & manſuetudo ſint partes temperantiæ? Sic.

4 Vtrum clementia & manſuetudo ſint potiſſimæ uirtutes? Non. Habent tamẽ excellentiam quandam ſecundum quid.

QVAE-

# QVAESTIO CLVIII.

De iracundia. Quæ opponitur manſuetudini.

1 Vtrum iraſci ſit licitum? Sic. Aliquando. Cõtra defectus, ſcilicet uoluntarios.

2 Vtrum ira ſit peccatum? Sic. Quandoque. Non tamen ira per zelum, ſcilicet honoris Dei.

3 Vtrum omnis ira ſit peccatum mortale? Non.

4 Vtrum ira ſit grauiſſimum peccatum? Non. Niſi quòd habet quandum excellentiam malam.

5 Vtrum iracundorum quidam ſint acuti, quidam amari, quidam difficiles? Sic. Secundum quòd iſtæ ſpecies pertinent ad peccatum iræ. Acuti; qui nimis citò, & ex qualibet leui cauſa iraſcuntur; Amari autem, qui iniuriam illatam nimis tenent in memoria, ex quo concipiunt diuturnam triſtitiam: Difficiles uerò, qui nolunt dimittere iram quouſque puniant.

6 Vtrum ira debeat poni inter uitia capitalia? Sic.

7 Vtrum cõuenienter aſſignentur ſex filiæ iræ, ſcilicet rixa, tumor mentis, contumelia, clamor, indignatio, & blaſphemia? Sic.

8 Vtrum ſit aliquod uitium oppoſitum iræ, proueniens ex defectu iræ? Sic. In quan-

quantum ſcilicet aliquis non punit, quando ex iudicio rationis punire debe ret. Et hoc eſt peccatum.

## QVAESTIO CLIX.

De Crudelitate. Quæ opponitur clementiæ.

1 Vtrum crudelitas opponatur clementiæ? Sic.

2 Vtrum crudelitas a ſæuitia, ſeu a feritate differat? Sic. Sicut malitia humana à beſtialitate.

## QVAESTIO CLX.

De Modeſtia. In communi.

1 Vtrum modeſtia ſit pars temperantiæ? Sic.

2 Vtrum modeſtia ſit ſolum circa exteriores actiones? Non. Sed & circa interiores animi motus.

## QVAESTIO CLXI.

De ſpeciebus modeſtiæ. Et primo de humilitate.

1 Vtrum humilitas ſit uirtus? Sic.

2 Vtrum humilitas conſiſtat in appetitu? Sic. Eſſentialiter. Attamen regulata à cognitione proprij defectus.

3 Vtrum

3 Vtrum homo debeat ſe omnibus per humilitatem ſubijcere? Sic. Secundum id, quod habet de ſuo.

4 Vtrum humilitas ſit pars mōdeſtiæ? Sic. Ideò & temperantiæ.

5 Vtrum humilitas ſit potiſſima uirtutū? Sic. Niſi ſint theologicæ, uel intellectuales, uel iuſtitia, præſertim legalis.

6 Vtrum conuenienter diſtinguantur ſecūdum B. Benedictum duodecim gradus humilitatis? Sic. Quorum primus eſt. corde & opere ſemper humilitatem oſtendere defixis in terrā aſpectibus; Secundus eſt; ut pauca uerba, & rationabilia quis loquatur; non clamoſa uoce. Tertius eſt; ut facilis, aut promptus; nō ſit in riſum. Quartus eſt taciturnitas uſque ad interrogationem. Quintus eſt, non recedere in ſuis operibus à uia, quā habet communis regula monaſterij. Sextus eſt; credere, & pronunciare, ſe ombibus uiliorem. Septimus eſt, confiteri & credere, ad omnia ſe eſſe indignum, & inutilem. Octauus eſt, confeſſio peccatorum. Nonus, per obedientiā in duris & aſperis, patientiam amplecti. Decimus eſt, ut cū obidientia ſe ſubdat maiori. Vndecimus eſt, ut uoluntatem propriam nō delectetur implere. Duodecimus eſt: ut Deum timeat, & memor ſit omnium, quæ præcipit.

QVAE.

## QVAESTIO CLXII.

### De oppoſito, ſcilicet ſuperbia. In communi.

1 Vtrum ſuperbia ſit peccatum? Sic.

2 Vtrum ſuperbia ſit ſpeciale peccatum? Sic. Secundum propriam ſpeciem ſumpta.

3 Vtrum ſuperbia ſit in iraſcibili ſicut in ſubiecto? Sic. Iraſcibili tamen largius ſumpto. i. non tantum ut iraſcibilis eſt pars appetitus ſenſitiui, ſed etiam prout inuenitur in appetitu intellectiuo.

4 Vtrum cõuenienter a B. Greg. aſſignent quatuor ſuperbiæ ſpecies, ſ. æſtimare bonum à ſeipſo habere; æſtimare bonum ſibi diuinitus quidem datum, ſed ſe accepiſſe ipſum pro ſuis meritis; iactare ſe habere, quod non habet; & deſpectis cæteris uelle ſingulariter uideri, qđ habet? Sic. Licet gradus ſuperbiæ, q per ordinẽ gradibus humilitatis q. 161. arti. 6. opponuntur, ſint duodecim, ſcilicet curioſitas; leuitas mentis; inepta lætitia; iactantia; ſingularitas; arrogantia; præſumptio; defenſio peccatorum; ſimulata confeſſio; rebellio; libertas uiuendi; conſuetudo peccandi.

5 Vtrum ſuperbia ſit peccatum mortale? Sic. Secundum genus ſuum.

6 Vtrum ſuperbia ſit grauiſſimum peccatorum? Sic. Ex parte auerſionis.

7 Vtrum

7 Vtrum ſuperbia ſit primũ omnium peccatorum? Sic. Ex parte auerſionis.

8 Vtrum ſuperbia debeat poni uitium capitale? Sic. Secundum quòd eſt ſpeciale peccatum.

## QVAESTIO CLXIII.

### De ſuperbia. In ſpeciali, ſcilicet primi hominis.

1 Vtrum primi hominis primum peccatũ fuerit ſuperbia? Sic.

2 Vtrũm ſuperbia primi hominis fuerit in hoc, quòd appetierit diuinam ſimilitudinem? Sic. Principaliter, quantum ad ſcientiam boni & mali; ſecundario, quãtum ad poteſtatem operandi.

3 Vtrum peccatum ſuperbiæ primorum parentum fuerit cæteris omnibus aliorum hominum grauius? Non. Niſi ſecundum quid. i. ſecundum conditionem perſonarum peccantium.

4 Vtrum ſuperbiæ peccatum fuerit grauius in Adam, quam in Eua? Non Sed è contra. Niſi ſecundum quid. i. ſecundum conditionem perſonæ uiri.

## QVAESTIO CLXIIII.

### De pœna ſuperbiæ primorum parentum.

1 Vtrum mors ſit pœna peccati primorum parentum? Sic. Et omnes corporales defectus;

deſectus; & rebellio carnis ad ſpiritum.

2 Vtrum conuenienter particulares pœnæ primorum parẽtum aſſignentur in ſcriptura Geneſ. 3. Sic.

## QVAESTIO CLXV.

De tentatione primorum parentum. Qua, ſcilicet ad ſuperbiam incitati ſunt.

1 Vtrum fuerit conueniens, quòd homo à diabolo tentaretur? Sic.

2 Vtrum conueniens fuerit modus & ordo primæ tentationis? Sic.

## QVAESTIO CLXVI.

De ſtudioſitate. Quæ eſt pars temperantiæ.

1 Vtrum materia ſtudioſitatis ſit propriè cognitio? Sic.

2 Vtrum ſtudioſitas ſit pars temperantiæ? Sic. Pars, ſcilicet potentialis. Nam temperat, ſeu moderatur hominis deſiderium: ne ſtudendo uelit tranſcendere limites Sanctorum Patrum (ut faciunt hæretici). i. non plus ſapere, quàm oportet, ſed ſapere ad ſobrietatem. Rom. 12.

# QVAESTIO CLXVII.

## De oppoſito, ſcilicet curioſitate.

1 Vtrum uitium curioſitatis poſſit eſſe circa cognitionẽ intellectiuam? Sic. Sex modis, ſcilicet vel ſtudendo ad ſciendum ueritatẽ, ut exinde ſuperbiant: Vel ſtudendo addiſcere aliquid ad peccandũ aliter: Vel quando per ſtudium minus utile retrahitur quis à ſtudio, quod ei de neceſſitate incumbit: Vel ſtudendo diſcere aliquid ab eo, à quo non licet, puta à diabolo: Vel appetendo per ſtudium cognoſcere ueritatem circa creaturas, non referendo hoc ad debitum finem. i. ad cognitionem Dei: Vel (quod omnium peſſimum eſt: & hęreticis familiare) ſtudendo ad cognoſcendum in ſacra ſcriptura præſertim, aut alibi, aliquid ueritatis ſupra proprij ingenij facultatem; de ſe tamen præſumendo quicquid ſibi uerum uidebitur. Per hunc ſiquidem ultimum modum hominibus paratur uia ad facillimè labendum in errores: iuxta illud Eccl. 3. Altiora te, nè quæſieris; & in pluribus operibus Dei ne fueris curioſus. Multos enim ſupplantauit ſuſpitio eorũ; & in uanitate detinuit ſenſus illorum.

2 Vtrum curioſitatis uitium poſſit eſſe circa ſenſitiuam cognitionem? Sic. Tripliciter. Inquantum ſcilicet cognitio ſenſitiua aliquando uel non ordinatur ad aliquid

aliquid utile; Vel auertit mentem ab aliqua utili cogitatione : Vel ordinatur ad aliquid noxium.

## QVAESTIO CLXVIII.

De modeſtia : quæ conſiſtit in exterioribus motibus corporis.

1 Vtrum in exterioribus motibus corporis ſit aliqua uirtus ? Sic . Quando , ſcilicet ratio ordinat hos motus & ſecundum conuenientiam perſonæ , & ſecundum conuenientiam ad exteriores perſonas , negotia, ſeu loca.

2 Vtrum in ludis poſſit eſſe aliqua uirtus ? Sic. Vocatur Eutrapelia.

3 Vtrum in ſuperfluitate ludi poſſit eſſe peccatum ? Sic. Quandoq; etiã mortale vtendo, ſcilicet cauſa ludi, turpibus uerbis aut factis; uel his , quæ ſunt in nocumentum proximi; uel alijs, quæ ſecundũ ſe ſunt peccata mortalia; uel quando delectationẽ ludi præponit quis charitati , ( puta omittẽdo Miſſam in feſto, aut alia neceſſaria, propter ludum ).

4 Vtrum in defectu ludi poſſit eſſe aliquod peccatum ? Sic. Minus tamen ; quam in ſuperfluitate.

QVAE-

## QVAESTIO CLXIX.

### De modeſtia: ſecundum quòd conſiſtit in exteriori apparatu.

1 Vtrum circa exteriorem ornatum poſſit eſſe uirtus & uitium? Non. Niſi ex parte hominis illo utentis; uel moderatè, uel immoderatè.

2 Vtrum ornatus mulierum ſit ſine peccato? Non. Niſi ſobrius; & coniugatarum reſpectu uirorum ſuorum tantum. (Quod & de maribus intellige.)

## QVAESTIO CLXX.

### De præceptis temperantiæ.

1 Vtrum præcepta temperantiæ conuenienter in lege diuina tradantur? Sic.

2 Vtrum conuenienter in lege diuina tradātur præcepta de uirtutibus annexis temperantiæ? Sic.

## QVAESTIO CLXXI.

### De gratiis gratis datis. Et primo de Prophetia.

1 Vtrum ad prophetiam pertineat cognitio? Sic. Primò. Et locutio, ſecūdariò; & miraculorum operatio, tertiò.

2 Vtrum prophetia ſit habitus? Non.

3 Vtrum prophetia ſit ſolum futurorum contingentium? Non. Niſi proprijſſime.
4 Vtrum propheta quilibet per diuinam reuelationem cognoſcat omnia, quæ poſſunt prophetice cognoſci? Non.
5 Vtrum propheta diſcernat ſemper, quid dicat per ſpiritum proprium; & quid per ſpiritum prophetiæ? Non. Niſi ly ſemper, ſtet pro his, quæ propheta expreſſe per ſpiritum prophetiæ cognoſcit.
6 Vtrum ea, quæ prophetice cognoſcuntur, uel annunciantur, poſſint eſse falſa? Nõ.

## QVAESTIO CLXXII.

### De cauſa prophetię.

1 Vtrum prophetia poſſit eſſe naturalis? Non.
2 Vtrum prophetica reuelatio fiat per Angelos? Sic.
3 Vtrum ad prophetiam prærequiratur diſpoſitio naturalis? Non.
4 Vtrum bonitas morum requiratur ad prophetiam? Non. Niſi bonitas morum quò ad interiores animæ paſſiones & actiones exteriores, conſiderata.
5 Vtrũ aliqua prophetia ſit à dæmonibus? Non. Niſi prophetia ſecundum quid.
6 Vtrum prophetæ dæmonum aliquando prædicant uerum? Sic. Vt ad falſitatem deducant.

## QVAESTIO CLXXIII.

De modo cognitionis propheticæ.

1 Vtrum prophetę uideant Dei eſſentiam? Non.

2 Vtrũ in prophetica reuelatione imprimãtur diuinitus menti prophetæ rerum ſpecies nouę? Sic. Quandoque autẽ ſolum lumen nouum.i.ſola noui luminis influentia.

3 Vtrum uiſio prophetica ſemper fiat cum abſtractione à ſenſibus? Non. Niſi quando reuelatio prophetica fit ſecundum formas imaginarias.

4 Vtrum prophetę ſemper cognoſcant ea, quæ prophetant? Sic. Si ſint tunc prophetę ueri.i. propriè dicti. Non tamen hi cognoſcunt omnia quæ in eorum uiſionibus, dictis, aut factis, Spirituſſanctus intendit.

## QVAESTIO CLXXIIII.

De diuiſione prophetiæ.

1 Vtrum prophetia cõuenienter diuidatur in prophetiam prædeſtinationis Dei, præſcientiæ, & comminationis? Sic.

2 Vtrum excellentior ſit prophetia, quæ habet uiſionem intellectualem, & imaginariam, quam ea, quæ habet uiſionem intellectualem tantum? Non. Sed è contra.

3 Vtrum gradus prophetiæ poſſint diſtingui ſecundum uiſionem imaginariam? Sic.

4 Vtrum Moyſes fuerit excellentior omnibus prophetis? Sic. Niſi quantum ad aliquid.

5 Vtrum aliquis gradus prophetiæ poſſit eſſe etiam in beatis? Non.

6 Vtrum gradus prophetiæ uarientur ſecundum temporis proceſſum? Sic. Niſi prophetiæ, quantum ad directionem actuum humanorum, conſideratæ.

## QVAESTIO CLXXV.

### De raptu.

1 Vtrum anima hominis rapiatur ad diuina? Sic. Propriè.

2 Vtrum raptus magis pertineat ad uim cognoſcitiuam, quam ad uim appetitiuam? Sic. Quantum ad id, in quod homo rapitur.

3 Vtrum Paulus in raptu uiderit Dei eſſentiam? Sic. Conuenientius dicitur.

4 Vtrum Paulus in raptu fuerit alienatus à ſenſibus? Sic.

5 Vtrum anima Pauli in ſtatu illo fuerit totaliter ſeparata à corpore? Non. Ita quòd fuerit neceſſe.

6 Vtrum Paulus ignorauerit, an anima eius fuerit à corpore ſeparata? Sic. Et prius, & poſtea.

## QVAESTIO CLXXVI.

De dono linguarum. Quod eſt gratia gratis data.

1 Vtrum illi, qui conſequebantur donum linguarum, loquerentur omnibus linguis? Sic. Et omnium linguas intelligebant.

2 Vtrum donum linguarum ſit excellentius, quam gratia prophetiæ? Non. Sed è contra.

## QVAESTIO CLXXVII.

De gratia gratis data, quæ conſiſtit in ſermone.

1 Vtrum in ſermone cõſiſtat aliqua gratia gratis data? Sic.

2 Vtrum gratia ſermonis ſapientiæ, & ſciẽtiæ, pertineat etiam ad mulieres? Non. Quantum ad publicam allocutionem ad totam Eccleſiam.

## QVAESTIO CLXXVIII.

De gratia miraculorum.

1 Vtrum ſit aliqua gratia gratis data ad miracula facienda? Sic.

2 Vtrũ mali poſſint uera miracula facere? Non. Niſi ad ueritatis prædicatæ confirmationem.

## QVAESTIO CLXXIX.

1 Vtrum uita conuenienter diuidatur per actiuam,& contemplatiuam ? Sic.
2 Vtrum uita ſufficienter diuidatur per actiuam,& contemplatiuam ? Sic.

## QVAESTIO CLXXX.

### De uita contemplatiua.

1 Vtrum uita contemplatiua totũ habeat in intellectu,& nihil in affectu ? Non. Sed terminatur in affectu.
2 Vtrum uirtutes morales pertineant ad uitam contemplatiuam ? Sic. Diſpoſitiuè. Non tamen eſſentialiter.
3 Vtrum ad uitam contemplatiuam pertineant diuerſi actus ? Non. Niſi quibus,tanquam medijs, pertingit ad unũ actum intentum,ut finem.
4 Vtrum uita contemplatiua ſolum conſiſtat in contemplatione Dei ? Sic. Principaliter. Licet ſecundario in conſideratione diuinorum effectuum.
5 Vtrum uita contemplatiua ſecundum ſtatum huius uitæ poſſit pertingere ad uiſionem diuinæ eſſentiæ ? Non. Niſi anima hominis contemplantis ſenſibus corporis,tùm exterioribus,tùm interioribus non utatur actualiter.
6 Vtrum operatio contemplationis conuenienter diſtinguatur per tres motus,Circularem,rectum,& obliquum ? Sic.

7 Vtrum

7 Vtrum contemplatio delectationem habeat? Sic. Supra omnem delectationem humanam.

8 Vtrum uita contemplatiua ſit diuturna? Sic. Et ſecundum ſe; & quò ad nos.

## QVAESTIO CLXXXI.

### De uita actiua.

1 Vtrum omnes actus uirtutum moraliũ pertineant ad uitam actiuam? Sic. Eſſentialiter.

2 Vtrum prudentia pertineat ad uitam actiuam? Sic. Proprie ſumendo prudentiam.

3 Vtrum docere ſit actus uitæ actiuæ? Sic. Vt docere concernit exteriorem actionem.

4 Vtrum uita actiua maneat poſt hanc uitam? Non.

## QVAESTIO CLXXXII.

### De comparatione uitæ actiuę ad contemplatiuam.

1 Vtrum uita actiua ſit potior, quam contemplatiua? Non. Sed è contrà. Simpliciter. Licet ſecundum quid, & in caſu, ſit quandoq; magis eligenda actiua.

2 Vtrum uita actiua ſit maioris meriti quam contemplatiua? Non. Sed è contra. Ex ſuo genere. Licet aliundè

poſſit contingere aliter.

3 Vtrum uita contemplatiua impediatur per uitam actiuam? Sic. Quantum ad exercitium exteriorum actionum conſideratam. Licet per eam, prout facit moderationem paſſionum interiorum, iuuetur.

4 Vtrum uita actiua ſit prior, quam contemplatiua? Sic. Secundum uiam generationis. Licet ſit poſterior ſecundum naturam perfectionis.

## QVAESTIO CLXXXIII.

### De officijs & ſtatibus hominum. In generali.

1 Vtrum ſtatus in ſui ratione importet cõditionem libertatis, uel ſeruitutis? Sic. Et in ſpiritualibus; Et in ciuilibus.

2 Vtrum in Eccleſia debeat eſſe diuerſitas officiorum, & ſtatuum? Sic. Ad tria pertinens, ſcilicet, Ad perfectionem Eccleſiæ, Ad neceſſitatem actionum multarum in Eccleſia, Ad pulchram dignitatem Eccleſiæ.

3 Vtrum officia diſtinguantur per actus? Sic.

4 Vtrum differentia ſtatuum attendatur ſecundum incipientes, proficientes, & perfectos? Sic.

# QVAESTIO CLXXXIIII.

De ſtatibus hominum in ſpeciali, ſcilicet hominum perfectorum. Et primo de ſtatu perfectionis in communi.

1 Vtrum perfectio Chriſtianæ uitę attendatur ſpecialiter ſecundum charitatē? Sic.

2 Vtrum aliquis in hac uita poſſit eſſe perfectus? Sic. Perfectione ſecundum quid, ex parte diligentis.

3 Vtrum perfectio conſiſtat in præceptis, & in conſilijs? Sic. Eſſentialiter in præceptis, inſtrumentaliter in conſilijs.

4 Vtrum quicunque eſt perfectus, ſit in ſtatu perfectionis? Non. Neque è contra. i. non quicunque eſt in ſtatu perfectionis, eſt perfectus.

5 Vtrum religioſi, & Epiſcopi ſint in ſtatu perfectionis? Sic.

6 Vtrum omnes prælati Eccleſiaſtici ſint in ſtatu perfectionis? Non. Sed ſoli Epiſcopi.

7 Vtrum ſtatus religioſorum ſit perfectior, quam ſtatus prælatorum. i. Epiſcoporum? Non.

8 Vtrum presbyteri, curati, & archidiaconi, ſint maioris perfectionis, quam religioſi? Non. Sed è contra. Ex genere operis.

## QVAESTIO CLXXXV.

### De ſtatu Epiſcoporum.

1 Vtrum liceat appetere Epiſcopatum? Non. Neque ratione honoris, neque ratione reuerentię, neque ratione ſufficientię téporalium; neque ratione hac, ſcilicet ut prodeſſe poſſit ſubditis (niſi in caſu ſpeciali).

2 Vtrum liceat Epiſcopatum iniunctũ omninò recuſare? Non.

3 Vtrum oporteat eũ q ad Epiſcopatũ aſſumitur, eſſe cęteris meliorem? Sic. Quò ad bonitatem regiminis: & quò ad electorem Epiſcopi, non autem epiſcopi eligẽdi. i. elector epiſcopi tenetur eligere meliorem ſecundum rationem regiminis: non autem requiritur, quòd ille, qui in epiſcopum eligitur, reputet ſe alijs meliorem.

4 Vtrum Epiſcopus poſſit licite, curã Epiſcopalem deſerere, ut ad religionem ſe transferat? Non. Niſi ex cauſa legitima; & ſimul ex authoritate ſuperioris. i. Papę.

5 Vtrum liceat Epiſcopo propter aliquam perſecutionẽ corporalem deſerere gregem ſibi commiſſum? Non. Quando ſubditorum ſalus exigit perſonæ Epiſcopi pręſentiam.

6 Vtrum liceat Epiſcopo aliquid propriũ habere? Sic.

7 Vtrum Epiſcopi mortaliter peccent, ſi bo-

na

na Eccleſiaſtica, quę procurant, pauperibus non largiantur? Non. Niſi illa bona ſint ſpecialiter diſtincta pro pauperibus ſubueniendis: Vel niſi aliàs cum bonę fidei detrimento in bonorum Eccleſiaſticorum diſpenſatione ſe habeant.

8 Vtrum religioſi, qui promouentur in Epiſcopos, teneantur ad obſeruãtias regulares? Sic. Niſi ad eas, quæ officio pontificali repugnant, puta ad ſeruandũ ſilentium, ad ſolitudinem, & ſimilia.

## QVAESTIO CLXXXVI.

### De ſtatu religioſorum.

1 Vtrum religio importet ſtatum perfectionis. i. utrum religioſorum ſtatus ſit perfectus? Sic.

2 Vtrum quilibet religioſus teneatur ad omnia conſilia? Non, licet teneatur ad omnia determinatè poſita in regula, quam profeſſus eſt.

3 Vtrum paupertas requiratur ad perfectionẽ religionis? Sic. Tanquam fundamentum primum.

4 Vtrum perpetua continentia requiratur ad perfectionem religionis? Sic.

5 Vtrum obedientia pertineat ad perfectionẽ religionis? Sic.

6 Vtrum requiratur ad perfectionem religionis, quod paupertas, continentia, & obedientia, cadant ſub uoto? Sic.

7 Vtrum conuenienter dicatur; in his tri-

bus uotis conſiſtere religionis perfectionem? Sic.

8 Vtrum uotum obedientiæ ſit potiſſimũ inter tria uota religionis? Sic.

9 Vtrum religioſus ſemper peccet mortaliter tranſgrediendo ea quæ ſunt in regula? Non. Niſi propter contemptũ, uel præceptum.

10 Vtrum religioſus eodem genere peccati plus peccet, quam ſæcularis? Sic. Tripliciter, ſcilicet ratione uoti annexi ad præceptum legis diuinæ: uel ratione cõtemptus.i.ſi peccet ex contemptũ, uel ratione ſcandali annexi ad peccatum religioſi. Non autem, ſi ex infirmitate tãtum uel ignorantia (remotis uoto, & ſcandalo) peccet.

## QVAESTIO CLXXXVII.

De his, quæ competunt religioſis.

1 Vtrum religioſis liceat docere, prædicare, & alia huiuſmodi facere? Sic. Si habeant ordinem, uel iuriſdictionem, uel eis committatur.

2 Vtrum religioſis liceat ſecularia negocia tractare? Non. Cauſa cupiditatis. Licet in proximorum neceſſitate poſſint ex charitate eorum negocia agere, cum moderatione debita.

3 Vtrum religioſi manibus operari teneantur? Non. Si aliàs habeant undè uiuãt, & ad taliter operari non ſint aſtricti per regulam ſuam.

4 Vtrum religioſis liceat de eleemoſynis uiuere? Sic. Niſi ſint ſine ulla neceſſitate, & utilitate; & benefactoribus totaliter ingrati per non recompenſationem orationum &c.

5 Vtrum religioſis liceat mendicare? Sic. Niſi indiſcrete uel ad habendũ diuitias, uel ad uiuendum ocioſe, uel ad alium finem indecentem hoc fiat.

6 Vtrum religioſis liceat uilioribus ueſtibus uti, quam cæteri? Sic. Niſi hoc fiat ad inanem gloriam, uel ex auaritia.

## QVAESTIO CLXXXVIII.

### De differentia religionum.

1 Vtrum ſit tantum una religio? Nõ. Niſi inquantum omnes ad inuicem diſtinctę ſecundum diuerſitatem uel finium particularium, uel exercitiorum, ſunt quodammodo unum in charitate.

2 Vtrum aliqua religio inſtitui debeat ad opera uitæ actiuæ? Sic.

3 Vtrum aliqua religio ordinari poſſit ad militandum? Sic. Non tamen propter aliquid mundanum; Sed propter defenſionem uel diuini cultus, uel publicæ ſalutis, uel etiam pauperum & oppreſſorũ.

4 Vtrum aliqua religio poſſit inſtitui ad prędicandum, uel confeſſiones audiendum? Sic. Et hoc inſtitui eſt conuenientiſſimum.

5 Vtrum ſit inſtituenda aliqua religio ad

ſtuden

ſtudendum? Sic. Propter ſtudij literarum maximum iuuamen ad aſſequendum perfectionem ſalutis; tùm ipſius ſtudentis, tùm proximorum ab ipſo inſtruendorum.

6 Vtrum religio, quæ uacat uitæ contemplatiuæ, ſit potior ea, quæ uacat operibus uitæ actiuę? Sic. Sumendo tamen & actiuæ opera prout conſiſtunt totaliter in occupatione exteriori; & uitam contemplatiuam extendendo ad doctrinam atque prædicationem.

7 Vtrum habere aliquid in communi, diminuat perfectionem religionis? Non. Niſi ſint ſuperabundantes diuitiæ.

8 Vtrum perfectior ſit religio in ſocietate uiuentium, quam ſolitariam uitam agentium? Non. Sed è contra, loquendo tamen de uita ſolitaria debitè aſſumpta.

## QVAESTIO CLXXXIX.

### De ingreſſu religionis.

1 Vtrum illi, qui nō ſunt in præceptis exercitati, poſſint ingredi religionem? Sic.

2 Vtrum debeant aliqui uoto obligari ad religionis ingreſſum? Sic. Ideſt; hoc eſt ſecundum ſe laudabile.

3 Vtrum ille, qui obligatus eſt uoto ad religionis ingreſſum, teneatur intrare religionem? Sic. Secundùm tamen quòd ſe obligare intendebat, dùm uouit.

4 Vtrum ille, qui uouit religionem ingredi, teneatur

teneatur perpetuò in religione permanere? Non. Niſi ipſe, dùm uouit, intendiſset hoc.

5 Vtrum pueri ſint recipiendi in religione? Sic. Seruatis ſeruandis & circa pueros, & circa religionem illam.

6 Vtrum propter obſequium parentum debeant aliqui retrahi ab ingreſſu religionis? Non. Niſi parentibus ſubueniri commodè non poſſit aliter, quam per obſequium filiorum.

7 Vtrum presbyteri curati poſſint licite, religionem ingredi? Sic. Et Archidiaconi.

8 Vtrum liceat, de una religione tranſire ad aliam? Non. Niſi ad arctiorem; & propter magnam utilitatem, uel neceſſitatem.

9 Vtrum alicui liceat, inducere alios ad intrandum religionem? Sic. Niſi illa religio ſit de facto relaxata (id eſt, ab obſeruantia reali regulæ & inſtitutorum ſuorum primorum patrum declinata in uitam communem .i. de facto inobſeruãtialem): Et niſi uiolentia, uel ſimonia, uel mendacium in tali inductione interueniat.

10 Vtrum ſit laudabile, quod aliquis religionem non ingrediatur abſque multorũ cõſilio, & diuturna deliberatione præcedenti? Non. Niſi in caſu uel ſpecialis impedimẽti, uel qualitatis religionis ingrediendę; & tunc conſulendo tantum non impedituros, & breuiter ſe expediendo.

Secunda Secundæ Finis.

# TERTIA PARS DE SALVATORE NOSTRO, D. THOMAE ECCLESIÆ SANCTÆ DOCTORIS.

## QVAESTIO PRIMA.

*De conuenientia incarnationis Chriſti.*

1 VTRVM conueniẽs fuerit Deum incarnari? R. Sic. Ex propriis naturę diuinę.
2 Vtrum neceſſarium fuerit ad reparationem generis humani, Verbum Dei incarnari? Sic. Neceſſitate non abſoluta, ſed melioris conuenientiæ.
3 Vtrum, ſi homo non peccaſſet, Deus incarnatus fuiſſet? Non. Probabilius loquendo.
4 Vtrum incarnatio Dei principalius facta fuerit ad tollendum peccatum origi nale

nale quam actuale? Sic. Inquantum bonum commune præeminet particular.

5 Vtrum conueniens fuiſſet, Deum incarnari ab initio mundi? Non. Neque ante peccatum, neque poſt peccatum ſtatim, ideſt tempore legis uel naturæ, uel ſcriptæ.

6 Vtrum incarnatio differri debuerit uſque ad finem mundi? Non. Licet vſque ad principium ſenectutis mundi.

## QVAESTIO II.

### De modo unionis Verbi incarnati. Ex parte ipſius unionis.

1 Vtrum unio Verbi incarnati ſit facta in natura? Non. Et impoſſibile fuit.

2 Vtrum unio Verbi incarnati ſit facta in perſona? Sic. In perſona Verbi.

3 Vtrum unio Verbi incarnati facta ſit in ſuppoſito, vel hypoſtaſi? Sic. De fide.

4 Vtrum perſona vel hypoſtaſis Chriſti poſt incarnationem ſit compoſita? Sic. Secundum rationem perſonæ: licet non ſecundum quod in ſe eſt.

5 Vtrum ſit facta aliqua unio animæ, & corporis in Chriſto? Sic. De fide.

6 Vtrum natura humana fuerit unita accidentaliter Verbo Dei? Non. Sed ſubſtãtialiter, ſecundum perſonam. De fide.

7 Vtrum unio naturæ diuinæ, & humanæ, ſit aliquid creatum? Sic. Vt unio eſt relatio.

8 Vtrum unio Verbi incarnati ſit idem, quod

quod aſſumptio? Non.

9 Vtrum unio duarũ naturarum in Chriſto ſit maxima unionum? Sic. Ex parte eius, in quo naturæ illæ coniunguntur: Et reſpectu unionum creatarum.

10 Vtrum vnio duarum naturarũ in Chriſto ſit facta per gratiam? Sic. Non tamẽ habitualem.

11 Vtrum unionem Verbi incarnati aliqua merita præceſſerint? Non. Niſi ſanctorũ patrum; ex congruo tantum.

12 Vtrum gratia vnionis fuerit homini Chriſto naturalis? Sic. Non tamen in eo cauſata ex principiis naturæ humanæ.

## QVAESTIO III.

De modo vnionis Verbi incarnati. Ex parte perſonæ aſſumentis.

1 Vtrum perſonæ diuinæ cõueniat aſſumere naturam creatã? Sic. Et proprijſſimè.

2 Vtrum naturæ diuinæ conueniat aſſumere? Sic. Secundariò tamen, & minus propriè.

3 Vtrum, abſtracta perſonalitate per intellectum, natura poſſit aſſumere? Sic. Per intellectum, ſ. vt ſe habentem ad diuina per modum ſibijpſi proprium.

4 Vtrum una perſona poſſit ſine alia naturam creatam aſſumere? Sic. Ratione termini: licet non ratione actionis.

5 Vtrum quælibet perſona diuina potuerit

rit naturam humanam aſſumere? Sic.

6 Vtrum plures perſonæ diuinæ poſſint aſſumere unam numero naturam humanam? Sic.

7 Vtrum vna perſona diuina poſſit aſſumere duas naturas humanas? Sic.

8 Vtrum fuerit magis conueniens, quod perſona filii aſſumeret naturam humanam, quàm alia perſona? Sic.

## QVAESTIO IIII.

### De modo unionis Verbi incarnati. Ex parte naturæ aſſumptæ.

1 Vtrum natura humana fuerit magis aſſumptibilis a filio Dei, quam aliqua alia natura? Sic. Immo ipſa ſola eſt, ex conditione naturarum, aſſumptibilis.

2 Vtrum filius Dei aſſumpſerit perſonam? Non.

3 Vtrum filius Dei aſſumpſerit hominem? Non. Propriè loquendo.

4 Vtrum filius Dei debuerit aſſumere naturam humanam abſtractam ab omnibus indiuiduis? Non. Neque vt abſtractam in ſe; neque ut abſtractam in intellectu; ſiue diuino, ſiue humano.

5 Vtrum filius Dei naturam humanam aſſumere debuerit in omnibus indiuiduis? Non.

6 Vtrum conueniens fuerit, quod filius Dei aſſumeret naturam humanam ex ſtirpe Adæ? Sic.

## QVAESTIO V.

De modo aſſumptionis. Ex parte partium humanæ naturę.

1 Vtrum Dei filius debuerit aſſumere uerum corpus? Sic.
2 Vtrum filius Dei aſſumere debuerit corpus terrenum, ſcilicet carneum, & ſanguineum? Sic.
3 Vtrũ Dei filius aſſumpſerit animam? Sic.
4 Vtrum filius Dei aſſumpſerit intellectum. i. animam intellectiuam? Sic. De fide.

## QVAESTIO VI.

De modo aſſumptionis. Ex parte ordinis.

1 Vtrum filius Dei aſſumpſerit carnem mediante anima? Sic. Ordine dignitatis, & cauſalitatis; non temporis.
2 Vtrum Dei filius aſſumpſerit animam mediãte ſpiritu, ſiuè mente? Sic. Ordine congruitatis, & dignitatis, non temporis.
3 Vtrum anima à Dei filio prius fuerit aſſumpta, quam caro? Non. Sed ſimùl tempore.
4 Vtrum caro fuerit priùs à Verbo aſſumpta, quam animę unita? Non. Sed ſimul tempore.

5 Vtrum

5 Vtrum tota natura humana ſit aſſumpta mediantibus partibus? Non. Sed è contra. Licet ſimul tempore aſſumpta ſint hæc omnia.

6 Vtrum humana natura aſſumpta ſit mediante gratia? Non. Licet aſſumpta ſit per gratiam.i.per gratuitam Dei uoluntatem; tanquam non medium, ſed cauſam efficientem.

## QVAESTIO VII.

De coaſſumptis à filio Dei. Et primo de gratia Chriſti.

1 Vtrum in anima Chriſti ſit aliqua gratia habitualis? Sic.

2 Vtrum in anima Chriſti ſint uirtutes? Sic. Et perfectiſſimè. Et omnes; non importantes in ſua ratione defectum.

3 Vtrum in anima Chriſti fuerit fides? Non. Nec eſſe potuit.

4 Vtrum in anima Chriſti fuerit ſpes? Nō. Vt uirtus. Licet ſperauerit quædam.

5 Vtrum in anima Chriſti fuerint Spiritus ſancti dona? Sic. Et excellentiſſimè.

6 Vtrum in Chriſto fuerit donum timoris? Sic. ſecundum quòd ipſe timor affectu reuerētiæ reſpicit diuinā eminētiā.

7 Vtrum in Chriſto fuerint gratiæ gratis datæ? Sic. Et omnes. Et excellētiſſimè.

8 Vtrum in Chriſto fuerit prophetia? Sic.

9 Vtrum in Chriſto fuerit plenitudo gratiæ? Sic. Et quantum ad quantitatem

gratiæ

gratiæ intenſiuam, & quantum ad gratiæ uirtutem.

10 Vtrũ plenitudo gratiæ ſit propria Chriſti ? Sic. Ex parte gratiæ conſiderata.

11 Vtrum gratia Chriſti ſit infinita ? Sic. Vnionis. Et etiam habitualis, ſecundũ propriam rationem gratiæ: Licet non ſecundum quod ens.

12 Vtrum gratia Chriſti potuerit augeri ? Non. Neque ex parte gratiæ, neque ex parte ſubiecti.

13 Vtrum gratia Chriſti habitualis ſubſequatur unionem ? Sic: ordine naturæ non temporis.

## QVAESTIO VIII.

### De gratia Chriſti, ſecundum quod eſt caput Eccleſiæ.

1 Vtrum Chriſtus ſit caput Eccleſiæ ? Sic. Secundum ſimilitudinem capitis naturalis humani.

2 Vtrum Chriſtus ſit caput hominum quãtum ad animas, & quantum ad corpora? Sic. Quantum ad illas, primò: quantum ad iſta, ſecundario.

3 Vtrum Chriſtus ſit caput omnium hominum ? Sic. Secundũ diuerſos gradus.

4 Vtrum Chriſtus ſit caput Angelorum ? Sic. Non tamen ita proprie; ſicut hominum.

5 Vtrum gratia Chriſti, ſecundum quam eſt caput Eccleſiæ, ſit eadem cum gra-

tia

tia habituali eius; ſecundum quod eſt quidam homo ſingularis? Sic. Secundũ eſſentiam: Licet non ſecũdum rationẽ.

6 Vtrum eſſe caput Eccleſiæ ſit proprium Chriſto? Sic. Secundum interiorem influxum; licet non ſecundum exteriorẽ gubernationem.

7 Vtrum diabolus ſit caput omnium malorum? Sic. Secundum gubernationem exteriorem, i. aliam à uoluntate.

8 Vtrum Antichriſtus etiam poſſit dici caput omnium malorum? Sic. Propter perfectionem malitiæ.

## QVAESTIO IX.

De ſcientia Chriſti. In communi.

1 Vtrum Chriſtus habuerit aliquam ſcientiam, præter diuinam? Sic.

2 Vtrum Chriſtus habuerit ſcientiam, quã habent compræhenſores? Sic. Excellentiſſime.

3 Vtrum Chriſtus habuerit ſcientiam inditam, ſeu infuſam? Sic.

4 Vtrum Chriſtus habuerit aliquam ſcientiam acquiſitam? Sic. Per inuentionẽ.

## QVAESTIO X.

De ſcientia Chriſti; In ſpeciali. Et primo de beata.

1 Vtrum anima Chriſti compræhendat

Ver-

Verbum, ſiue diuinam eſſentiam? Nō. Propria comprehenſione.

2 Vtrū anima Chriſti in Verbo cognoſcat omnia? Sic. Omnia, quæ ſunt in potentia creaturæ, etiam quòd nunquam reducantur ad actum. Et omnia, quæ ſunt in potentia creatoris, dummodo quandoque reducantur ad actum. Hoc eſt. Quæcunque fuerūt, ſunt, uel erūt. Quæcunque dicta, facta quandocunque uel cogitata, à quacunque creatura: Immò & quæcunque ipſa poteſt quandocunque dicere, facere, uel cogitare; quæ nunquā, dicet, faciet uel cogitabit actualiter. Licet nō omnia, quæ Deus poteſt facere; & nunquā actualiter fecit, facit, aut faciet.

3 Vtrum anima Chriſti in Verbo cognoſcat infinita? Sic. Infinita in potentia; non in actu.

4 Vtrum anima Chriſti uideat Verbum, ſiuè diuinam eſſentiam, clarius; quā quęlibet alia creatura? Sic.

## QVAESTIO XI.

### De ſcientia indita, uel infuſa, animę Chriſti.

1 Vtrum per ſcientiam inditam, uel infuſam, Chriſtus ſciat omnia? Sic. Quæcunque & cognoſci poſſunt ab hominibus per uirtutem intellectus agentis, & cognoſcuntur ab eis per reuelationem

diuinam

diuinam præ ipſis tamen abundantius, ac plenius.

2 Vtrum Chriſtus hac ſcientia uti potuerit, non conuertendo ſe ad phantaſmata? Sic. Etiam ante paſſionem. Ex conditione animarum beatarum.

3 Vtrum in anima Chriſti hæc ſcientia fuerit diſcurſiua? Non. Quantum ad ſui acquiſitionem: Licet quantum ad uſum potuerit eſſe talis.

4 Vtrum hæc ſcientia in Chriſto fuerit maior, quam ſcientia Angelorum? Sic. Quantum ad id, quod habet ex cauſa influente; licet nō quantum ad id, quod habet ex ſubiecto recipiente.

5 Vtrum hæc ſcientia fuerit habitualis in Chriſto? Sic. Vt tamen poſſet ea uti, quandocunque uolebat.

6 Vtrum hæc ſcientia in Chriſto fuerit diſtincta per uiuerſos habitus? Sic.

## QVAESTIO XII.

### De ſcientia animæ Chriſti acquiſitá, ſeu experimentali.

1 Vtrum ſecundum hanc ſcientiam Chriſtus cognouerit omnia? Sic. Secundum quid. i. quæ poſſunt ſciri per actionem intellectus agentis. Vide ad tertium.

2 Vtrum Chriſtus in hac ſcientia profecerit? Sic. Secundum & effectum, & habitum. Ad differentiam aliarum ſuarū ſcientiarum.

3 Vtrum Chriſtus aliquid ab homine didicerit? Non.

4 Vtrum Chriſtus aliquid ab Angelis didicerit? Non.

## QVAESTIO XIII.

### De potentia animæ Chriſti.

1 Vtrum anima Chriſti habuerit omnipotentiam, ſimpliciter? Non.

2 Vtrum anima Chriſti habuerit omnipotentiam, reſpectu immutationis creaturarum? Non. Niſi ſecundum quid: etiam ſi conſideretur, ut eſt inſtrumentum Verbi.

3 Vtrum anima Chriſti habuerit omnipotentiam, reſpectu proprij corporis? Non. Niſi ſecundum quòd eſt inſtrumentum Verbi.

4 Vtrum anima Chriſti habuerit omnipotẽtiã, reſpectu executionis ſuę uoluntatis? Sic. Eo modo, quo ipſa ſe poſſe uoluit.

## QVAESTIO XIIII.

### De defectibus à Chriſto coaſſumptis. Et primo de defectibus corporis.

1 Vtrum filius Dei aſſumere debuerit in humana natura defectus corporis? Sic.

2 Vtrum Chriſtus neceſſitatem hic defectibus ſubiacendi aſſumpſerit? Sic. Naturalem,

ralem, & coactionis: non tamen ſecundum quòd repugnat eius humanæ uoluntati deliberatę.

3 Vtrum Chriſtus defectus corporales contraxerit? Non. Sed ex propria uoluntate ſuſcepit.

4 Vtrum Chriſtus omnes defectus corporales hominium aſſumere debuerit? Non. Sed tantum naturales, & indetractabiles. i. eos, qui conſequuntur communiter totam naturam humanam; & eos, qui defectum ſcientiæ & gratiæ, non important.

## QVAESTIO XV.

De defectibus animæ à Chriſto coaſſumptis.

1 Vtrum in Chriſto fuerit peccatum? Nō. Nec potuit eſſe.

2 Vtrum in Chriſto fuerit fomes peccati? Non. Nec potuit eſſe.

3 Vtrum in Chriſto fuerit ignorantia? Nō. Nec potuit eſſe.

4 Vtrum anima Chriſti fuerit poſſibilis? Sic. Paſſione tùm corporali, tùm animali.

5 Vtrum in Chriſto fuerit dolor ſenſibilis? Sic.

6 Vtrum in Chriſto fuerit triſtitia? Sic.

7 Vtrum in Chriſto fuerit timor? Sic. Vt dicit appetitum ſenſitiuum naturaliter refugientem corporis læſionem futuram.

8 Vtrum in Chriſto fuerit admiratio? Sic. Quò ad ſcientiam experimentalem tantum conſiderato.

9 Vtrum in Chriſto fuerit ira? Sic. Ira per zelum: licet non ira per uitium.

10 Vtrum Chriſtus ſimul fuerit uiator, & compræhenſor? Sic. Ante mortis paſſionem.

## QVAESTIO XVI.

De conſequentibus unionem. Et primo quantum ad ea, quæ conueniunt Chriſto ſecundum ſe.

1 Vtrum hæc ſit uera, Deus eſt homo? Sic. Et propria; tùm propter ueritatem terminorum, tùm propter ueritatem prædicationis.

2 Vtrum hæc ſit uera, Homo eſt Deus? Sic. Suppoſita ueritate unionis ſupponenda.

3 Vtrum Chriſtus poſſit dici homo dominicus? Non. Immo uerè eſt propriè loquendo; hæc eſt hæretica.

4 Vtrum ea, quæ conueniunt filio hominis, poſſint prædicari de filio Dei; & è conuerſo? Sic. Seruata tamen diſtinctione naturarum; iuxta prędicationes factas.

5 Vtrum ea, quæ conueniunt filio hominis, poſſint prædicari de natura diuina: & ea, quæ conueniunt filio Dei, poſſint prædicari de natura humana? Non. Secundum quòd ipſa in abſtracto ſignificãtur.

6 Vtrum

6 Vtrum hæc ſit uera, Deus factus eſt homo? Sic. Inquantum, ſcilicet eſſe hominem, prædicatur uerè de Deo poſt aſſumptionem carnis: artic. i.

7 Vtrum hæc ſit uera, Homo factus eſt Deus? Non. Alioquin ſequitur hæreſis Neſtorij.

8 Vtrum hæc ſit uera, Chriſtus eſt creatura? Non. Niſi cum ly ſecundum humanitatem.

9 Vtrum hæc ſit uera, Ille homo (demonſtrato Chriſto) incæpit eſſe? Non. Niſi cum ly ſecundum humanitatem.

10 Vtrum hæc ſit uera, Chriſtus, ſecundum quòd homo, eſt creatura? Sic. Si ly homo, dicat naturam humanam. Simpliciter tamen falſa eſt hæc, ſcilicet Chriſtus, ſecundum quòd hic homo, eſt creatura.

11 Vtrum hæc ſit uera, Chriſtus, ſecundum quòd homo, eſt Deus? Non. Niſi ly homo, dicat perſonam humanã ipſius quæ realiter Deus eſt. Simpliciter ergo uera eſt hæc, ſcilicet Chriſtus, ſecundum ꝙ hic homo, eſt Deus.

12 Vtrum hæc ſit uera, Chriſtus, ſecundum quòd homo, eſt hypoſtaſis uel perſona? Non. Niſi ly homo, ſtet pro ſuppoſito humanitatis Chriſti, quod eſt Verbum.

## QVAESTIO XVII.

De pertinentibus ad unitatem in Chriſto. Et primo quantum ad eſſe.

1 Vtrum Chriſtus ſit unum? Sic. Eſt ergo ſimpliciter & unus in perſona, &.i. unum ſuppoſitum. Licet habeat duas naturas.

2 Vtrum in Chriſto ſit tantum unum eſſe? Sic. Licet in ipſo Chriſto ſint duæ naturæ.

## QVAESTIO XVIII.

De pertinentibus ad unitatem in Chriſto. Quantum ad uoluntatem.

1 Vtrum in Chriſto ſint duæ uoluntates? Sic. Vna diuina: alia humana.

2 Vtrum in Chriſto fuerit uoluntas ſenſualitatis, præter uoluntatem rationis? Sic. Hoc eſt. Senſualitas, quæ poteſt dici uoluntas per paticipationem.

3 Vtrum in Chriſto fuerint duæ uoluntates, quantum ad rationem? Non. Niſi ly uoluntas, ſumatur pro actu uoluntatis.

4 Vtrum in Chriſto fuerit liberum arbitrium. Sic.

5 Vtrum uoluntas humana Chriſti fuerit omninò conformis uoluntati diuinæ, in uolito? Non. Niſi loquamur de humana uoluntate rationis procedente per modum rationis. Illa etiam non confor

mitas.

mi᷑tas fuit totaliter abſque omni peccato.q.15.ar.1.
6 Vtrum in Chriſto fuerit contrarietas uoluntatum? Non. Nec etiam minima.

## QVAESTIO XIX.

De pertinentibus ad unitatem in Chriſto. Quantum ad operationem.

1 Vtrum in Chriſto ſit tantum una operatio diuinitatis, & humanitatis? Non. Sed plures realiter diſtinctæ; cum alterutrius tamen communione exercitæ.
2 Vtrum in Chriſto ſint plures operationes humanæ? Non. Sed omnes verè iudicãtur una magis, quã in quouis alio homine. Sunt ergo plures, materialiter: & ſunt vna tantum, formaliter, quia principio uni. i. rationi omnes obediunt.
3 Vtrum actio humana Chriſti potuerit eſſe ſibi meritoria? Sic. Quo ad gloriam corporis; & pertinentia ad exteriorem eius excellentiam.
4 Vtrum Chriſtus aliis mereri potuerit? Sic. Inquantum ſunt membra eius.

## QVAESTIO XX.

De pertinentibus ad Chriſtum per comparationem ad Patrem. Et primò de ſubiectione eius ad Patrem.

1 Vtrum Chriſtus ſit ſubiectus Patri? Sic.

Secundum humanitatem.

2 Vtrum Chriſtus ſit ſubiectus ſibijpſi? Sic. Loquendo de Chriſto, ratione naturarum, ſolum, ideſt Chriſtus ſecundũ humanitatem eſt ſubiectus ſibijpſi ſecundum diuinitatem.

## QVAESTIO XXI.

### De oratione Chriſti, ad Patrem.

1 Vtrum Chriſto competat orare? Sic. Secundum quòd habet humanitatem, & humanam rationem, ac uoluntatem.

2 Vtrum Chriſto conueniat orare ſecundum ſuam ſenſualitatem? Non. Niſi inquantum ratio exprimit affectum ſenſualitatis.

3 Vtrum fuerit conueniens, Chriſtum pro ſe orare? Sic. Dupliciter. Vel ſcilicet exprimendo affectum ſenſualitatis, & voluntatis, ut natura eſt: vel exprimendo affectum voluntatis deliberatæ.

4 Vtrũ oratio Chriſti fuerit ſemper exaudita? Sic. Secundum quod Chriſtus, eã exaudiri, abſoluta uoluntate uolebat.

## QVAESTIO XXII.

### De ſacerdotio Chriſti, ad Patrem.

1 Vtrum conueniat Chriſto eſſe ſacerdotem? Sic. Secundum quod homo: & maximè.

2 Vtrum

2 Vtrum Chriſtus ſimul fuerit ſacerdos,& hoſtia?Sic. Hoſtia & pro peccato,& pacifica,& holocauſtum.

3 Vtrũ effectus ſacerdotii Chriſti ſit expiatio peccatorum?Sic.Plena.

4 Vtrum effectus ſacerdotii Chriſti non ſolum pertinuerit ad alios, ſed etiam ad ipſum? Non.Sed ſolum ad alios.

5 Vtrum ſacerdotium Chriſti permaneat in æternum? Sic.Ratione finis ſacrificii, ideſt uitæ æternæ.

6 Vtrum ſacerdotium Chriſti fuerit ſecundum ordinem Melchiſedech? Sic.Tanquam excellenter præfigurantem.

## QVAESTIO XXIII.

### De adoptione Chriſti a Patre.

1 Vtrum Deo conueniat, filios adoptare? Sic.

2 Vtrum adoptare conueniat toti trinitati?Sic.

3 Vtrum adoptari ſit proprium rationalis creaturæ? Sic. Et conuenit ſolum habenti charitatem.

4 Vtrum Chriſtus,ſecundum quod homo, ſit filius Dei adoptiuus? Non.Sed naturalis: inquantum perſona humanitatis Chriſti ( ratione enim perſonæ ſolum dicitur quis adoptari ) non eſt aliquid creatum, ſed increatum, ſcilicet Deus uerbum.

## QVAESTIO XXIIII.

De prædeſtinatione Chriſti a Patre.

1 Vtrum Chiſto conueniat, eſſe prædeſti natum?Sic.Ratione unionis naturarum in perſona eius.

2 Vtrum hæc ſit uera,Chriſtus,ſecundum quod homo , eſt prædeſtinatus eſſe filius Dei?Sic.Rom.1.

3 Vtrum prædeſtinatio Chriſti ſit noſtræ prædeſtinationis exemplar ? Sic.Conſiderata ſecundum effectus prædeſtinationis: non, ſecundum actum prædeſtinantis .

4 Vtrum prædeſtinatio Chriſti ſit cauſa noſtræ prædeſtinationis ? Sic.Conſiderata ſecundum terminum prædeſtinationis; non ſecundum actum prædeſtinantis.

## QVAESTIO XXV.

De pertinentibus ad Chriſtum,per comparationem ad nos.

1 Vtrum una,& eadem adoratione ſit adoranda diuinitas Chriſti , & eius humanitas? Sic.Proprie loquendo:& ex parte eius,qui adoratur . Licet ſint plures cauſæ ipſius adorationis.

2 Vtrum humanitas Chriſti adoranda ſit adoratione latriæ?Sic. Vt res adorata: Licet non,ut ratio adorandi .

3 Vtrum imago Chriſti ſit adoranda adora

tione

tione latriæ? Sic. Vt imago eius eſt.
4 Vtrum crux Chriſti ſit adoranda adoratione latriȩ? Sic. Vt imago Chriſti crucifixi: Et in quacunque materia ſit.
5 Vtrum mater Chriſti ſit adoranda adoratione latriæ? Non. Sed hyperdulia.
6 Vtrum reliquiæ ſanctorum ſint adorandæ? Sic. Et contrarium eſt hæreſis Vigilantii.

## QVAESTIO XXVI.

De eo, quod Chriſtus dicitur Dei, & hominum, mediator.

1 Vtrum eſſe mediatorem Dei & hominum, ſit proprium Chriſto? Sic. Perfectiuè. Licet diſpoſitiue miniſterialiterque poſſint aliqui alii eſſe mediatores: Vt ſancti, & ſacerdotes.
2 Vtrum Chriſtus, ſecundum quod homo, ſit mediator Dei & hominum? Sic. Tātum: & ueriſſimè.

## QVAESTIO XXVII.

De pertinentibus ad Chriſtum, quantum ad eius ingreſſum in mundum Et primo quantum ad matrem ipſum concipientem. Et primo de matris huius ſanctificatione.

1 Vtrum B. Virgo mater Dei fuerit ſan-

ctificata ante natiuitatem ex utero?Sic.

2 Vtrum B Virgo fuerit ſanctificata ante animationem? Non. Nec poteſt hoc intelligi, ſalua fide catholica de uniuerſali redemptione per Chriſtum. Sed fuit poſt animationem; poſterioritate ſcilicet uel naturę, uel temporis, ideſt uel in ipſo animationis, uel poſt illud inſtãs.

3 Vtrum fuerit per ſanctificationem ipſam ſublatus totaliter fomes à B. Virgine? Non. Secundum eſſentiam. Licet re manſerit ſemper ligatus.

4 Vtrum B.uirgo per huiuſmodi ſanctificationem conſecuta fuerit, ut nunquam peccaret? Sic. Nec mortali, nec ueniali, peccato.

5 Vtrum B.Virgo per huiuſmodi ſanctificationem adepta fuerit plenitudinem omnium gratiarum? Sic. Et maiorem præ cæteris puris hominibus.

6 Vtrum ſanctificari in utero, fuerit proprium B. Virgini? Non.

## QVAESTIO XXVIII.

### De B. matris uirginitate.

1 Vtrum B.mater Dei fuerit uirgo in concipiendo Chriſtum. Sic. De fide.

2 Vtrum B.mater Dei fuerit uirgo in partu? Sic. De fide.

3 Vtrum B.mater Dei permanſerit ſemper virgo poſt partum? Sic. De fide.

4 Vtrum B.mater Dei uirginitatem uoue

rit?

rit?Sic. Ante deſponſationem conditio naliter:poſt deſponſationem abſolutè: & cum ſponſo.

## QVAESTIO XXIX.

De B. matris deſponſatione.

1 Vtrum Chriſtus debuerit naſci de uirgi ne deſponſata? Sic. Et propter ipſum, & propter matrem,& propter nos.

2 Vtrum inter B.Mariam,& Ioſeph fuerit uerum matrimonium? Sic. Quantum ad primam perfectionem matrimonij, Omninò;quantum ad ſecundum, non omninò. Inquantum,ſcilicet ibi fuit ab ſolute conſenſus animorum in copulam coniugalem, quamuis non abſolutè in copulam carnalem:& ibi fuit proles,ſci licet Chriſtus, quamuis non ex aliquo concubitu.Iuxta illud B.Auguſtini om ne nuptiarum bonum impletum eſt in illis parentibus Chriſti proles,fides, & ſacramẽtum.Prolem cognoſcimus ipſũ dominũ IESVM; fidem quia nullum adulterium;ſacramẽtum, quia nullum diuortium:ſolus ibi nuptialis concubi- tus non fuit.

## QVAESTIO XXX.

De B.Virginis annunciatione.

1 Vtrum neceſſarium fuerit,annunciari B. Virgini

Virgini id, quod in ea erat generãdum? Sic. Ex congruitate.

2 Vtrum annunciatio debuerit fieri B. Virgini ab Angelo? Sic.

3 Vtrum Angelus annuncians, debuerit B. Virgini uiſione corporali apparere? Sic.

4 Vtrum annunciatio fuerit conuenienti ordine perfecta? Sic.

## QVAESTIO XXXI.

De conceptione Chriſti. Et primò. Quantum ad materiam; de qua corpus eius conceptum eſt.

1 Vtrum caro Chriſti fuerit ſumpta de Adam? Sic. Hoc eſt. Ex materia deriuata ab Adam.

2 Vtrum caro Chriſti fuerit ſumpta de Dauid? Sic.

3 Vtrum conuenienter genealogia Chriſti ab Euangeliſtis texatur? Sic.

4 Vtrum materia corporis ſit conueniẽter aſſumpta de fœmina? Sic.

5 Vtrum Chriſti corpus fuerit de puriſſimis sãguinibus B. Virginis cõceptũ? Sic.

6 Vtrum corpus Chriſti fuerit in Adam, & in alijs antiquis patribus, ſecundum aliquid ſignatum? Non. Sed ſecundum originem.

7 Vtrũ caro Chriſti in Patribus fuerit peccato infecta? Sic.

8 Vtrum

8 Vtrum Chriſtus in lumbis Abrahæ fuerit decimatus? Non.

## QVAESTIO XXXII.

De conceptione Chriſti, Quò ad principium actiuum conceptionis.

1 Vtrũ ſpiritusſanctus fuerit actiuum principium conceptionis Chriſti? Sic. Per appropriationem. Licet tota Trinitas opus hoc, ſcilicet conceptionem Chriſti fecerit.

2 Vtrum Chriſtus debeat dici conceptus de Spirituſancto? Sic. Vt tamen efficientia, quæ importatur in ly de, referatur ad corpus Chriſti; & conſubſtantialitas, quæ etiam importatur in ly De, referatur ad perſonam Chriſti.

3 Vtrum Spirituſſanctus debeat dici pater Chriſti ſecundum carnem? Nõ. Neque tota Trinitas.

4 Vtrum B. Virgo aliquid actiuè egerit in conceptione corporis Chriſti? Non. Licet ante ipſam conceptionem egerit actiuè aliquid, præparãdo materiam.

## QVAESTIO XXXIII.

De conceptione Chriſti. Quò ad modum & ordinem conceptionis.

1 Vtrum corpus Chriſti in primo inſtanti conceptionis fuerit formatũ; ſeu (quod

in idem redit ) utrum formatio corporis Chriſti fuerit in inſtanti ? Sic. Licet neque præambulum cóceptioni, neque conſequens conceptionem, fuerint in inſtanti.

2 Vtrum corpus Chriſti fuerit animatum in primo inſtanti conceptionis ? Sic. Anima rationali.

3 Vtrum corpus Chriſti in primo inſtanti conceptionis fuerit à Verbo aſſumptũ ? Sic. De fide.

4 Vtrum conceptio Chriſti fuerit naturalis ? Sic. Secundum aliquid licet ſimpliciter ſit miraculoſa.

## QVAESTIO XXXIIII.

De conceptione Chriſti. Quò ad perfectionem prolis conceptę.

1 Vtrum Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis fuerit ſanctificatus per gratiam ? Sic Immò per gratiæ plenitudinem & quò ad animã, & quo ad corpus.

2 Vtrum Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis habuerit uſum liberi arbitrij ? Sic.

3 Vtrum Chriſtus, in primo inſtanti ſuæ conceptionis mereri potuerit ? Sic. Et meruit.

4 Vtrum Chriſtus, in primo inſtanti ſuæ conceptionis fuerit perfectus compræhenſor ? Sic omnibus compræhenſoribus perfectior.

QVAE

## QVAESTIO XXXV.

### De natiuitate Chriſti.

1 Vtrum natiuitas magis conueniat perſonæ quam naturæ? Sic. Tanquam ſubiecto naſcenti: Licet non, ut termino generationis.

2 Vtrum Chriſto attribuenda ſit natiuitas temporalis? Sic. Secundum naturam humanam.

3 Vtrum B. Virgo ſit mater Chriſti ſecundum natiuitatem eius temporalem? Sic. Vera, & naturalis.

4 Vtrum B. Virgo ſit mater Dei, ſecundũ tpalẽ eius natiuitatem? Sic. Verè. Et contrarium eſt hæreticum.

5 Vtrum in Chriſto ſint duæ filiationes? Non: Niſi cum limitatione hoc, ſcilicet ſecundum dualitatem natiuitatum.

6 Vtrum Chriſtus fuerit natus ſine dolore matris? Sic. Maxima iocunditate.

7 Vtrum Chriſtus debuerit naſci in Bethleem? Sic.

8 Vtrum Chriſtus fuerit congruo tempore natus? Sic.

## QVAESTIO XXXVI.

### De manifeſtatione Chriſti nati.

1 Vtrum natiuitas Chriſti debuerit, eſſe omnibus manifeſta? Non.

2 Vtrum Chriſti natiuitas debuerit aliquibus manifeſtari? Sic. Per quos notitia eius perueniret ad alios.

3 Vtrum ſint conuenienter electi illi, quibus eſt manifeſtata Chriſti natiuitas? Sic. Electi, ſcilicet de omnibus conditionibus hominum.

4 Vtrum Chriſtus per ſeipſum natiuitatẽ ſuam manifeſtare debuerit? Non. Sed per alios.

5 Vtrum natiuitas Chriſti debuerit per Angelos, & ſtellam manifeſtari? Sic.

6 Vtrum natiuitas Chriſti ordine conuenienti fuerit manifeſtata? Sic.

7 Vtrum ſtella, quæ Magis apparuit, fuerit una de cœleſtibus ſtellis? Non. Sed aut Spiritusſanctus, uel Angelus, in forma ſtellę: aut (quod magis uidetur) ſtella inanimata de nouo creata.

8 Vtrum Magi conuenienter ad Chriſtum adorandum uenerint? Sic. Moti à ſpiritusſancto. Et hoc de fide.

## QVAESTIO XXXVII.

### De legalibus circa puerum IESVM obſeruatis.

1 Vtrum Chriſtus debuerit circuncidi? Sic.

2 Vtrum conuenienter fuerit Chriſto nomen impoſitum? Sic.

3 Vtrum Chriſtus conuenienter fuerit in tẽplo oblatus? Sic. Et quantum ad id, quod

qđ ſpāliter ad primogenitos, & quantũ ad id, quod uniuerſaliter ad omnes, pertinebat.

4 Vtrum mater Dei conuenienter ad templum purganda acceſſerit? Sic. Licet ad hoc non eſſet obnoxia.

## QVAESTIO XXXVIII.

De baptiſmo, quo Chriſtus baptizatus eſt. Et primo de baptiſmo Ioannis in communi.

1 Vtrum fuerit conueniens, Ioannem baptizare? Sic.

2 Vtrum baptiſmus Ioannis fuerit à Deo? Sic. Sed effectus baptiſmi ab homine.

3 Vtrum baptiſmus Ioannis gratiam conferret? Non. Sed ad ipſam præparabat.

4 Vtrum alij, præter Chriſtum baptiſmo Ioannis baptizari debuerint? Sic.

5 Vtrum baptiſmus Ioannis debuerit ceſſare, Chriſto baptizato? Non. Statim.

6 Vtrum baptizati baptiſmo Ioānis eſſent poſtea baptizandi baptiſmo Chriſti? Sic. Vt ſaluarentur.

## QVAESTIO XXXIX.

De baptizatione Chriſti.

1 Vtrum conueniens fuerit, Chriſtum baptizari? Sic.

2 Vtrum conueniens fuerit, Chriſtum baptizari

ptizari baptiſmo Ioannis? Sic.

3 Vtrum Chriſtus tempore conuenienti fuerit baptizatus? Sic.

4 Vtrum Chriſtus debuerit in Iordane baptizari? Sic.

5 Vtrum Chriſto baptizato debuerint cœli aperiri? Sic.

6 Vtrum conuenienter Spirituſſanctus ſuper Chriſtum baptizatum deſcenderit in ſpecie columbæ? Sic.

7 Vtrum illa columba, in qua apparuit Spirituſſanctus, fuerit uerum animal? Sic.

8 Vtrum conuenienter Chriſto baptizato, fuerit uox Patris audita filium proteſtantis? Sic.

## QVAESTIO XL.

### De pertinentibus ad Chriſtum, quantum ad progreſſum eius in mundo. Et primo de modo conuerſationis eius.

1 Vtrum conueniens fuerit, Chriſtum inter homines conuerſari? Sic. Hoc eſt. Non debuit ſolitariam uitam agere.

2 Vtrum Chriſtus auſterã uitã in hoc mũdo ducere debuerit? Non. Hoc eſt: Debuit in cibo, & potu ſe habere communiter; ſicut alij.

3 Vtrum Chriſtus in hoc mundo debuerit pauperem uitam ducere? Sic.

4 Vtrum Chriſtus in hac uita ſecundum legem conuerſatus fuerit? Sic. Per oĩa.

QVA-

## QVAESTIO XLI.

### De tentatione Chriſti.

1 Vtrum conueniens fuerit, Chriſtum tentari? Sic.

2 Vtrum Chriſtus in deſerto tentari debuerit? Sic.

3 Vtrum Chriſti tentatio debuerit eſſe poſt ieiunium? Sic.

4 Vtrum fuerit conueniens modus, & ordo, tentationis Chriſti? Sic.

## QVAESTIO XLII.

### De doctrina Chriſti.

1 Vtrum fuerit conueniens, Chriſtum iudæis, & non gentilibus, prædicare? Sic. Tam per ſeipſum, quam per Apoſtolos, ante ſuiipſius paſſionem. Licet poſt ipſam eum per Apoſtolos prædicare etiã gentilibus, fuerit conueniens.

2 Vtrum Chriſtus debuerit prædicare Iudęis ſine eorum offenſione? Non. Hoc eſt. Nõ obſtante offenſione Iudęorum, conuenienter prædicauit eis Chriſtus, quæcunque prædicauit.

3 Vtrum Chriſtus omnia publicè docere debuerit? Sic. Et quò ad intentionem ſuam, & quò ad audientes: Licet nõ ſemper, quò ad modum docendi.

Vtrum

4 Vtrum Chriſtus debuerit, doctrinam ſuã ſcripto tradere? Non.

## QVAESTIO XLIII.

De miraculis Chriſti; In generali.

1 Vtrum Chriſtus miracula facere debuerit? Sic.
2 Vtrum Chriſtus miracula fecerit, diuina uirtute? Sic. Et nunquam aliter.
3 Vtrum Chriſtus incæperit facere miracula in nuptijs? Sic.
4 Vtrum miracula Chriſti, oſtẽderint ſufficienter eius diuinitatem? Sic.

## QVAESTIO XLIIII.

De miraculis Chriſti; In ſpeciali. i De ſingulis miraculorum ſpeciebus.

1 Vtrum miracula Chriſti circa ſpirituales ſubſtantias fuerint conuenientia? Sic.
2 Vtrũ conuenienter facta fuerint à Chriſto miracula circa corpora cœleſtia? Sic.
3 Vtrum conuenienter Chriſtus fecerit miracula circa homines? Sic.
4 Vtrum Chriſtus fecerit cõuenienter miracula circa creaturas irrationales? Sic.

## QVAESTIO XLV.

De transfiguratione Chriſti.

1 Vtrum fuerit cõueniens, Chriſtum trãſfigurari? Sic.

2 Vtrum

2 Vtrum claritas Chriſti in transfiguratione fuerit claritas glorioſa? Sic. Quantum ad eſſentiam: Licet non quantum ad modum eſſendi.i.illa claritas eſt deriuata à gloria animę Chriſti: licet non ꝑ modum permanentis, ſed tranſeuntis.

3 Vtrum teſtes transfigurations conuenienter fuerint inducti? Sic.

4 Vtrum conuenienter auditum fuerit teſtimonium paternæ uocis in transfiguratione? Sic.

## QVAESTIO XLVI.

De pertinentibus ad Chriſtum; quantum ad egreſſum eius de mundo. Et primo de paſſione eius.

1 Vtrum neceſſarium fuerit; Chriſtum pati pro liberatione generis humani? Sic. Neceſſitate finis. Licet non neceſſitate ſimpliciter abſoluta, neque neceſſitate coactionis.

2 Vtrum fuerit poſſibilis alius modus liberationis humanæ, quam per paſſionem Chriſti? Sic. Simpliciter abſolutè, licet nō ex ſuppoſitione prędinationis diuinę de paſſione Chriſti circa talem liberationem.

3 Vtrum fuerit aliquis modus conuenientior ad liberationem generis humani, quam per paſſionem Chriſti? Non.

4 Vtrum Chriſtus pati debuerit in cruce? Sic. Et hoc fuit conuenientiſſimum.

5 Vtrum

5 Vtrum Chriſtus omnes paſſiones ſuſtinuerit? Non. Secundum ſpecies paſſionum. Sed omnes, ſecundum genus paſſionum.

6 Vtrum dolor paſſionis Chriſti fuerit maior omnibus doloribus præſentis uitæ? Sic. Tum exterior, tum interior: Et omnibus cauſis doloris ſimul conſideratis.

7 Vtrum Chriſtus fuerit paſſus ſecundum totam animam? Sic. Ratione totius eſſentiæ animæ: & omnium potentiarum eius, prout ex parte ſubiecti eis pati contingit; licet non omnium, ſed inferiorum tantum, prout ex parte obiecti conſiderantur.

8 Vtrum anima Chriſti tota in tempore paſſionis ſuę frueretur fruitione beata? Sic. Loquendo ſolum de tota anima ſecundum eſſentiam; inquantum ſ. eſſentia eius eſt ſubiectum ſuperioris partis animę.

9 Vtrum Chriſtus fuerit conuenienti tempore paſſus? Sic.

10 Vtrum Chriſtus fuerit conuenienti loco paſſus? Sic.

11 Vtrum conueniens fuerit, Chriſtum cũ latronibus crucifigi? Sic. Quantum ad Dei ordinationem.

12 Vtrum paſſio Chriſti ſit eius diuinitati attribuenda? Non. Sed ſuppoſito diuinæ naturæ, ratione tantum naturæ humanæ.

QVAE-

## QVAESTIO XLVII.

### De cauſa efficiente paſſionis Chriſti.

1 Vtrum Chriſtus fuerit ab alio occiſus? Sic. Directè. Licet ipſe ſuæ paſſionis & occiſionis fuerit cauſa indirecta.i.nō impediens (cum impedire poſſet; quamuis impedire non deberet).

2 Vtrum Chriſtus fuerit ex obedientia mortuus? Sic. Et hoc fuit conuenientiſſimum.

3 Vtrum Deus pater tradiderit Chriſtum paſſioni? Sic. Secundum tria, ſcilicet ſuā æternam præordinationem de Chriſto paſſuro; & ſecundum infuſionem charitatis inclinantis Chriſtum ad patiendū: & ſecundum quòd non protexit eum à paſſione.

4 Vtrum conueniens fuerit, Chriſtum pati a gentilibus? Sic. Finaliter licet initiatiuè à Iudæis.

5 Vtrum Chriſti perſecutores eum cognouerint? Sic. Principes Iudęorum eum eſſe uerum Meſſiam; Licet non Deum, ignorantia inexcuſabili, immò & accuſabili, hoc faciente. De popularibus autē non item.

6 Vtrum peccatum crucifigentium Chriſtum fuerit grauiſſimum? Sic. Reſpectu omniū pariformiter, quò ad genus peccati, Licet inæqualiter, quò ad malitiā uoluntatis.

## QVAESTIO XLVIII.

### De effectu paſſionis Chriſti. Et primo de modo efficiendi.

1 Vtrum paſſio Chriſti cauſauerit noſtram ſalutem per modum meriti? Sic.

2 Vtrum paſſio Chriſti cauſauerit noſtrã ſalutem per modum ſatisfactionis? Sic. Etiam ſuperabundantis.

3 Vtrum paſſio Chriſti operata ſit per modum ſacrificij? Sic. Immo ipſa fuit uerũ ſacrificium.

4 Vtrum paſſio Chriſti operata ſit noſtram ſalutem per modum redemptionis? Sic. Immò ipſa uerè eſt noſtra redemptio.

5 Vtrum eſſe redemptorem ſit proprium Chriſti? Sic. Immediatè. Licet conueniat toti trinitati, ut primæ cauſæ redemptioni.

6 Vtrum paſſio Chriſti operata ſit noſtrã ſalutem per modum efficientiæ? Sic. Inſtrumentaliter.

## QVAESTIO XLIX.

### De ipſis effectibus paſſionis Chriſti.

1 Vtrum per paſſionem Chriſti ſimus liberati à peccato? Sic. Tanquam per propriam cauſam remiſſionis peccati.

3 Vtrum per paſſionem Chriſti ſimus liberati à poteſtate diaboli? Sic. Conſiderata; ex

ta;ex parte ſiuè hominis, ſiue Dei, ſiue diaboli.

3 Vtrum per paſſionem Chriſti ſimus liberati à pœna peccati? Sic. Directè,& indirectè.

4 Vtrũ per paſſionem Chriſti ſimus Deo reconciliati? Sic.

5 Vtrum paſſione ſua Chriſtus aperuerit nobis ianuam cœli? Sic.

6 Vtrum Chriſtus per ſuam paſſionem meruerit exaltari? Sic. Quantum ad quatuor, ſcilicet quò ad reſurrectionem, quo ad aſcenſionem; quò ad ſeſſionem ad dexteram Patris, manifeſtationemque ſuæ diuinitatis; & quò ad iudiciariam poteſtatem omnium.

## QVAESTIO L.
### De morte Chriſti.

1 Vtrum conueniens fuerit, Chriſtum mori? Sic.

2 Vtrum in morte Chriſti fuerit ſeparata diuinitas à carne? Non. Et hoc erat impoſſibile.

3 Vtrum in morte Chriſti facta fuerit ſeparatio diuinitatis ab anima? Non. De fide.

4 Vtrum Chriſtus in triduo mortis fuerit homo? Non. Et contrarium abſolutè eſt hæreſis.

5 Vtrum fuerit idem numero corpus Chriſti uiuentis,& mortui? Sic. Idem ſuppoſito. Licet non idem ſpecie.

6 Vtrum mors Chriſti operata ſit aliquid ad noſtram ſalutem? Sic. Et per modũ meriti atque efficientię, ut mors ipſa eſt in fieri: & per modum efficientiæ tantũ, ut ipſa mors eſt in facto eſſe.

## QVAESTIO LI.

### De ſepultura Chriſti.

1 Vtrum conueniens fuerit, Chriſtum ſepeliri? Sic.
2 Vtrum conuenienti modo Chriſtus fuerit ſepultus? Sic.
3 Vtrum corpus Chriſti in ſepulchro fuerit incineratum? Non.
4 Vtrum corpus Chriſti fuerit in ſepulchro ſolum una die, & duabus noctibus? Sic. Ideſt, triginta ſex horis.

## QVAESTIO LII.

### De deſcenſu Chriſti ad inferos.

1 Vtrum fuerit conueniens, Chriſtum ad infernum deſcendere? Sic.
2 Vtrum Chriſtus deſcenderit ad infernũ damnatorum? Non. Niſi per effectum. Quod intellige etiam de purgatorio: cum per eſſentiam ſimul, ſolum in infernum ſanctorum Patrum deſcẽderit.
3 Vtrũ Chriſtus fuerit totus in inferno? Sic. Licet non ſecundum totum.
4 Vtrum Chriſtus aliquam moram traxerit

rit in inferno? Sic. Quantam corpus traxit in ſepulchro. i. per diem integrum, & duas noctes. i. 36. horis.

5 Vtrum Chriſtus deſcendens ad inferos Sanctos Patres indè liberauerit? Sic.

6 Vtrum Chriſtus aliquos damnatos ab inferno liberauerit? Non.

7 Vtrum qui cum originali deceſſerant, fuerint à Chriſto liberati? Non.

8 Vtrum Chriſtus ſuo deſcenſu liberauerit animas à purgatorio? Non. Niſi eas, quæ iam ſufficienter purgatæ erant.

## QVAESTIO LIII.

De pertinentibus ad exaltationem Chriſti. Et primo de eius reſurrectione.

1 Vtrum fuerit neceſſarium, Chriſtum reſurgere? Sic.

2 Vtrum conueniens fuerit, Chriſtum tertia die reſurgere? Sic.

3 Vtrum Chriſtus fuerit primus reſurgentium? Sic. Reſurrectione perfecta. i. ad uitam immortalem.

4 Vtrum Chriſtus fuerit cauſa ſuæ reſurrectionis? Sic. Ex uirtute ſuæ diuinitatis.

## QVAESTIO LIIII.

De qualitate Chriſti reſurgentis.

1 Vtrum Chriſtus poſt reſurrectionem

habuerit verum corpus? Sic. Eiuſdem naturæ, cuius fuerat prius.

2 Vtrum corpus Chriſti reſurrexerit integrum? Sic. Abſque aliqua diminutione partium carnis, oſſis, ſanguinis, & huiuſmodi.

3 Vtrum Chriſti corpus reſurrexerit glorioſum? Sic.

4 Vtrum corpus Chriſti debuerit cum cicatricibus reſurgere? Sic.

## QVAESTIO LV.

### De manifeſtatione reſurrectionis Chriſti.

1 Vtrum reſurrectio Chriſti debuerit omnibus manifeſtari? Non Niſi teſtibus ab æterno præordinatis; per quos deferretur ad aliorum notitiam.

2 Vtrum fuiſſet conueniens; quod diſcipuli uiderent Chriſtum reſurgere? Non. Immediatè. Nec quòd aliquis hominum ſic uideret ipſum: ſed quod hominibus ab Angelis Chriſtum reſurrexiſſe, nunciaretur.

3 Vtrum Chriſtus poſt reſurrectionem debuerit cum diſcipulis continuè conuerſari? Non.

4 Vtrum Chriſtus debuerit diſcipulis in alia effigie apparere? Sic. Illis, ſcilicet qui iam circa fidem tepeſcere uidebantur: licet in ſua effigie ad credendum diſpoſitis.

5 Vtrum

5 Vtrum Chriſtus ueritatem reſurrectionis debuerit argumentis declarare? Sic. Secundum quòd argumentum eſt aliquod ſenſibile ſignum, quod ad ueritatis alicuius manifeſtationis inducitur: licet non ſecundum quòd argumentum a dialecticis diffinitur.

6 Vtrum argumenta, quæ Chriſtus induxit, manifeſtauerint ſufficienter reſurrectionem eius? Sic. Secundum quod Chriſtus per ea oſtendere intendebat.

## QVAESTIO LVI.

### De cauſalitate reſurrectionis Chriſti.

1 Vtrum reſurrectio Chriſti ſit cauſa reſurrectionis corporum noſtrorum? Sic.

2 Vtrum reſurrectio Chriſti ſit cauſa reſurrectionis, ideſt iuſtificationis animarum noſtrarum? Sic. Et effectiue, inſtrumentaliter, & exemplariter.

## QVAESTIO LVII.

### De aſcenſione Chriſti.

1 Vtrum fuerit conueniens, Chriſtum in cœlum aſcendere? Sic.

2 Vtrum conueniat Chriſto aſcendere in cœlum ſecundum naturam diuinam? Non. Vt ly ſecundum, dicit conditionē aſcendentis: licet ſic aſcenderit, ut ly ſe-

cundum, dicit cauſam aſcenſionis.
3. Vtrum Chriſtus aſcenderit propria uirtute? Sic. Diuina, & humana glorificata: licet non humana naturali.
4. Vtrum Chriſtus aſcenderit ſuper omnes cęlos? Sic. Et hoc fuit conuenientiſſimũ corpori glorioſo Chriſti.
5. Vtrum corpus Chriſti aſcenderit ſuper omnem creaturam ſpiritualem? Sic. Ratione dignitatis tantæ, ſcilicet unionis perſonalis cum Deitate conſideratum.
6 Vtrum aſcenſio Chriſti ſit cauſa noſtræ ſalutis? Sic. Tum ex parte noſtra, tum ex parte ipſius Chriſti. Ex parte quidẽ noſtra quadrupliciter: quia per eius aſcẽſionem datur locus & fidei, & ſpei, & charitati, & augmẽtationi reuerentiali erga ipſum. Ex parte autem ipſius tripliciter: quia ipſe aſcendendo parauit nobis viam eundi in cœlum; & aſſiſtit continuè coram patre ad interpellandum pro nobis: & mittit nobis dona cęleſtia, tanquam Deus, ac dominus in cęlorum ſede conſtitutus.

## QVAESTIO LVIII.

De ſeſſione Chriſti ad dexteram patris.

1. Vtrum Chriſto conueniat, ſedere ad dexteram Dei Patris? Sic. Vt ſeſſio dicit, & quietem, & regiam ſeu iudiciariam poteſtatem.
2. Vtrum ſedere ad dexteram Patris conueniat

ueniat Chriſto, ſecundum quòd eſt Deus? Sic. Aequaliter cum Patre.

3 Vtrum ſedere ad dexteram Patris conueniat Chriſto, ſecundum quod eſt homo? Sic. Excellenter præ aliis creatis; ſi ly ſecundum quod, dicat conditionem humanitatis ipſius. Et etiam æqualiter, ſi ly ſecundum quòd, dicat ſoppoſitum humanitatis eiuſdem: cum tale ſuppoſitum realiter ſit Deus.

4 Vtrum ſedere ad dexteram Patris, ſit proprium Chriſti? Sic. Secundum declarationem terminorum, ſcilicet ſedere ad dex. Patr. factam, ar. 2 & 3.

## QVAESTIO LIX.

### De iudiciaria poteſtate Chriſti.

1 Vtrum iudiciaria poteſtas ſit ſpecialiter Chriſto attribuenda? Sic. Appropriatè.

2 Vtrum iudiciaria poteſtas cõueniat Chriſto, ſecundum quod homo? Sic. Secundum quod homo, ſcilicet talis, id eſt caput Eccleſiæ.

3 Vtrum Chriſtus ex meritis adeptus fuerit iudiciariam poteſtatem? Sic.

4 Vtrum Chriſto conueniat iudiciaria poteſtas quãtum ad omnes res humanas? Sic. Chriſto, ſcilicet non ſolum ſecundum diuinitatem, ſed etiam ſecundum humanitatem, conſiderato.

5 Vtrum poſt iudicium, quod agitur in præſenti tempore, expectetur aliud iudi-

cium finale? Sic. In quo perfectè, & manifeſtè, dijudicetur illud; quod quocumque modo ad unumquemq; hominem pertinet.

6 Vtrum iudiciaria poteſtas Chriſti ſe extendat ad Angelos? Sic. Chriſti, etiam ſecundum humanitatem. Ad Angelos tũ bonos, tum malos.

Tertię Partis de Saluatore Noſtro. Finis.

# TERTIA PARS DE SACRAMENTIS, &c.

# D. THOMAE ECCLESIÆ SANCTÆ DOCTORIS.

## QVAESTIO PRIMA.

*De ſacramentis in communi.*

1 VTRVM ſacramentum ſit in genere ſigni? R. Sic. Prout nunc de ſacramento loquimur.

2 Vtrum omne ſignũ rei ſacræ ſit ſacramentum? Sic. Rei ſacræ ſcilicet, inquantum ſanctificat homines.

3 Vtrum ſacramentum ſit ſignum unius rei tantum? Non. Sed trium ſcilicet paſſionis Chriſti, & gratię, & gloriæ.

4 Vtrum ſacramentum ſit ſemper aliqua res ſenſibilis? Sic.

5 Vtrum requirantur determinatæ res ad

ſacramenta? Sic. Determinatæ ex diuina inſtitutione.

6 Vtrum in ſignificatione ſacramentorum requirantur uerba? Sic.

7 Vtrum requirantur determinata uerba in ſacramentis? Sic. Ex inſtitutione diuina.

8 Vtrum liceat addere, uel minuere aliquid uerbis, in quibus conſiſtit forma ſacramentorum? Non. Si per hoc tollatur debitus ſenſus uerborum.

## QVAESTIO II.

### De neceſſitate ſacramentorum.

1 Vtrum ſacramenta ſint neceſſaria ad humanam ſalutem? Sic.

2 Vtrum etiam ante peccatum ſacramenta fuerint hominibus neceſſaria? Non.

3 Vtrum poſt peccatum ante Chriſtum ſacramentá eſſe debuerint? Sic.

4 Vtrum poſt Chriſtum debuerint eſſe aliqua ſacramenta? Sic.

## QVAESTIO III.

### De effectu ſacramentorum principali. Qui eſt gratia.

1 Vtrum ſacramenta ſint cauſa gratiæ? Sic. Inſtrumentalis, ſi tamen ſint ſacramenta nouæ legis.

2 Vtrum gratia ſacramentalis aliquid addat

dat ſuper gratiam uirtutum & donorum? Sic.

3 Vtrum ſacramenta nouæ legis contineãt gratiam? Sic. Secundum uirtutem inſtrumentalem.

4 Vtrum in ſacramentis ſit aliqua uirtus cauſatiua gratiæ? Sic.

5 Vtrum Sacramenta nouæ legis habeant uirtutẽ ex paſſione Chriſti? Sic. Cuius & uirtus per horum ſuceptionem nobis communicatur.

6 Vtrum ſacramenta ueteris legis cauſarẽt gratiam? Non. Neque propria uirtute, neque uirtute paſſionis Chriſti, cum nondum actu fuiſſet.

## QVAESTIO IIII.

De effectu ſacramentorum alio. Qui eſt character.

1 Vrum ſacramentum imprimat aliquem characterem in anima? Sic.

2 Vtrum character ſit ſpiritualis poteſtas? Sic. Ordinata ad ea, quæ ſunt diuini cultus.

3 Vtrum character ſacramentalis ſit character Chriſti? Sic. Ideſt, quædam participatio ſacerdotij Chriſti ab ipſo Chriſto deriuata.

4 Vtrum character ſit in potentijs animę, ſicut in ſubiecto? Sic.

5 Vtrum character inſit animę indelebiliter? Sic.

6 Vtrum

6 Vtrum per omnia ſacramenta nouę legis imprimatur character? Non. Sed ſolùm per tria, ſcilicet baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem.

## QVAESTIO V.

### De cauſa ſacramentorum.

1 Vtrum ſolus Deus operetur ad interiorem effectum ſacramenti? Sic. Per modum principalis agentis. Non: Per modum miniſtri.

2 Vtrum ſacramenta ſint ſolùm ex inſtitutione diuina? Sic.

3 Vtrum Chriſtus, ſecundum quòd homo, habuerit poteſtatem operandi interiorem effectum ſacramentorum? Sic. Aliter tamen; quam ipſe, ſecundum ꝙ Deus.

4 Vtrum Chriſtus poteſtatem ſuam, quam habuit in ſacramentis, potuerit miniſtris communicare? Sic. Quam habet; ut homo.

5 Vtrum per malos miniſtros ſacramenta conferri poſſint? Sic.

6 Vtrum mali, miniſtrando ſacramenta, peccent? Sic.

7 Vtrum Angeli poſſint, miniſtrare ſacramenta? Non. Ex officio. Bonorum tamen Angelorum miniſterium, ſi in ſacramētis daretur, haberetur pro rato.

8 Vtrum intentio miniſtri requiratur ad perfectionem ſacramenti? Sic. Intentio,

tio, ſcilicet faciendi tunc; quod facit Sancta Eccleſia Catholica.

9 Vtrum fides miniſtri ſit de neceſſitate ſacramenti? Non.

10 Vtrum intentio recta miniſtri requiratur neceſſario ad perfectionem ſacramenti? Non. Niſi peruerſitas intentionis ſit reſpectu ſacramenti.i.quòd nolit cōficere ſacramentum.

## QVAESTIO VI.

### De numero ſacramentorum.

1 Vtrum ſacramenta Eccleſię debeant eſſe ſeptem? Sic.

2 Vtrum ſacramenta conuenienter ordinentur ſecūdum modum hunc, ſcilicet, Baptiſmus, Confirmatio, Euchariſtia, Pęnitentia, Extrema unctio, Ordo, Matrimonium? Sic.

3 Vtrum ſacramentum Euchariſtiæ ſit potiſſimum inter ſacramenta? Sic.

4 Vtrum omnia ſacramēta ſint de neceſſitate ſalutis? Sic. Vel ſimpliciter, uel ſecundum quid.

## QVAESTIO VII.

### De ſacramentis in ſpeciali. Et primo de Baptiſmo.

1 Vtrum baptiſmus ſit ipſa ablutio? Sic. Facta ſub forma ſuorum uerborum.

2 Vtrum

2 Vtrũ baptiſmus ſit inſtitutus poſt Chriſti paſſionem? Non. Sed neceſſitas utendi baptiſmo.

3 Vtrum aqua ſit propria materia baptiſmi? Sic.

4 Vtrum ad baptiſmũ requiratur neceſſariò aqua ſimplex. i. habens ueram ſpeciem aquæ? Sic.

5 Vtrum hæc ſit conueniens forma baptiſmi, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritusſancti? Sic.

6 Vtrum in nomine Chriſti poſſit dari baptiſmus? Non Nunc.

7 Vtrum immerſio in aqua ſit de neceſſitate baptiſmi? Non. Sed uel aſperſio, uel effuſio.

8 Vtrum trina immerſio ſit de neceſſitate baptiſmi? Non.

9 Vtrum baptiſmus poſſit iterari? Non.

10 Vtrum ritus, quo Eccleſia in baptizando utitur, ſit conueniens? Sic.

11 Vtrum conuenienter deſcribantur tria baptiſmata? Sic. Flaminis, fluminis, & ſanguinis.

12 Vtrum baptiſmus ſanguinis ſit potiſſimus inter alia baptiſmata? Sic.

## QVAESTIO VIII.

### De miniſtris baptiſmi.

1 Vtrum ad officium diaconi pertineat baptizare? Non.

2 Vtrum baptizare pertineat ad officium presby-

presbyterorum? Sic.

3. Vtrum laicus poſſit baptizare? Non. Niſi in caſu neceſſitatis.

4. Vtrum mulier poſſit baptizare? Non. Niſi in caſu neceſſitatis.

5. Vtrum non baptizatus poſſit ſacramentum baptiſmi conferre? Non. Niſi in articulo neceſſitatis.

6. Vtrum plures poſſint unum baptizare? Non. Niſi omninò ſimùl in omnibus, ſeruando formam debitam, conuenirent. Qui tamen adhuc puniendi eſſent.

7. Vtrum in baptiſmo requiratur aliquis, qui baptizatum leuet de ſacro fonte? Sic.

8. Vtrum ille, qui aliquem leuat de ſacro fonte, teneatur ad eius inſtructionem? Sic. Quandocunque oportuerit.

## QVAESTIO IX.

### De ſuſcipientibus baptiſmum.

1. Vtrum omnes teneantur ad ſuſceptionē baptiſmi? Sic. De neceſſitate ſalutis.

2. Vtrum ſine baptiſmo aliquis poſſit ſaluari? Non. Niſi cum habeat, ſaltem in uoto.

3. Vtrum baptiſmus ſit differendus? Non. Niſi ſit baptiſmus adultorum; remotis duobus caſibus, ſcilicet uel quia ſunt iam perfectè inſtructi in fide, idoneique ad baptiſmum: uel propter infirmitatē.

4. Vtrum peccatores ſint baptizandi? Non.

Si.

Si perſiſtant in peccato.

5 Vtrum peccatoribus baptizatis ſint imponenda opera ſatisfactoria? Non.

6 Vtrum peccatores ad baptiſmum accedentes teneantur ſua peccata confiteri? Sic. Confeſſione ſolum interiori.i.dolere de peccatis ſuis; abſque confeſſione ſacramentali.

7 Vtrum ex parte baptizati requiratur intentio ſuſcipiendi ſacramentum baptiſmi? Sic. Vel per ſe, uel per alium, habita.

8 Vtrum fides requiratur ex parte baptizati? Sic. Quantum ad ultimum effectũ baptiſmi.i.gratiam: Licet non quantum ad primum.i.characterem.

9 Vtrum pueri ſint baptizandi? Sic. De neceſſitate ſalutis.

10 Vtrum pueri Iudæorum uel aliorum infidelium ſint inuitis parentibus baptizandi? Non. Niſi habeant proprium uſum rationis conſentientem.

11 Vtrum pueri in maternis uteris poſiti poſſint baptizari? Non.

12 Vtrum furioſi & amentes debeant baptizari? Sic. Si à natiuitate tales ſint: Vel etiam ſi poſt in lucido interuallo præuoluerint.

## QVAESTIO X.

De effectibus baptiſmi.

1 Vtrum per baptiſmum tollantur omnia peccata? Sic.

2 Vtrum per baptiſmũ liberetur homo ab omni reatu peccati .i. ab omni pęna peccatis ſuis debita ? Sic.

3 Vtrum per baptiſmum debeant auferri pœnalitates pręſentis uitæ? Nõ. Niſi in reſurrectione communi; & tunc omnes pœnalitates ſolum à iuſtis.

4 Vtrum per baptiſmum conferantur homini gratia & uirtutes ? Sic.

5 Vtrum conuenienter attribuantur baptiſmo pro effectibus iſti actus uirtutum, ſcilicet, incorporatio ad Chriſtum, illuminatio, & fœcundatio ? Sic.

6 Vtrum pueri in baptiſmo conſequantur gratiam, & uirtutes ? Sic.

7 Vtrum effectus baptiſmi ſit apertio ianuæ regni cœleſtis ? Sic.

8 Vtrum baptiſmus habeat in omnibus æqualem effectum ? Sic. Per ſe; in accedẽtibus æquali præparatione ad baptiſmum. De effectu autẽ per accidens, aliter eſt.

9 Vtrũ fictio impediat effectum baptiſmi? Sic.

10 Vtrum fictione recedente, baptiſmus ſuũ effectum conſequatur ? Sic.

## QVAESTIO XI.

De præparatorijs ad baptiſmum. Et primo de præparatorio, quod præceſſit baptiſmum .i. de circunciſione.

1 Vtrum circunciſio fuerit præparatoria, & figuratiua

figuratiua, baptiſmi? Sic.

2 Vtrum circuncifio fuerit conuenienter.i. tempore conuenienti, inſtituta? Sic.

3 Vtrum ritus circunciſionis fuerit conueniens? Sic.

4 Vtrum circuncifio conferret gratiam iuſtificantem? Non. Ex uirtute ſua. Licet in circunciſione gratia iuſtificans conferretur.

## QVAESTIO XII.

De præparatorijs, quæ ſimul concurrunt cum baptiſmo i. de catechiſmo, & exorciſmo.

1 Vtrum catechiſmus debeat præcedere baptiſmum? Sic.

2 Vtrum exorciſmus debeat præcedere baptiſmum? Sic.

3 Vtrum ea, quæ aguntur in exorciſmo, aliquid efficiant? Sic. Differenter tamen ab ipſo baptiſmo.

4 Vtrum ſit officium ſacerdotis catechizare, & exorcizare baptizandum? Sic. Principaliter.

## QVAESTIO XIII.

De ſacramento Confirmationis.

1 Vtrum confirmatio ſit ſacramentum? Sic. Speciale.

2 Vtrum chriſma ſit conueniens materia huius ſacramenti? Sic.

3 Vtrum

3 Vtrum ſit de neceſſitate huius ſacramen ti,quod chriſma fuerit prius per Epiſcopum conſecratum? Sic.

4 Vtrum hæc ſit conueniens forma huius ſacramenti. Conſigno te ſigno crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis, In nomine Patris,& filij,& ſpiritusſancti? Sic.

5 Vtrum ſacramentum confirmationis imprimat characterem? Sic.

6 Vtrum character confirmationis præſuponat characterem baptiſmi? Sic. Ita quod non baptizatus ſi de facto Confirmetur, non recipit characterem confirmationis.

7 Vtrum per ſacramentum confirmationis conferatur gratia gratum faciens? Sic.

8 Vtrum hoc ſacramẽtum ſit omnibus exhibendum? Sic.

9 Vtrum hoc ſacramentum ſit conferendũ homini in fronte? Sic.

10 Vtrum ille,qui confirmatur,debeat teneri ab alio? Sic.

11 Vtrum ſolus epiſcopus hoc ſacramentũ conferre poſſit? Sic

12 Vtrum ritus huius ſacramenti ſit conueniens? Sic.

## QVAESTIO XIIII.
### De ſacramento Euchariſtiæ.

1 Vtrum Euchariſtia ſit ſacramentum? Sic.

2 Vtrum ſacramentũ Euchariſtiæ ſit unũ? Sic. Formaliter: Licet ſit plura materialiter.

3 Vtrum

3 Vtrum Euchariſtia ſit de neceſſitate ſalutis? Sic. Aliquo modo. Licet non ſicut baptiſmus.

4 Vtrum hoc ſacramentum pluribus nominibus conuenienter nominetur? Sic. Videlicet Sacrificium, Communio, Hoſtia, Viaticum, Euchariſtia. Aſſumptio.

5 Vtrum inſtitutio huius ſacramenti fuerit conueniens? Sic.

6 Vtrum agnus paſchalis fuerit præcipua figura huius ſacramenti? Sic.

## QVAESTIO XV.

### De materia huius ſacramenti.

1 Vtrum materia huius ſacramẽti ſit panis & uinum? Sic.

2 Vtrũ requiratur determinata quantitas panis & uini ad materiam huius ſacramenti? Non. Ita quod non poſſit Poteſt enim quantamcunque conſecrare ſacerdos.

3 Vtrum requiratur ad materiam huius ſacramenti, quod ſit panis triticeus? Sic.

4 Vtrum hoc ſacramentum debeat confici ex pane azimo? Sic. Magis, quam ex fermentato.

5 Vtrum uinum niſi ſit propria materia huius ſacramenti? Sic.

6 Vtrum aqua ſit uino permiſcenda? Sic.

7 vtrum permixtio aquę ſit de neceſſitate huius ſacramenti? Non.

8 Vtrum aqua debeat in magna quantitate apponi?

apponi? Non. Sed tam modica, ut conuertatur in uinum.

## QVAESTIO XVI.

### De conuerſione panis & uini in corpus, & ſanguinem, Chriſti.

1 Vtrum in hoc ſacramẽto ſit corpus Chriſti ſecundu m ueritatem? Sic. Secundũ fidem catholicam.

2 Vtrum in hoc ſacramento remaneat ſubſtantia panis & uini poſt conſecrationẽ? Non. Et contrarium eſt hæreticum.

3 Vtrum ſubſtantia panis uel uini, poſt conſecrationem huius ſacramenti annihiletur? Non.

4 Vtrum panis poſſit conuerti in corpus Chriſti? Sic. Subſtantialiter. Idem quoque de conuerſione uini in ſanguinem eius, dicendum eſt.

5 Vtrum in hoc ſacramento remaneant accidentia panis, & uini poſt cõuerſionẽ? Sic. Veraciter, & conuenienter.

6 Vtrum, facta conſecratione, remaneat in hoc ſacramento ſubſtantialis forma panis? Non.

7 Vtrum iſta conuerſio fiat in inſtanti? Sic.

QVAE-

## QVAESTIO XVII.

De modo, quo Chriſtus eſt in hoc ſacramento.

1 Vtrum totus Chriſtus contineatur ſub hoc ſacramento? Sic. Secundum fidem catholicam.

2 Vtrum totus Chriſtus contineatur ſub utraque ſpecie huius ſacramenti? Sic. Aliter tamen, & aliter, ideſt uel ex ui uerborum, vel ex reali cōcomitantia, & hoc certiſſimè tenendum eſt: quod ſcilicet totus Chriſtus ſit veraciter ſub utraque ſpecie modo dicto.

3 Vtrum Chriſtus totus ſit ſub qualibet parte ſpecierum panis & vini? Sic.

4 Vtrum tota quantitas dimenſiua corporis Chriſti ſit in hoc ſacramento? Sic. Secundum modum ſubſtantiæ; & ex ui realis concomitantiæ tantum.

5 Vtrum corpus Chriſti ſit in hoc ſacramento ſicut in loco? Non.

6 Vtrum corpus Chriſti ſit mobiliter in hoc ſacramento? Non Per ſe, loquēdo.

7 Vtrum corpus Chriſti, prout eſt in hoc ſacramento, poſſit videri ab aliquo oculo corporali, ſaltem glorificato? Non. Licet ſolus oculus Chriſti corporalis uideat ſuum corpus ſub ſacramento exiſtens.

8 Vtrum, quando in hoc ſacramento apparet miraculosè caro, uel puer, remaneat

ibi

ibi verè corpus Chriſti? Sic. Maximè, quando talis apparitio accidit ſolum ex parte uidentium, ideſt quando eorum oculi diuinitus immutantur taliter, ac ſi uiderēt exterius carnem, ſanguinem, uel puerum; nulla immutatione facta ex parte ſacramenti.

## QVAESTIO XVIII.

De accidentibus remanentibus in hoc ſacramento.

1 Vtrum accidentia remaneant ſine ſubiecto in hoc ſacramento? Sic, Virtute omnipotentiæ diuinæ.

Vtrum in hoc ſacramento quantitas dimenſiua panis, uel uini, ſit ſubiectum aliorum accidentium? Sic. Virtute omnipotentiæ diuinæ.

3 Vtrum ſpecies, quæ remanent in hoc ſacramento, poſſint immutare aliquid extrinſecum? Sic. Virtute omnipotentiæ diuinæ. Vide 2.2.q.1.ar.8. ad ſextum. quod & ad ſupradicta, & ad infradicenda, de hoc ſacramento conferet. Quid enim non poſſit omnipotentia talis?

4 Vtrum ſpecies ſacramentales poſſint corrumpi? Sic. Et per ſe, & per accidens. Quandoque ſub eis remanente corpore, & ſanguine Chriſti; quandoque non: attento, ſcilicet modo corruptionis.

5 Vtrum ex ſpeciebus ſacramentalibus poſſit aliquid generari? Sic. Quicquid ex

P materia

materia panis, & uini, ſi adeſſet, poſſet generari.

6 Vtrum ſpecies ſacramentales poſſint nutrire? Sic.

7 Vtrum ſpecies ſacramentales frangantur in hoc ſacramento? Sic. Non tamen corpus Chriſti.

8 Vtrum aliquis liquor poſſit uino conſecrato commiſceri? Sic. Ita quod quandoque remaneat, quandoque autem non, ſub uino ipſo ſanguis Chriſti: attento, ſcilicet modo commixtionis liquoris.

## QVAESTIO XIX.

De forma ſacramenti Euchariſtiæ.

1 Vtrum hæc ſit forma huius ſacramenti hoc eſt corpus meum; & hic eſt calix ſanguinis mei? Sic.

2 Vtrum hæc ſit conueniens forma conſecrationis panis, hoc eſt corpus meum? Sic. Immo conuenientiſſima.

3 Vtrum hæc ſit conueniens forma conſecrationis uini, Hic eſt calix ſanguinis mei, noui & æterni teſtamenti, myſterium fidei; qui pro nobis, & pro multis, effundetur in remiſſionem peccatorū? Sic. Et omnia hæc uerba ſunt de ſubſtātia formæ.

4 Vtrum prædictis uerbis formarum inſit aliqua uis creata effectiua conſecrationis? Sic. Inſtrumentalis tamen.

5 Vtrum

5 Vtrum prædictæ locutiones ſint ueræ? Sic. Non tamen præſupponendo rem ſignificatam, quamuis ſignificatiuè ſumantur; ſed faciendo eam.

6 Vtrum forma conſecrationis panis conſequatur ſuum effectum, antequam perficiatur forma conſecrationis uini? Sic.

## QVAESTIO XX.

De effectibus ſacramenti Euchariſtiæ.

1 Vtrum per hoc ſacramentum conferatur gratia? Sic.

2 Vtrum effectus huius ſacramenti ſit adeptio glorię? Sic.

3 Vtrum effectus ſacramenti huius ſit remiſſio peccati mortalis? Non Niſi in aliquo caſu. Licet ſecundum ſe habeat uirtutem remittendi ſemper quantum uis grauia peccata.

4 Vtrum per hoc ſacramentum remittantur peccata uenialia? Sic.

5 Vtrum per ſacramẽtum hoc remittatur tota pœna peccati? Non. Sed ſecundũ quantitatem deuotionis ſumentium, uel offerentium. Quamuis ipſum ex uirtute propria ſufficiat ad tollendum omnem pœnam.

6 Vtrum per hoc ſacramentum præſeruetur homo à peccatis futuris? Sic. Non tamen per hoc ab homine auſertur poſſibilitas peccandi.

7 Vtrum hoc ſacramentum proſit alijs,

quam ſumentibus? Sic. Per modum ſacrificij.
8 Vtrum per ueniale peccatum impediatur effectus ſacramenti huius? Sic. In parte: ſi illud ſit actu exercitum.

## QVAESTIO XXI.

### De uſu, ſeu ſumptione, ſacramenti Euchariſtiæ. Et primò in communi.

1 Vtrum debeant diſtingui duo modi manducandi corpus Chriſti, ſcilicet ſacramẽtaliter, & ſpiritualiter? Sic.
2 Vtrum ſolius hominis ſit, hoc ſacramentum ſpiritualiter ſumere? Sic. Ad differentiam Angelorum: qui manducant Chriſtum, prout in propria ſpecie, non ſub ſpecie ſacramenti, conſiſtit.
3 Vtrum ſolus homo iuſtus poſſit, Chriſtũ ſacramentaliter manducare? Nõ. Sed etiam homo in peccato mortali actualiter exiſtens.
4 Vtrum peccator ſumens corpus Chriſti ſacramentaliter, peccet? Sic. Mortaliter; peccato ſacrilegij.
5 Vtrum accedere ad hoc ſacramentum cum conſcientia peccati mortalis ſit grauiſſimum omnium peccatorũ? Sic. Reſpectu peccatorum contra alia ſacramenta.
6 Vtrum ſacerdos debeat denegare corpus Chriſti peccatori petenti? Non. Niſi

ſit peccator manifeſtus. Præmiſſa tamẽ ſua ad illum occultum charitatiua monitione.

7 Vtrum nocturna pollutio aliquem impediat à ſumptione huius ſacramenti? Sic. De neceſſitate quandoque: ſi conſideretur ſecundum cauſam ſuam.

8 Vtrum cibus, uel potus, præaſſumptus impediat ſumptionem huius ſacramenti? Sic. Ratione prohibitionis Eccleſię. Niſi in infirmis exeuntibus.

9 Vtrum non habentes uſum rationis debeant ſuſcipere hoc ſacramentum? Nõ. Niſi prius in lucido interuallo habuiſſent deuotionem ad hoc.

10 Vtrum liceat quotidie ſuſcipere hoc ſacramentum? Non. Niſi quis ad huius ſumptionem ſe quotidie paratum inueniat.

11 Vtrum liceat à communione omninò ceſſare? Non.

12 Vtrum liceat ſumere corpus Chriſti ſine ſanguine? Sic. Niſi ſacerdoti conficienti.

## QVAESTIO XXIII.

### De uſu ſacramenti Euchariſtiæ in ſpeciali, quo, ſcilicet Chriſtus uſus eſt in prima inſtitutione.

1 Vtrũ Chriſtus ſumpſerit ſuum corpus, & ſanguinẽ? Sic. Antequam daret diſcipulis.

2 Vtrum Chriſtus dederit Iudæ corpus ſuum ? Sic.

3 Vtrum Chriſtus ſumpſerit, & diſcipulis dederit corpus ſuum impaſsibile ? Nō. Licet impaſsibili modo.

4 Vtrum ſi hoc ſacramentum fuiſſet tempore mortis Chiſti ſeruatum, uel conſecratum, ibi Chriſtus moreretur ? Sic. Per dolorem innatum, ſed non illatum.

## QVAESTIO XXIII.

De miniſtro ſacramenti Euchariſtiæ.

1 Vtrum conſecratio huius ſacramenti ſit propria ſacerdotis ? Sic.

2 Vtrum plures ſacerdotes poſſint ſimul conſecrare unam, & eandem hoſtiam ? Sic. Referendo intentionem ad idem inſtans conſecrationis: & ſeruando ritū Eccleſiæ.

3 Vtrum diſpenſatio huius ſacramenti pertineat ſolum ad ſacerdotem ? Sic.

4 Vtrum ſacerdos conſecrans teneatur ſumere hoc ſacramentum ? Sic. Et integrè, ſcilicet ſub utraquè ſpecie.

5 Vtrum malus ſacerdos Euchariſtiam cōſecrare poſſit ? Sic. Licet conſecrando peccet mortaliter.

6 Vtrum miſſa mali ſacerdotis minus ualeat, quam boni ? Non. Niſi quantum ad orationes; etiam mentales.

7 Vtrum hæretici, ſchiſmatici, & excommunicati poſſint cōſecrare ? Sic. Licet, hoc faciendo, peccent mortaliter.

8 Vtrum

8 Vtrum ſacerdos degradatus poſſit hoc ſacramentum conficere ? Sic. Licet peccet mortaliter.

9 Vtrum liceat ab excommunicatis, uel hæreticis, ſeu peccatoribus, communionem recipere; & eorum Miſſam audire ? Non. Differenter tamen, ſecundũ differentiam & hominum talium, & rerum illarum.

10 Vtrum liceat ſacerdoti à conſecratione Euchariſtiæ omninò abſtinere ? Non. Etiam ſi non ſit curatus.

## QVAESTIO XXIIII.

### De ritu ſacramenti Euchariſtię.

1 Vtrum in hoc ſacramento Chriſtus immoletur ? Sic. Incruentè.

2 Vtrum conuenienter determinatum ſit celebrationis tempus ? Sic. Regulariter tum quotidie; tum ab aurora uſque ad nonam.

3 Vtrum hoc ſacramentum debeat celebrari in domo, & uaſis ſacris ? Sic.

4 Vtrum conuenienter ordinentur omnia, quæ circa hoc ſacramentum dicuntur ? Sic. Et ſingula. Secundum quod ab Eccleſia ſunt inſtituta.

5 Vtrum omnia, quæ in celebratione huius ſacramenti aguntur, ſint conuenientia ? Sic. Et ſingula. Secundum quod inſtituta ſunt ab Eccleſia.

6 Vtrum, ſufficienter poſſit occurri defecti-

bus circa celebrationem huius ſacramẽti occurrentibus, ſtatuta Eccleſiæ obſeruando? Sic. Statutis illis ſano modo intellectis.

## QVAESTIO XXV.

### De Pœnitentia, ſecundum quod eſt ſacramentum.

1 Vtrum Pœnitentia ſit ſacramentum? Sic. Quæ in Eccleſia agitur.

2 Vtrum peccata ſint propria materia huius ſacramenti? Sic. Sed ſolum remota.

3 Vtrum hæc ſit forma huius ſacramenti, Ego te abſoluo? Sic. Et conuenientiſſima.

4 Vtrum impoſitio manuum ſacerdotis requiratur ad hoc ſacramentum? Non.

5 Vtrum hoc ſacramentum ſit de neceſſitate ſalutis? Sic. Lapſis in mortale poſt baptiſmum.

6 Vtrum Pœnitentia ſit ſecũda tabula poſt naufragium? Sic. Reſpectu ſtatus integritatis.

7 Vtrum hoc ſacramentum fuerit conuenienter in noua lege inſtitutum? Sic. Secundum quòd eſt ibi inſtitutum.

8 Vtrum Pœnitentia debeat durare uſque ad finem uitæ? Sic. Interior.

9 Vtrum Pœnitentia debeat eſſe continua? Sic. Habitualiter, ſecundum duplicem conſiderationem .i. & quantum ad hoc, quòd non peccet mortaliter, & quantũ

ad hoc,

ad hoc, quòd in animo ſuo habeat hoc, quòd peccata præterita ſibi ſemper diſpliceant.

10 Vtrum ſacramentum Pœnitentiæ ſit iterabile? Sic. Et pluries quidem.

## QVAESTIO XXVI.

### De Pœnitentia, ſecundum quòd eſt uirtus.

1 Vtrum Pœnitentia ſit uirtus? Sic. Secundum quòd eſt triſtitia de peccato, conſiſtens in uoluntate intendente remouere illud.

2 Vtrum Pœnitentia ſit ſpecialis uirtus? Sic.

3 Vtrum Pœnitentia uirtus ſit pars iuſtitiæ? Sic. Secundum quid, acceptæ. i. reſpectu ſuperioris, ſ. Dei: cui offenſo Pœnitentia ſatisfacere curat.

4 Vtrum uoluntas ſit propriè ſubiectum pœnitentiæ? Sic. Non tamen ſecundum quòd pœnitentia eſt paſſio ſenſitiua: ſed ſecundum quòd eſt uirtus.

5 Vtrum principium pœnitentiæ ſit ex timore? Sic. Primum quidem ex ſeruili; proximum autem ex filiali.

6 Vtrum Pœnitentia ſit prima uirtutum? Non. Niſi quantum ad aliquid, ſecundum ordinem temporis, i. quantum ad ſuum actum. Nã actus pœnitentiæ prius occurrit in iuſtificatione peccatoris quã actus aliarum uirtutum moralium.

## QVAESTIO XXVII.

De effectu pœnitentiæ; quo ad peccata mortalia.

1 Vtrum per pœnitentiam omnia peccata remoueantur? Sic. Per ueram: & quæcunque ſint illa.

2 Vtrum ſine penitentia peccatum remitti poſſit? Non. Loquendo de peccato actuali; & de pœnitentia uirtute.

3 Vtrum poſſit per pœnitentiam unum peccatum mortale ſine alio remitti? Non.

4 Vtrum, remiſſa culpa per pœnitentiam, remaneat reatus pœnæ? Sic. Loquendo de pœna temporali: & communiter.

5 Vtrum, remiſſa culpa mortali, tollantur omnes reliquiæ peccati? Non. Plerumque. Debilitantur tamen, & diminuuntur.

6 Vtrum remiſſio culpæ ſit effectus pœnitentiæ? Sic. Vt eſt uirtus; & principalius ut eſt ſacramentum.

## QVAESTIO XXVIII.

De effectu pœnitentiæ; quò ad peccata uenialia.

1 Vtrum peccatum ueniale poſſit remitti ſine pœnitentia? Non. Vt pœnitentia

eſt uirtus.i.diſplicentia de peccato: & ut eſt diſplicentia uirtualis.

2 Vtrum ad remiſſionem peccatorum uenialium requiratur gratiæ infuſio? Non. Sed aliquis nouus motus gratiæ.

3 Vtrum uenialia peccata remittantur per aſperſionem aquæ benedictę, & epiſcopalem benedictionem, & alia huiuſmodi? Sic. Si tunc adſit motus liberi arbitrij in Deum, & in peccatum: illum reuerendo, iſtud deteſtando.

4 Vtrum ueniale peccatum poſſit remitti ſine mortali? Non.

## QVAESTIO XXIX.

De reditu peccatorum per pœnitentiam dimiſſorum.

1 Vtrum peccata dimiſſa redeant per ſequens peccatum? Non. Niſi ſecundum quid: & ratione ingratitudinis.

2 Vtrum peccata dimiſſa redeant per ingratitudinem: quæ ſpecialiter eſt ſecundum quatuor genera peccatorum, ſcilicet odium fraternum, apoſtaſiam à fide, contemptum confeſſionis, & dolorem de pœnitentia habita? Sic.

3 Vtrum per ingratitudinem peccati ſequentis conſurgat ſemper tantus reatus, quantus fuerat peccatorum prius dimiſſorum? Non. Niſi loquamur de quantitate proportionali.

4 Vtrũ ingratitudo, ratione cuius ſequens

peccatum facit redire peccata prius dimiſſa, ſit ſemper ſpeciale peccatum? Non.

## QVAESTIO XXX.

De recuperatione uirtutum per pœnitentiam.

1 Vtrum per pœnitentiam uirtutes reſtituantur? Sic. Et omnes.

2 Vtrum per pœnitentiam reſurgat homo in æquali uirtute? Sic. Quandoque tamen in minori, uel maiori.

3 Vtrum per pœnitentiam reſtituatur homo in priſtinam dignitatem? Sic. Niſi ſit dignitas innocentiæ: uel contra Eccleſiæ ſtatuta.

4 Vtrum opera uirtutum facta in charitate poſſint mortificari? Sic. Per peccatum mortale.

5 Vtrum opera mortificata per pęnitentiã reuiuiſcant? Sic.

6 Vtrum per pœnitentiam ſubſequentem poſſint etiam opera mortua uiuificari? Non.

## QVAESTIO XXXI.

De partibus pœnitentię. Et primo in generali.

1 Vtrum pœnitentię debeãt partes aſſignari? Sic. Vt pœnitentia eſt ſacramentũ.

2 Vtrum conuenienter aſſignentur partes pęnitentię contritio, confeſſio, & ſatisfactio? Sic.
3 Vtrum prædicta tria ſint partes integrales pęnitentiæ? Sic.
4 Vtrum Pœnitentia conuenienter diuidatur in pęnitentiam ante baptiſmum, pęnitentiam mortalium, & pęnitentiam uenialium? Sic. Vt Pœnitentia eſt uirtus.

## QVAESTIO XXXII. Aliàs 1.

De partibus pęnitentiæ, in ſpeciali. Et primo de contritione.

1 Vtrum contritio ſit dolor pro peccatis aſſumptus cum propoſito confitendi, & ſatisfaciendi? Sic. Quantum ad ſubſtantiam actus contritionis.
2 Vtrum contritio ſit actus uirtutis? Sic. Sumpta ſecundum id ad quod.
3 Vtrum attritio poſſit fieri cõtritio? Non. Vt utraque dicit actum.

## QVAESTIO XXXIII. al. 2.

De obiecto contritionis.

1 Vtrum homo debeat conteri de pœnis, & non ſolum de culpa? Non poteſt conteri, ſed dolere.
2 Vtrum contritio eſſe debeat de originali?

li? Non. Propriè. Sed diſplicentia uel dolor.

3 Vtrum de omni actuali peccato debeamus conteri? Sic.

4 Vtrum de peccatis futuris quis debeat cōteri? Non. Sed cauere.

5 Vtrum homo debeat conteri de peccato alieno? Non. Vt eſt alienum.

6 Vtrum de ſingulis mortalibus requiratur contritio? Sic. Quantum ad principium contritionis.

## QVAESTIO XXXIIII. al. 3.

### De quantitate contritionis.

1 Vtrum contritio ſit maior dolor qui eſſe poſſit in natura? Sic. Vt eſt in uoluntate.

2 Vtrum poſſit eſſe nimis magnus contritionis dolor? Non. Vt eſt in ratione.

3 Vtrum debeat eſſe maior dolor de uno peccato, quàm de alio? Sic. Saltem habitualiter.

## QVAESTIO XXXV. al. 4.

### De tempore contritionis.

1 Vtrum tota hæc uita ſit contritionis tempus? Sic.

2 Vtrum expediat continuè de peccato dolere? Sic. Seruata prudentia.

3 Vtrum etiam poſt hanc uitam animæ de

peccatis

peccatis conterantur? Sic. Animę in purgatorio.

## QVAESTIO XXXVI. al.5.

### De effectu contritionis.

1 Vtrum remiſſio peccati ſit contritionis effectus? Sic.
2 Vtrum contritio poſſit totaliter tollere reatum pœnę? Sic. Si ſit, ad tantam ſufficienciam, intenſa.
3 Vtrum parua contritio ſit ſufficiens ad deletionem magnorum peccatorum? Sic. Dummodò ad rationem contritionis ſufficiat.

## QVAESTIO XXXVII. al.6.

### De confeſſione, & eius neceſſitate.

1 Vtrum confeſſio ſit neceſſaria ad ſalutem? Sic. Illius, qui mortali actuali tenetur.
2 Vtrum confeſſio ſit de iure naturali? Nõ. Sed de diuino.
3 Vtrum omnes ad confeſſionem teneantur? Sic. Duplici iure.
4 Vtrum aliquis poſſit confiteri peccatum quod non habet? Non.
5 Vtrum ſtatim teneantur confiteri? Non. Niſi, quando communionem ſumere uoluerint.
6 Vtrum poſſit cũ aliquo diſpenſari, quod

non

non confiteatur? Non. Niſi pro quanto obligat ex iure poſitiuo, tantum.

## QVAESTIO XXXVIII. al. 7.

### De confeſſionis quidditate.

1 Vtrum Auguſtinus conuenienter definiat confeſſionem? Sic.
2 Vtrum confeſſio ſit actus uirtutis? Sic. Poteſt tamen male fieri.
3 Vtrum confeſſio ſit actus pœnitentiæ uirtutis? Sic. Elicitiue.

## QVAESTIO XXXIX. al. 8.

### De miniſtro confeſſionis.

1 Vtrum ſit neceſſarium confiteri ſacerdoti? Sic. Vt miniſtro Chriſti.
2 Vtrum in aliquo caſu liceat alii quam ſacerdoti confiteri? Sic. Ita tamen, ut abſolutionem non det.
3 Vtrum extra caſum neceſſitatis poſſit aliquis non ſacerdos confeſſionem uenialium audire? Sic. Non tamen abſoluere.
4 Vtrum ſit neceſſarium quòd homo confiteatur proprio ſacerdoti? Sic.
5 Vtrum aliquis poſſit alteri, quàm proprio ſacerdoti confiteri, ex priuilegio uel mandato ſuperioris? Sic.
6 Vtrum pœnitens poſſit in fine uitæ à quolibet ſacerdote abſolui? Sic. Quando

do articulus neceſſitatis imminet.

7 Vtrum pœna taxetur ſecundum quantitatem culpę? Sic. Maxime in purgatorio.

## QVAESTIO XL. al. 9.

### De qualitate confeſſionis.

1 Vtrum confeſſio poſſit eſſe informis? Sic. Vt eſt pars ſacramenti, non ut eſt actus uirtutis.

2 Vtrum oporteat confeſſionem eſſe integram? Sic.

3 Vtrum quis poſſit per alium uel per ſcriptum confiteri? Non. Niſi in aliquo determinato caſu.

4 Vtrum conditiones aſſignatæ requirãtur ad confeſſionem? Sic. Aliæ de neceſſitate, aliæ de bene eſſe.

## QVAESTIO XLI. al. 10.

### De effectu confeſſionis.

1 Vtrum confeſſio liberet a morte peccati? Sic. Ex ui abſolutionis coniunctæ.

2 Vtrum confeſſio liberet aliquo modo a pœna? Sic. Dupliciter.

3 Vtrum confeſſio aperiat Paradiſum? Sic.

4 Vtrum confeſſio ſpem tribuat ſalutis? Sic.

5 Vtrum confeſſio generalis ſufficiat ad delenda mortalia oblita? Sic. Loquendo

de

de oblitis in caſu, quo obliuio ſufficienter excuſat.

## QVAESTIO XLII. al. 11.

### De ſigillo confeſſionis.

1 Vtrum in quolibet caſu ſacerdos teneatur celare peccata, quæ ſub ſigillo confeſſionis nouit? Sic. De neceſſitate ſacramenti.

2 Vtrum ſigillum confeſſionis ſe extendat ad alia quàm ad ea quæ ſunt de confeſſione? Sic. Indirectè; dicta tamen in confeſſione.

3 Vtrum ſolus ſacerdos habeat ſigillum cõfeſſionis? Sic. Propriè: quidam alij participatiuè.

4 Vtrum de licentia confitentis poſſit ſacerdos dicere quæ habet in confeſſione? Sic. Cum debita prudentia.

5 Vtrum ille qui ſcit aliquid per confeſſionem, & per alium modum etiam poſſit reuelare illud? Sic. Pro quanto ſcit illud, ut homo; & cum debita prudentia.

## QVAESTIO XLIII. al. 12.

### De ſatisfactione, & eius quidditate.

1 Vtrum ſatisfactio ſit uirtus, uel actus uirtutis? Sic. Materialiter ſumpta, & formaliter.

2 Vtrum

2 Vtrum ſatisfactio ſit actus iuſtitiæ? Sic. Vindicatiuæ.

3 Vtrum definitio ſatisfactionis in litera conuenienter ponatur? Sic. Secundum quod ſatisfactio præſeruat a culpa futura.

## QVAESTIO XLIIII. al. 13.

### De ſatisfactionis poſſibilitate.

1 Vtrum homo poſſit Deo ſatisfacere? Sic. Sumendo ly ſatis, ut dicit æqualitatem proportionis.

2 Vtrum unus pro alio poſsit pœnam ſatiſfactoriam explere? Sic. Quantum ad ſolutionem debiti: dummodo ſit in charitate.

## QVAESTIO XLV. al. 14.

### De qualitate ſatisfactionis.

1 Vtrum homo poſſit de uno peccato ſatisfacere ſine alio? Non. Alio in uoluntate retento.

2 Vtrum quis extra charitatem exiſtens poſsit ſatisfacere de peccatis ante contritis? Non.

3 Vtrum ualere poſsit ſatisfactio præcedens, poſtquam charitatem habuerit? Non.

4 Vtrum bona facta extra charitatem ſint in aliquo meritoria? Non. De condigno: ſed

ſed de congruo.

5 Vtrum opera prædicta ualeant ad mitigationem pœnarum infernalium? Non. Ad mitigationem aliquam poſitiuam; ſed quodammodo negatiuam.

## QVAESTIO XLVI. al. 15.

De his per quæ fit ſatisfactio.

1 Vtrum oporteat fieri ſatisfactionem per opera pęnalia? Sic. Et quantum ad offenſam præteritam, & quantum ad culpam futuram.

2 Vtrum flagella preſentis uitæ ſint ſatisfactoria? Sic: Si patienter ad purgationem peccatorum acceptentur.

3 Vtrum conuenienter enumerētur opera ſatisfactoria? Sic.; Videlicet eleemoſina, oratio, & ieiunium.

## QVAESTIO XLVII. al. 16.

De ſuſcipientibus hoc ſacramentum.

1 Vtrum pœnitentia poſsit eſſe in innocentibus? Non; Niſi ſecundum habitum.

2 Vtrum ſancti homines qui ſunt in gloria habeant pœnitentiam? Sic: Secundum habitum; non ſecundum eundem actum, qui erat in uia.

3 Vtrum Angelus ſit ſuſceptiuus pœnitentiæ? Non; Niſi malus; ſed inutilis & inutiliter.

## QVAESTIO XLVIII. al. 17.

### De poteſtate clauium.

1 Vtrum claues in eccleſia eſſe debeant? Sic. Claues miniſterij.

2. Vtrum clauis ſit poteſtas ligandi, atque ſoluendi? Sic.

3 Vtrum ſint duæ claues, uel una tantum? Sunt duæ. Diſtinctę ſecundum rationem.

## QVAESTIO XLIX. aliàs 18.

### De effectu clauium.

1 Vtrum poteſtas clauium ſe extendat ad remiſſionem culpæ? Sic. Inſtrumentaliter, etiam in uoto.

2 Vtrum ſacerdos poſſit remittere peccatum quo ad pœnam? Sic. Quò ad temporalem, ex vi clauium.

3 Vtrum ſacerdos per poteſtatem clauium poſſit ligare? Sic. Ad pœnam determinatam.

4 Vtrum ſacerdos ſecundum proprium arbitrium poſſit ligare, & ſoluere? Non. Niſi vt ſtat ſub diuino inſtinctu, tanquam Dei inſtrumentum.

QVAE-

## QVAESTIO L. al. 19.

### De miniſtris clauium.

1 Vtrum ſacerdos legalis claues habuerit? Non. Niſi in figura.
2 Vtrum Chriſtus clauem habuerit? Sic. Altiori modo, quàm miniſter ſuus.
3 Vtrum ſoli ſacerdotes habeant claues? Sic. Ordinis, non iuriſdictionis.
4 Vtrum etiam ſancti homines non ſacerdotes claues habeant? Non. Ordinis: quantumcunque habeant de gratia.
5 Vtrum mali ſacerdotes vſum clauium habeant? Sic.
6 Vtrum hæretici, ſchiſmatici, & excommunicati vſum clauium habeant? Non. Ex defectu materiæ: non poteſtatis, quantum ad eſſentiam.

## QVAESTIO LI. al. 20.

### De his in quos vſus clauium exerceri poteſt.

1 Vtrum ſacerdos poſſit uti claue, quam habet in quemlibet hominem? Non. Niſi in ſibi ſubditos dempto neceſſitatis articulo.
2 Vtrum ſacerdos poſſit ſemper ſuũ ſubditum abſoluere? Sic. De quibus habet, iuriſdictionem.
3 Vtrũ aliquis vti poſſit clauibus in ſuum ſuperio

ſuperiorem? Non. Niſi ex auctoritate ſuperioris.

## QVAESTIO LII. al. 21.

### De excommunicatione.

1 Vtrum competens ſit hæc definitio excommunicationis? Eſt.
2 Vtrum eccleſia debeat aliquem excommunicare? Sic.
3 Vtrum aliquis pro temporali damno debeat excommunicari? Poteſt. Sed non debet, niſi quibuſdam adiunctis.
4 Vtrum excommunicatio iniuſte lata habeat aliquem effectum? Habet. Dummodo non ſit nulla.

## QVAESTIO LIII. al. 22.

### De his qui poſſunt excommunicare.

1 Vtrum quilibet Sacerdos poſſit excommunicare? Non. Niſi habeat iuriſdictionem in foro exteriori.
2 Vtrum non Sacerdotes excommunicare poſſint? Sic. Si habeant iuriſdic. in foro contentioſo.
3 Vtrum excommunicatus vel ſuſpenſus poſſit alium excommunicare? Non. Si iſte ſit ſuſpenſus a iuriſdictione.
4 Vtrum aliquis poſſit ſeipſum vel æqualem, vel ſuperiorem excommunicare? Nullus.

5 An in

5 An in aliquam vniuerſitatem ſententia excommunicationis ferri poſſit? Non. Quamuis in ſingulos de vniuerſitate.

6 Vtrum ille qui ſemel eſt excommunicatus excommunicari poſſit vlterius? Sic. Ex eodem facto, vel alio.

## QVAESTIO LIIII. al. 23.

### De participatione cum excommunicatis.

1 Vtrum excommunicato liceat communicare in pure corporalibus? Non. Excommunicato maiori, niſi in quibuſdã caſibus.

2 Vtrum participans excommunicato ſit excommunicatus? Sic. Quandoque maiori, quandoque tantum minori.

3 Vtrum participare cum excommunicato in caſibus non conceſſis ſemper ſit peccatum mortale? Non ſemper. Probabilius loquendo: ſed tantum in tribus caſibus.

## QVAESTIO LV. al. 24.

### De abſolutione ab excommunicatione.

1 Vtrum quilibet Sacerdos poſſit ſubditũ ſuum ab excommunicatione abſoluere? Non. Niſi à minori.

2 Vtrum aliquis poſſit abſolui inuitus ab excommunicatione? Sic.

3 Vtrum quis poſſit abſolui ab vna excommunicatione niſi abſoluatur ab omnibus? Sic.

## QVAESTIO LVI. al. 25.

### De indulgentia ſecundum ſe.

1 Vtrum per indulgentiam poſſit aliquid remitti de pœna ſatisfactoria? Sic. De iniuncta; & de non iniuncta, tum in foro Dei, tum in foro Eccleſiæ.

2 Vtrum indulgentiæ tantum valeant, quantum pronunciatur? Sic. Simpliciter: ſtante authoritate in dante, charitate in recipiente, pietate in cauſa.

3 Vtrum pro temporali ſubſidio fieri debeat indulgentia? Sic. Vt temporale ordinatur ad ſpirituale.

## QVAESTIO LVII. al. 26.

### De his qui poſſunt indulgentias facere.

1 Vtrum Sacerdos parochialis poſſit indulgentias facere? Non. Vt ſacerdos parochialis.

2 Vtrum Diaconus poſſit indulgentias facere? Sic. Si habeat iuriſdictionem requiſitam ad hoc.

3 Vtrum Epiſcopus poſſit indulgentias facere? Sic. Romanus plenè, alij ſecundum quòd eſt eis taxatum.

4 Vtrum ille qui eſt in peccato, poſſit indulgentias facere? Sic.

## QVAESTIO LVIII. al. 27.

De his quibus valent indulgentiæ.

1 Vtrum indulgentiæ valeant exiſtentibus in peccato mortali? Non. Niſi communicatio bonorum fiat per alium modũ.
2 Vtrum indulgentiæ ualeant Religioſis? Sic.
3 Vtrum ei, qui non facit id, pro quo indulgentia datur, poſſit quandoque indulgentia dari? Non.
4 Vtrum indulgentia valeat ei, qui facit eam? Sic. Vtendo ea, quam pro alijs facit.

## QVAESTIO LIX. al. 28.

De ſolenni ritu pœnitentiæ.

1 Vtrum aliqua pœnitentia debeat publicari uel ſolennizari? Sic.
2 Vtrum ſolennis pœnitẽtia iterari poſſit? Non.
3 Vtrum pœnitentia ſolennis ſit imponenda mulieribus &c? Sic. Et viris, non tamen clericis; & tantum ad Epiſcopo.

## QVAESTIO LX. al. 29.

De ſacramento extremæ Vnctionis.

1 Vtrũ extrema vnctio ſit ſacramẽtũ? Sic.

Vtrum

2 Vtrum extrema vnctio ſit vnum ſacramentum? Sic. Vnitate perfectionis.
3 Vtrum hoc ſacramentum fuerit à Chriſto inſtitutum? Sic. Per ſeipſum.
4 Vtrum oleum oliuæ ſit conueniens materia huius ſacramenti? Sic.
5 Vtrum oporteat oleum eſſe conſecratum? Sic.
6 Vtrum oporteat materiam huius ſacramenti eſſe conſecratam per Epiſcopũ? Sic.
7 Vtrum hoc ſacramentum habeat aliquã formam? Sic. Determinatam.
8 Vtrum forma huius ſacramenti debeat proferri per orationem indicatiuam & non deprecatiuam? Per deprecatiuam.
9 Vtrum oratio prædicta ſit competens forma huius ſacramenti? Sic.

## QVAESTIO LXI. al. 30.

### De effectu huius ſacramenti.

1 Vtrum extrema vnctio valeat ad remiſſionem omnium peccatorum? Sic. Ex conſequenti: principaliter tamen ad reliquias eorum.
2 Vtrum ſanitas corporalis ſit effectus huius ſacramenti? Sic. Quando expedit.
3 Vtrum hoc ſacramentum imprimat characterem? Non.

## QVAESTIO LXII. al. 31.

### De miniſtro huius ſacramenti.

1 Vtrum laicus poſſit hoc ſacramentum conferre? Non.
2 Vtrum Diaconi poſſint hoc ſacramentũ conferre? Non.
3 Vtrum ſolus Epiſcopus poſſit hoc ſacramentum conferre? Non. Sed & ſimplex ſacerdos.

## QVAESTIO LXIII. al. 32.

### Quibus hoc ſacramentum conferri debet, & in qua parte.

1 Vtrum hoc ſacramentum ſanis conferri poſſit? Non.
2 Vtrum hoc ſacramentum debeat dari in qualibet infirmitate? Non. Niſi ex infirmitate ſint in ſtatu exeuntium.
3 Vtrum hoc ſacramentum dari debeat furioſis? Non. Niſi in ſtatu lucidi interualli.
4 Vtrum hoc ſacramentum dari debeat pueris? Non.
5 Vtrum in hoc ſacramento totum corpus debeat vngi? Non.
6 Vtrum conuenienter determinentur iſtę partes vngendæ? Sic. Organa quinque ſenſuum, pedes, renes.
7 Vtrum mutilati debeant inungi illis unctioni-

unctionibus? Sic. Quantò propinquiùs fieri poteſt ad partes illas.

## QVAESTIO LXIIII. al. 33.

### De iteratione huius ſacramenti.

1 Vtrum hoc ſacramentum debeat iterari? Poteſt.

2 Vtrum in eadem infirmitate debeat iterari? Non. Niſi ſit de diuturnis.

## QVAESTIO LXV. al. 34.

### De ſacramento ordinis quò ad eius eſſentiam, & eius partes.

1 Vtrum ordo in eccleſia eſſe debeat? Sic. Et ibi poſitus à Deo.

2 Vtrum conuenienter ordo definiatur? Sic. A magiſtro: ſecundum quòd eſt eccleſiæ ſacramentum.

3 Vtrum ordo ſit ſacramentum? Sic. Indubitanter.

4 Vtrum forma huius ſacramenti conuenienter exprimatur? Sic.

5 Vtrum hoc ſacramentum habeat materiam? Sic. Magis determinandam, quã ad cauſandam, poteſtatem.

## QVAESTIO LXVI. al. 35.

### De effectu huius ſacramenti.

1 Vtrum ſacramento ordinis conferatur

gratia gratum faciens? Sic.
2 Vtrum in ſacramento ordinis character imprimatur quantum ad omnes ordines? Sic.
3 Vtrum character ordinis præſupponat characterem baptiſmalem? Sic. De neceſſitate etiam ſacramenti.
4 Vtrum character ordinis præſupponat characterem Confirmationis? Sic. De congruitate.
5 Vtrum character vnius ordinis de neceſſitate præſupponat characterem alterius ordinis de neceſſitate præcepti, tãtum.

## QVAESTIO LXVII. al. 36.

### De qualitate ſuſcipientium.

1 Vtrum in ſuſcipientibus ordinem requiratur bonitas uitæ? Sic. De neceſſitate præcepti, tantum.
2 Vtrum requiratur ſcientia totius ſacræ ſcripturæ? Non. Niſi ſecundum quòd requiritur ad officium eius.
3 Vtrum pro merito vitæ aliquis gradus ordinis conſequatur? Non.
4 Vtrum promouens ad ordines indignos peccet? Sic. Et mortaliter.
5 Vtrum quis in peccato exiſtens poſſit ſine peccato ordine ſuſcepto vti? Non. Sine mortali.

## QVAESTIO LXVIII. al. 37.

### De diſtinctione ordinum.

1 Vtrum debeant plures ordines diſtingui? Sic. Propter tria.
2 Vtrū ſint ſeptem ordines? Sic. Et vnus eſt dignior alio ſecundum relationem ad Euchariſtiam.
3 Vtrum ordines debeant diſtingui per ſacros & non ſacros? Sic. Vt ly ſacer cadit ſuper materiam tractatam.
4 Vtrum actus ordinum conuenienter aſſignentur? Sic. Tum principales, tum minus principales.
5 Vtrum ſacerdoti character imprimatur in ipſa calicis porrectione? Sic. Calicis ſcilicet cum vino, & patena ſuperpoſita cum pane, ſub forma determinata verborum.

## QVAESTIO LXIX. al. 38.

### De conferentibus hoc ſacramentum.

1 Vtrum tantum epiſcopus ordinis ſacramentum conferat? Sic. Ex officio ſuo.
2 Vtrum hæretici, & ab eccleſia præciſi poſſint ordines conferre? Sic. Quantum ad characterem: ſed peccant, & gratiam non dant.

## QVAESTIO LXX. al. 39.

### De impedimentis huius ſacramenti.

1 Vtrum ſexus fœmineus ordinis ſuſceptionem impediat? Sic. Etiam quòd exhiberentur ei omnia, quæ in ordinibus fiunt.

2 Vtrum pueri carentes vſu rationis ordines poſſint ſuſcipere? Sic. Quò ad minores licitè, in caſu; quò ad maiores, nō ſine peccato.

3 Vtrum ſeruitus impediat aliquem à ſuſceptione ordinis? Sic. Characterem tamen ſuſcipit, ſi ordinatur.

4 Vtrum propter homicidium aliquis debeat ab ordinibus prohiberi? Sic. Tamen characterem recipit, ſi ordinatur.

5 Vtrum illegitimè nati debeant ab ordinibus ſuſcipiendis impediri? Sic. De neceſſitate præcepti, non ſacramenti.

6 Vtrum propter defectum membrorum debeat aliquis impediri? Sic. Si ſit notabilis, uel periculum in executione facere potens.

## QVAESTIO LXXI. al. 40.

### De his quæ annexa ſunt ſacramento ordinis.

1 Vtrum ordinati debeant tonſuram deferre? Sic. Per modum coronæ, & raſurā.

2 Vtrum

2 Vtrum corona ſit ordo? Non. Sed præābulum ad ordinem.

3 Vtrum per receptionem coronæ renunцietur temporalibus bonis? Non. Nec etiam patrimonio.

4 Vtrum ſupra Sacerdotalem ordinem debeat eſſe poteſtas Epiſcopalis? Sic. Quo ad actum ſecundarium ſolùm ſacerdotis.

5 Vtrum Epiſcopatus ſit ordo? Nō. Niſi, ut officium quoddam reſpectu quarumcunq; rerum ſacrarum.

6 Vtrum ſuper Epiſcopos aliquis eſſe poſſit ſuperior in Eccleſia? Poteſt. Et oportet.

7 Vtrum veſtes miniſtrorum cōuenienter ſint inſtitutæ? Sic.

## QVAESTIO LXXII. al. 41.

De ſacramento matrimonij, quod eſt in officium naturæ.

1 Vtrum matrimonium ſit de iure naturali? Sic. Secundum quod ius naturale eſt, ad quod natura inclinat.

2 Vtrum matrimonium cadat ſub præcepto? Non. Niſi reſpectu multitudinis: etiam ſecundum philoſophos.

3 Vtrum actus matrimonij ſit licitus? Sic.

4 Vtrum actus matrimonij ſit meritorius? Sic. In habente gratiam.

## QVAESTIO LXXIII. al. 42.

De matrimonio inquantùm eſt ſacramentum.

1 Vtrum matrimonium ſit ſacramentum? Sic.

2 Vtrum matrimonium debuerit inſtitui ante peccatum? Sic. Et poſt; ratione diuerſorum.

3 Vtrum matrimonium cōferat gratiam? Sic. Si ſit contractum in fide Chriſti.

4 Vtrum carnalis commixtio ſit de integritate matrimonij? Non. Niſi de ſecunda.

## QVAESTIO LXXIIII. aliàs 43.

De matrimonio quantum ad ſponſalia.

1 Vtrum ſpōſalia ſint futurarum nuptiarū promiſſio? Sic.

2 Vtrum tempus ſeptennij ſit legitimè aſſignatum ſponſalibus cōtrahendis? Sic.

3 Vtrum ſponſalia dirimi poſſint altero ad religionem intrante? Sic. Et in alijs 7. caſibus, ſed diuerſimodè.

## QVAESTIO LXXV. aliàs 44.

De matrimonij definitione.

1 Vtrum matrimonium ſit in genere coniunctionis? Sic.

2 Vtrum

2 Vtrum matrimonium congruè nominetur? Sic. Et coniugium,& nuptiæ.
3 Vtrum matrimonium conuenienter definiatur? Sic. Tripliciter.

## QVAESTIO LXXVI. aliàs 45.

### De conſenſu matrimonij.

1 Vtrum conſenſus ſit cauſa efficiens matrimonij? Sic.
2 Vtrum oporteat cõſenſum per uerba de præſenti exprimi? Sic. Vel per æquiualentia.
3 Vtrum conſenſus expreſſus per verba de futuro faciat matrimonium? Non. Sed ſponſalia.
4 Vtrum conſenſus expreſſio per uerba, ſi deſit interior conſenſus faciat matrimonium? Non.
5 Vtrum conſenſus in occulto per uerba de præſenti faciat matrimonium? Nõ. Quando ſunt illegitimatę perſonę (ut eſt hodie.)

## QVAESTIO LXXVIII. al. 46.

### De conſenſu cui aduenit iuramentum uel copula carnalis.

1 Vtrum iuramentum adiunctum conſenſui per verba de futuro expreſſo faciat matrimonium? Non.
2 Vtrum carnalis copula poſt verba de fu-

turo conſenſum exprimentia faciat ma trimonium ? Non. Secundum rei ueritatem: neque etiam ſecundum præſumptionem iuris ( loquendo hodie.)

## QVAESTIO LXXIX. al. 47

### De conſenſu coacto.

1 Vtrum aliquis conſenſus poſſit eſſe coactus ? Non. Niſi coactione conditionata.

2 Vtrum aliqua coactio cadat in conſtanté virum ? Sic. Ad vitandum maius malum ſolum.

3 Vtrum conſenſus coactus tollat matrimonium ? Sic. Si ſit coactus coactione cadente in conſtantem virum.

4 Vtrum conſenſus coactus ex parte cogentis faciat matrimonium ? Non.

5 Vtrum per conſenſum conditionatum fiat matrimonium ? Sic. Niſi conditio ſit contraria matrimonio, aut de futuro contingens.

6 Vtrũ aliquis præcepto patris poſſit compelli ad matrimonium contrahendum? Non. Niſi pro quanto alia cauſa connexa ſuaderet.

## QVAESTIO LXXX. al. 48.

### De obiecto conſenſus.

1 Vtrum cõſenſus qui facit matrimonium ſit

ſit conſenſus in carnalē copulam? Nō. Niſi implicitè.

2 Vtrum matrimonium poſſit eſſe ex conſenſu alicuius in aliquā propter cauſam inhoneſtam? Sic. Si cauſa ſit per accidens reſpectu matrimonij, non per ſe.

## QVAESTIO LXXXI. al. 49.
## De bonis matrimonij.

1 Vtrum haberi debeant aliqua bona ad excuſandum matrimonium? Sic.

2 Vtrum bona matrimonij ſufficienter aſſignentur? Sic.

3 Vtrum ſacramentum ſit principalius inter bona matrimonij? Sic. Si exponatur ly principalius, i. dignius, non ſemper, ſi exponatur. i. eſſentialius.

4 Vtrum actus matrimonij excuſetur per bona prædicta? Sic. Ex parte actus.

5 Vtrum actus matrimonialis excuſari poſſit ſine bonis matrimonij? Non. Saltem à peccato ueniali.

6 Vtrum cognoſcens vxorem nō intendens aliquod bonum matrimonij, ſed ſolam delectationem, mortaliter peccet? Sic. ſi intendatur delectatio extra limites matrimonij.

## QVAESTIO LXXXII. al. 50.
## De impedimentis matrimonij in generali.

1 Vtrum in matrimonio conuenienter impedimenta

pedimenta aſſignentur? Sic. Cùm alia aſſignentur, ut impedientia tãtum, alia ut dirimentia etiam.

## QVAESTIO LXXXIII. al. 51.

### De impedimento erroris.

1 Vtrum error conuenienter ponatur impedimentum matrimonij? Sic. Et de iure naturali.

2 Vtrum omnis error matrimonium impediat? Non. Niſi ſit perſonæ, & ſeruitutis.

## QVAESTIO LXXXIIII. al. 52.

### De impedimento conditionis ſeruitutis.

1 Vtrum conditio ſeruitutis impediat matrimonium? Sic. Si ignoretur.

2 Vtrum ſeruus poſſit contrahere matrimonium ſine conſenſu domini? Sic. Etiam domino nolente & contradicente.

3 Vtrũ ſeruitus matrimonio poſſit ſuperuenire? Sic. Abſque diſſolutione uinculi matrimonij.

4 Vtrum filij debeant ſequi conditionem patris? Non. Niſi in pertinentibus ad dignitatem, ex forma rei.

QVAE-

## QVAESTIO LXXXV. al. 53.

De impedimento uoti & ordinis.

1 Vtrum per obligationem voti ſimplicis matrimonium contractũ dirimi debeat? Non. Licet impediatur contrahẽdum.

2 Vtrum votum ſolenne dirimat matrimonium iam contractum? Sic. Ex natura ſua.

3 Vtrum ordo impediat matrimonium? Sic. Ex conſtitutione Eccleſiæ: licet etiã ex ſui natura impedire debeat.

4 Vtrum ordo ſacer matrimonio poſſit ſuperuenire? Sic.

## QVAESTIO LXXXVI al. 54.

De impedimento conſanguinitatis.

1 Vtrum definitio cõſanguinitatis ſit competens? Sic.

2 Vtrum conuenięter conſanguinitas deſignetur per gradus, vel lineas? Sic. Aliter tamen ſecundum canones, aliter ſecundum leges.

3 Vtrum conſanguinitas de iure naturali impediat matrimonium? Sic. Quantũ ad aliquas: de iure diuino, quantum ad aliquas; de poſitiuo, quantum ad alias.

4 Vtrum conſanguinitatis gradus matrimonium impedientes potuerunt taxari ab eccleſia? Sic. Et diuerſimode, prudenter ſecundum diuerſa tempora.

QVAE-

## QVAESTIO LXXXVI. al. 55.

De impedimento affinitatis.

1 Vtrum ex matrimonio conſanguinei affinitas cauſetur? Sic.

2 Vtrum affinitas maneat poſt mortem viri vel vxoris? Sic. Manentibus illis perſonis, inter quas contracta fuerat.

3 Vtrum illicitus concubitus affinitatem cauſet? Sic. Vt habet de commixtione ſeminum apta nata ad generationem.

4 Vtrum ex ſponſalibus affinitas cauſetur? Non. Sed quid ſimile.

5 Vtrum affinitas ſit cauſa affinitatis? Nõ. Sed parentelæ alterius generis.

6 Vtrum affinitas matrimonium impediat? Sic. Et dirimit.

7 Vtrum affinitas habeat per ſe gradus? Non. Sed mediatè, i. mediante conſanguinitate.

8 Vtrum gradus affinitatis extẽdatur ſicut gradus conſanguinitatis? Sic. Et neceſſariò.

9 Vtrum coniugium contractum inter affines uel conſangiñneos ſemper ſit dirimendum? Sic. Et pertinet ad eccleſiam.

10 Vtrum ad ſeparationem matrimonij cõtracti inter affines & conſanguineos ſit procedendum per viam accuſationis? Sic. Quando falsò æſtimatur legitimũ.

11 Vtrum ad ſeparationem matrimonij cõ-

tracti

tracti inter affines. & cõſanguineos procedi debeat per teſtes? Sic. Salſus quibuſdam ſpecialibus hic inuentis.

## QVAESTIO LXXXVII. al. 56.
### De impedimento cognationis ſpiritualis.

1 Vtrum ſpiritualis cognatio impediat matrimonium? Sic. Eccleſiæ ſtatuto.

2 Vtrum per ſolum baptiſmum ſpiritualis propinquitas contrahatur? Non. Sed etiam per confirmationem (tanquam impediens, & dirimens,) & per catechiſmum (tanquam impediens ſolũ.)

3 Vtrum cognatio ſpiritualis contrahatur inter ſuſcipientem ſacramẽtum baptiſmi, & leuantem de ſacro fonte? Sic. Et idem de confirmatione.

4 Vtrum cognatio ſpiritualis tranſeat à viro in vxorem? Sic. Quando vir actu proprio fit compater, & cognouit vxorem.

5 Vtrum cognatio ſpiritualis tranſeat ad filios carnales patris ſpiritualis? Sic. Et fraternitas ſpiritualis impedit (ſed non hodie.)

## QVAESTIO LXXXVIII. al. 57.
### De cognatione legali quæ eſt per adoptionem.

1 Vtrum adoptio conuenienter definiatur? Sic.

2 Vtrum

2 Vtrum adoptione contrahatur aliquod vinculum impediens matrimonium? Sic. Ex ſtatuto eccleſiæ.

3 Vtrum cognatio legalis contrahatur ſolùm inter adoptātem patrem, & filium adoptatum? Non.

## QVAESTIO LXXXIX. al. 58.

### De impedimento frigiditatis, maleficij, furiæ, & amentiæ.

1 Vtrum frigiditas matrimonium impediat? Sic. Perpetua.

2 Vtrum maleficium poſſit impedire matrimonium? Sic. Perpetuum.

3 Vtrum furia impediat matrimonium? Sic. Pręcedens, in furia contractum.

4 Vtrum inceſtus quo cognoſcit quis ſororem vxoris ſuæ matrimonium dirimat? Sic. Pręcedens: aliàs tollit ius petendi debitum ſolum.

5 Vtrum defectus ætatis impediat matrimonium? Sic. Tollens ſufficientem deliberationem de matrimonio, & potentiam reddendi mutuò debitum.

## QVAESTIO XC. al. 59.

### De diſparitate cultus, quæ matrimonium impediat.

1 Vtrum fidelis poſſit contrahere cum infideli? Non. Si ſint diſparis cultus, & præcedentis contractum.

2 Vtrum

2 Vtrum inter infideles poſſit eſſe matrimonium? Sic. Non tamen ratum.

3 Vtrum coniunx conuerſus ad fidē poſſit commanere cum uxore nolente conuerti? Poteſt. Cum ſpe conuerſionis: ſed non tenetur.

4 Vtrum fidelis conuerſus poſſit vxorem infidelem dimittere uolentem cohabitare ſine contumelia creatoris? Sic. Non tamen tenetur.

5 Vtrum fidelis diſcedens ab vxore infideli poſſit aliam ducere? Non. Niſi infidelis nolit cohabitare ſine contumelia creatoris.

6 Vtrum alia uitia ſoluant matrimonium? Sic. Si fornicatio corporalis ſoluit, quò ad actum tantum: & matrimonium ratum ſuperueniens matrimonio non rato, ſtante altero in infidelitate, ſoluit quo ad uinculum etiam.

## QVAESTIO XCI. al. 60.

### De vxoricidio.

1 Vtrum liceat vxorem interficere inuentum in actu adulterij? Non. Secundum legem conſcientiæ, auctoritate propria.

2 Vtrum vxoricidium impediat matrimonium? Sic. Ex ſtatuto eccleſiæ, quandoque etiam dirimit.

QVAE-

## QVAESTIO XCII. al. 61.

### De impedimento matrimonij quod eſt uotum ſolenne.

1 Vtrum alter cõiugum altero inuito poſt carnalem copulam poſſit religionem intrare? Non.

2 Vtrum alter coniugum poſſit altero inuito ante carnalem copulam religionẽ intrare? Sic.

3 Vtrum mulier poſſit nubere alteri viro ante carnalem copulam viro ſuo religionem intrante? Sic. Et profeſſo.

## QVAESTIO XCIII. al. 62.

### De impedimento quod ſuperuenit matrimonio conſummato, quod eſt fornicatio.

1 Vtrum propter fornicationẽ liceat viro uxorem dimittere? Sic. Niſi in ſeptem caſibus.

2 Vtrũ uir teneatur ex pręcepto uxorem fornicantem dimittere? Sic. Niſi uxor de peccato pœniteat.

3 Vtrum uir proprio iudicio poſsit uxorem fornicantem dimittere? Sic. Quo ad thorum tantum.

4 Vtrum uir & uxor in cauſa diuortij debeant ad paria iudicari? Sic. Non tamen pariter.

5 Vtrum

5 Vtrum poſt diuortium uir alteri nubere poſsit? Non. Neque uxor.
6 Vtrum poſt diuortiũ uir & uox poſsint reconciliari? Sic. Si uxor pęnitens fuerit emendata:

## QVAESTIO XCIIII. al. 63.

### De ſecundis nuptiis.

1 Vtrum ſecundæ nuptię ſint licitæ? Sic. Et deinceps.
2 Vtrum ſecundum matrimonium ſit ſacramentum? Sic. Et deinceps.

## QVAESTIO XCV. al. 64.

### De annexis matrimonio & debiti redditione.

1 Vtrum alter coniugum teneatur alteri ad redditionem debiti? Sic. In ſpectantibus ad generationem, ſalua ſanitate perſonæ.
2 Vtrum uir teneatur reddere debitum uxori non petenti? Non. Niſi interpretatiuè ſaltem petat.
3 Vtrum uir & mulier ſint in actu matrimoniali æquales? Non. Niſi ſecundum ęqualitatem proportionis.
4 Vtrum uir & uxor poſsint emittere uotum contra debitum matrimonij ſine mutuo conſenſu? Non. Niſi quantum eſt de ſuo.

5 Vtrum

5 Vtrum in diebus ſacris impediatur petitio debiti? Sic.

6 Vtrum petens debitum tempore ſacro mortaliter peccet? Non.

7 Vtrum unus coniux teneatur alteri debitum reddere in tempore feſtiuo? Sic. Et quacunque hora: ſalua honeſtate in talibus debita requiſita.

## QVAESTIO XCVI. al 65.

### De bigamia.

1 Vtrum habere plures uxores ſit contra legem naturæ? Sic. Quodammodo.

2 Vtrum aliquando licitum fuerit habere plures uxores? Non. Niſi ex diſpenſatione diuina.

3 Vtrum habere concubinam ſit contra legem naturæ? Sic.

4 Vtrum accedere ad concubinam ſit peccatum mortale? Sic. Indubitanter, etiam ſi lex ſcripta non eſſet.

5 Vtrum aliquando licitum fuerit concubinam habere? Non. Matrimonio non iunctam: nec etiam ex diſpenſatione.

## QVAESTIO XCVII. al. 66.

### De bigamia & irregularitate ex ea contracta.

1 Vtrum bigamiæ irregularitas ſit annexa? Sic.

2 Vtrum

2 Vtrum irregularitas ſit annexa bigamiæ quæ contingit ex hoc quod homo habet duas uxores, unam de iure & alterã de facto? Sic. Quaſi diminute.

3 Vtrum contrahatur irregularitas ex hoc quod aliquis duxit uxorem non uirginem? Sic.

4 Vtrum bigamia ſoluatur per baptiſmũ? Non.

5 Vtrum cum bigamo liceat diſpenſare? Papa poteſt totaliter: ſed epiſcopus alius quantum ad minores tantum; etiã ad plus in caſu (ſecundum quoſdam.)

## QVAESTIO XCVIII. al. 67.

### De libello repudij.

1 Vtrum inſeparabilitas uxoris ſit de lege naturæ? Sic.

2 Vtrum potuerit eſſe licitum per diſpenſationem uxorem dimittere? Non. Quo ad uinculum: niſi per diſpenſationem ſolum Dei.

3 Vtrũ ſub lege Moyſi licitum fuerit uxorem dimittere? Non. Niſi quo ad euaſionem pœnæ (ſecundum communiorem opinionem.)

4 Vtrum licebat uxori repudiatæ alium uirum habere? Non. Secundum communiorem opinionem.

5 Vtrum licebat uiro repudiatam a ſe accipere? Non.

6 Vtrum cauſa repudii ſit odium uxoris?

Sic

Sic. Et alia multa.

7 Vtrum cauſæ repudii debebant in libello ſcribi? Sic. In generali tantum.

## QVAESTIO XCIX. al. 68.

De filiis illegitimè natis.

1 Vtrum filii qui naſcuntur extra uerum matrimonium ſint legitimi? Non.

2 Vtrum filii illegitimi debeant aliquod damnum reportare? Non. Niſi negatiuum.

3 Vtrum filius illegitimus poſſit legitimari? Sic. Aliquo ſex modorum.

## QVAESTIO C. al. 69.

De his quæ ſpectant ad reſurrectionem, & primò de loco animarum poſt mortem.

1 Vtrum aſſignentur receptacula animab. poſt mortem? Sic. Secundum congruentiam dignitatis earum.

2 Vtrum ſtatim poſt mortem animæ ducantur ad cœlum, uel ad infernum? Sic. Niſi a cœlo retardentur per purgatorium.

3 Vtrum animæ exiſtentes in paradiſo, uel in inferno, egredi ualeant? Non. Simpliciter: ſi taliibus locis deputatæ fuerint finaliter, ſeu per ſententiam diffinitiuam.

4 Vtrum

4 Vtrum limbus inferni ſit idem, quod ſinus Abrahæ? Sic. Per accidens; ante Chriſti aduentum, tantum.

5 Vtrum limbus idem ſit quod infernus damnatorum? Non. Niſi forte aliquo modo ſecundum ſitum.

6 Vtrum limbus puerorum ſit idem, quod limbus patrum? Non. Niſi fortè aliquo modo ſecundum ſitum.

7 Vtrum debent tot receptacula diſtingui? Sic. Vt ante Chriſtum fuerint quinq; , poſt ſint quattuor.

## QVAESTIO CI. al. 70.

De qualitate animæ exeuntis a corpore, & pœna ei inflicta ab igne corporeo.

1 Vtrum in anima ſeparata remaneant potentiæ ſenſitiuæ? Non. Niſi ut in radice.

2 Vtrum in anima ſeparata remaneant actus ſenſitiuarum potentiarum? Non. Niſi ut in radice.

3 Vtrum anima ſeparata pati poſſit ab igne corporeo? Sic. Et oportet hoc dicere.

## QVAESTIO CII. al. 71.

De ſuffragiis mortuorum.

1 Vtrum ſuffragia per unum facta aliis pro

deſſe poſſint? Sic. Ad remiſſionem pœnæ, & ad quædam alia.

2 Vtrum mortui poſſint iuuari ex operib. uiuorum? Sic. Ad diminutionem pęnæ, non mutationem in gratiam.

3 Vtrum ſuffragia facta per peccatores mortuis proſint? Sic. Si fiant in perſona alterius charitatem habentis.

4 Vtrum ſuffragia quæ a uiuis pro mortuo fiunt, facientibus proſint? Sic. Vt meritoria, non ut ſatisfactoria.

5 Vtrum ſuffragia proſint exiſtentibus in inferno? Non.

6 Vtrum ſuffragia proſint exiſtentibus in purgatorio? Sic. Abſque dubio.

7 Vtrum ſuffragia ualeant pueris in limbo exiſtentibus? Non.

8 Vtrum ſuffragia proſint ſanctis exiſtentibus in patria? Non.

9 Vtrum orationes Eccleſiæ, ſacrificium altaris, & eleemoſynæ proſint defunctis? Sic. Præcipuè; non tamen ſolum iſta.

10 Vtrum indulgentiæ Eccleſiæ proſint mortuis? Sic. Si hoc ſit in forma indulgentiæ.

11 Vtrum cultus exequiarum defuncto proſint? Sic. Vel per ſe, uel per accidens.

12 Vtrum ſuffragia quæ fiunt pro uno defuncto, magis illi proſint pro quo fiunt, quã aliis? Sic. Quo ad ſatisfactionẽ pro pœna.

13 An ſuffragia facta pro multis tantundẽ valeãt ſingulis, ac ſi ſpecialiter pro uno quoque fierent? Non. Si conſiderentur,

vt ſatisfactiones.

14 Vtrum tantum ualeant ſuffragia communia illis, pro quibus ſpecialia non fiunt, quantum illis pro quibus fiunt ſpecialia & communia ſimul? Non. Si ſpecialiter pro uno facta non proſint indifferenter omnibus.

## QVAESTIO CIII. al. 72.

De oratione reſpectu ſanctorum qui ſunt in patria.

1 Vtrum ſancti orationes noſtras cognoſcant? Sic. Etiam mentales, pertinentes ad eos.

2 Vtrum debeamus ſanctos interpellare ad orandum pro nobis? Sic. Et hoc requirit ordo legis diuinæ.

3 Vtrum orationes ſanctorum ad Deum pro nobis effuſæ ſemper exaudiantur? Sic Quantum eſt ex parte illorum.

## QVAESTIO CIIII. al. 73.

De ſignis quæ iudicium præcedent.

1 Vtrum aliqua ſigna præcedent aduentũ Domini ad iudicium? Sic.

2 Vtrum Sol & Luna obſcurabuntur circa iudicium? Sic. Tempore propinquo ante.

3 Vtrum uirtutes cœlorum Domino ueniente commoueantur? Sic. Tum communiter,

muniter, tum ſpecialiter acceptæ, & triplici commotione.

## QVAESTIO CV. al.74.

### De igne ultimæ conflagrationis.

1 Vtrum mundi purgatio ſit futura? Sic. A duabus corruptionib.

2 Vtrum mundi purgatio ſit futura per ignem? Sic. Conuenientiſſimè.

3 Vtrum ignis, quo mundus purgabitur, ſit eiuſdem ſpeciei cum igne elementari? Sic. Et ſimpliciter hoc fatendum eſt.

4 Vtrum ignis ille purgabit etiam cœlos ſuperiores? Non.

5 Vtrum ignis ille alia elementa conſumet? Non. Quantum ad ſubſtantiam.

6 Vtrum omnia elementa per illum ignẽ purgabuntur? Non. Sed uſque ad mediã aeris regionem.

7 Vtrum ignis ultimæ conflagrationis iudicium debeat ſequi? Non. Niſi quo ad inuoluere reprobos.

8 Vtrum ille ignis habiturus ſit talem effectum in hominibus qualis deſignatur? Sic. Et ut agens naturale, & ut inſtrumentum diuinæ iuſtitiæ.

9 Vtrum ille ignis inuoluet reprobos? Sic. Intrudens ipſos in infernum cum omnibus omnium fœditatibus.

QVAE-

## QVAESTIO CVI. al. 75.

### De reſurrectione.

1 Vtrum corporum reſurrectio ſit futura? Sic. Neceſſario.

2 Vtrum reſurrectio erit omnium generaliter? Sic. Neceſſario.

3 Vtrum reſurrectio ſit naturalis? Non Niſi ſecundum quid: ſimpliciter enim eſt miraculoſa.

## QVAESTIO CVII. al. 76.

### De cauſa reſurrectionis.

1 Vtrum Chriſti reſurrectio ſit cauſa noſtræ reſurrectionis? Sic. Efficiens, & exẽplaris.

2 Vtrum uxor tubæ ſit cauſa noſtræ reſurrectionis? Sic. Per modum executionis iudicialis.

3 Vtrum ad reſurrectionem angeli operentur? Non. Niſi quantum ad collectionẽ cinerum, & præparationem eorundem ad reparationem corporum.

## QVAESTIO CVIII. al. 77.

### De tempore & modo reſurrectionis.

1 Vtrum tempus noſtræ reſurrectionis differri debeat uſque ad finem mundi? Sic.

Secundum ordinem ſtatutum rebus a diuina prouidentia.

2 Vtrum tempus reſurrectionis noſtræ ſit occultum? Sic.

3 Vtrum reſurrectio futura ſit in noctis tẽpore? In crepuſculo.

4 Vtrum reſurrectio futura ſit ſubito uel ſucceſſiuè? Subito.i.in inſtanti propriè, quantum ad factum a Deo: ſucceſſiuè, in tempore nobis imperceptibili: quantum ad factum ab Angelis.

## QVAESTIO CIX. al.78.

### De termino reſurrectionis.

1 Vtrum mors erit terminus a quo reſurrectionis in omnibus? Sic. Secundum communiorem & ſecuriorem opinionem.

2 Vtrum reſurrectio omnium erit a cineribus? Sic. De iure communi.

3 Vtrum puluere illi, ex quibus humanũ corpus reparabitur, aliquam habeant inclinationem naturalẽ ad animã quæ eis coniungetur? Non. Niſi ex ordine diuinæ prouidentiæ.

## QVAESTIO CX. al.79.

### De conditionibus reſurgentium, & primò de eorum identitate.

1 Vtrum in reſurrectione anima idem cor-

pus

pus numero reſumat?Sic. Et dicere contrarium eſt ignorare propriam uocem.

2 Vtrum ſit idem numero homo qui reſurget?Sic. Et contrarium eſt hæreſis.

3 Vtrum pulueres humani corporis ad eã partem corporis quæ in eos diſſoluta eſt, per reſurrectionem redire oporteat? Sic. Quantum ad veritatem naturæ humanæ requiritur.

## QVAESTIO CXI. al. 80.

### De integritate corporum reſurgentium.

1 Vtrum omnia membra humani corporis reſurgant?Sic.

2 Vtrum capilli & vngues reſurgent in humano corpore?Sic.

3 Vtrum humores in corpore reſurgent? Sic. Scilicet ſanguis, flegma, colera, melancolia.

4 Vtrum totum quod fuit in corpore de veritate humanæ naturæ reſurget in ipſo?Sic.

5 Vtrum quicquid fuit materialiter in mẽbris hominis totum reſurget ? Sic. Seruata tamen debita quantitate hominis, figura, ſitu, ordine partium.

## QVAESTIO CXII. al. 81.

### De qualitate reſurgentium.

1 Vtrum omnes reſurgent in eadem ætate? Sic. In iuuenili, vt dicit perfectionē, non numerum annorum.

2 Vtrum omnes reſurgent eiuſdem ſtaturæ? Non. Sed in qua fuiſſent in termino augmenti, natura non errante.

3 Vtrum omnes reſurgent in ſexu uirili? Non. Abſente tamen omni confuſione, omniq; honeſtate innocentiſſima ſemper concomitante, quo ad bonos.

4 Vtrum omnes reſurgent in vita animali? Nullus.

## QVAESTIO CXIII. al. 82.

### De conditionibus beatorum reſurgentium.

1 Vtrum corpora ſanctorum poſt reſurrectionem ſint impaſſibilia? Sic. Paſſione propriè dicta.

2 Vtrum impaſſibilitas in omnibus erit æqualis? Non. Secundum cauſam impaſſibilitatis: ſecùs ſecundum ſe.

3 Vtrum impaſſibilitas ſenſum in actu à corporibus glorioſis excludat? Non. Si tamen excludatur ibi immutatio naturalis.

4 Vtrum

4 Vtrum in beatis poſt reſurrectionem ſint omnes ſenſus in actu? Sic.

## QVAESTIO CXIIII. al. 83.

De ſubtilitate corporum beatorum.

1 Vtrum ſubtilitas ſit proprietas corporis glorioſi? Sic. Propter compl'etiſſimam corporis perfectionem.

2 Vtrum ratione huius ſubtilitatis competat corpori glorioſo eſſe in eodem loco cum alio non glorioſo? Non.

3 Vtrum per miraculum fieri poſſit quòd duo corpora ſint in eodem loco? Sic. Et ſolùm per miraculum.

4 Vtrum vnū corpus glorioſum poſſit eſſe cum alio glorioſo in eodem loco? Sic. Miraculoſe tantum: nunquam tamen fiet hoc.

5 Vtrum ex ſua ſubtilitate remoueatur à corpore glorioſo neceſſitas exiſtendi in æquali loco? Non. Nec per miraculum unquam remouebitur.

6 Vtrum corpus glorioſum ratione ſuæ ſubtilitatis ſit impalpabile? Non. Licet per miraculum non palpetur à corpore non glorioſo, quandocunque noluerit.

## QVASTIO CXV. al. 84.

De agilitate corporum beatorum.

1 Vtrum corpora glorioſa ſint futura agilia? Oportet quòd ſint.
2 Vtrum ſancti agilitate ſua nonnunquam vtantur, ita quòd moueantur? Sic. De terra ad cœlum; & in cœlo pro libito ſuo.
3 Vtrũ ſancti moueantur in inſtanti? Non. Sed in tempore nobis imperceptibili; & vnus aliò citius.

## QVAESTIO CXVI. al. 85.

De claritate corporum beatorum.

1 Vtrũ corporibus glorioſis claritas conueniat? Sic. Per redundantiam gloriæ animæ in corpus.
2 Vtrum claritas corporis glorioſi poſſit videri à non glorioſo oculo? Sic. Naturaliter.
3 Vtrũ corpus glorioſum neceſſariò videatur à corpore non glorioſo? Non. Sed ſecundũ quòd volet anima glorificata.

## QVAESTIO CXVII. al. 86.

De conditionibus corporum damnatorum reſurgentium.

1 Vtrum corpora damnatorum cum ſuis defor-

deformitatibus reſurgent? Non. Niſi cum deformitatibus cauſatis ex principijs naturalibus (vt paſſibilitas, ponderoſitas &c.)

2 Vtrum corpora damnatorum erunt corruptibilia? Non.

3 Vtrum corpora damnatorum ſint futura impaſſibilia? Non. Paſſione animæ.

## QVAESTIO CXVIII. al. 87.

De cognitione quam habebunt reſuſcitati in iudicio reſpectu meritorum, & demeritorum.

1 Vtrum poſt reſurrectionem quilibet cognoſcat peccata quæ fecit? Sic.

2 Vtrum quilibet poſſit legere omnia quæ ſunt in conſcientia alterius? Sic.

3 Vtrum omnia merita vel demerita propria vel aliena vno intuitu ab aliquo videantur? Sic. Vno intuitu, ideſt tempore breuiſſimo.

## QVAESTIO CXIX. al. 88.

De iudicio generali, tempore, & loco in quo fiet.

1 Vtrum generale iudicium ſit futurum? Sic.

2 Vtrum iudicium fiet per locutionem vocalem? Non. Si probabilius loquamur, & quoad totum: ſed per mentalem.

3 Vtrũ tempus futuri iudicij ſit ignotum? Sic.
4 Vtrum iudicium fiet in valle Ioſaphat? Sic. Et circumcirca.

## QVAESTIO CXX. al. 89.

### De iudicantibus & iudicatis in iudicio generali.

1 Vtrum aliqui homines iudicabunt cum Chriſto? Sic. Etiam vt aſſeſſores.
2 Vtrũ iudiciaria poteſtas correſpondeat uoluntariæ paupertati? Sic. Specialiter propter tria.
3 Vtrum angeli debeant iudicare? Nõ. Vt aſſeſſores: ſed ut totum approbantes.
4 Vtrum dęmones exequentur ſentẽtiam iudicis in damnatos? Sic. Probabilius.
5 Vtrum omnes homines in iudicio compareant? Sic.
6 Vtrum boni in iudicio iudicentur? Sic. Omnes, quantum ad receptionem præmiorum: ſed non omnes quantum ad diſcuſſionem meritorum.
7 Vtrum mali iudicabuntur? Sic. Omnes, quo ad retributionem pœnarum: ſed ſolum fideles, quò ad diſcuſſionem meritorum.
8 Vrum angeli in futuro iudicentur? Nõ. Niſi aliquo modo indirectè, quantum ad retributionem præmiorum uel pœnarum.

## QVAESTIO CXXI. al. 90.

### De forma iudicis venientis ad iudicium.

1 Vtrum Chriſtus in forma humanitatis ſit iudicaturus? Sic.
2 Vtrum Chriſtus in iudicio apparebit in forma humanitatis glorioſa? Sic.
3 Vtrum diuinitas à malis ſine gaudio videri poſſit? Non. In ſeipſa.

## QVAESTIO CXXII. al. 91.

### De qualitate mundi,& reſurgentium poſt iudicium.

1 Vtrum mundus innouabitur? Sic. Per additionem perfectionis cuiuſdam gloriæ,non per aliquod varians ſpeciem.
2 Vtrum motus corporum cœleſtium ceſſabit? Sic. Diuina uoluntate hoc faciẽte,non ex aliqua cauſa naturali.
3 Vtrum in corporibus cœleſtibus claritas augeatur in illa innouatione? Sic. Et præcipuè.
4 Vtrum elementa innouabuntur per receptionem alicuius claritatis? Sic. Vnumquodq; ſecundum ſuum modum.
5 Vtrum plantæ,& animalia remaneant in illa innouatione? Non. Nec aliqua mixta,niſi homo.

QVAE-

## QVAESTIO CXXIII. al. 92.

### De viſione diuinæ eſſentiæ per comparationem ad beatos.

1 Vtrum intellectus humanus poſſit peruenire ad videndum Deum per eſſentiam? Sic. Et hoc de fide, & uiſione immediata.

2 Vtrum ſancti poſt reſurrectionẽ Deum oculis corporalibus videbunt? Non. Niſi tanquam uiſibile per accidens.

3 Vtrum ſancti Deum videntes, omnia uideant quæ Deus uidet? Non. Niſi ſumatur ly omnia, pro cognitis tantum à Deo notitia uiſionis; & per ly ſancti, intelligatur tantum anima Chriſti.

## QVAESTIO CXXIIII. al. 93.

### De ſanctorum beatitudine, & eorum manſionibus.

1 An beatitudo ſanctorum ſit maior futura poſt iudicium quàm antè? Sic. Et extenſiuè, & intenſiuè.

2 Vtrum beatitudinis gradus manſiones dici debeant? Sic.

3 Vtrum diuerſæ manſiones diſtinguãtur penes diuerſos gradus charitatis? Sic. Et charitatis viæ, tanquam principij remoti, & charitatis patriæ tanquam principij propinqui.

## QVAESTIO CXXV. al. 94.

### De modo quo ſancti ſe habebunt erga damnatos.

1 Vtrum beati qui erunt in patria, videbũt pœnas damnatorum? Sic. Perfectè, ſpeculatiuè tamen.

2 Vtrũ beati compatiantur miſerijs damnatorum? Nunquam.

3 Vtrum beati lætentur de pœnis impiorum? Sic. Per accidens tamen.

## QVAESTIO CXXVI. al. 95.

### De dotibus beatorum.

1 Vtrum ponendæ ſint aliquæ dotes in hominibus beatis? Sic.

2 Vtrum dos ſit idem quod beatitudo? Non. Neq; etiam realiter.

3 Vtrum competat Chriſto habere dotes? Non. Secundum rationem dotium: ſed excellentiſſimo modo.

4 Vtrum angeli habeant dotes? Sic. Loquendo tantum de dotibus animæ); non tamen ita propriè, ſicut homines.

5 Vtrum conuenienter ponantur tres animæ dotes? Sic. Viſio, dilectio, fruitio.

## QVAESTIO CXXVII. al. 96.

### De aureolis.

1 Vtrum aureola ſit aliud a præmio eſſentiali, quod aurea dicitur? Sic. Tãquam aliquid ei ſuperadditum.
2 Vtrum aureola differat a fructu? Sic. Et aurea etiam.
3 Vtrum fructus debeatur ſoli virtuti continentiæ? Sic. Precipuè.
4 Vtrum conuenienter aſſignentur tres fructus tribus continentiæ partibus? Sic. coniugali triceſimus, viduali ſexageſimus, virginali centeſimus.
5 Vtrum aureola debeatur ratione virginitatis? Sic. Propria virginibus aliquibus, impropria alijs.
6 Vtrũ martyribus aureola debeatur? Sic.
7 Vtrum doctoribus aureola debeatur? Sic. Ideſt quibuſcunq; licitè actum prædicationis, & doctrinæ ſalutiferæ exercentibus.
8 Vtrum Chriſto aureola debeatur? Non. Sed omni aureola quid excellentius, & omnium illarum origo.
9 Vtrum angelis aureola debeatur? Non.
10 Vtrũ aureola etiam corpori debeatur? Sic. Per redundantiam.
11 Vtrum conuenienter aſſignentur tres aureolæ, virginum martyrum, & prædicatorum? Sic. Secundum priuilegiatas victorias.

12 Vtrum

12 Vtrum aureola virginum ſit potiſſima inter alias? Non. Niſi ſecundum quid: cùm ſimpliciter aureola martyrum ſit potior alijs duabus.

13 Vtrum vnus alio aureolam excellentius habeat? Sic.

## QVAESTIO CXXVIII. al. 97.
### De pœna damnatorum.

1 Vtrum damnati in inferno ſola pœna ignis affligantur? Non. Sed etiam pœna cuiuſcunque fæculenti ex purgatione omnium mundanorum remanĉtis.

2 Vtrum vermis damnatorum ſit corporalis? Non. Sed ſpiritualis.

3 Vtrum fletus qui erit in damnatis, ſit corporalis? Non. Niſi vt eſt quædam commotio & turbatio capitis & oculorum.

4 Vtrum damnati ſint in tenebris corporalibus Sic. Simpliciter loquendo.

5 Vtrum ignis inferni ſit corporalis? Sic. Neceſſariò.

6 Vtrum ignis inferni ſit eiuſdem ſpeciei cum igne noſtro? Sic. Quantum ad naturam ignis pertinet.

7 Vtrum ignis inferni ſit ſub terra? Sic. Conuenientius his, quæ in ſcriptura dicuntur, loquendo.

## QVAESTIO CXXIX. al. 98.
### De voluntate & intellectu damnatorum.

1 Vtrum omnis voluntas damnatorum ſit mala?

mala? Sic. Voluntas deliberatiua; non naturalis, ut ſic: licet nunquam aliquid benè velint.

2 Vtrum damnati pœniteant de malo q̃ fecerint? Non. Niſi per accidens.

3 Vtrum damnati recta ratione vellent nõ eſſe? Non. Niſi per accidens, ideſt inquantũ non eſſe eſt ablatiuum alicuius miſeriæ.

4 Vtrum damnati vellent alios eſſe in inferno damnatos? Sic.

5 Vtrum damnati odio habeant Deum? Sic. Ratione effectus iuſtitiæ.

6 Vtrum damnati demereantur? Non. Niſi demerito præmij accidentalis, ante diem iudicij.

7 Vtrum damnati poſſint uti notitia quam in hoc mundo habuerunt? Sic. Vt eſt materia triſtitiæ ſolùm.

8 Vtrum damnati aliquando cogitabunt de Deo? Sic. Vt in quibuſdam effectibus conſideratur, non ut in ſeipſo.

9 Vtrum damnati gloriam beatorum videant? Non. Niſi ante diem iudicij, & ut ex hac viſione crucientur.

## QVAESTIO CXXX. al. 99.

### De miſericordia Dei reſpectu damnatorum.

1 Vtrum ex diuina iuſtitia inferatur pœna æterna peccatori? Sic. Etiam ſecundum leges humanas iudicando. Eſt

etiam

etiã illa pęna æterna & ad correctionẽ uiatorum ( ex eo.n.quòd credũt,pœn s crimínoſe peccatorum fore ſecundum determinationem à diuina iuſtitia factam æternas,magis corriganturːquam ſi crederent illas pœnas eſſe aliquandò finiendas ) & ad tranquillitatem ſeu utilitatem beatorum,in reſponſione ad quintum argumentum,narratam (licet non ad eorundem beatorum correctionem ? Niſi fortè largo anthonomaſicè. i.largiſſimo modo, correctionem accipias.i. pro utilitate prædicta ſolùm.

2 Vtrum per diuinam miſericordiam omnis pœna terminetur , tam hominum , quàm dæmonum ? Non . Et contrarium eſt hæreſis.

3 Vtrum diuina miſericordia patiatur homines in æternum puniri ? Sic . Iuſtiſſimè,& contrarium eſt omnino irrationabile.

4 Vtrum pœna Chriſtianorum damnatorum per diuinam miſericordiam terminetur ? Non . Et eſt de fide.

5 Vtrum omnes illi qui operantur miſericordiæ opera punientur æternaliter? Sic. Si decedant in peccato mortaliː& eſt de fide.

FINIS.

| *Errata.* | *Correcta.* |
|---|---|
| 10.b.lin.3.queui ad | quantum ad |
| 14.a.l vlt.dictioni | dictionis |
| 19.a.l 12.& non ſecundum. | & non.Secundum |
| 20 b.l 10.intelligentia | in intelligentia |
| 21.b.l.11.conuertentur | conuerterentur. |
| 22.b.l.15.iudicii ſolum | iudicii:poſtea ſolum |
| 25.b.l.25.Sic.In qnq;:licet: | Sic.Licet |
| 46.b.l.1 Quandoque | Quando |
| 50 a.l.19.vel moueatur | vel mouetur |
| 54 b.l.9 dignā deſpectionē | ipſam deſpectionem. |
| 59.b.l.16.virtus cōſiderētur | virtus conſideretur |
| 59.b.l. 29 poſt fortitudinem temperantiam | poſt fortitudinem tēperantia |
| 60.a.l 23 ibi mouebunt | ibi manebunt |
| 62.b l.8.ſpecies ſecundum | ſpecie ſecundum |
| 63.a.l.19.con unctiones ad | coniunctionis ad |
| 64.a.l 13 ſentituum | ſenſitiuum |
| 66.b.l 24.propter auaritiā | præter auaritiam |
| 71.b.l.5 morum a premis | morum a primis. |
| 76.b.l.6.exponendo licet | exponendo ly |
| 80.a.l.18.dignitatem | diuinitatem. |
| 80.b.l.5.ſit intellecta | ſit intellectu |
| 60.b.l.11.Sic.Singulari | Sic.Simpliciter |
| 84.b.l.13.agnitæ,eſt | agnitæ, & |
| 91.b.l.5.iuſtè acquiſito? | iniuſtè acquiſito? |
| 112.b.l 20.Niſi ut pateat | Niſi pateat |
| 121.b.l 7.digna:tamen | digna: non tamen |
| 132.a.l 8.peccādū aliter:vel | peccandum:vel |
| 136.a.l.1.contemplatio delectationem | contemplatio Dei delectationem |
| 145.a.l.27.neceſſitatē hic | neceſſitatem lris |
| 146.a.l.23.fuerit poſſibilis | fuerit paſſibilis. |
| 146.b.l.21.verè eſt propriè | verè, & propriè |
| 147.b.l.5.in perſona,&.i. unum | in perſona, & unum |
| 150.b. l.8. in ipſo animationis | in ipſo inſtanti animationis |
| 157.b. l.18. cauſæ redemptioni | cauſæ redemptionis |
| 158.a.l.11.Sic .Quantum ad quatuor | Sic.Quantum ad quinque |

*Errata*

| Errata. | Correcta. |
|---|---|
| 160.a.l.5. manifeſtationis inducitur | manifeſtationem inducitur |
| 167.b.l.18.non poſſit. Poteſt | non poſſit &c. Poteſt |
| 167.b.l.26.uinum niſi ſit | uinum uitis ſit |
| 175.Quæſtio XXXII.Aliàs 1. | Quæſtio XXXII. Alias (Additionum. Sic ſemper uſque in finem intelligitur. |
| 175.a.l.15.confidendi | confitendi |
| 181 b.l 10.quandoque indulgentia dari? | quandoque indulgentia valere? |
| 183.b. l.11. ordinis de neceſſitate | ordinis? Sic de neceſſitate |
| 188.a.l.23. Sic. Quantum ad aliquas | Sic. Quantum autem ab aliquas |
| 189.a.l.3.Salſus quibuſdã | Saluis quibuſdam |
| 190.a. l.17. quo ad actum tantum | quo ad thorum tantum |

| Num. | Suppreſſa. | Expreſſa. |
|---|---|---|
| 176. | à tergo definiat confeſſionem? Sic. | definiat confeſſionem, dicens; q eſt per quam morbus latens ſpe veniæ aperitur? Sic. |
| 180. | definitio excõmunicationis? Eſt. | definitio excommunicationis. ſ. Excommunicatio eſt ſeparatio à participatione ſacramentorum eccleſiæ, & à cõmunione fideliũ? Eſt. Maioris. Nam minor eſt ſeparatio tantum actiua à participatione ſacramentorum. |
| 182. | formam? Sic. Determinatam | formam? Sic. Determinatam. Per iſtam ſanctã unctionem, & ſuam piiſſimam miſericordiã indulgeat tibi Dominus quicquid per auditum &c. deliquiſti. |
| 183. | ordo definiatur? Sic. | ordo definiatur; quod eſt ſignaculũ quoddã Eccleſiæ, per quod ſpiritualis poteſtas traditur ordinato? Sic. |
| 183. | forma huius ſacramenti cõ | forma huius ſacramenti (ſ. Accipe, uel accipite. |

uenien-

| Num. | Suppreſſa. | Expreſſa. |
|---|---|---|
| | uenienter exprimatur? Sic. | cipite, hoc uel illud &c. Accipe poteſtatē offerendi ſacrifitium in Eccleſia p̄. uiuis, & mortuis &c) conuenienter exprimatur? Sic. |
| 186. | definiatur? Sic. Tripliciter. | definiatur, quod eſt cō iunctio maritalis inter legitimas perſonas indiuiduam uitæ conſuetudinem retinens? Sic. |
| 187. | ſufficiēter aſſignentur? Sic. | ſufficiēter aſſignentur? Sic. Quæ ſunt tria: Proles, fides, ſcilicet unius coniugis ad alterum, & ſacramentum. |
| 188. | conſanguinitatis ſit competens? Sic. | conſanguinitatis, ſcilicet conſanguinitas eſt uinculum ab eodē ſtipite deſcendentiū carnali propagatione contractū, ſit cōpetēs? Sic. |
| 190. | eſſe matrimonium? Sic. Nō tamē ratum. | eſſe matrimonium uerum? Sic. Non tamen ratum. i. ſacramētum Eccleſiæ, & ſecundum diſpoſitionem eiuſdem conſiſtens. |
| 195. A. | Vtrum uxor. | Vtrum uox. |